

MALAYSIA

**PENYATA RASMI PARLIMEN
DEWAN RAKYAT**

**PARLIMEN KEDUA BELAS
PENGGAJAL PERTAMA
MESYUARAT KETIGA**

K A N D U N G A N

JAWAPAN-JAWAPAN LISAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN (Halaman 1)

RANG UNDANG-UNDANG:

Rang Undang-undang Perbekalan 2009

Jawatankuasa:-

Jadual:-

Maksud B.24

(Halaman 21)

Maksud B.25

(Halaman 49)

USUL:

Usul Anggaran Pembangunan 2009

Jawatankuasa:-

Maksud P.24

(Halaman 21)

Maksud P.25

(Halaman 49)

Waktu Mesyuarat dan Urusan Dibebaskan Daripada
Peraturan Mesyuarat

(Halaman 40)

AHLI-AHLI DEWAN RAKYAT

1. Yang Berbahagia Tuan Yang di-Pertua, Tan Sri Pandikar Amin Haji Mulia, P.G.D.K., P.S.M., J.S.M., J.P.
2. Yang Berhormat Timbalan Yang di-Pertua, Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar, P.J.N., P.B.S. J.B.S., J.S.M. (Santubong) – PBB
3. “ Timbalan Yang di-Pertua, Datuk Ronald Kiandee, A.S.D.K., P.G.D.K. (Beluran) – UMNO

MENTERI

1. Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dan Menteri Pertahanan, Dato' Seri Abdullah bin Haji Ahmad Badawi, S.U.M.Z., D.K.1(Johor), S.P.M.S., S.S.S.J., S.P.S.A., S.S.A.P., S.P.D.K., D.U.N.M., D.P., S.P.N.S., D.G.P.N., D.S.S.A., D.M.P.N., D.J.N., K.M.N., A.M.N. (Kepala Batas) – UMNO
2. “ Timbalan Perdana Menteri dan Menteri Kewangan, Dato' Sri Haji Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak, S.S.A.P, S.I.M.P., D.P.M.S., D.S.A.P., P.N.B.S., D.U.B.C.(T). (Pekan) – UMNO
3. Yang Berhormat Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tan Sri Bernard Giluk Dompok, P.S.M., S.P.D.K. (Penampang) – UPKO
4. “ Menteri Dalam Negeri, Dato' Seri Syed Hamid Albar, S.P.M.K., S.P.M.J., D.P.P.N., D.G.S.M., S.P.D.K., D.P.M.J., S.M.J., A.M.N. (Kota Tinggi) – UMNO
5. “ Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Tan Sri Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin, S.P.M.P., S.P.M.J., P.S.M., S.M.J., P.I.S., B.S.I. (Pagoh) – UMNO
6. “ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz, S.P.M.P., D.M.S.M., A.M.P., B.K.T. (Padang Rengas) – UMNO
7. ” Menteri Pelajaran, Dato' Seri Hishammuddin bin Tun Hussein, S.P.M.P., S.S.A.P., S.I.M.P., D.S.A.P., D.P.M.J. (Sembrong) – UMNO
8. “ Menteri Luar Negeri, Datuk Seri Utama Dr. Rais Yatim, S.J.M.K., S.S.A.P., S.P.N.S., D.S.N.S. (Jelevu) – UMNO
9. “ Menteri Kewangan II, Tan Sri Nor Mohamed Yakcop (Tasek Gelugor) – UMNO
10. “ Menteri Perusahaan Perladangan dan Komoditi, Datuk Peter Chin Fah Kui, P.G.B.K., P.B.S., A.B.S. (Miri) – SUPP
11. ” Menteri Perpaduan, Kebudayaan, Kesenian dan Warisan, Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal, D.S.A.P., P.G.D.K., D.M.S.M. (Semporna) – UMNO
12. “ Menteri Pengajian Tinggi, Dato' Seri Mohamed Khaled bin Nordin, D.S.P.N., S.M.J., P.I.S. (Pasar Gudang) – UMNO
13. “ Menteri Pertanian dan Industri Asas Tani, Dato' Mustapa Mohamed (Jeli) – UMNO
14. “ Menteri Sains, Teknologi dan Inovasi, Datuk Dr. Maximus Johnity Ongkili, A.S.D.K., J.P. (Kota Marudu) – PBS
15. “ Yang Berhormat Menteri Pelancongan, Datuk Seri Azalina binti Othman Said, S.P.M.P. (Pengerang) – UMNO
16. “ Menteri Wilayah Persekutuan, Dato' Sri Zulhasnan Rafique, D.I.M.P., A.M.N., (Setiawangsa) – UMNO

17. Yang Berhormat Menteri Sumber Asli dan Alam Sekitar, Datuk Douglas Uggah Embas (Betong) –PBB
18. “ Menteri Pengangkutan, Dato’ Sri Ong Tee Keat, P.J.N., S.M.S. (Pandan) – MCA
19. “ Menteri Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat, Dato’ Sri Dr. Ng Yen Yen, D.I.M.P., D.S.A.P., D.P.M.K., D.P.M.P., P.J.K. (Raub) – MCA
20. “ Menteri Pembangunan Usahawan dan Koperasi, Dato’ Haji Noh bin Haji Omar, D.P.M.S., D.M.S.M., K.M.N., A.S.A., P.J.K., J.P. (Tanjong Karang) – UMNO
21. “ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Dato’ Seri Dr. Ahmad Zahid bin Hamidi, D.M.S.M., P.P.T., P.J.K. (Bagan Datok) – UMNO
22. “ Menteri Kerja Raya, Dato’ Ir. Mohd. Zin bin Mohamed, D.P.T.J., J.P. (Sepang) – UMNO
23. “ Menteri Tenaga, Air dan Komunikasi, Dato’ Shaziman bin Abu Mansor, D.S.N.S., D.S.A.P., A.N.S., J.P. (Tampin) – UMNO
24. “ Menteri Kesihatan, Dato’ Liow Tiong Lai (Bentong) – MCA
25. ” Menteri Penerangan, Dato’ Ahmad Shabery Cheek (Kemaman) – UMNO
26. “ Menteri Sumber Manusia, Datuk Dr. S. Subramaniam (Segamat) – MIC
27. “ Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Dato’ Shahrir Abdul Samad (Johor Bahru) –UMNO
28. “ Menteri Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah, Tan Sri Dato’ Muhammad bin Muhammad Taib – *Senator*
29. “ Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Dato’ Seri Ong Ka Chuan, S.P.M.P., D.P.M.P., P.M.P. (Tanjong Malim) – MCA
30. “ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tan Sri Amirsham A. Aziz – *Senator*
31. “ Menteri Belia dan Sukan, Dato’ Sri Ismail Sabri bin Yaakob, D.I.M.P., D.M.S.M., A.D.K. (Bera) – UMNO

TIMBALAN MENTERI

1. Yang Berhormat Timbalan Menteri Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah I, Tan Sri Datuk Seri Panglima Joseph Kurup (Pensiangan) – PBRS
2. “ Timbalan Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri I, Datuk Liew Vui Keong, P.G.D.K., A.D.K., J.P. (Sandakan) – LDP
3. “ Timbalan Menteri Kesihatan, Datuk Dr. Haji Abdul Latiff bin Ahmad (Mersing) – UMNO
4. “ Timbalan Menteri Kewangan I, Dato’ Haji Ahmad Husni bin Mohamad Hanadzlah, P.P.T., A.M.P. (Tambun) – UMNO
5. ” Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Datuk Robert Lau Hoi Chew, P.G.B.K., J.B.S. (Sibu) – SUPP
6. “ Timbalan Menteri Tenaga, Air dan Komunikasi, Dato’ Joseph Salang anak Gandum (Julau) – PRS
7. “ Timbalan Menteri Kewangan II, Dato’ Kong Cho Ha (Lumut) – MCA
8. “ Timbalan Menteri Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah II, Tuan Joseph Entulu anak Belaun (Selangau) – PRS
9. “ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Dato’ Mohd. Johari bin Baharum, S.I.M.P., D.S.D.K., D.M.S.M., D.I.M.P., D.S.M., A.M.K., B.K.M., P.J.K., J.P. (Kubang Pasu) – UMNO

10. Yang Berhormat Timbalan Menteri Pertahanan, Datuk Wira Abu Seman Yusop, D.C.S.M., D.M.S.M., K.M.N., B.K.T., J.P. (Masjid Tanah) – UMNO
11. “ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Dato’ Dr. Mashitah binti Ibrahim – *Senator*
12. “ Timbalan Menteri Kerja Raya, Dato’ Yong Khoo Seng, D.S.P.N., K.M.N. (Stampin) – SUPP
13. “ Timbalan Menteri Pertanian dan Industri Asas Tani, Datuk Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim (Batang Lupar) – PBB
14. “ Timbalan Menteri Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat, Puan Noriah Kasnon, S.M.S., P.J.K. (Sungai Besar) – UMNO
15. “ Timbalan Menteri Dalam Negeri, Dato’ Chor Chee Heung (Alor Star) – MCA
16. “ Timbalan Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri II, Dato’ Jacob Dungau Sagan, P.S.B.S., J.B.S., K.M.N., P.P.B., P.P.N. (Baram) – SPDP
17. “ Timbalan Menteri Perpaduan, Kebudayaan, Kesenian dan Warisan, Tuan Teng Boon Soon (Tebrau) – MCA
18. “ Timbalan Menteri Pelajaran I, Datuk Ir. Dr. Wee Ka Siong, D.M.S.M. (Ayer Hitam) – MCA
19. “ Timbalan Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Tuan Jelaing anak Mersat (Saratok) – SPDP
20. “ Timbalan Menteri Sains, Teknologi dan Inovasi, Tuan Haji Fadillah bin Yusof (Petra Jaya) – PBB
21. “ Timbalan Menteri Pelajaran II, Dato’ Razali bin Ismail (Kuala Terengganu) – UMNO
22. “ Timbalan Menteri Penerangan, Dato’ Tan Lian Hoe, D.P.M.P. (Gerik) – GERAKAN
23. “ Timbalan Menteri Pengajian Tinggi I, Datuk Ir. Haji Idris bin Haji Haron, D.M.S.M., D.S.M. (Tangga Batu) – UMNO
24. “ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tuan S.K. Devamany, S.M.P., P.P.T. (Cameron Highlands) – MIC
25. “ Timbalan Menteri Wilayah Persekutuan, Datuk Saravanan a/l Murugan (Tapah) – MIC
26. ” Timbalan Menteri Dalam Negeri II, Dato’ Wan Ahmad Farid bin Dato’ Wan Salleh – *Senator*
27. “ Timbalan Menteri Perusahaan Perladangan dan Komoditi, Tuan A. Kohilan Pillay a/l G. Appu – *Senator*
28. “ Timbalan Menteri Sumber Manusia, Dato’ Noraini binti Ahmad (Parit Sulong) – UMNO
29. “ Timbalan Menteri Belia dan Sukan, Tuan Wee Jeck Seng (Tanjong Piai) – MCA
30. “ Timbalan Menteri Pengajian Tinggi II, Dr. Hou Kok Chung (Kluang) – MCA
31. “ Timbalan Menteri Pelancongan, Dato Sri Sulaiman Abdul Rahman bin Abdul Taib (Kota Samarahan) – PBB
32. “ Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan II, Dato’ Hamzah bin Zainudin, D.P.M.P., D.P.T.J., K.M.N., A.M.P., P.P.T., J.P. (Larut) – UMNO
33. “ Timbalan Menteri Pembangunan Usahawan dan Koperasi, Dato’ Saifuddin bin Abdullah, D.P.M.P., D.S.M. (Temerloh) – UMNO

34. Yang Berhormat Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Dato' Haji Hasan bin Malek, D.S.N.S., D.M.S.M., D.S.M., J.P., K.M.N., A.M.N., P.M.C., P.J.K., B.K.C., (Kuala Pilah) – UMNO
35. “ Timbalan Menteri Luar Negeri, Datuk Abdul Rahim bin Bakri (Kudat) - UMNO
36. “ Timbalan Menteri Pengangkutan, Datuk Seri Panglima Lajim Ukin, P.G.D.K., S.P.D.K., J.M.N., J.P. (Beaufort) – UMNO
37. “ Timbalan Menteri Sumber Asli dan Alam Sekitar, Datuk Maznah Mazlan – *Senator*
38. “ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tuan T. Murugiah – *Senator*

AHLI-AHLI (BN)

1. Yang Berhormat Tuan Aaron Ago Dagang (Kanowit) – PRS
2. “ Tuan Abd. Rahman Bakri, A.S.A. (Sabak Bernam) – UMNO
3. “ Dato' Abd. Rahman Dahlan, D.I.M.P., A.D.K. (Kota Belud) – UMNO
4. “ Datuk Seri Panglima Haji Abdul Ghapur bin Haji Salleh (Kalabakan) – UMNO
5. “ Prof. Dato' Dr. Abdullah Md. Zin, D.P.M.T. (Besut) – UMNO
6. “ Dato' Abdul Manan bin Ismail, D.I.M.P., P.K.C. (Paya Besar) – UMNO
7. “ Datuk Abdul Wahab bin Dolah (Igan) – PBB
8. “ Dato' Paduka Abu Bakar bin Taib, D.H.M.S., D.S.D.K., S.D.K., K.M.N., B.C.K., P.J.K., (Langkawi) – UMNO
9. “ Datuk Wira Ahmad Hamzah, D.C.S.M., D.M.S.M., K.M.N., P.J.K. (Jasin) – UMNO
10. “ Tuan Ahmad Maslan (Pontian) – UMNO
11. “ Tuan Haji Ahmad Lai bin Bujang, A.B.S. (Sibuti) – PBB
12. “ Tuan Alexander Nanta Linggi (Kapit) – PBB
13. “ Datuk Anifah bin Haji Aman (Kimanis) – UMNO
14. “ Dato' Seri Azmi bin Khalid, D.P.M.P., S.M.P., P.J.K. (Padang Besar) – UMNO
15. “ Datuk Haji Baharum bin Haji Mohamed, D.M.S.M., A.M.N., P.I.S. (Sekijang) – UMNO
16. “ Tuan Billy Abit Joo, K.M.N. (Hulu Rajang) – PRS
17. “ Datuk Bung Moktar bin Radin (Kinabatangan) – UMNO
18. “ Tuan Chua Tee Yong (Labis) – MCA
19. “ Tuan Ding Kuong Hiing (Sarikei) – SUPP
20. “ Datuk Ir. Edmund Chong Ket Wah, P.G.D.K. (Batu Sapi) – PBS
21. “ Datuk Seri Dr. Fong Chan Onn, D.G.S.M., D.M.S.M. (Alor Gajah) – MCA
22. “ Datuk Halimah binti Mohamed Sadique, P.J.N., P.I.S. (Tenggara) – UMNO
23. “ Ir. Haji Hamim bin Samuri (Ledang) – UMNO
24. “ Tuan Haji Hasbi Haji Habibollah (Limbang) – PBB
25. “ Tuan Henry Sum Agong (Lawas) – PBB
26. “ Dato' Haji Ismail bin Haji Abd. Muttalib, D.I.M.P., S.A.P., A.A.P., A.M.P., P.K.C. (Maran) – UMNO

27. Yang Berhormat Dato' Ismail Kasim, D.P.M.P., S.M.P., A.M.P. (Arau) – UMNO
28. “ Tuan Haji Ismail bin Mohamed Said (Kuala Krau) – UMNO
29. “ Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis, S.I.M.P., D.I.M.P., S.A.P. (Rompin) – UMNO
30. “ Dato Dr. James Dawos Mamit, P.S.B.S., P.P.B., P.P.S., P.P.D. (Mambong) – PBB
31. “ Datu Seri Joseph Pairin Kitingan (Keningau) – PBS
32. “ Datuk Juslie Ajirol (Libaran) – UMNO
33. “ Tuan Khairy Jamaluddin Abu Bakar (Rembau) – UMNO
34. “ Dato Lee Chee Leong, D.P.M.P., A.M.P. (Kampar) – MCA
35. “ Tuan Liang Teck Meng (Simpang Renggam) – GERAKAN
36. “ Dato' Haji Lilah Yasin, D.S.N.S. (Jempol) – UMNO
37. “ Datuk Dr. Marcus Makin Mojigoh, P.G.D.K., J.S.M., A.D.K., B.S.K. (Putatan) – UPKO
38. “ Tuan Masir Kujat, P.P.B. (Sri Aman) – PRS
39. “ Tuan Matulidi bin Jusoh, P.P.N., P.J.K. (Dungun) – UMNO
40. “ Datuk Md. Sirat Abu, D.M.S.M., K.M.N., B.K.T., P.J.K., J.P. (Bukit Katil) – UMNO
41. “ Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz (Sri Gading) – UMNO
42. “ Dato' Dr. Mohamad Shahrum Osman, D.I.M.P., A.M.P. (Lipis) – UMNO
43. “ Dato' Haji Mohd. Jidin bin Shafee, D.P.M.T., D.M.S.M., K.M.N., A.M.N. (Setiu) – UMNO
44. “ Yang Berhormat Dato' Mohd. Nasir bin Ibrahim Fikri, D.M.P.T. (Kuala Nerus) – UMNO
45. “ Tuan Haji Mohd. Nor bin Othman, A.M.N., P.J.C., P.J.K. (Hulu Terengganu) – UMNO
46. “ Tuan Mohd. Nizar bin Haji Zakaria, A.M.P. (Parit) – UMNO
47. “ Dr. Haji Mohd. Puad Zarkashi, P.I.S. (Batu Pahat) – UMNO
48. “ Dato' Seri Mohd. Radzi bin Sheikh Ahmad (Kangar) – UMNO
49. “ Dato' Sri Muhd. Leo M. Toyad, P.N.B.S., P.G.B.K., J.B.S. (Mukah) – PBB
50. “ Dato' Mukhriz bin Tun Mahathir (Jerlun) – UMNO
51. “ Puan Hajah Nancy binti Shukri (Batang Sadong) – PBB
52. “ Puan Hajah Norah binti Abd. Rahman (Tanjong Manis) – PBB
53. “ Datuk Nur Jazlan bin Tan Sri Mohamed (Pulai) – UMNO
54. “ Dato' Seri Ong Ka Ting, S.P.M.P., D.P.M.S., D.P.M.P. (Kulai) – MCA
55. “ Tan Sri Rafidah Aziz, S.M.P.T., S.P.M.P., D.P.M.S., A.M.N. (Kuala Kangsar) – UMNO
56. “ Tuan Raime Unggi (Tenom) – UMNO
57. “ Dato' Razali bin Haji Ibrahim (Muar) – UMNO
58. “ Datuk Richard Riot anak Jaem, P.J.N., J.B.S., K.M.N. (Serian) – SUPP
59. “ Datuk Rosnah bte Haji Abd. Rashid Shirlin, P.G.D.K., A.D.K. (Papar) – UMNO

60. Yang Berhormat Tuan Haji Salleh bin Haji Kalbi, A.D.K., B.K.M., P.J.K. (Silam) – UMNO
61. “ Dato’ Shamsul Anuar bin Haji Nasarah, D.P.M.P., S.M.S., P.P.N., P.P.T. (Lenggong) – UMNO
62. “ Datuk Sapawi bin Haji Ahmad (Sipitang) – UMNO
63. “ Datuk Siringan Gubat (Ranau) – UPKO
64. “ Dato’ Haji Tajuddin Abdul Rahman, D.P.M.P., D.M.S.M., K.M.N., A.M.P., J.P. (Pasir Salak) – UMNO
65. “ Puan Tan Ah Eng (Gelang Patah) – MCA
66. “ Datuk Seri Tengku Adnan bin Tengku Mansor, S.S.A.P. (Putrajaya) – UMNO
67. “ Dato’ Seri Tengku Azlan ibni Sultan Abu Bakar, S.P.T.J., D.S.A.S. (Jerantut) – UMNO
68. “ Tengku Razaleigh Hamzah (Gua Musang) – UMNO
69. “ Dato’ Seri Tiong King Sing (Bintulu) – SPDP
70. “ Datuk Tiong Thai King, P.G.B.K. (Lanang) – SUPP
71. “ Datuk Dr. Tiki anak Lafe, D.M.S.M. (Mas Gading) – SPDP
72. “ Datuk Wilfred Mojilip Bumburing, S.P.D.K., P.G.D.K., P.J.N., J.S.M., J.P. (Tuaran) – UPKO
73. “ Tuan William Nyallau, P.B.B., P.P.S. (Lubok Antu) – PRS
74. “ Datuk Haji Yussof bin Haji Mahal, D.M.S.M. (Labuan) – UMNO

AHLI-AHLI (PKR)

1. Yang Berhormat Tuan Haji Ab. Aziz Ab. Kadir (Ketereh)
2. “ Tan Sri Dato’ Abd. Khalid bin Ibrahim, D.P.M.S., D.S.A.P., P.S.M. (Bandar Tun Razak)
3. “ Tuan Abdullah Sani bin Abdul Hamid (Kuala Langat)
4. “ Tuan Haji Ahmad Kasim (Kuala Kedah)
5. “ Tuan Amran bin Ab. Ghani (Tanah Merah)
6. “ Datuk Seri Anwar Ibrahim (Permatang Pauh)
7. “ Tuan Azan Ismail (Indera Mahkota)
8. “ Tuan Chua Tian Chang (Batu)
9. “ Puan Hajah Fuziah Salleh (Kuantan)
10. “ Tuan Gwo-Burne Loh (Kelana Jaya)
11. “ Tuan Hee Loy Sian (Petaling Jaya Selatan)
12. “ Tuan Johari bin Abdul (Sungai Petani)
13. “ Dato’ Kamarul Baharin Abbas, D.S.S.A. (Telok Kemang)
14. “ Dr. Lee Boon Chye (Gopeng)
15. “ Dr. M. Jeyakumar Devaraj (Sungai Siput)
16. “ Tuan Mohamed Azmin bin Ali (Gombak)
17. “ Tuan Mohd. Yusmadi bin Mohd. Yusoff (Balik Pulau)
18. “ Tuan Haji Mohsin Fadzli bin Haji Samsuri (Bagan Serai)
19. “ Tuan N. Gobalakrishnan (Padang Serai)
20. “ Puan Nurul Izzah Anwar (Lembah Pantai)

21. Yang Berhormat Dato' Rashid Din, S.M.K., D.I.M.P. (Merbok)
22. " Tuan R. Sivarasa (Subang)
23. " Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail (Machang)
24. " Tuan S. Manikavasagam (Kapar)
25. " Tuan Tan Tee Beng (Nibong Tebal)
26. " Tuan Wee Choo Keong, S.M.K. (Wangsa Maju)
27. " Tuan William Leong Jee Keen (Selayang)
28. " Dato' Zahrain bin Mohamed Hashim, D.S.P.N., P.J.K. (Bayan Baru)
29. " Dato' Dr. Zainal Abidin bin Ahmad, D.P.M.S. (Hulu Selangor)
30. " Tuan Zulkifli bin Noordin (Kulim Bandar Baharu)
31. " Puan Hajah Zuraidda Kamaruddin (Ampang)

AHLI-AHLI (DAP)

1. Yang Berhormat Tuan Charles Santiago (Klang)
2. " Tuan Chong Chieng Jen (Bandar Kuching)
3. " Puan Chong Eng (Bukit Mertajam)
4. " Tuan Chow Kon Yeow (Tanjong)
5. " Tuan Er Teck Hwa (Bakri)
6. " Tuan Fong Kui Lun (Bukit Bintang)
7. " Puan Fong Po Kuan (Batu Gajah)
8. " Tuan Gobind Singh Deo (Puchong)
9. " Dr. Hiew King Cheu (Kota Kinabalu)
10. " Tuan John Fernandez (Seremban)
11. " Tuan Liew Chin Tong (Bukit Bendera)
12. " Tuan Lim Guan Eng (Bagan)
13. " Tuan Lim Kit Siang (Ipoh Timur)
14. " Tuan Lim Lip Eng (Segambut)
15. " Tuan Loke Siew Fook (Rasah)
16. " Tuan M. Kula Segaran (Ipoh Barat)
17. " Tuan M. Manogaran (Telok Intan)
18. " Tuan Nga Kor Ming (Taiping)
19. " Dato' Ngeh Koo Ham (Beruas)
20. " Tuan Ooi Chuan Aun (Jelutong)
21. " Dr. P. Ramasamy (Batu Kawan)
22. " Tuan Pua Kiam Wee (Petaling Jaya Utara)
23. " Tuan R. Karpal Singh (Bukit Gelugor)
24. " Tuan Sim Tong Him (Kota Melaka)
25. " Tuan Tan Kok Wai (Cheras)
26. " Dr. Tan Seng Giaw (Kepong)
27. " Puan Teo Nie Ching (Serdang)
28. " Puan Teresa Kok Suh Sim (Seputeh)

AHLI-AHLI (PAS)

1. Yang Berhormat Dato' Seri Haji Abdul Hadi bin Awang (Marang)
2. " Dato' Haji Ab. Halim Ab. Rahman, D.P.M.K. (Pengkalan Chepa)
3. " Tuan Haji Che Uda bin Che Nik, B.C.K., A.M.N. (Sik)
4. " Dr. Che Rosli bin Che Mat (Hulu Langat)
5. " Dr. Dzulkefly Ahmad (Kuala Selangor)
6. " Dato' Kamarudin Jaffar, B.C.M., D.S.N.S. (Tumpat)
7. " Tuan Haji Khalid bin Abd. Samad (Shah Alam)
8. " Dr. Lo' Lo' Mohamad Ghazali (Titiwangsa)
9. " Tuan Haji Mahfuz bin Omar (Pokok Sena)
10. " Tuan Mohd. Firdaus Jaafar (Jerai)
11. " Dr. Mohd. Hatta bin Md. Ramli (Kuala Krai)
12. " Dr. Haji Mohd. Hayati bin Othman (Pendang)
13. " Tuan Mohd. Nasir bin Zakaria (Padang Terap)
14. " Tuan Muhammad bin Haji Husain (Pasir Puteh)
15. " Dr. Mujahid Yusof Rawa (Parit Buntar)
16. " Tuan Nasharudin Mat Isa (Bachok)
17. " Tuan Haji Roslan Shahrarum (Bukit Gantang)
18. " Tuan Salahuddin Ayub (Kubang Kerian)
19. " Dr. Siti Mariah binti Mahmud (Kota Raja)
20. " Puan Hajah Siti Zailah binti Mohd. Yusoff (Rantau Panjang)
21. " Tuan Haji Taib Azamuddin bin Md. Taib, J.B.S., A.M.N. (Baling)
22. " Dato' Wan Abd. Rahim bin Wan Abdullah, D.J.M.K. (Kota Bharu)

AHLI (Bebas)

1. Yang Berhormat Dato' Ibrahim Ali, D.J.M.K., D.P.M.S., D.M.S.M. (Pasir Mas)
2. " Datuk Chua Soon Bui, P.G.D.K. (Tawau) – SAPP
3. " Datuk Eric E. Majimbun, P.G.D.K. (Sepanggar) – SAPP

DEWAN RAKYAT

Ketua Pentadbir Parlimen

Datuk Haji Kamaruddin Mohamed Baria

Setiausaha Dewan Rakyat

Roosme binti Hamzah

Setiausaha Bahagian (Pengurusan Dewan)

Ikmalrudin bin Ishak

CAWANGAN PENYATA RASMI (HANSARD)

Azhari bin Hamzah

Monarita binti Mohd Hassan

Rosna binti Bujairomi

Hajah Supiah binti Dewak

Sarimah binti Haji Amran

Hadzirah binti Ibrahim

Nurziana binti Ismail

Suriyani binti Mohd. Noh

Aisyah binti Razki

Yoogeswari a/p Muniandy

Nor Liyana binti Ahmad

Zatul Hijanah binti Yahya

Nurul Asma binti Zulkepli

Sharifah Nor Asilah binti Syed Basir

Nik Nor Ashikin binti Nik Hassan

Hafilah binti Hamid

Siti Norhazarina binti Ali

Mohd. Shahrul Hafiz bin Yahaya

Ganesan a/l Nanthan

Norasmawati binti Mohamed Nor

Nor Hamizah binti Haji Hassan

Azmir bin Mohd Salleh

Ainul Wahidah binti Ismail @ Fakhri

Nur Hidayah binti Janudin

Siti Azalia binti Ahmad Tarmazi

Sukmawati binti Abdul Rahman

Nur Nazihah binti Mohd Nazir

Hafizah binti Abu Samah

MALAYSIA**DEWAN RAKYAT****Rabu, 19 November 2008****Mesyuarat dimulakan pada pukul 10.00 pagi****DOA**

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar)]

mempengerusikan Mesyuarat

JAWAPAN-JAWAPAN LISAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN

1. **Ir. Haji Hamim bin Samuri [Ledang]** minta Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna menyatakan apakah kemajuan operasi Majlis Harga Barang Negara termasuk pelantikan 2,000 graduan sebagai pemantau dan berapa banyak kes penangkapan yang telah dibuat pada tahun ini.

Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna [Dato' Shahrir Abdul Samad]: Tuan Yang di-Pertua, Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna telah melantik seramai 2,000 orang graduan sebagai pegawai pemantau harga secara kontrak selama setahun pada 1 Mac 2008 dan berakhir pada 31 Mac 2009. Tujuan kerajaan melantik pegawai pemantau harga adalah untuk membuat pemantauan ke atas harga runcit barang-barang keperluan pengguna pada setiap hari.

Pemantauan dibuat di 96 pusat pungutan pemantauan yang meliputi pasar basah, pasar kering, *supermarket* dan kedai runcit yang berada di bandar-bandar utama dan daerah-daerah termasuk kawasan-kawasan pedalaman. Yang dipantau adalah sebanyak lapan jenis barang keperluan utama serta 350 jenis barang lain yang terdiri daripada 127 barangan basah, 223 barangan runcit kering dan 20 barangan siap masak. Pegawai pemantau harga membuat beberapa laporan iaitu:

- (i) laporan harian bagi lapan barang kawalan;
- (ii) laporan minggu bagi 75 barangan daripada 350 barang itu;
- (iii) pemantauan berkala mengikut masa kawalan yang ditetapkan semasa Skim Kawalan Harga Musim Perayaan dilaksanakan juga; dan
- (iv) laporan harian bagi *hypermarket* yang mengambil bahagian dalam Kempen Penurunan Harga Barang atau *Price Watch* yang dipaparkan setiap hari di laman web Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna.

Laporan analisa dan trend harga barang-barang keperluan digunakan oleh kementerian untuk mengkaji kedudukan dan menyediakan pelan penyaluran atau pengedaran barang perlu. Laporan juga dikemukakan kepada Majlis Ekonomi Negara pada setiap minggu sebagai sumber rujukan bagi merangka strategi dan tindakan mengurangkan tekanan inflasi.

Pegawai pemantau harga sebenarnya tidak mempunyai kuasa di bawah akta yang dikuatkuasakan oleh kementerian untuk membuat penangkapan kerana tugas mereka adalah untuk menyalurkan maklumat kepada agensi penguat kuasa bagi tindakan seterusnya.

Ir. Haji Hamim bin Samuri [Ledang]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. D daripada pemantauan yang dibuat oleh pihak kementerian menggunakan segala *networking* yang ada termasuk 2,000 graduan tersebut, kalau kita tengok trend harga barang, Tuan Yang di-Pertua, sekarang ini masih lagi tinggi berbanding dengan harga minyak yang cuma 4% lebih tinggi sedikit sahaja daripada harga sebelum krisis kenaikan harga minyak beberapa bulan yang lalu. Pada pandangan Yang Berhormat Menteri, apakah sebab-sebabnya dan bagaimanakah penyelesaian terhadap kedegilan peniaga-peniaga untuk menurunkan harga barang sedangkan harga minyak telah pun turun seperti yang saya sebutkan tadi. Sekian, terima kasih.

Dato' Shahrir Abdul Samad: Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya kenaikan harga barang-barang di pasaran berlaku pada tahun yang lepas lagi, iaitu kalau kita sedia maklum bahawa sebelum Dewan kita ini bersidang, sudah pun berlaku kenaikan harga barang-barang. Itu yang pertama.

Kedua, satu lagi sebab mengapa barang-barang telah naik harga ialah kerana sambil harga minyak mentah di pasaran dunia telah meningkat, kenaikan ini telah dijejaki oleh kenaikan bahan-bahan utama yang diperlukan untuk barang makanan umpamanya dan sungguhpun telah berlaku penurunan harga minyak mentah di dunia dan ini telah dapat dibawa secara memberi manfaat kepada pengguna dan rakyat Malaysia dengan penurunan harga runcit petrol dan diesel, tetapi tentunya ada harga barang-barang yang ditentukan juga oleh bahan-bahan utama yang diimport, yang mana harga mereka masih lagi berada di paras yang agak tinggi dan kalau ada yang turun pun telah dapat dinikmati hanya mungkin setelah proses pembuatannya menggunakan bahan-bahan pada harga yang lebih rendah.

Selain daripada itu, ada juga barang-barang dari segi bahan utama yang telah menurun harga dan kementerian mengadakan kempen penurunan harga ini sebenarnya juga bukan menggunakan kuasa undang-undang yang ada kepada kementerian, tetapi berasaskan kepada keadaan sukarela mereka. Sebab itu dari segi Kempen Penurunan Harga ini, ia lebih berkesan bagi *hypermarkets*, yang mana mempunyai kuasa pembelian yang besar dan dapat menyampaikan penurunan harga kepada pembeli-pembeli terutamanya di kawasan-kawasan bandar.

■1010

Bagi sesetengah barang makan, terutamanya barang makan yang dimasak dijual oleh restoran ataupun oleh peniaga-peniaga kecil, ia bergantung juga kepada beberapa aspek yang lain dan bukan semata-mata kepada soal harga minyak petrol runcit. Sukar untuk kita menentukan apakah sumbangan tukang masak ataupun tuan punya kedai di dalam membawa turun harga masakan mereka. Bagi sesetengah barang, ia tidaklah berada sebagai barang kawalan dan sudah tentu kerana kerajaan tidak mengawal harga atau bekalannya ataupun hanya mengawal harganya sahaja. Ia tidak dapat kita turunkan kecuali melalui usaha kita untuk menggerakkan mereka bagi bersama-sama menyertai dalam kempen penurunan harga ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat daripada Bachok.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]: Tuan Yang di-Pertua, dia mestikah satu BN, satu pembangkang Tuan Yang di-Pertua? Soalan tambahan.

Seorang Ahli: Mesti, mesti, mesti, sekurang-kurangnya.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Sekurang-kurangnya.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Kita sudah amalkan.

Datuk Seri Panglima Haji Abdul Ghapur bin Haji Salleh [Kalabakan]: Tuan Yang di-Pertua, minta kalau boleh soalan ini diberi dua, tiga tambahan lah sebab apa ini penting.

Seorang Ahli: Saya setuju Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Baik, baik Yang Berhormat. Saya sudah dengar Yang Berhormat, saya sudah dengar.

Tuan Nasharudin Mat. Isa [Bachok]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]:

Saya mintalah Yang Berhormat, jangan protes apabila Tuan Yang di-Pertua buat keputusan. Kadang-kadang kalau 20 orang berdiri dekat sini, payah juga hendak memilih mana satu yang membawa satu perkara yang lebih penting daripada yang satu lagi. Jadi Yang Berhormat, saya mintalah kedudukan Tuan Pengerusi atau Tuan Yang di-Pertua ini amat patut dihormatilah.

Tuan Nasharudin Mat. Isa [Bachok]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua kerana menjadikan saya terpilih pada pagi ini. *[Ketawa]*

Soalan tambahan saya adalah saya ingin tahu berapakah jumlah laporan yang telah dibuat oleh khasnya para graduan 2,000 orang ini dan berapakah tindakan yang telah diambil daripada laporan-laporan tersebut khasnya bermula dari tahun ini sehinggalah sekarang. Adakah 2,000 graduan ini akan disambung kontrak mereka memandangkan harga barang yang nampaknya masih belum turun dan juga keadaan semasa yang nampaknya semakin tidak menentu di dalam konteks keprihatinan kepada pengguna. Terima kasih.

Dato' Shahrir Abdul Samad: Tuan Yang di-Pertua, saya mengambil kira pandangan daripada Ahli Yang Berhormat tentang soal kedudukan pemantau harga ini selepas daripada 31 Mac tahun hadapan. Tentang untuk melanjutkan...

Tuan Haji Mahfuz bin Omar [Pokok Sena]: Selepas Perhimpunan Agung UMNO.

Dato' Shahrir Abdul Samad: Tidak, inilah susahnyanya kita hendak menjawab bila diganggu. Kadang-kadang kalau kita menyumbang, bercakap menyumbang kepada kemajuan, saya rasa ada baiknya. *[Disampuk]* Saya minta maaf. Boleh, saya ingat kalau ada pertanyaan, boleh tak Yang Berhormat Bachok bertanyakan tambahan kalau hendak ditambahkan soalan?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Dia sebenarnya Yang Berhormat...

Datuk Seri Panglima Haji Abdul Ghapur bin Haji Salleh [Kalabakan]: Tuan Yang di-Pertua..

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Sudah habis Yang Berhormat Bachok ini?

Datuk Seri Panglima Haji Abdul Ghapur bin Haji Salleh [Kalabakan]: Tuan Yang di-Pertua, Tuan Yang di-Pertua.

Dr. Lo' Lo' Mohamad Ghazali [Titiwangsa]: Di sini.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat, jangan minta Yang Berhormat. Kalau Yang Berhormat minta, saya tak bagi nanti.

Datuk Seri Panglima Haji Abdul Ghapur bin Haji Salleh [Kalabakan]: Saya bukan untuk pilih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Saya tak bagi nanti. Kalau minta saya tak bagi. Saya buat keputusan di bawah peraturan. Itu setengah...

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]: Saya patuh Tuan Yang di-Pertua. Tuan Yang di-Pertua, pilih siapa Tuan Yang di-Pertua? Siapa Tuan Yang di-Pertua pilih?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Jadi, saya pilih...

Tuan Salahuddin Ayub [Kubang Kerian]: Yang Berhormat Menteri tidak jawab lagi, Yang Berhormat Menteri tak jawab pun.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Jadi, saya pilih Yang Berhormat Kinabatangan.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Dia pilih Kinabatangan. Terima kasih. Duduklah. *[Ketawa]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Duduklah Yang Berhormat.

Tuan Nasharudin Mat. Isa [Bachok]: Yang saya punya tadi belum dijawab Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Itu *sett*lelah dekat luar Yang Berhormat.

Seorang Ahli: Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya...

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Tidak apa. Jangan pertikai soal...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Kalau kita buat kecoh macam ini Yang Berhormat, dia bukan macam Dewan Parlimen lagi Yang Berhormat. Ini macam sudah mesyuarat parti, Yang Berhormat. Yang Berhormat, sila duduk Yang Berhormat. Yang Berhormat Kalabakan kelmarin pun sudah nombor satu.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, memang bijaksana. Persoalan saya yang ingin kemukakan kepada Yang Berhormat Menteri, bunyi jawapan memang sedap, tetapi memantau terus berterusan. Namun peniaga-peniaga masih juga degil. Minyak sudah turun, berapa kali, tiga, empat, lima kali, harga barang tidak juga turun-turun. Jadi bagaimana perasaan rakyat? Apakah tindakan yang lebih drastik dan lebih tegas boleh dilaksanakan sehingga mereka ini atau peniaga-peniaga ini insaf dengan penipuan yang berterusan yang mereka lakukan dan rakyat juga ingin menikmati harga barang seperti harga minyak turun. Itu soalan dia. Pembangkang tidak faham. Tolong dia.

Dr. Haji Mohd. Hayati bin Othman [Pendang]: Makan roti canai.

Seorang Ahli: Roti canai turun.

Dato' Shahrir Abdul Samad: Tuan Yang di-Pertua, saya minta maaf kalau jawapan saya terkerat setengah tadi. Akan tetapi masalah apabila kita ini hendak memberi jawapan ataupun tengah seseorang itu bercakap, saya rasa janganlah menyampuk. Bila tersampuk itu, pemikiran saya, jawapan saya itu pun terputus. Tambahan lagi kawan, rakan...

Tuan Haji Mahfuz bin Omar [Pokok Sena]: Lemah, macam mana nak menang majlis tinggi? *[Ketawa]*

Dato' Shahrir Abdul Samad: Ha, itu. Ini komen kalau saya bertanding di dalam PAS, boleh jadi saya pun boleh menang itu. *[Dewan riuh][Ketawa]*

Seorang Ahli: Lemah macam itu, macam mana lemah macam itu? *[Dewan riuh]*

Tuan Haji Mahfuz bin Omar [Pokok Sena]: Lawan dengan Shah Alam, Shah Alam.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat, kita ini melaksanakan tugas yang amat serius Yang Berhormat. Bukan tempat bermain Yang Berhormat.

Dato' Shahrir Abdul Samad: Pagi-pagi ini Tuan Yang di-Pertua, mungkin pagi Rabu, jadi tengah minggu, masih sudah panas sedikit. Sebab itu timbul begitu.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Sila, sila Yang Berhormat Johor Bahru.

Dato' Shahrir Abdul Samad: Akan tetapi bagi soal yang disampaikan oleh Ahli Yang Berhormat daripada Kinabatangan, sememangnya ada keadaan di mana walaupun harga minyak telah diturunkan, masih ada peniaga-peniaga yang tidak menurunkan harga. Seperti mana yang saya sebutkan tadi, keadaan harga yang selain daripada barang-barang kawalan memang tidak boleh ditentukan oleh kerajaan mengikut kuasa yang ada pada kerajaan.

Jadi oleh itu, apa yang dilakukan oleh pihak kementerian ialah hanya untuk dapat meminta dari segi kerjasama peniaga-peniaga untuk cuba bersama-sama dengan rakyat dan kerajaan dalam menghadapi masa yang mencabar ini. Walau

bagaimanapun, kalau harga bahan utama yang digunakan bagi pengeluaran barang-barang ini dapat juga turun bersama-sama dengan harga minyak mentah, insya-Allah kita akan dapat melihat adanya penurunan harga terutamanya barang-barang yang dibuat oleh pengilang dan sebagainya.

Yang kedua tentunya kita harap mendapat kerjasama juga daripada para pengguna untuk terus berhemah di dalam perbelanjaan mereka agar dapat ditunjukkan bahawa dalam keadaan di mana ada kesedaran dan keinsafan bagi sesetengah pihak untuk menurunkan harga mereka, bahawa proses ataupun kempen penurunan harga ini dapat dijayakan dengan penyertaan mereka sekali.

2. **Dato' Kamarul Baharin Abbas [Telok Kemang]** minta Menteri Sains, Teknologi dan Inovasi menyatakan:-

- (a) kajian-kajian yang telah dan sedang dilakukan kerajaan di beberapa kawasan kesan gempa bumi seperti yang berlaku di Bukit Tinggi, Pahang dan Lahad Datu, Sabah baru-baru ini; dan
- (b) langkah-langkah kerajaan bagi memastikan kesan gempa bumi tidak memberi impak negatif secara fizikal dan psikologi kepada rakyat.

Timbalan Menteri Sains, Teknologi dan Inovasi [Tuan Haji Fadillah bin Yusof]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Telok Kemang. Izinkan saya terlebih dahulu Tuan Yang di-Pertua untuk mengalu-alukan kehadiran pelajar-pelajar daripada Kota Samarahan. *[Tepuk]*

Tuan Yang di-Pertua, bagi menjawab soalan (a), sememangnya kerajaan sentiasa menjalankan pemantauan dan kajian yang berterusan mengenai kejadian gempa bumi dan Tsunami di Malaysia. Pada tahun 2005, MOSTI telah melantik Akademi Sains Malaysia bagi menjalankan kajian risiko dan bahaya gempa bumi dan Tsunami di Malaysia dan telah disiapkan pada September 2008. Kajian ini terdiri dari lapan komponen iaitu:-

- (i) kajian zon garis sesar di Malaysia;
- (ii) peta Sismo-Tectonic Malaysia;
- (iii) ketahanan reka bentuk rumah dan sistem bangunan terhadap gempa bumi;
- (iv) kajian *macro-seismic* di Malaysia;
- (v) kajian berkaitan kesediaan komuniti;
- (vi) pelan tindak balas terhadap bencana Tsunami; dan
- (vii) penilaian ancaman gempa bumi kuat di rantau Asia Tenggara terhadap Malaysia.

Hasil kajian tersebut kini dapat digunakan sebagai rujukan oleh semua pihak berkaitan gempa bumi seperti di Bukit Tinggi dan di Lahad Datu.

■ 1020

Tuan Yang di-Pertua, untuk menjawab soalan (b) pula, bagi memastikan kesan gempa bumi tidak memberi impak negatif secara fizikal dan psikologi pada rakyat, kerajaan telah pun melaksanakan beberapa langkah. Antaranya, ialah pertama melaksanakan pemantauan secara berterusan melalui sistem amaran awal tsunami nasional yang telah dilengkapi dengan peralatan pemantauan dan perisian terkini yang mampu mengesan kejadian gempa bumi dan tsunami dan menyebarkan maklumat tersebut dalam tempoh 15 minit.

Kedua, bagi meningkatkan lagi keberkesanan sistem pengesanan kejadian gempa bumi yang berlaku di Malaysia dan sekitarnya secara masa nyata ataupun *real time*. Tiga buah stesen seismik baru iaitu Kota Gelanggi di Pahang, Bakun di Sarawak dan Sepulut di Sabah akan ditambah dalam rangkaian 14 buah stesen seismik sedia ada. Ketiga, bagi meningkatkan kajian impak gempa bumi terhadap struktur bangunan,

Jabatan Meteorologi Malaysia sebuah agensi di bawah MOSTI telah memasang dua buah alat *strong motion* di Putrajaya.

Selain daripada itu, 10 buah lagi stesen *strong motion* akan dipasang di kawasan Lembah Klang pada awal 2009. Keempat, bagi mengurangkan kesan dari segi psikologi kerajaan telah melaksanakan kempen kesedaran awam yang bertujuan untuk memberi kefahaman dan kesedaran mengenai gempa bumi dan tsunami serta langkah-langkah kesiapsiagaan yang perlu di ambil sekiranya kejadian tersebut berlaku. Kerajaan melalui pelbagai agensinya seperti Majlis Keselamatan Negara, Jabatan Meteorologi Malaysia, Jabatan Mineral dan Geosains, Polis Diraja Malaysia, Jabatan Bomba dan Penyelamat Malaysia dan universiti-universiti tempatan telah bekerjasama melaksanakan kempen-kempen kesedaran secara berterusan terutamanya di negeri-negeri yang berisiko tinggi seperti Pulau Pinang, Kedah, Perak, Pahang dan Sabah. Latih amal tsunami juga telah diadakan di Tuaran pada 26 Mei 2006 dan di Langkawi pada 17 Disember 2007. Aktiviti sebegini akan diteruskan dari semasa ke semasa. Pada tahun ini MOSTI akan bekerjasama dengan Majlis Keselamatan Negara untuk melaksanakan kempen kesedaran di Perlis, Kedah, Pulau Pinang dan Perak daripada Jun hingga Ogos 2008 dan juga akan diteruskan di Sabah dan Sarawak pada November 2008. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Dato' Kamarul Baharin Abbas [Telok Kemang]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih jawapan yang sungguh meyakinkan. Tragedi tsunami sebenarnya hanya tempias daripada apa yang berlaku di Lautan Hindi. Ini menunjukkan bahawa tidak ada yang mustahil dan kemungkinan gempa bumi juga akan berlaku. Maka dengan itu, apakah kita berpuas hati dengan persiapan yang ada, mengikut jawapan yang ada tadi itu saya yakin bahawa banyak kajian yang telah dibuat.

Andainya ada tragedi itu berlaku bila-bila masa, apakah persiapan sekarang ini memadai untuk mengelakkan daripada korbannya nyawa dan harta benda? Sekian, terima kasih.

Tuan Haji Fadillah bin Yusof: Terima kasih Yang Berhormat Telok Kemang. Bagi menjawab soalan tambahan tersebut, sememangnya kita sedar bahawa apa yang penting ialah kita membuat persiapan tapi untuk melengkapkan keseluruhan persiapan kita ini dengan alat-alat teknologi yang sedia ada untuk kita mengesan, memang tidak memadai walaupun kita sudah siapkan sepenuhnya. Kalau di Amerika Syarikat pun ada berlaku walaupun mereka mempunyai alat yang canggih untuk mengesan, tetapi yang lebih utama ialah untuk kita menyediakan siap siaga dari segi pengesanan dan pengesanan ini bila berlakunya kita dapat memberi amaran awal kepada penduduk kita dan pada masa yang sama sebab itu latihan amal dan juga kempen kesedaran ini amat penting untuk kita jalankan supaya kita dapat memberi kesedaran kepada rakyat kalau berlaku bagaimana kita hendak menanganinya, untuk mengelak memang kita tidak dapat, memang berlaku kemungkinan.

Untuk makluman kita hasil kajian yang kita lakukan, kawasan yang paling berisiko tinggi di Malaysia ialah di Sabah. Boleh berlakunya gempa bumi di Malaysia sendiri, yang lainnya adalah di luar Malaysia. Di luar perairan Malaysia yang boleh menjejaskan Malaysia, sebab itu kita kena siapkan, lebihkan amalan, kempen kesedaran dan persiapan di tempat-tempat yang berisiko tinggi. Kita akan meneruskan memberi komitmen untuk menyediakan dan mengambil tindakan lanjut hasil daripada kajian tersebut supaya kita akan dapat mengurangkan kesan kepada rakyat dan kesan kerosakan kepada bangunan sekiranya berlaku gempa bumi. Terima kasih.

Tuan Haji Salleh bin Haji Kalbi [Silam]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Soalan tambahan saya, Yang Berhormat Timbalan menteri, saya tahu di Sabah adalah kawasan gempa bumi yang memang tinggi dan terdedah sangat terutamanya di kawasan Parlimen Silam di Lahad Datu. Adakah rancangan pihak kementerian untuk mewujudkan secepat mungkin bagi pengesanan gempa bumi ini di kawasan Parlimen Silam ini terutamanya di kawasan Lahad Datu sebab kita tahu bahawa kawasan tersebut memang bila-bila masa sebenarnya dia boleh berlaku gempa bumi sebab dia bersambung dengan Jurang Mariana iaitu jurang yang terdalam di dunia ini di Selatan Filipina. Jadi, adakah rancangan kementerian untuk mewujudkan pusat pengesanan tsunami dan gempa bumi di kawasan Parlimen Silam. Terima kasih.

Tuan Haji Fadillah bin Yusof: Terima kasih Yang Berhormat, kalau kita melihat kepada sistem seismik yang kita sedia ada sekarang memang di Lahad Datu sudah ada pun. Kita di Sabah, kita ada lima sistem seismik yang ada di Sabah. Satu di

Kota Kinabalu, di Kudat, di Sandakan, Tawau dan juga Lahad Datu. Dari situlah kita dapat memantau. Akan tetapi, izinkan saya Tuan Yang di-Pertua untuk memberi sedikit maklumat untuk mungkin, bukan sahaja untuk makluman Ahli Dewan yang mulia ini tetapi juga untuk rakyat sebab penting untuk kita mendapat maklumat. Apabila berlakunya gempa bumi, Jabatan Meteorologi Malaysia akan memberi amaran awal sama ada melalui radio, televisyen ataupun SMS. Jadi, kiranya mereka mendapat bacaan-bacaan tersebut, kategori gempa bumi kiranya mendapat SMS ini ataupun berita daripada televisyen. Kalau menerima magnitud enam atau pun lebih skalanya makna itu adalah kategori yang kuat. Kalau 5.0 – 5.9 adalah sederhana. Kalau kurang daripada lima adalah isyaratnya lemah dan untuk apa yang kaitan magnitud itu tadi dengan gempa bumi dengan kerosakan. Kalau 2.5 atau kurang, kita tidak akan merasai gegaran tetapi boleh dikesan oleh Seismometer, 2.0 -2.4 dapat dirasai cuma boleh menyebabkan kerosakan kecil, 5.5 – 6.0 kerosakan kecil pada bangunan dan struktur lain, kalau 6.1 – 6.9 boleh menyebabkan banyak kerosakan, terutama pada kawasan yang padat penduduknya, 7.0 – 7.9 gempa bumi kuat menyebabkan kerosakan yang serius, 8.0 atau lebih, gempa bumi besar ataupun *great earthquake* menyebabkan kemusnahan komuniti berhampiran pusat gempa bumi. Jadi, sekiranya menerima amaran-amaran ini, ini adalah siap siaga untuk rakyat kita bersiap sedia. Jadi, untuk itu saya kira terima kasih untuk perhatian semua Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, terima kasih.

3. **Tuan Khairy Jamaluddin [Rembau]** minta Menteri Perpaduan, Kebudayaan, Kesenian dan Warisan menyatakan bantuan yang boleh diberikan kepada persatuan untuk mendorong aktiviti kraf tangan yang boleh membantu golongan berpendapatan rendah seperti Persatuan Pekebun Kecil Wanita Gadong di Rembau yang berkecimpung di dalam industri kraf tangan berasaskan rotan.

Timbalan Menteri Perpaduan, Kebudayaan, Kesenian dan Warisan [Tuan Teng Boon Soon]: Tuan Yang di-Pertua, kraf tangan Malaysia mempunyai cawangan di setiap negeri dan satu kompleks kraf di Pulau Langkawi. Kementerian melalui agensinya kraf tangan Malaysia melaksanakan Program Pembangunan Usahawan Kraf di negeri-negeri. Di bawah program ini, usahawan kraf diberi bantuan dan kemudahan, tidak mengira sama ada individu atau persatuan. Jenis bantuan yang disediakan adalah berbentuk prasarana, pengeluaran seperti bengkel, mesin jentera dan peralatan. Latihan kemahiran tenaga kerja, pembangunan pengeluaran produk baru serta pembangunan pasaran dan promosi produk. Kementerian juga menyediakan kemudahan di setiap cawangan kraf tangan Malaysia iaitu premis untuk inkubator kraf dan pusat guna sama. Di kawasan Rembau, kementerian melalui Kraftangan Malaysia sedang membangunkan empat unit pengeluaran yang berkecimpung dalam bidang kraf tangan berasaskan rotan di bawah Projek Satu Daerah Satu Industri iaitu produk kraf.

■1030

Empat unit pengeluaran yang dimaksudkan tadi ialah:

- (i) Persatuan Pekebun Kecil Wanita Gadong di Rembau;
- (ii) Malina Craft di Kampung Chuai Hilir, Rembau
- (iii) Nun Sanakin Product Sdn. Bhd. di kawasan Perindustrian Chembong, Rembau; dan
- (iv) Taman Kota Enterprise di Rumah Rakyat Kota, Rembau.

Bantuan yang diberikan kepada unit-unit pengeluaran ini berbentuk penambahbaikan bengkel, pinjaman mesin dan peralatan ringan, latihan kemahiran tenaga kerja dan bekalan bahan mentah untuk menghasilkan produk baru. Jenis bantuan yang diberikan bergantung pada keperluan setiap unit pengeluaran. Bagi Persatuan Pekebun Kecil Wanita Gadong di Rembau, setakat ini kementerian telah memberi bantuan bekalan bahan mentah untuk pengeluaran produk rotan dan sedang mengkaji keperluan bantuan prasarana. Kementerian juga menyediakan kemudahan pusat guna sama di cawangan Kraftangan Malaysia bertempat di Kuala Pilah.

Tuan Khairy Jamaluddin Abu Bakar [Rembau]: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri kerana begitu prihatin terhadap pengusaha-pengusaha kecil di kawasan Rembau. Saya hendak bertanya soalan, kita mahu melihat industri kraftangan negara ini maju bukan hanya sebagai satu *cottage industry* tetapi

menembusi pasaran global dengan standard ataupun mutu antarabangsa. Kalau kita lihat negara-negara jiran kita, mereka berjaya membangunkan industri ini apabila produk-produk mereka dijual di kota-kota besar di serata dunia pada harga yang tinggi dan secara langsung membawa pulangan ataupun pendapatan yang tinggi kepada pengusaha-pengusaha kecil mereka.

Jadi, soalan saya ialah apakah pendekatan kerajaan untuk meningkatkan nilai (*value*) industri kraf tangan tempatan untuk menembusi pasaran antarabangsa. Contohnya saya difahamkan baru-baru ini Kraftangan Malaysia akan mewujudkan perjanjian dengan *Harrods of London* untuk menjual produk Kraftangan Malaysia di sana, adakah Kementerian bercadang untuk mengadakan kerjasama sebegini dengan *retailers* terkemuka yang lain di dunia. Terima kasih.

Tuan Teng Boon Soon: Tuan Yang di-Pertua, memanglah Kraftangan Malaysia sudah mengadakan pelbagai strategi pembangunan industri kraf. Ini termasuk pembangunan pasaran, pembangunan produk, peningkatan penggunaan teknologi dalam pengeluaran, pembangunan standard dan pengurusan kualiti, pembangunan usahawan, pekekalan kraf warisan dan pembangunan sumber tenaga mahir. Bagi pemasaran di peringkat antarabangsa, kita memang adakan pelbagai program untuk mempromosikan produk kraf tempatan di luar negara.

Dalam usaha untuk memasarkan produk kraf Malaysia di luar negara, Kraftangan Malaysia telah mengambil langkah melaksanakan beberapa pendekatan iaitu dengan menyertai pameran perdagangan utama di beberapa negara secara konsisten sejak beberapa tahun dahulu iaitu di United Kingdom, Hong Kong, Jerman dan Singapura. Pasaran baru di Timur Tengah juga turut diterokai seperti *United Arab Emirates*, usahawan kraf berpeluang untuk mempromosikan produk masing-masing dengan bantuan Skim Insentif Galakan Dagangan yang disediakan oleh Kraftangan Malaysia.

Selain daripada itu Kraftangan Malaysia juga menyertai pameran pengguna atau *consumer fair* di mana pengusaha berpeluang untuk menjual terus kepada pengguna yang melawat pameran. Sebagai contoh, Kraftangan Malaysia menyertai pameran Ina Craft di Indonesia. Pameran seumpama ini turut dikunjungi oleh pedagang dari negara luar bagi mendapatkan produk-produk baru. Kraftangan Malaysia turut menganjurkan Program Promosi Minggu Malaysia yang telah diadakan di London selama tiga tahun berturut-turut sejak tahun 2006. Selain aktiviti pelancongan, kebudayaan dan kesenian yang ditonjolkan, jualan pelbagai produk kraf daripada batik, logam, kayu, kraf Orang Asli dan lain-lain merupakan salah satu elemen yang diberikan perhatian utama. Hasilnya produk kraf semakin dikenali di negara tersebut melalui peningkatan jualan tunai yang diperoleh iaitu pada tahun 2006, sebanyak RM2,018, tahun 2007 meningkat menjadi RM294,000 dan pada tahun 2008 hasil penjualan ialah sebanyak RM398,000.

Jadi, program seumpama ini turut dirancang di negara-negara lain pada masa akan datang. Kraftangan Malaysia juga turut memberi kerjasama dengan mengambil bahagian dalam promosi di luar negara yang dianjurkan oleh Kementerian / agensi yang berkaitan seperti Kementerian Pelancongan Malaysia dan Kementerian Pertanian dan Industri Asas Tani dalam memasarkan produk kraf tempatan. Sebagai contoh, pada tahun 2008 Kraftangan Malaysia menyertai promosi World Expo di Zaragoza, Sepanyol dari 13 Jun hingga 13 September 2008 yang diselaraskan oleh Kementerian Pelancongan Malaysia. Jumlah jualan yang diperoleh adalah menggalakkan iaitu sebanyak RM220,000.

Kraftangan Malaysia juga mengadakan kerjasama dengan pihak pengurusan gedung...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Timbalan Menteri, panjangkah lagi jawapan itu?

Tuan Teng Boon Soon: Sedikit lagi.

Beberapa Ahli: [Menyampuk]

Tuan Teng Boon Soon: Ini berkaitan dengan pertanyaan yang dikemukakan oleh Yang Berhormat Rembau iaitu kerjasama dengan pihak pengurusan gedung membeli belah terkemuka dunia dalam usaha untuk meluaskan pemasaran produk kraf. Sekian, terima kasih.

Dr. Lo' Lo' Mohamad Ghazali [Titiwangsa]: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Kita lihat usaha-usaha kerajaan untuk memajukan kraf negara ini. Walaupun tadi disebut senarai-senarai pameran yang disertai dan hasil-hasil pendapatan yang kita dapat daripada pameran-pameran tersebut dan dikatakan mungkin ada perjanjian dengan Harrods dan sebagainya untuk mendapatkan peluang kraf tangan negara di pameran ataupun dijual di sana. Saya kira usaha-usaha kerajaan ataupun kementerian masih lagi agak tertinggal dan terkebelakang berbanding dengan negara-negara jiran seperti Indonesia, Thailand dan juga Filipina. Malah kalau tadi disebut di luar negara, kalau kita tinjau...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Soalannya, Yang Berhormat.

Dr. Lo' Lo' Mohamad Ghazali [Titiwangsa]: Ini soalannya.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Tidak payah sebut, Yang Berhormat.

Dr. Lo' Lo' Mohamad Ghazali [Titiwangsa]: Kalau kita tinjau di dalam negara kita sendiri, misalnya dikatakan di bazar-bazar MARA yang banyaknya adalah kraf tangan daripada luar negara. Jadi, saya mahu bertanya di sini untuk mendapatkan penjelasan seperti Yang Berhormat Kinabatangan tadi, apakah langkah drastik kerajaan untuk memastikan kraf tangan negara ini bukan sahaja dapat dieksport ke luar negara tetapi juga diberi fokus dan juga perhatian yang besar dalam negara kita sendiri dan menjadi kebanggaan negara kita. Terima kasih.

Tuan Teng Boon Soon: Terima kasih, Yang Berhormat Titiwangsa. Memang selain daripada usaha promosi dan mempromosikan produk di peringkat antarabangsa, promosi untuk pasaran domestik juga diberi perhatian. Cadangan Yang Berhormat Titiwangsa untuk memperbanyak dan menonjolkan lagi kraf tangan negara di pasaran tempatan itu memang diterima dengan baik. Saya hendak menunjukkan pencapaian kraf tangan di bawah SDSI iaitu Satu Daerah Satu Industri. Pada tahun 2003 kita mula mengadakan SDSI di bawah produk tekstil, hasil rimba, logam dan seramik.

■1040

Pada tahun itu kita hanya mendapat pendapatan jumlah RM278,000. Kita hanya menghasilkan 20 orang pengusaha kraf tetapi setelah usaha kementerian sehingga tahun 2008, pendapatan daripada kraf negara itu sudah meningkat menjadi RM15.7 juta.

Dr. Lo' Lo' Mohamad Ghazali [Titiwangsa]: Tuan Yang di-Pertua saya mahu langkah drastik untuk mengatasi masalah kraf tangan negara yang tertinggal dalam negara sendiri bukannya pendapatan yang ....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat, Yang Berhormat saya tidak minatliah dengar *intervention* masa Menteri menjawab Yang Berhormat.

Tuan Teng Boon Soon: Itulah Yang Berhormat itulah hasil daripada usaha kementerian hasil, daripada tindakan-tindakan drastik. Kalau tidak macam mana hendak mencapai peningkatan keuntungan. Daripada RM278,000 hingga ke RM15.7 juta hasil daripada tindakan drastik. Kita menghasilkan 20 orang pengusaha sahaja pada tahun 2003, tetapi hingga 2008 kita sudah meningkatkan bilangan pengusaha itu menjadi 442 orang pengusaha. Adakah itu hasil...

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Jawab pun cara drastiklah.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Baik Yang Berhormat.

Tuan Teng Boon Soon: Itu adalah hasil ketara daripada tindakan-tindakan drastik yang diambil oleh kementerian.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Baik terima kasih. Baik Yang Berhormat, saya ingat Yang Berhormat Menteri boleh menjawab dengan macam ini, jawapan itu lebih elok daripada baca skrip itu Yang Berhormat.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]: Dia marah, jawab bagus.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Dia marah jawab bagus saya setuju, tetapi jangan marah Yang Berhormat ya tidak boleh marah dalam Dewan.

Seorang Ahli: Marah kena jual.

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Titiwangsa sudah kasi...

4. **Tuan Gobind Singh Deo [Puchong]** minta Menteri Kerja Raya menyatakan apakah langkah-langkah yang dicadangkan untuk mengatasi masalah kesesakan lalu lintas di plaza-plaza tol di kawasan Puchong.

Menteri Kerja Raya [Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed]: Tuan Yang di-Pertua untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Lebuhraya Damansara-Puchong merupakan sebuah lebuhraya bertol secara sistem terbuka dengan izin *open toll system* yang mana sebahagian jajarannya di sebelah selatan adalah melalui kawasan Puchong.

Terdapat dua buah plaza tol yang berada di dalam kawasan Puchong iaitu pertama Plaza Tol Puchong Barat di kilometer S3.3 di laluan Puchong-Shah Alam. Yang kedua ialah Plaza Tol Puchong Selatan di kilometer 30.1 di laluan Puchong-Putrajaya. Pihak Lembaga Lebuhraya mengakui bahawa kesesakan di Lebuhraya Damansara-Puchong berlaku terutama pada waktu puncak dan juga di plaza. Dalam masa yang sama pembangunan pesat di kawasan sekitar Puchong telah juga berlaku dan pembukaan kawasan pembangunan baru terjadi maka jangkaan pertambahan jumlah trafik di plaza tol tersebut turut meningkat.

Oleh yang demikian pelbagai usaha dilakukan syarikat konsesi LDP untuk mengurangkan kesesakan di plaza tol iaitu dengan menambah bilangan pondok kutipan tol. Pada Plaza Tol Puchong Barat sebanyak enam pondok tol ditambah dan juga sebanyak enam pondok tol pada Plaza Tol Puchong Selatan. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat juga, dari Januari 2008 sehingga Jun 2008 peratus penggunaan *Electronic Toll Collection* (ETC) di Plaza Tol Puchong Barat ialah sebanyak 45% dan Plaza Tol Puchong Selatan ialah 42%.

Oleh yang demikian bagi pihak kerajaan ada melaksanakan promosi bagi menggalakkan pengguna lebuhraya membuat pembayaran tol secara elektronik menggunakan *TouchNGo* ataupun *Smart Tag*.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Puchong.

Tuan Gobind Singh Deo [Puchong]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Tuan Yang di-Pertua menurut satu jawapan yang diberikan kepada saya oleh kementerian, kos pembangunan LDP adalah lebih kurang RM1.6 bilion. Dalam perjanjian yang ditandatangani memberi tempoh kutipan daripada 2008 sehingga 2030, dan anggaran yang dikutip adalah lebih kurang RM13 bilion. Dalam keadaan ini apabila perjanjian tersebut ditandatangani makanya kerajaan telah pun lupa berkenaan dengan tanggungjawab syarikat konsesi kepada pengguna jalan raya. Saya rujuk kepada apa yang dinyatakan oleh Yang Berhormat Menteri dalam surat khabar hari ini, "*Encouraging CSR (Corporate Social Responsibility) initiative among concession companies is a new approach to help consumers*". Adakah ini bermaksud bahawa apabila masa perjanjian tersebut ditandatangani tidak ada sebarang usaha oleh kerajaan untuk memastikan bahawa terdapat *social responsibility* daripada *concessionaire* ini. Soalan yang saya ingin tanya adakah sebarang klausa ataupun ada sebarang...

Beberapa Ahli: [Menyampuk]

Tuan Gobind Singh Deo [Puchong]: Dengarlah soalan. Adakah sebarang klausa dalam perjanjian tersebut yang membolehkan kerajaan menghalang ataupun *to stop the concessionaire* daripada mengutip tol sekiranya masalah trafik ini terus berlaku. Soalan keduanya, adakah terdapat sebarang usaha oleh kerajaan untuk pastikan bahawa terdapat laluan alternatif kerana Tuan Yang di-Pertua, di Puchong...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat tidak payah berucap Yang Berhormat.

Tuan Gobind Singh Deo [Puchong]: ... tidak ada sebarang jalan yang boleh ke Puchong tanpa tol.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Baik Yang Berhormat.

Tuan Gobind Singh Deo [Puchong]: Semua jalan ke Puchong tol.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Menteri tahu itu Yang Berhormat.

Tuan Gobind Singh Deo [Puchong]: Di Putrajaya misalnya jalan raya yang besar tetapi tidak ada sebarang tol. Saya hendak tahu kenapa di Puchong tol di merata-merata tempat? Kenapa perjanjian tersebut tidak ada sebarang klausa yang membenarkan kerajaan melakukan sesuatu? Kenapa kita kena bayar tol kerana...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Sudahlah Yang Berhormat sudahlah Yang Berhormat. Yang Berhormat jangan meninggikan suara.

Tuan Gobind Singh Deo [Puchong]: Tuan Yang di-Pertua soalan saya jelas kalau kita kena bayar RM1.60 setiap kali kita...

Seorang Ahli: Ceramah ke?

Tuan Gobind Singh Deo [Puchong]: Kalau kita kena bayar macam itu adakah kerajaan mempunyai kuasa? Adakah kerajaan mempunyai kuasa untuk menghalang konsesi daripada mengutip tol sehingga masalah kesesakan ini diatasi? Itu yang saya hendak tahu. Terima kasih.

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Terima kasih Ahli Yang Berhormat. Pertama saya tidak dapat menafikan bahawasanya kesesakan laluan di LDP di waktu puncak dengan izin *level of servicenya* telah agak menurun dengan begitu rendah. Dia ada dua perkara kenapa benda itu berlaku. Mungkin pertama infrastruktur yang disediakan itu tidak dapat menampung laluan jumlah trafik yang lalu di kawasan itu. Yang kedua ialah bagaimana pengurusan penguraian trafik yang sepatutnya dilakukan di kawasan itu dapat dijalankan secara dengan penuh berkesan. Mengikut maklumat yang saya terima daripada Lembaga Lebuh Raya beberapa arahan dan permintaan telah pun diminta supaya pihak pemegang konsesi untuk melakukan beberapa penambahan nilai. Ini supaya laluan di kawasan plaza yang dimaksudkan oleh Yang Berhormat itu, perjalanan trafiknya dapat berjalan lancar dan akhirnya akan dapat mengurangkan kesesakan.

Perkara-perkara itu dengan izin Yang Berhormat *is purely an operational matter that have to be resolved on site*. Namun apa yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat dalam terma-terma perjanjian konsesi sebagaimana yang saya maklumkan bahawa kerajaan telah membuat keputusan untuk mengklasifikasikan dokumen konsesi ini. Insya-Allah, selepas percetakan dalam bulan Januari ini boleh dijadikan oleh *public document* dan jikalau ada cadangan daripada Yang Berhormat untuk kita melihat apakah perkara-perkara yang boleh dilakukan untuk mengurangkan beban rakyat itu adalah satu pendekatan yang boleh dilihat.

Akan tetapi, kalau mengikut perjanjian konsesi yang sedia ada *I think* selepas kita menyerahkan infrastruktur ini kepada pihak swasta untuk mengurus dan dia ada dia punya tanggungan kewangan dia serta *obligation* yang lain-lain. Ini terpaksa dipatuhi mengikut konsesi yang sedia ada dan kita tidak boleh secara sewenang-wenangnya mengambil tindakan yang tidak akan mematuhi tuntutan dalam konsesi *agreement*. Yang Berhormat sebagai seorang peguam pun sedia jelas dan nyata apa yang termaktub...

Tuan Gobind Singh Deo [Puchong]: Akan tetapi soalan saya adakah kerajaan mempunyai kuasa ataupun tidak? Itu soalan saya.

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Soal kuasa dan tidak kuasa itu adalah satu soal yang berbeza; tetapi apakah tanggungjawab antara kerajaan dengan pemegang pihak konsesi yang telah pun menandatangani perjanjian konsesi. Yang itu mesti menjadi sebagai satu asas pertimbangan utama. Jikalau dalam pemegang konsesi itu ada termaktub setiap jumlah trafik yang telah pun mencapai satu *threshold figure* yang boleh diadakan *revenue sharing*, yang itu kita lihat apakah kebaikan yang boleh dibagi. Jadi untuk mengarahkan...

■1050

Tuan Gobind Singh Deo [Puchong]: Jawab soalan saya. Ada kuasa atau tidak? *What's about ....*

Dato' Ir. Mohd Zin bin Mohamed: Nanti-nanti. Bagi saya jelaskan dulu. Jadi kalau kita untuk mengarahkan supaya perkara ini tidak tercapai, jangan *operate concession*. Jawapan dia tidak ada dalam perjanjian.

Beberapa Ahli: [Bangun]

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Pertama saya ingin mengambil kesempatan di sini. Ini wakil yang sentiasa serius tanya soalan. Saya hendak ucap setinggi-tinggi tahniah dan syabas kepada Yang Berhormat Menteri Kerja Raya kerana telah berjaya meyakinkan kerajaan dan pihak pemegang konsesi menjustifikasikan dokumen perjanjian. Ini satu kejayaan yang cukup besar sebab sebelum ini parti pembangkang termasuk saya sendiri sentiasa mendesak supaya dokumen ini dibuka pada publik. Ini sudah pun dipenuhi tuntutan dan tahniah. Perkara yang kedua, saya ini...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Ringkas Yang Berhormat.

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Ada kaitan dengan soalan. Soalan saya mengenai dengan lebuhraya LDP ini di Puchong, Damansara yang dibangkit oleh Yang Berhormat Puchong tadi. Dia tanya soalan ada tidak dari segi kuasa di mana kerajaan boleh tutup dan sebagainya. Saya nampak dulu pengguna-pengguna selalu tunjuk perasaan, mengambil tindakan kalau tol tidak turun, tidak diselesaikan dokumen. Konsesi lebuhraya di bawah PLUS semua sudah buat, LDP ini degil. Jadi saya hendak tanya Yang Berhormat, apa Yang Berhormat bersetuju kalau rakyat sendiri termasuk Yang Berhormat Puchong, kita pembangkang ini kita *mobilize* kita hendak tunjuk perasaan, kita hendak usung lebuhraya LDP ini sebab degil sangat.

Kalau PLUS boleh bersetuju kenapa LDP tidak boleh bersetuju. Keuntungan begitu besar. Apakah tidak boleh dan tidak mungkin ini boleh diketuai oleh Yang Berhormat daripada Kuala Krai, Yang Berhormat Pokok Sena. Selalu bila tol naik depa ini ada di depan. Saya pun akan turut serta. Sebab saya tengok dulu NGO-NGO begitu sibuk sekali. Begitu parti-parti bawah politik...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat...

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Patut ucap tahniahlah. Ini soalan saya terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Dato' Ir. Mohd Zin bin Mohamed: Pertama jikalau cadangan Yang Berhormat itu sebagai satu gerakan haram saya tidak bersetujulah. [Ketawa] Kedua, dalam pendekatan kajian tol ini Yang Berhormat, kerana dalam perjanjian konsesi setiap berkala tentang kenaikan *rate* tol ini berasaskan kepada jumlah trafik yang sedia ada dan tiba satu peringkat yang mana yang kita panggil *threshold figure* itu yang kita boleh ada dia punya *sharing* yang boleh bagi kebaikan kepada pengguna. Dalam setiap perjanjian konsesi itu *option* yang pertama sama ada kerajaan ambil tanah itu dulu bayar dulu. Jadikan dia sebagai modal teroka kerajaan kepada pembangunan infrastruktur ini.

Kedua, ada juga yang pemegang konsesi dia terpaksa beli tanah itu dulu. Jadi beli tanah itu dulu, dan dia jadikan sebagai satu modal yang awal untuk membangunkan dulu. Kita bagi dia tanggungjawab untuk ambil konsesi ini. Ada pemegang konsesi yang kalau ikut dari segi dengan izin dia punya *stand a loan* memang ada untung. Sepatutnya atas *cooperate responsibility* ini dia pulangkanlah benda ini kepada rakyat. Walaupun dia belum sampai lagi kepada peringkat *threshold* ini kerana berasaskan setiap RM1 yang mereka *collect*, berapa sen bayar kepada *financial cost*, berapa sen bayar kepada *operation cost*, berapa sen kepada *dividen to the share holder* dan berapa sen untuk dijadikan sebagai *maintenance of the building*.

Jadi kita lihat ini ada yang syarikat ini dia boleh ada *cooperate social responsibility* tapi kita tidak boleh paksa, cuma kita boleh merayu. Macam PLUS ini apa yang dilakukan ini, kerajaan tidak mengeluarkan satu sen pun bayaran pampasan sama ada daripada segi *cash disbursement* ataupun daripada segi kontra, ataupun daripada dari segi untuk *extend all the period*. Ini *purely out of* PLUS punya *own*

generation of income. Jadi saya melihat bahawa daripada segi semangat tanggungjawab *cooperate social responsibility* yang dilakukan oleh mana-mana pihak yang telah pun mendapat ihsan hasil daripada keistimewaan kerajaan untuk mewujudkan Persyarikatan Malaysia ini sebagai satu tindakan utama bagi memacu pertumbuhan ekonomi.

Pada masa dan ketika *majority of business* itu telah boleh bagi pulangan kepada rakyat, ini yang kita tuntut. Terima kasih

5. **Tuan Ismail Bin Haji Mohamed Said [Kuala Krau]** minta Menteri Tenaga Air dan Komunikasi menyatakan apakah status terkini mengenai isu penjualan air negeri Pahang kepada Selangor dan apakah status pembinaan Empangan Kelau bagi tujuan tersebut.

Timbalan Menteri Tenaga, Air dan Komunikasi [Dato' Joseph Salang anak Gandum]: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih saya ucapkan kepada Yang Berhormat Kuala Krau atas pertanyaan yang dikemukakan. Projek Penyaluran Air Mentah Pahang Selangor atau PPAMPS yang telah diluluskan oleh kerajaan adalah untuk memenuhi keperluan bekalan air bagi Selangor, Wilayah Persekutuan, Kuala Lumpur dan Putrajaya. Perjanjian jual beli air mentah tersebut telah ditandatangani pada 22 November 2007. Pada masa ini semua tender komponen utama projek iaitu terowong pemindahan air mentah, saluran paip berkembar, stesen *pump* serta muka sauk dan Empangan Kelau telah melalui proses pra kelayakan. Tender bagi komponen terowong telah dimuktamadkan dan sedang menunggu keputusan oleh pihak pembiaya projek iaitu *Japanese International Cooperation Agency* atau JICA.

Komponen terowong ini akan dimulakan pembinaannya sebaik sahaja persetujuan tersebut diterima. Tuan Yang di-Pertua, bagi Empangan Kelau pula kementerian telah membuat tawaran pra kelayakan pada bulan Jun 2008 dan ditutup pada 19 Ogos 2008 yang lalu. Kesemua syarikat yang layak telah dijemput untuk menyertai tender berkenaan. Tender bagi komponen ini dijangka akan dibuka pada bulan Disember 2008 yang akan datang. Sementara itu kerja-kerja pembinaan empangan tersebut dijadualkan untuk dimulakan pada Ogos 2009 dan dijangka siap sepenuhnya bersama dengan komponen-komponen lain pada tahun 2013. Terima kasih

Beberapa Ahli: [Bangun]

Ismail bin Mohamed Said [Kuala Krau]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Pertamanya saya mengucapkan tahniah kepada kerajaan yang prihatin walaupun Selangor telah diperintah oleh parti pembangkang tetapi kerajaan tetap meneruskan rancangan untuk menyalurkan air mentah ke negeri Selangor. Soalan saya kita akan terlibat dengan pampasan di FELDA Kelau dan masyarakat Orang Asli. Adakah kerajaan telah mengenal pasti berapakah jumlah pampasan yang akan dibayar kepada peneroka FELDA di Lembah Kelau dan juga masyarakat Orang Asli di sana. Adakah kerajaan bercadang untuk mengadakan pusat rawatan air di Bentong sebelum disalurkan kepada Selangor, Wilayah Persekutuan dan juga Putrajaya? Terima kasih.

Dato' Joseph Salang anak Gandum: Terima kasih Yang Berhormat dari Kuala Krau atas soalan atau pertanyaan tambahan. Berkenaan dengan pampasan kepada peneroka FELDA dan masyarakat Orang Asli memang ada disediakan pampasan. Akan tetapi berkenaan dengan pampasan kepada FELDA ianya masih dipertikaikan dan telah di bawa ke mahkamah dan tidak payah saya sebutkan berapakah jumlahnya. Pampasan untuk masyarakat Orang Asli, kerajaan telah bersetuju untuk menyediakan satu *resettlement* skim atau tempat pemindahan Orang Asli, di mana mereka pada masa ini adalah menduduki tanah berkawasan 252 ekar dan akan dipindahkan kepada *area* yang lebih besar iaitu 800 ekar.

■1100

Di dalam rancangan ini, mereka akan dipindahkan ke Sungai Bilut dan *area* kepada sesuatu keluarga ialah 0.25 ekar atau *sequarter* ekar untuk perumahan setiap keluarga, lima ekar ditanam dengan kelapa sawit dan satu ekar dijadikan dusun untuk dibahagikan kepada keluarga-keluarga Orang Asli yang sekarang bertempat di Sungai Temir. Pada masa ini ada dianggarkan 80 keluarga Orang Asli yang tinggal di situ dan oleh kerana keluarga mereka akan bertambah, maka 115 buah rumah atau plot-plot

tanah yang akan disediakan dan dibahagikan kepada mereka dengan perbelanjaan lebih kurang RM35 juta. Berkenaan dengan penapisan ataupun perawatan air di Bentong, yang itu saya tak ada maklumat, Yang Berhormat. Terima kasih.

Tuan Mohamed Azmin bin Ali [Gombak]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Maklumat yang ada di tangan saya menunjukkan bahawa perjanjian ini ditandatangani pada 22 November dan telah disahkan oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri dan ini menunjukkan bahawa perjanjian ini ditandatangani ketika pentadbiran yang lalu iaitu Dato Seri Dr. Mohamed Khir Toyo tetapi susulan perjanjian ini, projek ini masih lagi tertangguh, yang telah dikupas oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri. Sebagai contoh pakej pembinaan terowong yang sepatutnya bermula bulan Julai 2008 masih lagi tertangguh.

Begitu juga masalah pembinaan Empangan Kelau yang melibatkan *intake pumping station* dan juga *pipeline*. Persoalan saya ialah apakah Kerajaan Pusat bersedia untuk kehilangan *soft loan* daripada kerajaan Jepun ekoran pentadbiran yang kurang cekap sehingga menyebabkan tertangguhnya projek ini.

Dato' Joseph Salang anak Gandum [Julau]: Terima kasih Yang Berhormat Gombak atas pertanyaan berkenaan dengan adakah tidak kerajaan akan dapat pembiayaan lain ataupun *loan* ataupun pemberian daripada mana-mana sumber kewangan yang lain untuk membiayai pembangunan yang akan dibuat untuk menjadikan projek ini berjalan. Memang ada perancangan kerajaan jika JICA tak dapat menyalurkan kewangan kepada Malaysia oleh sebab-sebab tertentu bukan kerana kelembapan ataupun kelemahan perkhidmatan ataupun kerajaan yang sedia ada tetapi kerana terma-terma yang tertentu yang tak dapat kita elakkan dan sekiranya berlaku kejadian tersebut, Malaysia memang sudah bersedia untuk menyediakan perbelanjaan yang lain tetapi pada masa ini, kita masih berunding dengan JICA dan diharapkan JICA akan bertolak-ansur dan kita boleh katakan di sini bahawa Malaysia sebagai negara yang berdaulat tidak akan menjual maruah dan tidak akan menggadai nama negara kita. Terima kasih.

6. **Tuan Liew Chin Tong [Bukit Bendera]** minta Perdana Menteri menyatakan bilakah Suruhanjaya Pengangkutan Awam yang dijanjikan dalam Kajian Separuh Penggal RMK-9 akan ditubuhkan bersama komposisi ahli serta terma rujukannya.

Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Tuan S.K. Devamany]: Terima kasih Yang Berhormat daripada Bukit Bendera. Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, kerajaan sedang mengkaji dan meneliti secara terperinci modal yang sesuai termasuk skop, objektif, struktur organisasi, keperluan guna tenaga, pembiayaan dan pelan pelaksanaan Suruhanjaya Pengangkutan Awam Darat (SPAD). Kajian ini juga termasuk penyediaan rang undang-undang SPAD dan pindaan kepada akta-akta sedia ada. Secara ringkasnya SPAD akan bertanggungjawab merancang, menentukan dasar dan hala tuju, menentukan kadar tambang, merangka undang-undang dan peraturan, pelesenan dan penguatkuasaan Suruhanjaya Pengangkutan Awam Darat.

Satu jawatankuasa pemandu yang dipengerusikan oleh Ketua Pengarah Unit Perancangan Ekonomi Jabatan Perdana Menteri yang dianggotai oleh pegawai-pegawai agensi berkaitan ditubuhkan untuk menerajui dan menyelaras kajian bagi penubuhan SPAD termasuk mengadakan penerangan dan perbincangan serta memperoleh maklum balas dan pandangan daripada kerajaan negeri, pihak berkuasa tempatan dan pihak-pihak yang berkepentingan. SPAD dijangka akan dapat ditubuhkan pada tahun hadapan. Terima kasih.

Tuan Liew Chin Tong [Bukit Bendera]: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Timbalan Menteri. Soalan asal saya bila *time frame* itu dan kedua, kenapa suruhanjaya ini tidak diletakkan di bawah Kementerian Pengangkutan. Bukankah lebih berkesan dan lebih efektif kalau diselaraskan dengan mandat Kementerian Pengangkutan. Terima kasih.

Tuan S.K. Devamany: Terima kasih Yang Berhormat. Untuk soalan yang pertama, bila. Maka izinkan saya mengatakan di sini bahawa perancangan SPAD ini memerlukan satu perancangan yang cukup meluas dan holistik. Sekarang kalau kita lihat, penguatkuasaan berkaitan dengan pelesenan itu adalah LPKP, lesen untuk kenderaan, lepas itu lesen pemandu pula JPJ. So ada banyak agensi yang terlibat

dalam budaya pengangkutan ini. Maka kita ingin EPU membuat cadangan untuk mencari satu penyelesaian holistik. Oleh itu, walaupun benda ini baru dicadangkan atau perkara ini dicadangkan dalam Rancangan Malaysia Kesembilan, tapi memerlukan *stakeholders* yang begitu banyak sekali.

Sebagai contohnya, untuk objektifnya dipenuhi contoh dengan izin *reliability and efficiency financially sustainable network, integrated network, efficient supervision and proper planning* kita perlu melibatkan semua orang kerana sistem ini sudah lama berakar umbi, maka banyak agensi yang terlibat. Kita nak satukan semua, maka untuk itu secara ringkasnya SPAD akan melibatkan gabungan semua aspek. Perancangan, pembangunan, penyelenggaraan ...

Tuan Liew Chin Tong [Bukit Bendera]: Bila, bila?

Tuan S.K. Devamany: .... perkhidmatan dan penguatkuasaan dan untuk tujuan bila saya rasa akan siap pada bulan Mac. Dijangkakan akan siap pada bulan Mac, segala prasarana dan perundangan. Lepas itu pelaksanaannya akan dianggarkan bermula daripada Julai tetapi *engagement* penglibatan semua agensi mungkin mengambil masa kerana ini adalah satu yang bertujuan murni. Maka kalau betul-betul kita nak satu sistem *transportation* yang *efficient*, kita perlu membuat perancangan ini dengan betul dan teliti kerana melibatkan banyak perkara lain. Sumber kewangan, sumber manusia, kepakaran dan juga *feedback* daripada rakyat jelata. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Terima kasih.

Tuan Liew Chin Tong [Bukit Bendera]: Minta maaf, bahagian kedua soalan saya ....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat, Yang Berhormat.

Tuan Liew Chin Tong [Bukit Bendera]: Dia belum jawab lagi.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Sebenarnya kalau ikut Peraturan 24 Yang Berhormat, satu soalan dah cukup dah itu. Tak boleh lagi.

Tuan Liew Chin Tong [Bukit Bendera]: Belum jawab bahagian kedua, dia belum jawab.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Kalau dia tak jawab, dah habis. Dia kata habis, habislah.

Tuan S.K. Devamany: Tuan Yang di-Pertua, saya dah jawab ...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Nak jawab?

Tuan S.K. Devamany: Saya dah jawab tadi, mungkin Yang Berhormat Bukit Bendera tak dengar. Saya kata banyak agensi. JPJ adalah merupakan satu agensi, kita nak satu kaedah holistik. Itu sebabnya saya kata JPJ *is one of the component* dengan izin. Maka kita nak jadikan semua komponen ini jadi satu komponen, S-P-A-D. Terima kasih.

7. **Tuan Alexander Nanta Linggi [Kapit]** minta Menteri Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah menyatakan projek-projek infrastruktur asas seperti jalan luar bandar, bekalan elektrik dan bekalan air bersih yang sekarang sudah dimasukkan ke dalam senarai projek yang telah diluluskan dalam Kajian Separuh Penggal Rancangan Malaysia Kesembilan dan akan dilaksanakan secepat mungkin di kawasan Kapit.

Timbalan Menteri Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah II [Tuan Joseph Entulu anak Belaun]: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Yang Berhormat, terdapat sebanyak tiga projek jalan luar bandar yang diluluskan di bawah kawasan Kapit. Ketiga-tiga projek ini melibatkan pembinaan jalan sepanjang 18.2 kilometer berjumlah RM50.6 juta.

■1110

Pada masa ini proses perolehan sedang dilaksanakan dan dijangka kerja-kerja pembinaan dapat dimulakan pada bulan Februari tahun depan. Bagi projek bekalan air luar bandar pula, terdapat satu projek yang telah diluluskan di bawah Kajian Separuh Penggal RMK-9 iaitu projek pembinaan loji air Kapit yang dijangka bermula pada tahun 2009 juga.

Untuk makluman Yang Berhormat juga, kementerian sedang melaksanakan sembilan projek bekalan elektrik luar bandar yang bernilai RM1.29 juta yang akan memberi manfaat kepada 255 buah rumah. Proses reka bentuk sedang dijalankan dan projek ini dijangka siap sebelum 15 September tahun depan. Sekian, terima kasih.

Dr. Haji Mohd. Hayati bin Othman [Pendang]: *[Bangun]*

Tuan Alexander Nanta Linggi [Kapit]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat Menteri.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Ini hal Kapit Yang Berhormat Pendang ya.

Tuan Alexander Nanta Linggi [Kapit]: Harapan kami di Kapit adalah supaya kesemua projek yang telah diluluskan dan telah diumumkan itu dilaksanakan dengan segera demi kesejahteraan penduduk di sana. Jadi saya berasa banggalah kerana telah dijawab begitu positif. Saya ingin menekankan bahawa projek jalan-jalan luar bandar ini adalah amat penting.

Soalan saya, saya mohon penjelasan tentang dasar kementerian ini mengenai pembekalan elektrik kepada rumah-rumah panjang di kawasan luar bandar seperti di Kapit di mana bekalan di bawah sistem grid tidak dapat dilaksanakan. Jadi mohon penjelasan, terima kasih.

Tuan Joseph Entulu anak Belaun: Terima kasih Yang Berhormat dari Kapit kerana memberi perhatian serius terhadap bekalan elektrik luar bandar. Dasar kementerian kita ialah di mana bekalan melalui talian grid tidak dapat dilaksanakan antara lima hingga 10 tahun. Dalam jangkaan kita, kita akan melihat bekalan alternatif dan bekalan-bekalan alternatif ini adalah termasuk menggunakan sistem solar, menggunakan *wind turbine*, mini hidro, mikro hidro dan yang akhir sekali kalau semua sistem ini tidak boleh pakai, kita akan memberikan, membekalkan elektrik dengan sistem generator set. Sekian, terima kasih.

Dr. Haji Mohd. Hayati bin Othman [Pendang]: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Ini hal Kapit Yang Berhormat. Saya akan dengar soalan benar tidak menteri boleh menjawab.

Dr. Haji Mohd. Hayati bin Othman [Pendang]: Ini luar bandar, peringkat dasar.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Soalan Kapit, kalau tidak ada Kapit Yang Berhormat, tidak ada.

Dr. Haji Mohd. Hayati bin Othman [Pendang]: Luar bandar!

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Ini soalan khusus kepada kawasan Kapit Yang Berhormat.

Dr. Haji Mohd. Hayati bin Othman [Pendang]: Kementerian Luar Bandar!

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Pendang, duduk!.

8. **Tuan M. Manogaran [Telok Intan]** minta Menteri Dalam Negeri menyatakan:-

- (a) berapakah jumlah warganegara Malaysia yang tidak mempunyai surat beranak; dan
- (b) apakah tindakan yang diambil untuk memastikan semua warganegara mempunyai surat beranak dan semua kelahiran baru didaftarkan.

Menteri Dalam Negeri [Dato' Seri Syed Hamid Albar]: Tuan Yang di-Pertua, saya ucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat Telok Intan. Bagi menjawab soalan Yang Berhormat di perenggan (a), ingin saya maklumkan kepada Dewan yang mulia bahawa Jabatan Pendaftaran Negara tidak mempunyai rekod berkenaan warganegara yang tidak mempunyai sijil beranak dan hanya mempunyai rekod warganegara yang telah didaftarkan kelahiran mereka.

Bagi soalan (b), tindakan yang diambil bagi memastikan semua warganegara mempunyai sijil kelahiran dan semua kelahiran baru didaftarkan adalah seperti berikut.

Pertamanya, operasi bergerak oleh Jabatan Pendaftaran Negara secara bersepadu bersama Jabatan Kebajikan Masyarakat, Jabatan Penjara Malaysia, Jabatan Hal Ehwal Orang Asli dan Jabatan Pelajaran.

Kedua, terdapat sebanyak 210 pejabat cawangan JPN di seluruh negara. Ketiganya, pembukaan kaunter JPN di pejabat Putrajaya dan JPN negeri pada hari-hari kerja dari jam 7.30 pagi hingga 5.30 petang termasuk waktu rehat tengah hari. Kaunter juga dibuka pada waktu rehat pada hari Jumaat jam 12.15 tengah hari hingga 2.45 petang. Mulai pada 15 November ini, saya telah mengarahkan supaya JPN melaksanakan tujuh hari bekerja bagi ibu pejabat JPN Putrajaya dan semua ibu pejabat JPN negeri untuk semua urusan niaga. Terima kasih.

Tuan M. Manogaran [Telok Intan]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat Menteri. Walaupun Menteri mengatakan tiada rekod mengenai warganegara yang tidak mempunyai surat beranak tetapi pada hakikatnya, *in reality* dengan izin ada ramai warganegara Malaysia yang tidak mempunyai surat beranak termasuk di kawasan saya di Telok Intan. Terdapat ramai penduduk Telok Intan tidak ada surat beranak. Jadi apakah langkah-langkah yang diambil oleh kementerian untuk...

Dr. Haji Mohd. Puad Zarkashi [Batu Pahat]: [Menyampuk]

Tuan M. Manogaran [Telok Intan]: Tuan Yang di-Pertua, kalau Yang Berhormat Batu Pahat nak kacau, *I will take issue with him now*.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Tak apa Yang Berhormat, teruskan soalan Yang Berhormat.

Tuan M. Manogaran [Telok Intan]: Terima kasih.

Seorang Ahli: Jangan marah! [Ketawa]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Tak apa Yang Berhormat.

Tuan M. Manogaran [Telok Intan]: Jadi dengan izin, saya teruskan. Jadi Yang Berhormat Menteri, *so the reality is* ada ramai penduduk tidak ada surat beranak. Jadi apakah langkah *going back* untuk memastikan yang tidak ada surat beranak, akan dikeluarkan surat beranak. Terima kasih.

Dato' Seri Syed Hamid Albar: Tuan Yang di-Pertua, sebagai langkah untuk memastikan mereka yang tertinggal daripada didaftarkan kelahiran mereka, kita mengadakan secara berkala lawatan-lawatan untuk mengadakan pejabat kita secara bergerak dari satu tempat ke satu tempat. Ini juga telah kita lakukan seperti yang saya katakan bahawa kita buka hari minggu juga. Sabtu dan hari minggu kita buka pejabat-pejabat ini untuk membolehkan mereka yang tidak mempunyai surat lahir untuk melakukannya dan mendaftar dan kalau mereka mempunyai bukti yang cukup untuk tujuan membolehkan kita bagi mendaftarkannya. Terima kasih.

Datuk Eric E Majimbun [Sepanggar]: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih kepada Yang Berhormat Menteri. Berkaitan dengan sijil kelahiran ini di mana kita di Sabah nampak bahawa ramai yang mendaftar kelahiran sama ada di JPN dan juga

yang lahir di hospital. Kita tahu bahawa mereka ini bukan warganegara. Pada ketika ini, di Sabah begitu ramai sekali yang mendaftar untuk mendapatkan *green MyKad*. Di Sabah, di Kota Kinabalu sekarang begitu ramai, lebih daripada 5,000 yang sedang dalam proses memohon pendaftaran *green card* ini.

Jadi apakah sebenarnya tujuan kerajaan untuk mendaftar ini sedangkan kita tahu bahawa mereka pada awalnya telah mendaftar dengan IMN13. Kita tahu bahawa ...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]:

Soalan Yang Berhormat.

Datuk Eric E. Majimbun [Sepanggar]: Ya, kita tahu bahawa 65,000 telah didaftarkan sebagai IMN13, dahulu sehingga sekarang belum ada kenaikan, belum ada penurunan. Akan tetapi apa yang saya mohon penjelasan ialah adakah IMN13 ini didaftarkan kembali untuk *green card* ini dan bagaimanakah proses, apakah sebenarnya akan datang mereka boleh dapat kerakyatan sebagai rakyat Malaysia? Minta penjelasan.

Dato' Seri Syed Hamid Albar: Saya mengucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat dari Sepanggar di atas soalan yang saya tahu adalah soalan yang dekat di hati rakyat Sabah. Untuk pengetahuan Yang Berhormat, kita kena bezakan *green card* ini dengan IMN13. Yang *green card* ini telah diberhentikan, sebenarnya ia kad sementara, kad pengenalan sementara. Ia telah diberhentikan pengeluarannya pada 2004 tetapi kita mempunyai banyak *stateless person*, bukan IMN13. IMN13 ini statusnya di peringkat antarabangsa adalah status *refugee* di mana apabila negara mereka, kita selesaikan soal dokumen, mereka boleh pulang ke negara mereka yang ingin mengambil mereka balik. Hanya *stateless person* yang berhak untuk dapat kad hijau ini.

Kad hijau ini adalah kad pengenalan sahaja, bukan satu kad yang melayakkan seseorang itu untuk menjadi rakyat. Untuk masa ini, baru kita mulakan keluarkan kad ini untuk tujuan lima tahun dan ianya boleh diperbaharui untuk tiap-tiap lima tahun. Bagi *stateless person*, kita tidak mempunyai hak dalam undang-undang antarabangsa untuk mengusir mereka ke mana-mana negara pun sebab itu kita mengeluarkan bagi tujuan membolehkan kita kenal siapa yang ada di dalam negara kita tetapi tidak mempunyai kedudukan dan status rakyat. Terima kasih.

■ 1120

9. **Dato Dr. James Dawos Mamit [Mambong]** minta Menteri Pertanian dan Industri Asas Tani menyatakan kandungan yang paling penting Deklarasi "*High-Level Conference on World Food Security*" yang telah diterima pakai (*adopted*) pada 5 Jun 2008 di Rome, Italy.

Menteri Pertanian dan Industri Asas Tani [Dato' Mustapa Mohamed]:

Tuan Yang di-Pertua, seperti Yang Berhormat sedia maklum, FAO ataupun *Food and Agriculture Organization* adalah sebuah organisasi ataupun agensi Bangsa-bangsa Bersatu ditubuhkan pada tahun 1945. Tujuan penubuhan ini adalah untuk membasmi kebuluran dengan memodenkan sektor pertanian, perikanan dan juga perhutanan. Pada bulan Jun tahun ini, telah diadakan satu *high-level summit* di Rom dan *summit* tersebut dihadiri oleh 43 ketua negara bagi membincangkan krisis makanan. Ia mengeluarkan satu deklarasi sembilan perenggan bagi menangani perkara ini melalui langkah-langkah jangka pendek dan jangka panjang.

Jangka pendek, antara langkah yang diusulkan ialah untuk menambahkan bantuan kepada negara-negara yang menghadapi ancaman kebuluran berikutan peningkatan ketara harga makanan bijirin. Jangka panjang, deklarasi ini mencadangkan supaya pelaburan untuk *research and development* dalam pertanian ditingkatkan. Ia juga menyeru supaya dibuat kajian teliti tentang kesan *biofuel* ke atas bekalan makanan termasuklah *impact climate change* terhadap pengeluaran makanan.

Itu antara perkara-perkara utama yang disebut ataupun dipersetujui dalam deklarasi tersebut. Selain itu, *high-level summit* juga telah membuat keputusan untuk mendapat *pledge* daripada negara-negara bagi menyumbang kepada tabung makanan ataupun program makanan dunia dan juga untuk satu dana membangunkan sektor pertanian sebanyak USD12.4 bilion telah pun dijanjikan. Antaranya daripada Bank

Dunia, daripada Bank Pembangunan Islam, daripada Bank Pembangunan Asia, daripada Amerika Syarikat dan Arab Saudi.

Ini antara negara-negara yang telah membuat *pledge* untuk menyumbang kepada program makanan dunia dan juga untuk membangunkan sektor pertanian di seluruh dunia khususnya di negara-negara membangun. Terima kasih.

Dato Dr. James Dawos Mamit [Mambong]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Menteri atas jawapan itu tadi. Saya juga telah pun meneliti deklarasi ini dan melihat langkah-langkah jangka pendek dan langkah-langkah jangka panjang untuk menambah bantuan. Daripada *pledges* yang dilakukan di Rom pada bulan Jun, dan amaunnya juga sudah pun disebut oleh Yang Berhormat Menteri tadi. Adakah jumlah ini sudah kesampaian ke negara-negara yang amat memerlukannya lebih-lebih lagi negara-negara di Afrika?

Yang keduanya, adakah negara-negara di mana 862 juta orang yang *under nourish* ini akan mendapat bantuan segera bagi menangani masalah-masalah kebuluran dan kelaparan. Terima kasih.

Dato' Mustapa Mohamed: Terima kasih Yang Berhormat Mambong. Tuan Yang di-Pertua, jumlah yang dijanjikan ialah lebih USD12 bilion. Kebanyakan janji ini sebahagian besar datang daripada institusi kewangan antarabangsa dan ia bukan meliputi satu dua bulan atau satu dua tahun. Ada yang berbentuk *long-term* dan ia adalah untuk meningkatkan pelaburan dalam bidang pertanian dan kita yakin bahawa agensi seperti Bank Dunia, Bank Pembangunan Islam dan juga Bank Pembangunan Asia akan menunaikan janji-janji mereka untuk memberi pinjaman kepada negara-negara membangun supaya dapat ditingkatkan pengeluaran makanan.

Jadi secara umumnya kita cukup yakin bahawa sebahagian besar daripada yang dijanjikan ini akan disampaikan ataupun akan diperuntukkan kepada negara-negara yang memerlukannya. Yang diperlukan ada dua bentuk. Yang pertama ialah *emergency food aid* yang diperlukan dalam tempoh terdekat, darurat. Ini ada sedikit sebanyak masalah, tetapi secara umumnya sudah dapat ditangani. Seperti sedia maklum umpamanya satu masa dahulu negara Kampuchea menghadapi masalah untuk menyediakan makanan bagi kanak-kanak sekolah. Ini sudah dapat ditangani.

Yang kedua ialah bentuk jangka panjang iaitu pelaburan dalam bidang pertanian. Ini akan dapat menyelesaikan masalah dalam jangka panjang. Mengenai soalan kedua berkaitan dengan kira-kira 890 juta orang yang *under nourish*, yang tidak cukup atau kekurangan makanan ia juga terkandung dalam deklarasi. Ini merupakan tindakan yang diperlukan dalam jangka panjang. Ia memerlukan penglibatan semua pihak termasuklah badan antarabangsa, Bangsa-bangsa Bersatu dan juga negara-negara maju. Setakat ini kita tahu bahawa isu ini masih lagi mencabar khususnya dalam konteks kenaikan harga makanan tempoh hari. Maka, 890 juta orang yang dikatakan *under nourish* ini, kita rasa ini satu cabaran yang besar, yang harus ditangani oleh masyarakat antarabangsa.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Saya berharap bantuan daripada *emergency food aid* ini dapat sampai kepada sasaran dan di sini saya hendak bertanya. Adakah ini ada kena-mengena dengan dasar jaminan makanan negara kita sendiri yang tahun hadapan akan memperuntukkan RM5.6 bilion, untuk tahun ini sampai tahun 2010 di dalam bajet kita? Kalau ini ada kena-mengena, apakah itu berkaitan dengan sembilan deklarasi yang telah disebutkan di dalam *World Food Security* ini.

Dato' Mustapa Mohamed: Tuan Yang di-Pertua, deklarasi ini mengandungi sembilan perenggan. Seperti yang saya maklumkan tadi, dua tindakan utama ialah satu jangka pendek dan satu lagi jangka panjang.

Berkaitan dengan dasar jaminan bekalan makanan negara yang diumumkan bulan Mei yang lalu sudah pasti ia merupakan pelengkap kepada tindakan yang sedang diambil di peringkat antarabangsa. Di peringkat antarabangsa yang memerlukan bantuan ialah negara-negara yang miskin. Dalam konteks Malaysia, kita tidak mendapat apa-apa bantuan daripada badan-badan antarabangsa kecuali kapasiti *building* yang kita dapat bantuan daripada Bangsa-bangsa Bersatu termasuk FAO, ialah *training* atau latihan dalam bidang tertentu. Kapasiti *building*.

Akan tetapi bantuan kewangan yang saya maksudkan tadi sebahagian besarnya akan disalurkan kepada negara-negara miskin dan negara-negara yang tidak

mampu untuk membeli makanan, khususnya bagi menangani masalah *emergency food aid*. Terima kasih.

10. **Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]** minta Menteri Kewangan menyatakan bahawa memandangkan terdapat telahan penganalisis ekonomi serta terdapat indikator harga minyak mentah akan turun sebanyak 16% atau USD124 setong yang berakhir pada 25hb Julai lalu, pada harga berapakah kerajaan bersedia untuk menurunkan harga bahan bakar petrol dan diesel di negara kita.

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: Walaupun soalan ini sebenarnya telah mungkin *overtaken by event*, tetapi saya minta supaya Yang Berhormat Menteri dapat memberi penjelasan Tuan Yang di-Pertua. Kalau *you* panjang tambah, Kalau *you* panjang tambah, Yang Berhormat Menteri tidak ada masa menjawab.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat, masa kita tidak ada, Yang Berhormat. Kalau *you* panjang tambah, Yang Berhormat Menteri tidak ada masa menjawab.

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: Minta Yang Berhormat Menteri menerangkan setelah empat kali diturunkan harga petrol di pam kepada RM2 satu liter, berapa banyakkah sebenarnya subsidi yang diberikan oleh kerajaan? Terima kasih.

Timbalan Menteri Kewangan II [Dato' Kong Cho Ha]: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Yang Berhormat, kerajaan menggunakan kaedah *automatic price mechanism*, dengan izin untuk menentukan harga runcit bagi petrol dan diesel. Harga minyak mentah dan harga produk minyak dipantau secara harian dan purata harga akan digunakan untuk menetapkan harga runcit petrol dan diesel di *station*.

Pada awal tahun 2008, harga minyak dunia telah meningkat di mana pada pertengahan tahun 2008, harga minyak dunia mencecah paras USD140 setong. Berdasarkan trend harga yang meningkat secara mendadak ini, kerajaan telah menaikkan harga runcit petrol dan diesel pada 5 Jun 2008. Walau bagaimanapun, dalam bulan Ogos 2008, harga minyak dunia telah berubah dan menunjukkan penurunan. Trend penurunan ini berterusan. Selaras dengan perubahan ini, kerajaan pada masa yang sama telah mengkaji semula dan menurunkan harga runcit petrol dan diesel masing-masing.

■1130

Sehingga kini kerajaan telah lima kali menurunkan harga runcit bagi petrol dan diesel. Kali pertama penurunan pada 23 Ogos di mana RON97 diturunkan 15 sen seliter. Kali kedua pada 25 September di mana penurunannya adalah 10 sen per liter, kali ketiga pada 15 Oktober penurunan 15 sen seliter dan kali keempat pada 1 November penurunan 15 sen seliter dan kali yang kelima adalah pada 18 November dengan penurunan 15 sen seliter. Ini bermakna dalam tempoh dua bulan yang lepas ini kerajaan telah empat kali menurunkan harga petrol dan diesel. Dari penurunan harga runcit ini dari harga semasa petrol RON97 adalah RM2.00 seliter manakala petrol RON92 dan diesel masing-masing diparas RM1.90 seliter. Sekian, terima kasih.

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: Tuan Yang di-Pertua, masalahnya adalah berapa subsidi kerana mengikut perhitungan kita tidak ada subsidi yang diberikan oleh kerajaan seperti mana yang kita tahu kalau kita bandingkan aritmetik yang diutarakan oleh *economist*. Jawab. Jangan jawab secara script, itu adalah jawapan skema. Kita hendak tahu berapa subsidi kerajaan bagi kepada rakyat. Ada atau tidak ada?

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Jawab mana yang patut sahajalah.

Dato' Kong Cho Ha: Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya kerajaan masih memberi subsidi khasnya kepada *fleet card* dan subsidi nelayan khasnya kepada subsidi diesel dan pada masa sekarang apa yang dikatakan oleh Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna bahawa subsidi untuk harga petrol itu pada penstrukturan yang terakhir ini telah pun tidak ada.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Ahli-ahli Yang Berhormat, masa soal jawab lisan telah tamat.

[Masa bagi Pertanyaan-pertanyaan bagi Jawab Lisan telah tamat]

RANG UNDANG-UNDANG

RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN 2009

DAN

USUL

ANGGARAN PEMBANGUNAN 2009

Jawatankuasa

Aturan Urusan Mesyuarat dibacakan bagi menyambung semula pertimbangan atas “Rang Undang-undang Perbekalan 2009 dan Anggaran Pembangunan 2009 dalam Jawatankuasa sebuah-buah Majlis.” **[Hari Kesembilan]**

Majlis bersidang dalam Jawatankuasa.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar) ***mempengerusikan Jawatankuasa***]

Maksud B.24 [Jadual] –

Maksud P.24 [Anggaran Pembangunan 2009] –

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Di bawah Bekalan B.24 dan Kepala pembangunan P.24 di bawah Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri. Semalam Tuan Pengerusi telah membuat keputusan bahawa tidak ada lagi orang yang berdiri untuk membahaskan kementerian tersebut pada jam 7.30 malam tadi. Jadi keputusan yang dibuat oleh Tuan Pengerusi pada ketika itu supaya menteri menjawab pada pagi ini.

Jadi pada pagi ini saya diberi satu surat daripada Yang Berhormat Ketua Pembangkang meminta untuk diberi laluan memberi ucapan perbahasan beliau pada pagi ini tapi malang sekali keputusan telah dibuat oleh Tuan Pengerusi pada malam semalam. Jadi saya sebagai Tuan Pengerusi yang mempengerusikan tidaklah begitu baik bagi saya untuk membuat *reversal* dengan izin kepada keputusan yang telah dibuat semalam.

Dengan itu Menteri perlu juga menjawab tapi dalam masa yang sama saya meminta menghormati kedudukan...

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Tuan Pengerusi, apakah susah sangat kalau hendak berbahas untuk kepentingan rakyat.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Baik, duduk Yang Berhormat. Dengar ucapan saya Yang Berhormat ya. Kadang-kadang saya pun ada hak bercakap Yang Berhormat. Menghormati kedudukan Ketua Pembangkang saya bermohon kepada pihak menteri semasa menjawab memberi peluang dan ruang yang sepatut mungkin kepada Ketua Pembangkang untuk mengeluarkan hujah-hujah beliau masa menjawab soalan-soalan perbahasan semalam. Jadi itu keputusan saya Yang Berhormat. Saya minta maaf. Terima kasih. Sila Yang Berhormat Menteri.

11.35 pg.

Timbalan Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri [Dato' Jacob Dungau Sagan]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Terlebih dahulu saya ingin mengucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian dalam perbahasan bajet jawatankuasa Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri yang dijalankan pada petang kelmarin. Izinkan saya menjawab kesemua isu yang telah disentuh tersebut iaitu mengenai satu perjanjian perdagangan bebas FTA...

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Penjelasan, penjelasan.

Dato' Jacob Dungau Sagan: ...perusahaan kecil dan sederhana (PKS)...

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Penjelasan sebelum itu.

Dato' Jacob Dungau Sagan: ...pelaburan dalam sektor perkilangan, promosi perdagangan...

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Timbalan Menteri, ada penjelasan.

Dato' Jacob Dungau Sagan: ...import...

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Sebelum itu...

Dato' Jacob Dungau Sagan: *Let me finish this one. Approve Permit (AP), PEMUDAH dan projek bersesuaian.*

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Dia hendak habiskan Yang Berhormat.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Okey, okey.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Silakan Yang Berhormat.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Memandangkan keputusan yang dibuat oleh Tuan Pengerusi, tadi Yang Berhormat Timbalan Menteri pun ada sebut antara lain AP-AP. Boleh kah saya tanya oleh kerana ada tuduhan-tuduhan bahawa untuk kali ini pengeluaran AP lebih banyak berbanding dengan tahun-tahun lepas oleh kerana UMNO *party elections* digunakan sebagai satu senjata *money politics and* korupsi dalam UMNO.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Sangkaan jahat!

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Bolehkah kita dapat angka-angka bilangan AP-AP yang dikeluarkan setiap bulan tahun ini untuk menunjukkan bahawa tidak ada gejala *money politics corruption* dalam UMNO *election*. Bolehkah? *[Tepuk]*

Dato' Jacob Dungau Sagan: Terima kasih Yang Berhormat dari Ipoh Timur. Yang Berhormat, perkara ini akan saya sentuh dalam ucapan penggulungan saya nanti. Jadi saya akan beri statistik tertentu untuk Yang Berhormat nanti.

Tuan Pengerusi, saya sentuh dahulu perjanjian perdagangan bebas iaitu *free trade agreement*. Yang Berhormat Sungai siput, Yang Berhormat Pasir Mas, Yang Berhormat Balik Pulau, Yang Berhormat Jasin, Yang Berhormat Lembah Pantai dan Yang Berhormat Parit menyentuh mengenai Perjanjian Perdagangan Bebas (FTA) antara Malaysia dengan beberapa rakan negara dagangan.

[Tuan Yang di-Pertua **mempengerusikan Jawatankuasa]**

Mengenai FTA dengan negara dagangan bukan tradisi seperti Venezuela, Cuba, dan Bolivia, Malaysia sedia untuk mengkaji kemungkinan mengadakan FTA dengan negara-negara dagang bukan tradisi tersebut. Di samping itu, Malaysia juga sedang menerokai kemungkinan untuk memulakan rundingan FTA dengan negara-negara Asia Barat seperti *Gulf Cooperation Council* iaitu GCC.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Minta penjelasan Timbalan Menteri. Minta penjelasan boleh? Terima kasih.

Tuan Pengerusi, saya ingin menyentuh rundingan perdagangan FTA di antara Malaysia dengan Amerika sudah lapan kali perjumpaan. Itu yang rasmi. Yang tidak rasmi sudah berpuluh-puluh kali tapi nampak jalan masih buntu. Jadi apakah pendekatan baru yang akan dilakukan oleh kementerian dan kerajaan ke arah memastikan bahawa FTA ini boleh ditandatangani dengan negara kita juga tidak dalam bentuk pasukan yang kalah iaitu kita juga mahu dalam *win-win situation*. Apakah yang menyebabkan rundingan ini bertahun-tahun sudah lapan kali banyak sudah wang digunakan tapi tidak juga selesai. Apakah *negotiator* ini tidak bijak? Kalau tidak bijak kita cari *replacement negotiator* yang mungkin boleh berunding kepada kerajaan mereka agar FTA ini boleh ditandatangani dan selesai.

■ 1140

Apakah juga mungkin dengan kemenangan presiden baru ini, ada mempermudah rundingan atau pun tidak ada? Minta penjelasan.

Tuan Charles Santiago [Klang]: Yang Berhormat Menteri, soalan susulan Yang Berhormat Menteri

Dr. Haji Mohd. Puad Zarkashi [Batu Pahat]: *[Bangun]*

Dato' Jacob Dungau Sagan: Terima kasih Yang Berhormat.

Tuan Charles Santiago [Klang]: Soalan susulan mengenai US FTA.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Minta maaf dahulu kerana setakat ini saya baru bermula jadi semalam ...

Tuan Pengerusi: Sabar Ahli Yang Berhormat, bagi Yang Berhormat Menteri, kasi panas dahulu

Dato' Jacob Dungau Sagan: Kerana..

Tuan Pengerusi: Mungkin ...

Tuan Charles Santiago [Klang]: Tuan Pengerusi, sudah panas dah sekarang.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Ini kerana semalam Tuan Pengerusi, banyak Ahli-ahli Yang Berhormat kita sudah memberi ucapan dan sentuh perkara-perkara yang sama dengan soalan-soalan yang dikemukakan oleh Yang Berhormat-Yang Berhormat mungkin yang tidak hadir di Dewan ini pada malam kelmarin...

Tuan Charles Santiago [Klang]: Yang Berhormat Menteri, soalan saya berlainan sedikit.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Jadi, dengarlah dahulu...

Tuan Charles Santiago [Klang]: Mengenai *Singapore issues*.

Tuan Pengerusi: Ahli-ahli Yang Berhormat, Ahli Yang Berhormat. Tidak elok begitu, cara mencelah berdiri, apabila saya panggil, Yang Berhormat Menteri kasi laluan, Yang Berhormat Menteri duduk baru boleh berhujah. Yang Berhormat Menteri mahu kasi laluan sama dia?

Dato' Jacob Dungau Sagan: Tidak, saya minta dia dengar, dengar cerita daripada saya dahulu baru dapat bertanya.

Tuan Pengerusi: Dia belum bermurah hati untuk kasi laluan.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Oleh kerana ini disentuh berhubung perkara yang telah disentuh oleh beberapa Ahli-ahli Yang Berhormat semalam. Mengenai FTA dengan negara dagang bukan tradisi seperti Venezuela, Cuba dan Bolivia, Malaysia sedia untuk mengkaji kemungkinan untuk mengadakan FTA dengan negara-negara dagang bukan tradisi tersebut.

Di samping itu, Malaysia juga sedang menerokai kemungkinan untuk memulakan rundingan FTA dengan negara-negara Asia Barat seperti *Gulf Corporation and Council*. Tidak usah *repeat* lagi lah. Liberalisasi perdagangan dunia telah membantu Malaysia meningkatkan perdagangan negara yang merupakan penjana utama pertumbuhan ekonomi negara. Malaysia tidak mahu melepaskan peluang untuk hanya menumpukan kepada negara-negara maju.

Untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat, FTA Malaysia yang pertama adalah dengan negara-negara Asean di bawah AFTA diikuti dengan Asean China. Di peringkat FTA dua hala, Malaysia telah pun memeterai perjanjian FTA dengan Jepun dan Pakistan. Mengenai rundingan FTA, ingin saya menjelaskan di dalam Dewan yang mulia ini bahawa adalah tidak benar Malaysia menimbangkan permintaan atau pun menerima permintaan yang dikemukakan rakan-rakan FTA, sebaliknya Malaysia juga turut mengemukakan tuntutan-tuntutan yang berkepentingan kepada negara terutama yang dibangkitkan oleh sektor perniagaan yang manfaat daripada FTA.

Tuan Charles Santiago [Klang]: Minta laluan Yang Berhormat Menteri.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Okey.

Tuan Charles Santiago [Klang]: Tuan Pengerusi, Yang Berhormat Menteri. Semalam pihak Yang Berhormat Menteri telah mengatakan dan saya baca surat khabar pagi ini yang dipetik daripada Bernama "*The government will keep reminding the United States that Malaysia will not compromise on their request and unreasonable demands which touch on the country's sovereignty or against national policies*" Timbalan Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri II, Jacob Dungau Sagan. Ini saya petik daripada Bernama News.

Point saya pada pagi ini Yang Berhormat Menteri, kerajaan dalam dua bulan lalu telah mengatakan bahawa mereka akan mula bincang *the Singapore issues* dengan Amerika Syarikat, *in the contest of US-Malaysia free-trade agreement*. Seperti yang diketahui, *Singapore issues* termasuk *trade facilitation, government procurement* dan juga *competition policy* dengan izin. Soalan saya ialah adakah kerajaan sedar bahawa dengan *Singapore issues* maka Dasar Ekonomi Baru akan dilonggarkan atau mungkin dihapuskan sama sekali? So, nampaknya kita dapati lebih retorik daripada realiti.

Kedua, apakah langkah-langkah kerajaan untuk menolong peniaga-peniaga tempatan khususnya peniaga-peniaga bumiputera untuk menghadapi persaingan yang sengit kalau Malaysia *agree on the Singapore issues*. *Competition* ini akan datang daripada firma-firma gergasi luar negara khususnya dari Amerika Syarikat. Kalau kita membuka *Singapore issues* untuk perbincangan, maka Malaysia juga terpaksa juga menandatangani *trade facilitation, government procurement, competition policy* dengan semua negara lain termasuk EU, Asean dan FTA. Minta penjelasan.

Tuan Khairy Jamaluddin Abu Bakar [Rembau]: Yang Berhormat Menteri, saya ada soalan yang sedikit sama dengan...

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat Rembau.

Tuan Khairy Jamaluddin Abu Bakar [Rembau]: Izinkan.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Okey, Yang Berhormat Rembau.

Tuan Khairy Jamaluddin Abu Bakar [Rembau]: Terima kasih, saya juga ingin membangkitkan mengenai *Singapore issues* tadi mengenai dasar persaingan dan juga perolehan kerajaan yang disebut sebagai perkara-perkara yang tidak boleh dikompromi bagi Kerajaan Malaysia.

Kalau kita lihat FTA yang lain, yang dimeterai oleh Amerika Syarikat dan rakan dagang mereka, perkara tersebut, *Singapore issues* ini terkandung dalam FTA tersebut dan saya hendak tanya kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri, adakah kita yakin bahawa Amerika Syarikat akan gugurkan peruntukan ini untuk Malaysia sahaja memandangkan dengan FTA lain yang dimeterai oleh Amerika Syarikat, *Singapore issues* ini terkandung dalam FTA tersebut. Saya percaya tidak mungkin mereka akan gugurkan *just for* Malaysia dengan izin, kerana ini akan memberi kesan yang buruk kepada rakan dagang yang lain dengan Amerika Syarikat yang sudah pun ada FTA.

Jadi, soalan saya kalau tidak ada kemungkinan untuk *Singapore issues* ini dapat diselesaikan dan dalam hal ini selesai saya maksudkan digugurkan sama sekali daripada FTA tersebut. Saya hendak tanya apakah sebenarnya objektif kita untuk meneruskan dengan perbincangan dan rundingan FTA tersebut kalau saya percaya bahawa perkara ini tidak dapat digugurkan oleh Amerika Syarikat dalam FTA dengan Malaysia. Terima kasih.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Terima kasih Yang Berhormat dari Klang dan juga dari Rembau tadi. Perkara ini pun telah disentuh oleh Yang Berhormat dari Lembah Pantai semalam dan saya akan sentuh jawapannya dalam ucapan pengulangan saya nanti apabila kita sampai ke sana.

Kerajaan sedar bahawa jika rundingan tidak dibuat secara teliti, sebarang FTA terutamanya dengan Amerika Syarikat boleh memberi kesan kepada negara. Bagi memastikan kepentingan negara terpelihara dan Malaysia mendapat faedah yang maksimum. Setiap isu yang dirunding, dikaji secara teliti. Malaysia juga tidak akan bertolak ansur kepada isu-isu yang menjejaskan kedaulatan negara dan dasar pembangunan negara. Mengenai perkara ini pendirian bersama atau *common stand*, diurus melalui proses konsultasi yang diadakan dengan semua kementerian atau pun agensi kerajaan yang terlibat termasuk juga pihak swasta.

Tuan Charles Santiago [Klang]: Tuan Pengerusi, boleh saya minta jawapan daripada Yang Berhormat Menteri untuk soalan yang dibangkitkan oleh saya dan juga Yang Berhormat Rembau. Terima kasih.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Yang Berhormat, tunggulah jawapan ini dahulu. Ini menyebabkan perlunya mengadakan mesyuarat yang lebih kerap. Di peringkat Asean ia melibatkan sepuluh negara dan bilangan mesyuarat persediaan yang terlalu kerap adalah perlu untuk mendapatkan *consensus* di kalangan negara-negara Asean sebelum berunding dengan rakan-rakan berdialog.

Mengenai rundingan FTA, Malaysia-Amerika Syarikat yang masih di dalam rundingan dan belum dimuktamadkan kerana terdapat isu-isu tertunggak yang perlu diperhalusi di peringkat teknikal untuk memastikan kepentingan dan kedaulatan negara itu tidak terjejas. Malaysia akan terus bertegas untuk memberi kadar fleksibiliti yang lebih daripada pihak Amerika dengan mengambil kepentingan negara. Rundingan ini masih terbuka dan ia akan diteruskan bagi merapatkan jurang perbezaan isu-isu tersebut. Jadi, dari segi inilah tadi kita masih belum dapat menyelesaikan atau pun memuktamadkan rundingan kita dengan Amerika Syarikat ini lebih-lebih lagi berkenaan dengan perjanjian perdagangan dengan Amerika Syarikat ini.

Dr. Haji Mohd. Puad Zarkashi [Batu Pahat]: [Bangun]

Dato' Jacob Dungau Sagan: Jadi, kita masih lagi terbuka, belum lagi menutup oleh kerana banyak lagi isu-isu yang lain yang kita belum selesaikan dan kita perlu mempunyai konsultasi yang lebih luas lagi dari semua berbagai pihak termasuk Yang Berhormat sendiri dan juga dari Rembau tadi supaya kita dapat ...

■1150

Dr. Haji Mohd. Puad Zarkashi [Batu Pahat]: Mohon penjelasan.

Dato' Jacob Dungau Sagan: ...Supaya kita dapat mencapai satu situasi yang *win-win*. Jadi itu yang penting sekali. Ya.

Tuan Pengerusi: Mana satu Yang Berhormat?

Tuan Charles Santiago [Klang]: [Bangun]

Dr. Haji Mohd. Puad Zarkashi [Batu Pahat]: [Bangun] Batu Pahat.

Tuan Charles Santiago [Klang]: Klang lah, kacau. Batu Pahat.

Dr. Haji Mohd. Puad Zarkashi [Batu Pahat]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Jadi kalau berdasarkan penjelasan daripada Yang Berhormat Timbalan Menteri itu tadi, maka maksudnya kita ini masih jauh daripada persetujuan. Semalam saya mendengar apa yang diujahkan oleh Yang Berhormat Lembah Pantai bila beliau membangkitkan tentang, ada 58 isu yang masih dipertikaikan. Kalau begitu maksudnya memang sukarlah untuk kita hendak bersetuju. Maka persoalan yang hendak saya bangkitkan di sini ialah apakah kita perlu kepada FTA dengan Amerika ini? Kalau Jepun boleh tidak ada FTA dengan Amerika maka dengan 58 isu yang masih dipertikaikan dan kita pun sudah terlepas *fast track* ini yang perlu melalui kongres pula, maka apakah perlu kita meneruskan FTA ini?

Apa yang menjadi masalah di sini ialah isu FTA dengan Amerika ini bukan setakat melibatkan golongan korporat tetapi juga melibatkan sampai ke peringkat pekebun kecil, petani dan sebagainya. Rakyat saya lihat tidak faham tentang isu ini, kenapa tidak diperjelaskan kepada rakyat dan kalau boleh kita buat seperti referendum sahaja sama ada kita hendak meneruskan FTA ini ataupun tidak. Saya rasa ini lebih penting sebenarnya daripada kita hendak terikat sana terikat sini. Kedua ialah tentang India ini, apakah kita juga akan *consider* dengan izin bahawa kita akan mengadakan FTA dengan India? Terima kasih.

Tuan Charles Santiago [Klang]: Sambung sedikit.

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi: Terpujang kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: Yang Berhormat Timbalan Menteri, sambung perkara yang sama sedikit sahaja.

Tuan Charles Santiago [Klang]: Yang Berhormat Timbalan Menteri saya pun ada perkara yang sama.

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: Sedikit sahaja, saya sambung sedikit sahaja. Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri, Kuala Selangor. Ya, dalam pendekatan yang sama juga kerana kita telah menyebutkan untuk menjalinkan perdagangan, *trade* dengan khususnya *inter-ASEAN*. Semalam ada Yang Berhormat-Yang Berhormat yang bercakap tentang keperluan untuk *intensify* perdagangan dengan OIC *countries* tetapi nampaknya kita seolah-olah terikat, *beholden to* dengan izin, kepada Amerika. Kita boleh mendapat lagi penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri mahupun Yang Berhormat Timbalan Menteri, mengapa kita perlu untuk sekian kalinya yang sudah hampir dua tahun lebih, masih lagi mengharapkan termeterainya FTA ini, boleh tidak kita mendapat penjelasan *are we better off or in fact worse off* dengan izin?

Kita masih lagi menunggukan jawapan ini secara jelas dan secara tegas. Kalau kita sentuh perkara-perkara yang akan kita terkorban ataupun perkara yang dipertikaikan itu tidak perlu saya senaraikan termasuklah bagaimana *intrusion* kepada *sovereignty* perdagangan kita atau hak kita, kedaulatan kita. Itu semakin parah *because we are dealing with the only unipolar super power* mungkin. Terima kasih.

Tuan Charles Santiago [Klang]: Yang Berhormat Timbalan Menteri saya ada persoalan yang sama tetapi isu lain.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Yang sama? Kalau isu lain tidak payahlah, jalan sahaja.

Tuan Charles Santiago [Klang]: Ada soalan, ada soalan.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Soalan samakah?

Tuan Charles Santiago [Klang]: Bukan soalan sama.

Dr. M. Jeyakumar Devaraj [Sungai Siput]: [Bangun]

Tuan Charles Santiago [Klang]: Bolehlah satu soalan sahaja Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Tunggu dulu, dengar cerita dari saya dulu dan kalau ada perkara yang belum jelas nanti kita akan sentuh.

Tuan Pengerusi: Sila teruskan Yang Berhormat Timbalan Menteri. Sila teruskan.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Okey. Tadi Yang Berhormat Batu Pahat dan juga Yang Berhormat Kuala Selangor telah menyentuh mengapa kita terus menjalankan rundingan dengan Amerika Syarikat ini kerana ini satu negara yang terlalu kuat sekali di dunia ini dan juga mempunyai kuasa yang kuat dalam rundingan. Kita nampak bahawa kita ingin melihat supaya negara kita ini mempunyai satu peluang untuk syarikat-syarikat kita ini mengeksport barang-barang keluaran negara kita termasuk SME yang banyak sekali mengeluarkan barang-barang yang perlu dieksport. Jadi, kita ingin melihat supaya negara kita ini dapat memperoleh satu tempat di mana kita boleh eksport produk-produk kita ini.

Jadi oleh sebab itulah walaupun kita sudah mempunyai lapan rundingan tetapi kita tidak akan meneruskan rundingan ini sampai ke satu tahap di mana kita sama-sama berpuas hati seperti mana yang saya disebutkan tadi *win-win situation*. Jadi ini yang penting bagi kita. [Disampuk] Jadi memang kita tahu apabila kita mempunyai perjanjian FTA dengan US ini nanti, memang mereka mungkin mempunyai kuasa yang kuat seperti yang disentuh itu tadi, mungkin mempengaruhi kita tetapi saya beri jaminan di sini kumpulan rundingan kita yang menjalankan tugas ini akan terus bergerak mengikut dasar-dasar yang ditetapkan oleh kerajaan kita.

Tuan Charles Santiago [Klang]: Yang Berhormat Timbalan Menteri soalan susulan.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Biarlah saya meneruskan ini dulu, Tuan Pengerusi. Minta duduk dululah.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat Timbalan Menteri mahu teruskan dulu.

Tuan Charles Santiago [Klang]: Jawab soalan.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Mengenai peruntukan *Investor-State Dispute Settlement (ISDS)*.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat Timbalan Menteri, begini cara dia. Apabila Yang Berhormat Timbalan Menteri menggulung sekali skala pandang depan. Siapa Ahli-ahli Yang Berhormat yang berdiri, kalau Yang Berhormat tidak mahu kasi laluan beritahu kepada mereka supaya mereka boleh duduk.

Dr. Haji Mohd. Puad Zarkashi [Batu Pahat]: Beri laluanlah dulu.

Tuan Charles Santiago [Klang]: Sayalah, Yang Berhormat Batu Pahat sudah cakap.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: [Bangun]

Tuan Pengerusi: Mana satu Yang Berhormat Batu Pahat, Yang Berhormat Kepong, Yang Berhormat Klang, mana satu?

Dato' Jacob Dungau Sagan: Minta duduk dululah. Biarlah saya meneruskan ucapan saya dulu.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat duduk dulu, belum lagi dia bermurah hati duduk dulu.

Dr. Haji Mohd. Puad Zarkashi [Batu Pahat]: Ini perkara penting.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat Batu Pahat, belum lagi saya tahu itu penting tetapi Yang Berhormat Timbalan Menteri belum bermurah hati.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Semua yang kita ingin sentuh itu memang perkara penting, tidak ada yang tidak penting. Ya, betul. Biar saya meneruskan...

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat Batu Pahat, Yang Berhormat Timbalan Menteri belum lagi, pintu hati belum terbuka untuk memberi laluan. [Ketawa] Harus faham itu, sila teruskan Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Tuan Charles Santiago [Klang]: Tuan Pengerusi, kita kasi sedikit, buka hati sedikitlah.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Mengenai peruntukan *Investor-State Dispute Settlement (ISDS)* yang dituntut oleh pihak Amerika Syarikat, untuk makluman peruntukan ini masih dirunding dan dalam pertimbangan kerajaan. Ingin saya sentuh satu persatu, jangan tanya soalan dulu. Biarlah saya habiskan ini dahulu kerana berbanding dengan rundingan di bawah *Investment Guaranty Agreement, IGA*, implikasi ISDS adalah lebih besar. Skop FTA adalah berbeza daripada IGA kerana ianya lebih komprehensif dan melibatkan elemen liberalisasi sementara IGA terhad kepada elemen perlindungan sahaja, *protection*.

Mengenai isu Perlindungan Harta Intelek (IPI) di bawah FTA Malaysia-Amerika Syarikat, kerajaan sentiasa memastikan FTA dengan mana-mana negara tidak mempunyai peruntukan IPI yang boleh menjejaskan hak negara ini untuk mengamalkan fleksibiliti yang terkandung dalam perjanjian WTO dan TRIPS. Kerajaan juga akan memastikan...

Tuan Charles Santiago [Klang]: Minta laluan Yang Berhormat Timbalan Menteri, minta laluan.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Duduk dulu Yang Berhormat. Memastikan FTA tidak memberi impak negatif kepada industri farmaseutikal tempatan demi menjamin harga ubatan adalah kompetitif dan berpatutan. Yang Berhormat Klang.

Tuan Charles Santiago [Klang]: Terima kasih Tuan Pengerusi, Yang Berhormat Timbalan Menteri. Mengenai isu...

Dr. Haji Mohd. Puad Zarkashi [Batu Pahat]: [Bangun]

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: [Bangun]

Tuan Mohd. Yusmadi bin Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: [Bangun]

Tuan Pengerusi: Mana satu Yang Berhormat Timbalan Menteri? Yang Berhormat Klang kah, Yang Berhormat Batu Pahat, Yang Berhormat Kepong atau Yang Berhormat Balik Pulau?

Dato' Jacob Dungau Sagan: Yang Berhormat Klang.

Tuan Charles Santiago [Klang]: Klang di Selangor, Batu Pahat Johor. Yang Berhormat Batu Pahat duduk. Yang Berhormat Timbalan Menteri, tadi Yang Berhormat Timbalan Menteri telah bangkit isu liberalisasi dan satu daripada desakan pihak Amerika Syarikat dan juga pihak Eropah dalam konteks EU-ASEAN, Amerika dengan Malaysia, permintaan mereka ataupun pendesakan mereka ialah *financial liberalization at the highest level possible*.

■1200

Pakar ekonomi dan juga Alan Greenspan, bekas Chairman *Federal Reserve* Amerika Syarikat mengakui bahawa masalah ini yang dihadapi oleh kegawatan ekonomi ini puncunya adalah oleh kerana *excessive financial liberalization* dan *financial liberalization* itu *induces crisis, periodic crisis in the global economy*. So apakah motivasi Malaysia untuk *further liberalize the financial sector* di mana kita ada banyak *experience* yang mengatakan bahawa *further liberalization of the financial sector* akan menjadi masalah untuk negara-negara membangun termasuk Malaysia. Minta penjelasan. Terima kasih.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Tuan Pengerusi, terima kasih soalan Yang Berhormat Klang tadi. Saya rasa ini di bawah tanggungjawab Kementerian Kewangan. Jadi saya tidak dapat menjawab di sini. Nanti apabila Kementerian Kewangan menggulung, mungkin Yang Berhormat dapat bertanya kepadanya. Yang Berhormat Kepong.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Tuan Pengerusi, penjelasan. Adakah Yang Berhormat sedar walaupun kita ada lapan kali rundingan untuk FTA kita ini dan Yang Berhormat sendiri mengakui pihak Amerika Syarikat adalah negara yang gergasi, tidak susah untuk menangani masalah dengan pihak Amerika Syarikat. Adakah Yang Berhormat tahu bahawa tiap-tiap kali ada rundingan ataupun ada tsunami, dia panggil negara-negara seperti China, Hu Jintao pergi, dia berkawan dengan Hu Jintao. Akan tetapi apabila Hu Jintao tanya dia, adakah kuasa veto kepada saya, dia kata tidak. Bush kata tidak ada. Kepada Malaysia, macam mana kita boleh bertanding dengan China mengenai hal ekonomi ini. Bolehkah Yang Berhormat terangkan?

Kalau *standard debate* di dalam Dewan pun tidak boleh meningkatkan, macam mana kita boleh meningkatkan rundingan dengan Amerika Syarikat. Bolehkah Yang Berhormat mengambil perhatian supaya kita janganlah memberi laluan sangat kepada Amerika Syarikat.

Datuk Wira Ahmad Hamzah [Jasin]: Tambah sedikit, Yang Berhormat.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Yang Berhormat Kepong, kita tahu kita mengadakan rundingan dengan negara-negara yang tertentu yang lain itu tadi bukan sampai lapan rundingan. Oleh kerana Amerika Syarikat adalah satu negara yang amat berkuasa dan agresif, sebab itulah kita perlu mengadakan rundingan yang lebih banyak lagi. Mungkin sekarang ini kita sudah lapan, yang kesembilan ini nanti akan datang lagi. Jadi oleh kerana banyak isu yang timbul berkenaan dengan Malaysia - US FTA ini, jadi oleh kerana itulah kita rasa isu-isu yang ditimbulkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat itu masih lagi belum kita dapat selesaikan sampai ke satu tahap di mana kita dapat Malaysia - US FTA itu.

Tuan Mohd. Yusmadi bin Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: [Bangun]

Dato' Jacob Dungau Sagan: Yang Berhormat Tuan Pengerusi, mengenai rundingan FTA serantau...

Tuan Mohd. Yusmadi bin Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: Menteri, sebelum...

Dato' Jacob Dungau Sagan: ...ASEAN telah mengadakan FTA dengan rakan-rakan dialog...

Tuan Mohd. Yusmadi bin Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: Yang Berhormat Menteri, penjelasan.

Dato' Jacob Dungau Sagan: ...seperti China, Korea, India. Biarlah dulu.

Tuan Mohd. Yusmadi bin Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: [Menyampuk]

Dato' Jacob Dungau Sagan: ...Australia dan New Zealand atas dasar...

Tuan Pengerusi: Balik Pulau, Balik Pulau, dia tidak kasi laluan.

Tuan Mohd. Yusmadi bin Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: Isu FTA serantau.

Dato' Jacob Dungau Sagan: ...dasar ASEAN. Minta maaf, duduk, duduk, Balik Pulau.

Tuan Mohd. Yusmadi bin Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: ...Pasal *investment chapter*.

Dato' Jacob Dungau Sagan: ...akan terus menjadi tarikan kepada pelaburan langsung asing. Dengan usaha untuk mewujudkan satu pasaran serantau yang luas, ASEAN mampu bersaing dengan negara seperti China dan India untuk teruskan menarik FDI. FTA serantau juga membuka peluang bagi peniaga-peniaga Malaysia untuk memperluaskan pasaran eksport melalui penurunan tarif di negara-negara berkenaan. Selain itu, FTA membolehkan syarikat-syarikat Malaysia untuk menempatkan operasinya di negara-negara tersebut dan mengimport keperluan-keperluan mereka ke kilang di negara tersebut dari Malaysia.

Yang Berhormat Lembah Pantai juga membangkitkan tentang implikasi FTA dengan Jepun ke atas industri automatif. Kerajaan sentiasa memantau kesan pelaksanaan FTA dengan sesebuah negara. Walaupun pada peringkat awal pelaksanaan terdapat rungutan dengan menyatakan penurunan tarif kereta Jepun dalam tempoh 10 tahun akan menjejaskan industri automatif negara, tetapi realitinya selepas dua tahun pelaksanaan, syarikat automatif negara masih menguasai 60% pasaran automatif tempatan.

Adalah sedia maklum bahawa rundingan-rundingan FTA ini adalah komprehensif dan ia melibatkan sektor perdagangan barangan, liberalisasi pelaburan dan perkhidmatan dan kerjasama ekonomi. Rundingan ini terpaksa mengambil kira masa yang lama supaya perunding-perunding kita dapat membuat kajian yang teliti dengan mengambil kira sensitiviti industri domestik. Saya sebagai wakil kementerian ini ingin menekankan bahawa kerajaan tetap akan berpendirian tegas untuk memuktamadkan FTA yang memberi manfaat kepada Malaysia dan tidak akan teragak-agak untuk menolak segala tuntutan Amerika Syarikat yang tidak munasabah.

Untuk makluman lanjut Yang Berhormat Sungai Siput, pengeluaran dan pemasaran kelapa sawit dan getah adalah tertakluk kepada bidang kuasa Kementerian Perusahaan, Perladangan dan Komoditi. Saya percaya kementerian tersebut mengambil usaha yang berterusan untuk mengawal harga komoditi tersebut demi menjaga kepentingan peladang-peladang kecil kita.

Tuan Pengerusi, saya pindah ke perusahaan kecil dan sederhana iaitu PKS. Yang Berhormat Jempol, Jasin, Kota Belud, Lembah Pantai, Parit, Kuala Krai, Rompin dan Indera Mahkota telah membangkitkan isu-isu berkaitan perusahaan kecil dan sederhana iaitu PKS. Mengenai cadangan supaya SMIDEC dapat mewujudkan satu taman perindustrian di kawasan Parlimen Jempol yang khusus untuk PKS dalam sektor makanan dan minuman, ingin dimaklumkan bahawa MITI telah mewujudkan *Pedas Industrial Estate* di Negeri Sembilan khusus bagi halal hab.

Pada masa ini SMIDEC menyediakan bantuan bagi penyewaan premis perniagaan kepada semua PKS tanpa mengehadkan lokasi perniagaan mereka. MITI akan berbincang dengan Kementerian Pembangunan Usahawan dan Koperasi mengenai cadangan untuk membangunkan infrastruktur di kawasan Yang Berhormat Jempol. Mengenai bantuan dan khidmat nasihat...

Datuk Wira Ahmad Hamzah [Jasin]: Penjelasan, Yang Berhormat.

Dato' Jacob Dungau Sagan: ...secara berterusan.

Dato' Haji Lilah Yasin [Jempol]: [Bangun]

Tuan Pengerusi: Jasin dan Jempol. Mana satu? Ataupun langsung tidak kasi laluan?

Dato' Jacob Dungau Sagan: Okey, Jempol dahulu.

Dato' Haji Lilah Yasin [Jempol]: Terima kasih Tuan Pengerusi dan juga Yang Berhormat Menteri. FELDA Jaya adalah merupakan satu kawasan pembangunan yang terancang di kawasan luar bandar yang telah pun dibangunkan oleh FELDA dan tanah ini telah pun siap, perancangannya juga siap dan juga

mempunyai satu kawasan untuk dikhaskan dalam bidang industri. Saya mencadangkan kepada kementerian ini supaya membantu FELDA untuk membangunkan lokasi tersebut dan seterusnya menempatkan kesemua sekali kilang-kilang ataupun industri kecil yang berasaskan makanan yang bertabur di seluruh Negeri Sembilan ini di kawasan tersebut dan cadangan yang saya buat ini berlainan daripada apa yang dibangunkan di Pedas.

Datuk Wira Ahmad Hamzah [Jasin]: Yang Berhormat.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Terima kasih Jempol. Saya rasa dalam jawapan saya tadi kita akan membawakan cadangan Yang Berhormat kepada pegawai-pegawai kita supaya menjalankan kajian tertentu, setakat mana kita dapat membantu kawasan-kawasan tersebut yang dicadangkan oleh Yang Berhormat tadi. Sekian. Ya Jasin.

Datuk Wira Ahmad Hamzah [Jasin]: Terima kasih Yang Berhormat Tuan Pengerusi, terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Yang pertama, Yang Berhormat ada sebut tentang kelapa sawit.

■1210

Pada tahun lepas iaitu tahun 2007, jumlah dagangan kita melebihi satu trilion. Pada tahun ini, kita jangka akan mendapat angka yang sama atau mungkin lebih lagi. Akan tetapi dengan pertumbuhan eksport kita yang perlahan disebabkan kejatuhan harga getah, harga kelapa sawit dan juga harga minyak, ia akan menjejaskan bukan sahaja pendapatan negara atau pun jumlah dagangan bahkan pendapatan pekebun-pekebun kecil.

Apakah usaha-usaha kerajaan bagi menstabilkan harga komoditi kita? Yang keduanya, saya tidak dapat berpeluang tadi bertanya kepada Yang Berhormat Menteri berhubung dengan FTA. Sebenarnya FTA ini adalah satu perkara yang amat penting bagi memastikan supaya kita dapat merapatkan dalam usaha kita untuk mendapat peluang perdagangan di antara negeri-negeri lain dan perkara yang penting sekali tentang menyelesaikan *non-tariff barrier*. FTA dengan Amerika ini cukup penting Yang Berhormat, walaupun kita ada mempunyai beberapa implikasi yang sensitif. Ini kerana USA adalah menjadi rakan dagang kita yang paling terbesar sekali pada tahun 2007.

Pada tahun ini 2008, Singapura pula menjadi rakan dagang kita yang terbesar. Jadi kalau kita tidak dapat menyelesaikan perkara ini, mungkin akan menjejaskan eksport kita terutamanya peluang pemasaran. Keduanya, bagi kita mempromosikan aliran pelaburan negara kita ke negara Malaysia dan untuk meningkatkan persaingan dalam sektor-sektor yang spesifik. Kita berharap semoga kerajaan lebih serius.

Saya dimaklumkan mungkin diadakan lagi perundingan kali ke sembilan. Kalau boleh sebelum pentadbiran yang baru ini. Ini kerana kita dapati, pentadbiran yang baru ini semasa mereka menjalankan kempen, dasar dia cukup berlainan sekali. Apa yang kita takuti, presiden yang akan mengambil alih ini telah pun mencadangkan supaya mereka akan mengkaji semula nafkah *agreement* dengan USA, Mexico dan juga dengan Kanada. Jadi kita takut perkara ini akan menjejaskan usaha kita untuk mendapatkan FTA di antara Malaysia dan juga Amerika. Terima kasih.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Terima kasih Yang Berhormat Jasin. Soalan pertama tadi berkenaan dengan menstabilkan harga komoditi kelapa sawit ini, mengeksportkan kelapa sawit. Ini saya rasa di bawah tanggungan Kementerian Perusahaan Perladangan dan Komoditi dan dalam dua minggu dahulu mereka mempunyai satu jawatankuasa yang telah membuat beberapa cadangan untuk menstabilkan pengeluaran kelapa sawit ini supaya harganya dapat nampak stabil dalam arena global.

Jadi ini boleh ditanya dengan Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri. Kedua itu tadi menyentuh tentang FTA dengan Amerika Syarikat. Kita memang sedar bahawa ini adalah rundingan yang masih lagi berjalan dengan banyak *round* lagi sampai ke sembilan. Nanti mungkin kita tidak tahu setakat mana, tetapi memang kita sedar bahawa dengan adanya presiden yang baru ini nanti, dari *democrate* ini kita sudah tahu bahawa dari sejarah kerajaan di bawah parti *democrate* ini selalunya dengan izin '*tip towards protectionism*'.

Jadi oleh sebab itulah, kita rasa kalau mereka ini nanti mungkin mengamalkan satu dasar *protectionism* bagi negara mereka, mungkin eksport kita ke negara tersebut

pun mungkin akan berkurangan lagi. Jadi oleh sebab itulah, saya rasa jikalau kita dapat mencapai satu kefahaman setakat ini di mana FTA dan US ini dapat kita tangguhkan ataupun buang terus, mungkin kita juga boleh berdagang dengan mereka dengan kefahaman semasa sebelum mereka, mengadakan dasar *protectionist*.

Dr. Haji Mohd. Puad Zarkashi [Batu Pahat]: Penjelasan.

Datuk Wira Ahmad Hamzah [Jasin]: Yang Berhormat Timbalan Menteri, saya tambah sedikit. Bukan sahaja *protectionist*, kita takut nanti dia akan mengamalkan dasar *isolationist*. Ini kerana dia lebih mirip sekarang untuk menyelesaikan masalah dalaman dia. Ini sebab saya kata, kalau boleh kita percepatkan rundingan kita sebelum Januari.

Dr. Haji Mohd. Puad Zarkashi [Batu Pahat]: Sedikit penjelasan.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Ya, terima kasih Yang Berhormat Jasin.

Dr. Haji Mohd. Puad Zarkashi [Batu Pahat]: Sedikit.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Ya, Yang Berhormat Batu Pahat.

Dr. Haji Mohd. Puad Zarkashi [Batu Pahat]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya bila dengar hujah Yang Berhormat Jasin tadi, saya ada sedikit kebimbangan jugalah. Ini sebab kita tahu FTA ini adalah satu bentuk perjanjian baru. Kalau kita ambil pengalaman Chile ataupun Mexico, jelas maksudnya ramai orang hilang kerja. Katalah Mexico ini, longgokan jagung bersubsidi merugikan Mexico. Inilah yang kita tidak mahu berlaku dengan negara kita.

Tadi Yang Berhormat Timbalan Menteri sebut tentang kita dapat mengeksport lebih banyak barang kita ke Amerika. Akan tetapi kita kena ingat bahawa China yang sudah pun ada perjanjian, barang mereka sudah banyak di Amerika. Walaupun mungkin dari segi kualiti kita lebih baik, tetapi oleh kerana dia lebih murah maka ia tidak menguntungkan kita juga.

Oleh sebab itu, saya katakan tadi bahawa adakah kita perlu FTA ini ataupun tidak? Kita kena ingat juga macam Filipina, mereka pun tidak mahu menandatangani FTA ini. Oleh sebab itu, saya menyatakan di sini bahawa kita kena ada satu pendirian yang tegas dan lebih baik barangkali kita menumpukan FTA dengan negara-negara lain di Asia. Itulah sebabnya saya minta penjelasan tentang India tadi.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Terima kasih Yang Berhormat dari Batu Pahat. Apa yang disebutkan oleh Yang Berhormat itu memang betul juga. China memang mempunyai satu FTA dengan Amerika Syarikat. Jadi pengeluaran mereka, pengeksportan mereka ke Amerika Syarikat itu pun memang cukup besar. Akan tetapi ada *advantage* dari segi kita ini bahawa bukan semua eksport yang kita eksportkan ke Amerika Syarikat ini sama dengan produk-produk yang dieksport oleh China.

Jadi apa yang penting ini, kita mempunyai *agrobases* yang dari negara-negara tropika seperti di negara kita Malaysia ini iaitu kelapa sawit, buah-buahan dia yang lain-lain itu boleh kita mengambil peluang untuk mengeksport ke Amerika. Jadi jika kita bandingkan dengan China, saya rasa mungkin pengeluaran mereka itu berlainan dari pengeluaran kita. Jadi kita perlu *outlet* untuk mengeksport produk-produk *local* atau tempatan kita lebih-lebih lagi di pasaran Amerika Syarikat. Yang Berhormat...

Tuan Pua Kiam Wee [Petaling Jaya Utara]: Petaling Jaya Utara.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Yang Berhormat Petaling Jaya Utara.

Tuan Pua Kiam Wee [Petaling Jaya Utara]: Terima kasih Tuan Pengerusi dan terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Sebenarnya ramai di antara Ahli-ahli Parlimen daripada pihak kerajaan dan juga pihak pembangkang mengambil berat mengenai isu FTA yang kita hadapi sekarang ini. Akan tetapi sebenarnya, maklumat-maklumat yang sedia ada diperolehi oleh sesiapa Ahli-ahli Parlimen di sana dan di sini amat kurang.

Sebenarnya ramai di antara kita, apabila kita berbahas kita tembak sahaja. Tembak kata FTA ini tidak baik, FTA ini baik. Ada elemen-elemen yang tidak baik untuk negara, ada elemen-elemen yang baik untuk negara. Sebenarnya kita tidak tahu apakah kandungan-kandungan sebenarnya yang ada di dalam FTA yang sedang diperbincangkan di antara Malaysia dengan Amerika Syarikat. Bolehkah kalau Kementerian MITI bentangkan satu *white paper* mengenai FTA ini supaya kita semua

dapat tahu sebenarnya. Apakah yang ada di dalam FTA ini yang akan membawa kebaikan dan faedah kepada Malaysia dan apakah yang akan membawakan keburukan kepada Malaysia? Kita bahaskan ini macam tidak tentu arah. Sebenarnya ini tidak tentu arah.

Jadi kalau boleh, bentangkan satu *white paper* mengenai apakah isu-isu yang sebenarnya dibincangkan di antara Malaysia dengan Amerika Syarikat dan kita dapat berbahas. Boleh jadi lebih baik lagi tubuhkan satu jawatankuasa *select committee* mengenai isu ini supaya kita akan dapat membentangkan ataupun menimbulkan satu persetujuan di antara kedua-dua pihak daripada kerajaan dan juga daripada pihak pembangkang untuk kebaikan Malaysia. Terima kasih Tuan Pengerusi.

Dr. Haji Mohd. Puad Zarkashi [Batu Pahat]: Sedikit sahaja.

Tuan Haji Salleh bin Haji Kalbi [Silam]: Minta laluan.

Dr. Haji Mohd. Puad Zarkashi [Batu Pahat]: Sedikit sahaja. Sebab itu saya tadi di peringkat awal menyatakan tentang 58 perkara itu. Kita pun tidak tahu apa dia? Sebab itulah kita minta diperjelaskan dan kita mahu supaya rakyat semua tahu sebab dia melibatkan sehingga ke peringkat pekebun kecil, saya kata. Ia perlu diperjelaskan dan kemudian biar kita meminta pandangan rakyat. Kita setuju ataupun tidak? Itu yang saya sebutkan tentang referendum tadi.

Tuan Pua Kiam Wee [Petaling Jaya Utara]: Kita sokong cadangan Yang Berhormat Batu Pahat.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Terima kasih Yang Berhormat Batu Pahat dan terima kasih Yang Berhormat Petaling Jaya Utara. Saya rasa cadangan itu memang cukup baik sekali dan...

Tuan Haji Salleh bin Haji Kalbi [Silam]: Mohon laluan Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Dato' Jacob Dungau Sagan: ...jika kita satu persatu untuk menjawab dalam Dewan ini, mungkin kita duduk di Dewan ini mungkin dua, tiga hari lebih lagi jika diberi satu-satu. Jadi, lebih baiklah seperti yang dicadangkan oleh Yang Berhormat Petaling Jaya Utara tadi mungkin kita dapat membuatkan *white paper* (kertas maklumat sahaja) di mana semua Ahli-ahli Yang Berhormat ini boleh melihat apakah isu-isu yang timbul, apakah rundingan-rundingan yang didapati

■1220

Tuan Pua Kiam Wee [Petaling Jaya Utara]: Terima kasih Menteri.

Tuan Haji Salleh bin Haji Kalbi [Silam]: Mohon laluan Tuan Pengerusi.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Saya meneruskan jawapan saya yang ditimbulkan semalam mengenai bantuan dan khidmat nasihat secara berterusan kepada PKS di Melaka oleh SMIDEC. Maklumkan bahawa SMIDEC melaksanakan Program Peningkatan Bagi Pembangunan PKS di Melaka dengan kerjasama bersama Pusat Khidmat Usahawan Kecil dan Sederhana(SME). Sehingga 30 Oktober 2008, sebanyak 159 projek telah diluluskan dengan geran bernilai RM4.64 juta. Bagi mempertingkatkan penyampaian perkhidmatan SMIDEC kepada PKS di Melaka, SMIDEC akan menubuhkan pejabat negeri di Melaka pada awal 2009. Mengenai langkah-langkah kerajaan membantu PKS mempromosi produk-produk mereka di luar negara. MATRADE dan SMIDEC membantu PKS mempertingkatkan daya saing produk buatan Malaysia serta perkhidmatan yang disediakan. MATRADE menawarkan geran pembangunan pasaran iaitu MDG bagi membantu PKS untuk mempromosi barangan mereka di pasaran eksport. Kerajaan telah memperuntukkan RM80 juta di bawah Rancangan Malaysia ke Sembilan bagi geran ini. Syarikat yang layak boleh memperoleh 50% geran secara bayar balik ke atas perbelanjaan yang diluluskan seperti yuran penyertaan, tambang penerbangan kelas ekonomi untuk seorang, penginapan sewa *booth* dan bahan-bahan promosi.

Tuan Haji Salleh bin Haji Kalbi [Silam]: Mohon penjelasan.

Tuan Pengerusi: Ya, Yang Berhormat Silam.

Tuan Haji Salleh bin Haji Kalbi [Silam]: Terima kasih Tuan Pengerusi, terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Saya mohon penjelasan dari segi SMIDEC, peranan SMIDEC dalam IKS in. Kita melihat bagaimana kerajaan dan

kementerian ini, nampaknya dia lebih menumpukan untuk mewujudkan pusat-pusat, untuk memberi bantuan ini kepada kawasan-kawasan yang berhampiran dengan ibu negeri ataupun ibu negara seperti Kuala Lumpur ataupun Kota Kinabalu kalau di negeri Sabah. Saya tiada kesempatan untuk berbahas, hanya saya ingin memohon penjelasan daripada Yang Berhormat Timbalan Menteri sebab kita melihat dari segi pembangunan ini perlu kepada rangkuman secara menyeluruh dan kita dapati di kawasan Sabah contohnya di kawasan Parlimen Silam itu banyak IKS yang patut diberi perhatian dan di ambil berat oleh pihak Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri walaupun saya ingin menyarankan dan mencadangkan kepada pihak kementerian supaya mewujudkan konsep *one stop centre* di kawasan-kawasan yang berpotensi untuk peluang-peluang antarabangsa diwujudkan sebab kita melihat bagaimana Silam itu sendiri berhampiran dengan Selatan Filipina dan BMP-EAGA serta *barter trade* dengan izin yang mahu diperkenalkan sekarang ini perlu mendapat perhatian sewajarnya daripada pihak kementerian.

Jadi, adalah baiknya kalau kita wujudkan *one stop centre* ini bagi menjaga pertumbuhan ekonomi di kawasan tersebut dan kita nampak industri-industri seperti hiliran kelapa sawit pun kita perlu ambil perhatian dari segi kita hubung kait dengan FTA itu sendiri sebab kita melihat bagaimana harga kelapa sawit sekarang ini menurun oleh sebab faktor lambakan bekalan yang berlebihan daripada negara jiran kita Indonesia. Jadi, ini saingan.

Jadi kalau misalannya kita ada hubung kait macam mewujudkan *one stop centre* itu sekurang-kurangnya kita dapat mengenal pasti halangan-halangan ataupun masalah yang dihadapi oleh peniaga-peniaga kecil di kawasan yang jauh daripada kawasan-kawasan bandar utama. Terima kasih.

Datuk Wira Ahmad Hamzah [Jasin]: Saya tambah sedikit tentang SMIDEC Tuan Pengerusi. Saya hendak ucap tahniah kepada kementerian, agensi SMIDEC yang telah menjalankan satu usaha yang cukup efektif sekali. Agensi sebegini seharusnya diberi satu penghargaan. Kita di Melaka mendapat banyak bantuan-bantuan daripada usahawan-usahawan baru termasuk SMIDEC telah pun memberikan bantuan kepada satu kawasan Halal *Hub* dalam daerah Jasin. Apa yang saya harapkan kalau boleh SMIDEC dapat memberikan bantuan seterusnya kerana Halal *Hub* yang baru kita bangunan sebanyak 40 buah kilang yang menempatkan usahawan-usahawan baru memang mengharap selain daripada bantuan, khidmat nasihat dan juga bimbingan daripada semua agensi supaya usahawan-usahawan ini dapat mengeluarkan produk-produk yang bukan hanya boleh dipasarkan untuk tempatan bahkan untuk negara luar. Terima kasih.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Terima kasih Yang Berhormat Silam, Yang Berhormat Jasin.

Dr. Mujahid Yusof Rawa [Parit Buntar]: Saya adalah lagi soalan tentang perindustrian kecil dan sederhana kecil. Tuan Pengerusi dan Yang Berhormat Timbalan Menteri, saya memetik antara masalah yang dihadapi oleh produk-produk kecil sederhana ini yang merupakan satu sektor yang besar dalam industri kita. Masalahnya, apabila mereka menyertai Ekspo Antarabangsa yang difacilitatekan oleh MATRADE dan sebagainya timbul masalah dari sudut apabila produk itu kita promosikan, saya memetik kata-kata Pengarah Kanan Bahagian Pembangunan Usahawan MARA. Dia menyebut apabila mengadakan promosi di luar negara, produk IKS memang mendapat sambutan menggalakkan. Namun yang ini yang masalahnya, saya minta penjelasan, kegagalan menyediakan bekalan berterusan menyebabkan pengimport bimbang menjadikan mereka sebagai rakan kongsi tetap. Apakah pihak kementerian sedar masalah meneruskan kelangsungan eksport produk ini dan dia hanya bukan sekali buat ekspo kemudian belanja besar, kemudian bila dapat *trading partner*, kemudian dia gagal untuk meneruskan lagi satu yang berterusan. Saya minta penjelasan.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Terima kasih Yang Berhormat dari Parit Buntar. Terlebih dulu saya menjawab komen dari Yang Berhormat Silam tadi. Dia minta tentang ingin melihat supaya ada satu *one stop centre* yang diadakan di kawasan sudah tentu di Sabah. Yang Berhormat kita memang mempunyai satu Pejabat MITI di Kota Kinabalu di mana semua pegawai dari SMIDEC, MATRADE, MPC dan juga MIDF yang ditetapkan di sana tetapi setakat ini mereka ini menjalankan semua *outreach programme* yang kita jalankan di negeri Sabah. Akan tetapi, cadangan Yang Berhormat untuk mengadakan satu *one stop centre* itu adalah cukup baik sekali. Ini

terpulang kepada kebolehan kementerian kita untuk mengadakannya di tiap-tiap kawasan tertentu. Ini kita boleh teliti dan boleh membuat kajian. Yang Berhormat Jasin juga sentuh dari segi khidmat tadi, kita memang, terima kasihlah Yang Berhormat Jasin oleh kerana memberi satu kepujian kepada MITI, lebih-lebih lagi kepada SMIDEC. SMIDEC ini memang mempunyai banyak program yang dijalankan untuk membantu pihak SME di seluruh negara kita. Ada *soft loan*, ada *matching grant*, ada geran-geran untuk membantu mereka menyertai program, ekspo ataupun seperti MATRADE, INTRADE ataupun MIHAS. Bukan hanya di dalam negeri sahaja tetapi juga di kawasan luar negeri.

Jadi, oleh itulah saya rasa amat penting sekali kita memberi ucapan terima kasih kepada pihak SMIDEC dan juga MATRADE, MIDA dan lain-lain dalam kementerian. Yang Berhormat Parit Buntar tadi menyuarakan masalah untuk mengeksportkan barang ini. Kita sudah tahu bahawa apabila kita mengadakan satu *showcase*, ataupun MIHAS ataupun INTRADE ini banyak syarikat-syarikat SME kita menyertai INTRADE ataupun MIHAS. Jadi mereka ini menunjukkan produk-produk mereka yang berkualiti juga yang masalahnya ini apabila kita ingin mengeksportkan produk-produk ini, negara-negara yang kita ingin mengeksport ini memerlukan *volume* yang cukup sekali.

■1230

Inilah menjadi satu masalahnya, Tuan Pengerusi. Sebab itulah saya rasa kadang-kadang SME ini tidak dapat mengeksport produk mereka dengan *volume* yang cukup baik dengan *demandnya* yang diperlukan oleh negara-negara tersebut. Di Amerika, kalau mereka ingin mengimport satu bahan *handcraft* sahaja mereka memerlukan banyak kontena - *volume of containers*, bukan satu atau dua lori sahaja. Jadi, ini menjejaskan usaha kita untuk mengeksport barang-barang produk kita.

Walau bagaimanapun, SMIDEC sentiasa mempunyai program untuk meningkatkan lagi pengeluaran dan juga kualiti produk kita yang kita sedang keluarkan setakat ini. Mereka tidak putus asa supaya SME yang sekarang ini boleh ditingkatkan kepada syarikat yang lebih besar lagi iaitu mempunyai *turnover* yang mungkin lebih RM25 juta dalam setahun.

Dr. Haji Mohd. Hayati bin Othman [Pendang]: Saya hendak bertanya berhubung dengan SMIDEC ini. Saya mendapat keluhan daripada pembuat-pembuat makanan yang sepatutnya mendapat label halal yang mereka ini berhasrat untuk mengeksport ke luar negara. Keluhan mereka adalah mereka sering menghadapi birokrasi untuk mendapatkan logo halal ini. Mereka kata, kalau kita hendak mengeksport barangan ke luar negara terutama barangan makanan, misalnya biskut, saya berjumpa dengan mereka dan mereka mengatakan bahawa hendak mendapatkan logo halal itu pun sampai enam bulan baru boleh dapat. Ini birokrasi yang terdapat di dalam *Halal Industry Development Corporation* (HDC). Sekiranya kita sudah mendapat pinjaman daripada bank tetapi untuk mendapatkan cap halal itu cukup sukar dengan birokrasi yang terdapat di sini.

Saya harap pihak kementerian boleh menghuraikan perkara ini dan boleh mempercepatkan ataupun berhubung dengan HDC untuk memberikan mereka ruang dan peluang yang lebih cepat untuk mendapatkan cap ini. Sekiranya tanpa cap ini mereka mengatakan bahawa kalau barangan daripada negara Malaysia ke negara Timur Tengah misalnya, sukar untuk masuk. Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Terima kasih, Yang Berhormat. Ini adalah di bawah jagaan *Halal Industry Development Corporation* (HDC). Jadi, kita akan membawa perkara ini kepada pihak yang berkenaan supaya pengeluaran cap ini dapat dipercepatkan. Mungkin mereka mempunyai masalah yang tertentu di mana kadang-kadang kajian perlu dibuat sebelum cap itu dikeluarkan bagi menentukan barangan tersebut benar-benar halal ataupun tidak. Walau bagaimanapun, kita akan membawa perkara ini kepada pihak berkenaan supaya kita boleh mempercepatkan lagi pengeluaran cap dengan secepat mungkin.

Datuk Seri Anwar Ibrahim [Permatang Pauh]: [Bangun]

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat Timbalan Menteri, Yang Berhormat Ketua Pembangkang berdiri ingin mencelah.

Datuk Seri Anwar Ibrahim [Permatang Pauh]: Terima kasih, Yang Berhormat. Semangat daripada hujah yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat, yang diulas oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri ialah harus ada fokus yang berlebihan kepada IKS dan SMIDEC. Saya mengucapkan tahniah kerana ada tumpuan dalam bidang ini oleh MITI. Cuma saya tidak dapat kesan dari jawapan dan penegasan baru ini bahawa SMIDEC dan IKS itu diberikan fokus yang sepatutnya.

Yang Berhormat Timbalan Menteri tentu tahu bahawa semua negara industri itu tidak kuat kerana industri besar tetapi kuat kerana IKS. Walaupun takrif IKS itu berlainan mengikut negara tetapi kalau di Korea Selatan - 99%, Taiwan - 98% dan umumnya tinggi termasuk Jepun, malah Amerika Sendiri. Akan tetapi kalau dilihat daripada peruntukannya itu, RM293.33 juta, dilihat dari bentuk jawapannya itu, hanya percubaan memperbaiki sedikit sebanyak pelaksanaan dan tumpuan. Saya minta supaya Yang Berhormat Timbalan Menteri membawa kepada Yang Berhormat Menteri seterusnya membawa kepada Kabinet supaya memberikan sedikit tumpuan dan anjakan daripada fokus yang ada sekarang. SMIDEC sekadar satu tahap yang diberikan sekarang kepada suatu yang menjadi fokus utama - *the primary objective* dalam MITI ini. Ini kerana dengan izin *survival in any going industrial nation* itu nampaknya di peringkat ini. Apa salahnya kalau dari dibazirkan kepada *ValueCap* itu ianya dipindahkan ke SMIDEC. Yakni kita tumpukan pembangunan ke arah itu. Dalam hal-hal yang dibangkitkan penekanan umpamanya tentang bukan sekadar pinjaman dan promosi tetapi juga fokus kepada pemodenan peralatan daya teknologi, hal-hal yang dilakukan oleh Taiwan dan Korea Selatan sejak 20 tahun yang lalu yang mampu mengangkat ekonominya jauh lebih baik daripada Malaysia.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Terima kasih, Yang Berhormat Permatang Pauh. Kita ambil perhatian seperti mana yang disebutkan oleh Yang Berhormat tadi. Kita memang melihat peranan SMIDEC ini dan juga sumbangan daripada semua syarikat SME ini memang amat penting sekali untuk negara kita. Kita tahu bahawa 99.2% daripada syarikat yang ada di negara ini ialah SME. Jadi sumbangan oleh mereka ini kepada GDP kita amat penting sekali.

Keduanya, SMIDEC bukan hanya memberi pinjaman promosi sahaja tetapi juga mempunyai banyak program yang dijalankan seperti industri *linkage programme*, *outreach program*, *entrepreneur program* yang dijalankan dan juga seperti SEAP di mana *expert* kita pergi membantu pihak syarikat-syarikat SME ini supaya mereka dapat menjalankan *enterprise* mereka dengan cekap dan juga dengan menggunakan teknologi moden seperti ICT, jika ia berkenaan dengan kilang, ia menggunakan mesin yang moden dan pengurusan syarikat-syarikat mereka ini dan banyak lagi program yang dijalankan oleh SMIDEC. Jadi, semua ini ditumpukan supaya SMIDEC dapat menjalankan syarikat mereka dengan cekap, produk yang berkualiti dan mempunyai hubungan yang rapat dengan negara-negara yang mengimport produk-produk mereka.

Tuan Ahmad Maslan [Pontian]: Tuan Pengerusi, Pontian.

Dr. Haji Mohd. Puad Zarkashi [Batu Pahat]: Boleh? Sikit.

Tuan Sim Tong Him [Kota Melaka]: [Bangun]

Tuan Ahmad Maslan [Pontian]: Pontianlah.

Tuan Pengerusi: Yang mana satu?

Dato' Jacob Dungau Sagan: Yang belum lagi.

Tuan Sim Tong Him [Kota Melaka]: Yang belum lagi.

Tuan Pengerusi: Yang belum lagi, Yang Berhormat Pontian.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Yang Berhormat Pontian.

Tuan Ahmad Maslan [Pontian]: Terima kasih. Saya ingin menyokong mengenai apa yang dikatakan oleh Ketua Pembangkang tadi. [Ketawa] Mengenai SMIDEC dari segi industri kecil sederhana yang pada saya tidak memuaskan langsung terutama di kawasan luar bandar. Ada satu contoh di Kampong Parit Seraya, Benut, Pontian. Kalau boleh Yang Berhormat Timbalan Menteri *check* selepas ini, sejak Rancangan Malaysia Kelapan, ingin ditubuhkan satu pusat IKS di situ. Sekarang ini sudah hampir habis Rancangan Malaysia Kesembilan, tetapi pusat itu masih lagi belum dibangunkan. Baru-baru ini apabila saya tanyakan berapakah jumlah pengeksport bumiputera - baru 26.6% pengeksport bumiputera. Itu pun dinyatakan bahawa bukan

pemilikan 100% bumiputera. Cuma 51% ke atas bumiputera, 26 syarikat daripada 100 syarikat pengeksport adalah bumiputera. Ini adalah berkaitan dengan SMIDEC dan berkaitan dengan usaha kerajaan untuk meningkatkan IKS. Yang menjadi perhatian saya ialah IKS di luar bandar, di pekan-pekan kecil dan desa-desa terpencil untuk bumiputera yang kerdil. Itu yang saya ingin penjelasan daripada Yang Berhormat Timbalan Menteri.

■1240

Tuan Sim Tong Him [Kota Melaka]: Yang Berhormat Timbalan Menteri boleh saya sambung sedikit? SMIDEC juga.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Ini perkara yang samakah?

Tuan Sim Tong Him [Kota Melaka]: Ya, SMIDEC juga.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Okey.

Tuan Sim Tong Him [Kota Melaka]: Terima kasih Tuan Pengerusi dan terima kasih kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri. Saya ingat kita tidak dapat nafikan bahawa SMI atau SME ini memang penyumbang yang amat penting kepada perkembangan industri negara kita. Sungguhpun Yang Berhormat Timbalan Menteri ada katakan tentang program-program dan insentif yang dibagi kepada sektor SME ini, tetapi selalunya masalah yang dihadapi oleh SME ini ialah, walaupun nampak program ini amat menarik, tetapi amat susah mereka mendapatnya. Saya ingin berikan satu contoh seperti geran bersamaan iaitu *one to one*, iaitu geran yang dikatakan untuk membantu SME ini.

Selalu selepas permohonan nampaknya kelulusan ini hanya dipilih iaitu kos-kos yang kecil, yang diberikan sebagai geran ini. Tidak dapat dengan baiknya membantu SME ini. Bolehkah Yang Berhormat Timbalan Menteri beritahu untuk tahun 2008 ini jumlah yang dibagi melalui geran bersamaan dan berapakah SME yang betul-betul dapat menyertai program ini? Saya ingin minta juga selain dari geran bersamaan, bagaimana dengan bantuan kepada R&D untuk SME supaya kita dapat meningkatkan pengeluaran SME negara kita dan juga dapat bersaing dengan baik dengan negara lain.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Terima kasih Yang Berhormat dari Pontian. SMIDEC dengan *outreach program* itu memang cuba dengan sedaya upaya untuk sampaikan ke kawasan luar bandar. Jadi masalahnya ialah kita tahu bahawa negara kita ini amat luas sekali dan kampung-kampung itu banyak bertabur di seluruh negara. Jadi jikalau kita ingin memberi tumpuan tiap-tiap kawasan mungkin ini memakan peruntukan yang cukup besar. Walaupun demikian dengan pegawai-pegawai yang sedia ada sekarang ini, mereka dengan sedaya upaya juga ingin menjalankan projek-projek tertentu di beberapa kawasan di luar bandar termasuk juga di kawasan Pontian ini.

Jadi kita tahu bahawa bukan semua pusat ini dapat berjaya, ada juga yang tidak berjaya. Ini memang satu realitilah. Jadi apabila kita tidak berjaya itu kita tidak putus asa. Memang SMIDEC akan terus cuba mencari jalan bagaimana kita dapat memperbaiki lagi keadaan yang seperti itu supaya dapat diperbaiki dan juga dapat dijalankan dengan sebaiknya lagi.

Yang Berhormat Kota Melaka tadi menyebutkan - saya rasa ini memerlukan banyak data yang perlu kita beri. Jadi saya rasa kita akan memberi jawapan itu secara bertulislah. *Matching grants* berapa yang telah diberi pada mereka dan juga tadi peruntukan untuk R&D itu, itu memang ada juga. Sekian, terima kasih.

Tuan Mohd. Yusmadi bin Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: Mohon Tuan Pengerusi penjelasan.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Biarlah saya teruskan jawapan saya.

Tuan Pengerusi: Sila teruskan.

Tuan Mohd. Yusmadi bin Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: Sedikit mengenai SME.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Ini masih banyak lagi jawapan yang berkenaan dengan SMIDEC juga. Melalui MATRADE juga kerajaan telah memperuntukkan RM115 juta bagi geran eksport perkhidmatan iaitu *services export fund* bagi membantu

syarikat-syarikat perkhidmatan atau *Malaysia Services Provider* untuk meneroka pasaran antarabangsa melalui tender projek luar negara, kajian kemungkinan *feasibility studies* dan lain-lain aktiviti promosi eksport.

Kerajaan juga telah menubuhkan geran promosi jenama iaitu *brand promotion grant* yang dikelolakan oleh MATRADE, di mana sebanyak RM100 juta diperuntukkan bagi membangunkan jenama yang dimiliki oleh syarikat-syarikat Malaysia. Mengenai peningkatan penyebaran maklumat kepada usahawan Cina, mengenai program-program pembangunan PKS, SMIDEC sentiasa bekerjasama dengan Persatuan Industri dan Dewan-dewan Perniagaan dalam usaha menyebarkan maklumat berkenaan dengan program bantuan kerajaan.

MITI melalui SMIDEC mengambil maklumat akan cadangan Yang Berhormat Lembah Pantai dan SMIDEC akan mempertingkatkan usaha untuk menguruskan program-program yang dilaksanakan dengan kerjasama sektor swasta. Selain daripada usaha-usaha ini, usahawan juga boleh memperoleh maklumat melalui laman web talian info 1300881801 ataupun datang sendiri ke pusat rujukan setempat di pejabat SMIDEC Pulau Pinang, Pahang, Johor, Sabah dan Sarawak.

Mengenai cadangan supaya satu program khusus diwujudkan untuk membangunkan PKS di luar bandar melalui program anak angkat oleh GLC, MITI mengambil maklum tentang cadangan tersebut dan ia akan dikaji secara lebih terperinci sebelum perbincangan dengan pihak GLC diadakan.

Terima kasih diucapkan atas keyakinan Yang Berhormat kepada MITI dan agensi-agensinya dalam usaha membangunkan PKS. Sehingga 31 Oktober 2008 sebanyak 21,516 PKS telah menikmati bantuan dalam bentuk geran dan pinjaman mudah bernilai RM1.2 bilion. SMIDEC menjalankan kerjasama dengan agensi kerajaan negeri dalam melaksanakan program peningkatan PKS.

SMIDEC amat mengalu-alukan kerjasama Yang Berhormat Ahli-ahli Parlimen bagi mengenal pasti PKS yang berpotensi dan berdaya saing untuk mempertingkatkan lagi bagi membolehkan mereka terus bersaing di arena yang lebih mencabar ini. Mengenai prestasi pembayaran balik pinjaman-pinjaman di bawah Tabung PKS, ingin dimaklumkan setakat ini 31 Oktober 2008 nisbah kasar *non-performing loan* iaitu NPL adalah 19.9%. Pemantauan berterusan sentiasa dilakukan ke atas prestasi pelaksanaan projek yang telah diluluskan pinjaman.

Pihak pengurusan MIDF yang menguruskan skim-skim ini telah mewujudkan sistem pemantauan bagi mengawasi akaun-akaun NPL bagi membolehkan usaha pemulihan projek dilakukan. Mengenai usaha SMIDEC untuk membangunkan PKS yang berasaskan pengetahuan serta tumpuan pembangunan PKS oleh MITI, untuk pengetahuan Dewan yang mulia ini SMIDEC telah menubuhkan *Committee of Innovation SME* bagi meningkatkan akses PKS kepada teknologi baru dan hasil kajian R&D. Penyebaran hasil kajian ini mampu mewujudkan peluang perniagaan baru berasas pengetahuan. Terdapat 12 sub sektor perkilangan dan 8 sub sektor perkhidmatan yang diberikan tumpuan bagi pembangunan seperti yang telah digariskan di dalam Pelan Induk Perindustrian Ketiga iaitu IMP3. Mengenai definisi PKS atau SME...

Puan Nurul Izzah Anwar [Lembah Pantai]: Mohon penjelasan.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Definisi PKS, minta maaf biar saya habiskan.

Puan Nurul Izzah Anwar [Lembah Pantai]: Sedikit sahaja.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Biar saya habiskan perkara ini. Definisi PKS yang telah diluluskan oleh Majlis Pembangunan PKS Kebangsaan (NHDC) ialah bagi sektor perkilangan, perkhidmatan perkilangan dan industri berasas tani. Syarikat yang mempunyai jualan tahunan kurang daripada RM25 juta atau jumlah pekerja kurang daripada 150 orang. Bagi sektor perkhidmatan dan ICT syarikat yang mempunyai jualan tahunan kurang daripada RM5 juta atau jumlah pekerja daripada 50 orang. Yang Berhormat Lembah Pantai.

Puan Nurul Izzah Anwar [Lembah Pantai]: Terima kasih Tuan Pengerusi, terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Saya menyambut baik usaha Yang Berhormat apabila mahu memperbaiki penyaluran maklumat untuk SMIDEC, MIDA dan MATRADE terutamanya kepada perusahaan kecil dan sederhana.

■1250

Akan tetapi memetik kajian yang dibuat oleh ACCCIM yang saya sebut semalam di *Associated Chinese Chambers of Commerce and Industry Malaysia*, apakah Kementerian dapat mengenal pasti masalah utama yang menyebabkan hanya 5% sahaja IKS usahawan Cina yang memahami tentang agensi-agensi kerajaan yang wujud. Jadi sebelum kita pergi kepada penyelesaian mungkin dapat kita kenal pasti kenapakah sampai begitu walaupun banyak usaha yang telah dilakukan oleh SMIDEC, MIDA, MATRADE dan sebagainya. Terima kasih.

Tuan Mohd. Yusmadi bin Mohd. Yusof [Balik Pulau]: Menteri boleh saya mencelah sikit, Balik Pulau. Yang Berhormat Menteri semalam saya ada membangkitkan dengan khusus mengenai penyalahgunaan SME *fund* yang merujuk kepada satu projek di Bertam. Berkaitan dengan satu Abaden Resort dalam ucapan saya dan saya mohon jawapan kerana dia menunjukkan satu jumlah yang besar kerana dikaitkan dengan satu jumlah SME *fund* kepada seorang yang tidak layak dan projek tersebut tidak termasuk di dalam kategori SME. Semalam saya ada bangkitkan, terima kasih.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Terima kasih Yang Berhormat dari Lembah Pantai. Semalam memang betul Yang Berhormat sentuh perkara ini dan kita nampak ini adalah satu masalah yang mungkin di mana *outreach* program kita itu tidak sampai kepada mereka ini. Jadi sekarang ini kita tahu bahawa 5% sahaja yang telah mendapat manfaat dari program ini jadi saya rasa kita ambil perhatianlah tentang masalah tersebut. Dari segi SME *fund* Yang Berhormat, mana tadi?

Tuan Mohd. Yusmadi bin Mohd. Yusof [Balik Pulau]: Balik Pulau.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Yang Berhormat Balik Pulau sentuh perkara ini saya rasa saya tidak ada maklumat dengan saya sekarang. Mungkin kita membuat kajian dan memberi jawapan bertulis kepada Yang Berhormat.

Tuan Mohd. Yusmadi bin Mohd. Yusof [Balik Pulau]: Ya, saya mohon jawapan bertulis. Terima kasih

Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail [Machang]: [Bangun]

Dato' Jacob Dungau Sagan: SME juga?

Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail [Machang]: Ya, SME. Saya mendengar jawapan Kementerian berkenaan dengan kegagalan *outreach* kepada peserta IKS. Saya difahamkan pada Julai 2008 Yang Berhormat, telah diwujudkan jawatankuasa khas merasionalisasikan dana kerajaan khusus untuk *enterprise* kecil dan sederhana. Isunya ialah semua wakil Kementerian atau agensi kerajaan atau syarikat milik kerajaan ada menganggotai jawatankuasa ini. Seramai 30 orang semuanya tetapi tidak ada wakil industri dan dewan perniagaan.

Jadi bagaimanakah hendak selesaikan akses dan kesesuaian dana SME kalau SME sendiri tidak dijemput memberi input. Saya teliti dalam buku anggaran perbelanjaan ini ada 111 dana di bawah SME, 111. Sama ada ianya merupakan *sit fund*, *commercialization*, pelaburan ekuiti dan R&D dalam bentuk geran, modal teroka dan *soft loan*. Kemudian di bawah MITI sahaja yang saya catat di sini ada 18, di bawah Kementerian Pembangunan Usahawan ada 33 dana. Di bawah MOF ada 29, di bawah MOSTI ada 14, di bawah Kementerian Pertanian ada sembilan dana, di bawah Kementerian Luar bandar dan Wilayah ada tiga, di bawah Kementerian Teknologi Air dan Komunikasi ada dua, di bawah Kementerian Belia dan Sukan, di bawah KeKKWA ada satu, di bawah Kementerian Komoditi ada satu.

Isunya Yang Berhormat ialah bagaimanakah kalau sekiranya dana-dana ini diselerakkan, pertama dari sudut pengurusan *database*. Sebab di Bank Negara pun ada juga *secretariat* SME ini. Di MITI pun ada MECD pun ada. Datanya *fragmented* dengan izin. Bagaimana hendak selaraskan dana? Bagaimana hendak tahu rekod *disbursement of finance*. Bagaimana hendak menguruskan dana. Paling penting ialah bagaimana hendak memantau dana ini berjaya atau tidak. Jadi saya mohon penjelasan.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Terima kasih Yang Berhormat dari Machang. Sepertimana yang disebutkan tadi itu memang betul kerana kita mempunyai banyak dana-dana untuk membantu syarikat-syarikat di bawah SME ini. Jadi MITI menjadi satu *secretariat* untuk semua jawatankuasa yang telah ditubuhkan yang disebutkan oleh

Yang Berhormat tadi. Semua kementerian memang tentu menjadi ahli dalam jawatankuasa tersebut.

Jadi perhubungan dengan pihak SME ini ialah kita dari masa ke semasa memang mengadakan dialog dengan pihak wakil-wakil persatuan dan penubuhan. Di sanalah kita menerima masalah-masalah yang dikemukakan oleh mereka ini. Jadi kita tidak dapat membawa semua persatuan-persatuan itu dalam jawatankuasa tersebut oleh kerana ini akan menimbulkan satu masalah di mana terlalu banyak ahli-ahli jawatankuasa tersebut dalam jawatan itu. Jadi mungkin kesannya ataupun kecekapannya tidak dapat diperoleh jika terlalu banyak ahli-ahli yang ada dalam jawatankuasa tersebut. Jadi kita perlu fokuslah dan dari keputusan yang dibuat oleh jawatankuasa itu barulah kita dapat mempunyai perhubungan yang rapat dengan persatuan-persatuan atau penubuhan-penubuhan pihak SME ini ataupun pekilang dan yang lain-lain lagi.

Isu *database* ini tadi memang MITI mempunyai *database* yang cukup dan juga kita mempunyai satu yang disebutkan satu *team* program matriks yang diadakan. Di mana kita mempunyai ICT *linkage* di tiap-tiap kementerian dan juga di tiap-tiap pejabat kita di luar negara. Jadi isu *database* ini memang kita ada di peringkat pejabat MITI dan begitu juga di pejabat MIDA, begitu juga di MATRADE. Jadi semua *database* ini memang di simpan di sana. Jika perlu sesiapa yang ingin melihat ataupun mengetahui apa yang dijalankan dari segi kegiatan agensi-agensi di bawah MITI ini boleh mendapatkan data tersebut di ketiga-tiga pejabat itu. MITI, MIDA dan juga MATRADE.

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: [Bangun]

Dato' Jacob Dungau Sagan: Jadi Yang Berhormat biarlah saya meneruskan dulu ...

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: Saya sambung sikit sahaja Timbalan Menteri. Sikit saya hendak tanya Timbalan Menteri. Sekian lama memang saya hendak tanya.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Berkaitan dengan SME?

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: SME. Tuan Pengerusi, saya berkesempatan juga berbincang dengan mereka terlibat langsung bertanggungjawab dalam SME ini. Pendek sahaja soalan saya. Ini kerana kebanyakannya kementerian dalam bahasa mudahnya *over management* kot. Satu sektor yang begitu penting telah pun dijelaskan oleh Timbalan Menteri tadi. Bagaimanakah kita boleh merungkaikan persoalan istilah yang digunakan tadi, merasionalisasikan kembali pengurusan SME ini khususnya dalam mendepani krisis kerana terlalu banyak kementerian yang bertanggungjawab dan di situ dengan *turf* mentaliti, atau dengan menjaga kepentingan dengan cemburunya.

Akhirnya kita tidak dapat menyaksikan SME kita kepada paras yang lebih dihajatkan yang merupakan industri yang dikatakan tadi paling penting sama ada *workforce* nya sama ada apa jua yang lain. Terlalu banyak kementerian yang *overlapping responsibility and jurisdiction*. Ini masalah yang sekian lama diperhatikan tapi sehingga kini dapat tidak diselesaikan.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Terima kasih Yang Berhormat. Apa Yang Berhormat sebutkan itu adalah betul. Oleh sebab itulah kerajaan sekarang ini telah membuat kajian di mana kita menubuhkan satu badan yang timbul dari SMIDEC dan di namakan SME Corp. Jadi dengan adanya SME Corp. ini nanti dia akan dapat menyelaraskan semua geran-geran yang dijalankan oleh semua kementerian berkenaan dengan IKS. Jadi undang-undang SME Corp. ini akan di bentang mungkin bulan Mac nanti. Apabila ini dapat diluluskan, kita akan terus menjalankan satu agensi yang disebutkan SME Corp. ini yang diambil alih daripada SMIDEC nanti. Jadi kita berharap pada masa akan datang SME Corp akan terus menyelaraskan semua urusan-urusan yang kita perlu buat untuk menjalankan usaha kita menambah baik strategi-strategi kita yang ada dalam SME ini. Tuan Pengerusi saya teruskan ...

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat Menteri, boleh sambung jawapan nanti selepas tengah hari jam 2.30 petang.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Terima kasih Tuan Pengerusi.

Majlis Mesyuarat bersidang semula.

[Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Mesyuarat*]

Tuan Yang di-Pertua: Mesyuarat ditangguhkan sehingga pukul 2.30 petang.

Mesyuarat dtempohkan pada pukul 1.03 petang.

Mesyuarat disambung semula pada pukul 2.30 petang.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Ronald Kiandee) *mempengerusikan Mesyuarat*]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Saya persilakan Yang Berhormat Timbalan Menteri untuk membaca usul.

USUL

WAKTU MESYUARAT DAN URUSAN

DIBEBASKAN DARIPADA PERATURAN MESYUARAT

2.32 ptg.

Timbalan Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri II [Dato' Jacob Dungau Sagan]: Tuan Yang di-Pertua, saya memohon mencadangkan:

“Bahawa mengikut Peraturan Mesyuarat 12(1) Majlis Mesyuarat pada hari ini tidak akan ditangguhkan sehingga jam 7.30 malam ini. Selepas itu, Majlis Mesyuarat akan ditangguhkan sehingga 10 pagi hari Khamis, 20 November 2008.”

Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna [Dato' Shahrir Abdul Samad]: Tuan Yang di-Pertua, saya menyokong.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Ahli-ahli Yang Berhormat, sekarang saya kemukakan masalah kepada Majlis untuk diputuskan. Masalahnya ialah usul seperti yang dikemukakan tadi hendaklah disetujui.

Usul dikemuka bagi diputuskan; dan disetujui.

Majlis bersidang dalam Jawatankuasa.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Ronald Kiandee) *mempengerusikan Jawatankuasa*]

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Timbalan Menteri untuk menyambung jawapan.

2.33 ptg.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Terima kasih Tuan Pengerusi. Yang Berhormat Jempol telah mencadangkan supaya MIDA menggalakkan syarikat untuk menubuhkan kilang di kawasan luar bandar. Kerajaan menawarkan insentif yang lebih menarik untuk syarikat yang bercadang untuk melabur di kawasan yang kurang maju. Insentif yang ditawarkan adalah taraf perintis dan elaun cukai pelaburan. Bagi tempoh Januari hingga September 2008, sejumlah 86 projek perkilangan dengan pelaburan sebanyak RM17.4 bilion telah diluluskan untuk ditempatkan di kawasan Koridor Pantai Timur Semenanjung Malaysia, Perlis, Sabah dan Sarawak. Yang Berhormat Kuala Krai telah mencadangkan supaya...

Dato' Haji Lilah Yasin [Jempol]: Yang Berhormat.

Dato' Jacob Dungau Sagan: ...MIDA menubuhkan pejabat luar negerinya di negara-negara bukan konvensional.

Dato' Haji Lilah Yasin [Jempol]: Boleh bagi laluan tak menteri?

Dato' Jacob Dungau Sagan: Biar saya habiskan ini dulu Yang Berhormat. Seperti Kosovo, Albania dan Macedonia sebagai sebahagian daripada usaha-usaha untuk menggalakkan pelaburan asing dan pelaburan merentasi sempadan, MIDA telah

bercadang untuk menubuhkan pejabat luar negeri yang baru termasuk di negara-negara bukan konvensional. Pada tahun 2008, MIDA telah menubuhkan tiga pejabat baru di Mumbai (India), di Dubai (*United Arab Emirates*) dan di Guangzhou (China). Tujuh lagi pejabat akan ditubuhkan termasuk di Beijing (China), Johannesburg (Afrika Selatan), Bandar Ho Chi Minh di Vietnam, Jakarta di Indonesia dan Bangkok (Thailand).

Mengenai dana pelaburan strategik, dana ini ditubuhkan untuk menarik projek-projek berkualiti tinggi yang memberi impak yang *significant* dan faedah jangka panjang seperti nilai ditambah yang tinggi, pindahan teknologi, peningkatan tahap kemahiran pembangunan vendor tempatan, peningkatan eksport negara dan R&D tempatan.

Tuan Sim Tong Him [Kota Melaka]: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Nak bagi jalan Yang Berhormat?

Dato' Jacob Dungau Sagan: Sikit lagi, sekejap.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Sila duduk dulu.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Pakej galakan cukai dan bukan cukai termasuk geran R&D, geran latihan dan pinjaman mudah disediakan untuk projek baru dan projek pelbagaian. Daripada 2006 hingga September 2008, sejumlah RM463.2 juta telah dibayar di bawah dana ini. Sila Yang Berhormat.

Dato' Haji Lilah Yasin [Jempol]: Terima kasih Tuan Pengerusi dan juga Yang Berhormat Menteri. Saya mohon sentuhan daripada Yang Berhormat Menteri berkaitan dengan dasar MIDA. Hari ini kita dapat melihat bagaimana pelabur-pelabur ini ditempatkan kebanyakannya di kawasan-kawasan dalam bandar dan apabila kita menyentuh tentang pelaburan di kawasan luar bandar, kita amat sukar untuk mendapat mana-mana syarikat swasta untuk melabur modal untuk membangunkan kawasan industri di kawasan luar bandar.

Oleh yang demikian, kalau boleh Yang Berhormat Menteri mengarahkan MIDA ataupun mana-mana di kalangan agensi di bawah kementerian Yang Berhormat untuk memberikan kewangan, membangunkan kawasan industri di kawasan luar bandar dengan kemudahan infrastruktur termasuk air, jalan, api dan sebagainya. Kawasan-kawasan yang telah dibangunkan ini dijual pakejnya oleh MIDA dan sudah tentu akan dapat menarik minat sebahagian daripada pelabur-pelabur untuk melabur ataupun melabur modal di kawasan-kawasan yang sudah dibangunkan dan ini sudah tentu akan dapat memberikan kemudahan kepada kawasan luar bandar. Terutama sekali di kawasan Jempol ada 37 skim FELDA yang boleh menampung tenaga buruh yang murah dan ramai di kalangan mereka yang terlatih untuk mendapat kerja dan tak perlu penghijrahan secara besar-besaran ke kawasan bandar yang akhirnya nanti akan menimbulkan kemiskinan dalam kawasan bandar.

Tuan Sim Tong Him [Kota Melaka]: Yang Berhormat Menteri, saya ingin juga ...

Dato' Jacob Dungau Sagan: Terima kasih Yang Berhormat Jempol.

Tuan Sim Tong Him [Kota Melaka]: ...tentang perkara yang sama.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Sama?

Tuan Sim Tong Him [Kota Melaka]: Ya.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Okey, sila.

Tuan Sim Tong Him [Kota Melaka]: Terima kasih Tuan Pengerusi dan Yang Berhormat Timbalan Menteri. Bersama dengan Yang Berhormat Jempol tadi, saya ingin tanya Yang Berhormat Timbalan Menteri. Dikatakan MIDA sekarang kita ada insentif untuk menggalakkan pelabur ke luar bandar tetapi kerajaan negeri atau kerajaan tempatan ada syarat-syarat tentang pelaburan atau membenarkan kilang atau industri dikhaskan di tempat-tempat zon perindustrian atau di tempat yang hanya diberikan permit untuk mereka menjalankan kegiatan. Saya ingin nak tanya Yang Berhormat Timbalan Menteri iaitu jika saya tak salah, MIDA atau MATRADE juga ada program dan insentif untuk menggalakkan kilang-kilang daripada luar zon-zon perindustrian ini dipindah masuk ke zon perindustrian dengan ada insentif untuk menggalakkan mereka buat sedemikian. Jika ada insentif ini, ini bercanggah dengan apa yang tadi dikatakan

MIDA akan menggalakkan kilang-kilang ini dibina di luar bandar. Boleh minta penjelasan daripada Yang Berhormat Timbalan Menteri?

■1440

Dato' Jacob Dungau Sagan: Terima kasih Yang Berhormat Jempol dan juga Kota Melaka. MIDA ini memang mempunyai satu skim. Saya jawab Yang Berhormat Kota Melaka dulu, mempunyai satu skim iaitu skim untuk memindahkan kilang ke tempat industri kilang yang mempunyai skim-skim tertentu dan juga geran-geran akan diberi untuk memindahkan kilang tersebut ke kawasan itu. Bagi menjawab soalan di mana pelaburan yang perlu dijalankan di luar bandar, saya rasa ini terpulang kepada kemudahan asas yang ada di kawasan tersebut. Kita tidak tahu yang mana dulu, *the hen or the egg* tetapi apa yang betulnya ialah apabila kita ingin mengadakan, ataupun, menubuhkan satu taman industri di kawasan luar bandar, memang ia memerlukan infrastruktur yang cukup, bekalan air dan elektrik serta berbagai-bagai kemudahan yang perlu selain daripada itu.

Akan tetapi kekuatan di Jempol ini tadi ialah di mana dia mempunyai pekerja-pekerja yang cukup. Mungkin dengan adanya kekuatan itu Yang Berhormat, saya akan mengarahkan pegawai supaya mengkaji cadangan ini. Mungkin kita dapat membuat satu kawasan industri kecil di kawasan Jempol. Sekian terima kasih.

Saya meneruskan jawapan saya, MIDA sentiasa bekerja dengan pihak kerajaan negeri dan pihak swasta dalam usaha menggalakkan pelaburan asing dan tempatan termasuk menyediakan maklumat mengenai tempat perindustrian yang sedia ada untuk pelabur. Walau bagaimanapun pemilihan tapak untuk satu projek bergantung pada pelabur berkenaan. Mulai 1 Januari 2008, MIDA juga telah diberi tanggungjawab untuk mengendalikan program menaik taraf infrastruktur di kawasan perindustrian sedia ada.

Program ini bertujuan untuk memastikan kawasan perindustrian sedia ada mempunyai infrastruktur yang sesuai supaya pelabur yang wujud dapat beroperasi dalam persekitaran yang baik di samping dapat menarik minat pelabur baru. Kementerian terus menganjurkan misi perdagangan dan pelaburan ke negara-negara Timur Tengah dalam usaha untuk meningkatkan perdagangan serta pelaburan dari negara-negara berkenaan. Demikian usahanya untuk mengukuhkan lagi aktiviti-aktiviti promosi pelaburan khasnya di negara-negara timur tengah. MIDA juga telah membuka sebuah pejabat baru di Dubai, Emiriah Arab Bersatu pada tahun ini.

Pejabat ini bertujuan untuk menggalakkan pelaburan ini, pelaburan dari Timur Tengah dan juga membantu pelabur-pelabur dari Malaysia yang ingin melabur di Timur Tengah. Satu lagi perkembangan yang positif adalah penubuhan GCC-ASEAN *Economic Center* yang telah ditubuhkan di ibu pejabat MIDA pada 21 Ogos 2008 ini. Pejabat ini bertujuan untuk meningkatkan aktiviti perniagaan dan perhubungan ekonomi di antara negara-negara GCC dan Asean. Negara-negara GCC atau *Gulf Corporation Council* termasuk Arab Saudi, Bahrain, Qatar, Kuwait, Emiriah Arab Bersatu dan Oman.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat, Yang Berhormat Jasin minta jalan.

Datuk Wira Ahmad Hamzah [Jasin]: Terima kasih Yang Berhormat Tuan Pengerusi, terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Yang Berhormat Timbalan Menteri bercakap tentang pelaburan tadi, saya mengucapkan tahniah kerana pada tahun 2007, kita telah mencatat sebanyak RM59 bilion pelaburan melalui FDI sama ada daripada domestik ataupun dari luar negara. Pada tahun ini, tahun 2008 sampai bulan Ogos, kita telah mencatat angka yang cukup tinggi juga sebanyak RM49 bilion.

Akan tetapi, apa yang saya nak tanya sekarang, semua jumlah yang telah diluluskan oleh MIDA untuk FDI, setakat manakah pelabur-pelabur itu telah beroperasi, berapa peratus, dan kalau mana-mana syarikat yang tidak beroperasi walaupun permohonan mereka telah diluluskan, apakah sebabnya?

Yang keduanya, kawasan-kawasan perindustrian yang sedia ada yang telah dimajukan oleh Perbadanan Kemajuan Negeri-negeri, kebanyakan kawasan-kawasan perindustrian ini berada dalam kawasan yang cukup daif kerana inilah kawasan di mana mereka beroperasi dan setiap pelabur-pelabur yang baru akan datang membuat lawatan. Ini sebenarnya satu gambaran yang tidak baik kerana kita tidak dapat menyediakan satu prasarana yang kondusif untuk mereka.

Jadi saya memang setuju pada tahun 2006, kementerian ada mengeluarkan peruntukan untuk pembaikan. Selepas itu tidak ada peruntukan-peruntukan tambahan untuk kawasan-kawasan perindustrian. Apakah cadangan kerajaan untuk membangunkan semula kawasan-kawasan perindustrian sedia ada pada ketika ini. Terima kasih.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Terima kasih Yang Berhormat Jasin. Jawapan yang saya boleh jawab sekarang ini, saya pun tak berapa tahu berapa *percentagenya*, kalau tidak salah mungkin 70% hingga 80% yang telah dilaksanakan daripada semua yang telah diluluskan. Akan tetapi kita perlu ingat bahawa syarikat ini mengambil masa untuk *diestablishkan* operasi mereka dalam jangka masa satu hingga lima tahun. Jadi oleh sebab banyak langkah-langkah yang mereka perlu buat, banyak syarat yang mereka perlu penuhi sebelum mereka beroperasi di kawasan-kawasan yang telah ditetapkan bagi mereka.

Datuk Wira Ahmad Hamzah [Jasin]: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Jadi untuk tahun 2008 inilah kita perlu berikan tumpuan terutama dalam keadaan kita menghadapi zaman yang sukar ini. Semua permohonan yang telah diluluskan memang cukup banyak *on paper* tetapi ada tak dari kalangan-kalangan pelabur itu yang menghadapi masalah ekoran daripada krisis ekonomi yang berlaku pada ketika ini.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Daripada jumlah yang telah diluluskan itu, memang cukup baik sekali tetapi kita belum tahu lagi apakah kesan krisis ekonomi ini kepada mereka kerana kita perlu dapat maklum balas dari mereka, adakah mereka ini terus menjalankan operasi mereka ataupun ditarik ataupun *slow-down*. Jadi saya rasa itu jawapan kepada itulah.

Saya teruskan Tuan Pengerusi, aliran keluar FDI yang semakin meningkat harus dilihat sebagai petanda positif bahawa syarikat tempatan sedang menerokai perniagaan luar negara bagi memperluaskan pasaran, mencari peluang pelaburan baru dan mengambil alih teknologi baru. Pelaburan ini akan membolehkan syarikat Malaysia menjadi sebahagian daripada rangkaian pengeluaran global di mana ianya merupakan salah satu daripada teras utama Pelan Induk Perindustrian Ketiga (IMP3).

Tuan Pengerusi, Yang Berhormat Jasin telah mencadangkan peruntukan kewangan bagi menggalakkan promosi barangan Malaysia. Bagi meningkatkan permintaan barangan Malaysia, MATRADE menganjurkan *Incoming Buying Machine* iaitu IBM khususnya bersempena pameran-pameran perdagangan yang diurus oleh MATRADE seperti MIHAS dan INTRADE. Melalui IBM, pembeli-pembeli luar negara dijemput ke pameran yang dianjurkan oleh MATRADE di mana satu program pertemuan dagangan dengan pengeksport Malaysia akan diadakan sebagai insentif untuk pembeli luar negara MATRADE membiayai kos penginapan, pengangkutan serta segala urusan pertemuan perniagaan.

Program ini telah mencapai kejayaan yang baik, sebagai contohnya program IBM semasa INTRADE 2008 dari 13 hingga 16 November 2008 yang baru ini tadi telah menghasilkan jualan langsung dan jualan dalam rundingan sebanyak RM2.61 bilion. Yang Berhormat Kota Belud mengesyorkan pendekatan baru untuk membangunkan pasaran eksport dan tidak tertumpu pada bukan tradisional sahaja.

Tuan Pengerusi, memang pendekatan dan strategi kerajaan sekarang adalah untuk mempelbagaikan pasaran eksport di negara-negara seperti di Asia Barat, Latin Amerika dan Afrika.

■ 1450

Yang Berhormat Pasir Mas menanyakan tentang penyertaan syarikat-syarikat dan produk dari Pantai Timur dan Sabah di pameran-pameran antarabangsa anjuran MATRADE. MATRADE sentiasa menggalakkan penyertaan syarikat-syarikat dari seluruh Malaysia termasuk Pantai Timur dan Sabah.

Antara langkah-langkah yang diambil ialah menganjurkan sesi taklimat dan konsultasi di Kota Bharu, Kuala Terengganu dan Kota Kinabalu bagi mengenal pasti syarikat-syarikat berpotensi untuk eksport. Sehingga kini, memang ada syarikat-syarikat dari Pantai Timur yang telah pun menyertai pameran antarabangsa anjuran MATRADE. Produk-produk yang dipamerkan oleh mereka ialah kasut, makanan,

barang-barang farmaseutikal, ubat-ubatan, minuman, perkapalan, perabot, petrokimia, besi keluli dan alat ganti kereta.

Yang Berhormat Parit membangkitkan tentang hasil dari pameran perdagangan antarabangsa yang diterajui oleh MATRADE. Pada lapan bulan pertama 2008, MATRADE telah menyertai 39 pameran perdagangan antarabangsa di seluruh dunia. Sebanyak 32,885 pertanyaan perdagangan diterima ke atas barangan buatan Malaysia. Jumlah jualan yang telah dicatatkan adalah sebanyak RM40.64 bilion, di mana jualan langsung telah diperoleh sebanyak RM142.8 juta manakala RM40.5 bilion adalah jualan dalam rundingan. Antara pameran yang mendapat jualan tertinggi adalah di *Malaysia Services Exhibition 2008* di Sharjah, Emieriah Arab Bersatu iaitu UAE yang telah mencatatkan perolehan projek berjumlah RM39 bilion.

Bagi Pameran MIHAS 2008 yang diadakan pada 7 hingga 11 Mei 2008, sebanyak RM2.2 bilion jualan telah dicatat dengan RM145.3 juta merupakan jualan langsung dan RM2.02 bilion adalah jualan dalam rundingan. Kepada Ahli-ahli Yang Berhormat dari Kuala Krai dan Rompin, MATRADE memang telah bersedia untuk menubuhkan pejabat-pejabat baru di negara-negara berpotensi tinggi untuk meningkatkan perdagangan Malaysia. Cadangan ini meliputi penubuhan 10 pejabat perdagangan MATRADE Mumbai di India, Dhaka di Bangladesh, Karachi di Pakistan, Tehran di Iran, Algiers di Algeria, Lagos di Nigeria, Warsaw di Poland, Almaty di Kazakhstan, Doha di Qatar dan Istanbul di Turki. Jabatan Perkhidmatan Awam sedang meneliti cadangan ini.

Yang Berhormat Rompin telah membangkitkan isu tentang layanan kepada syarikat Malaysia berbanding dengan syarikat-syarikat asing oleh pejabat perwakilan MITI di luar negara. Pejabat-pejabat MITI, MATRADE memang sentiasa memberi layanan yang mesra sama kepada pengeksport dari Malaysia mahupun pengeksport asing. Oleh itu dakwaan Yang Berhormat Rompin adalah tidak tepat kerana pegawai-pegawai MITI, MATRADE sama ada di dalam atau di luar negara sentiasa memberi khidmat dan layanan yang terbaik tanpa mengira asal atau warna kulit.

Dr. Mohd. Hatta bin Md. Ramli [Kuala Krai]: Minta penjelasan sedikit. Sedikit saja. Kuala Krai.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Kuala Krai, Yang Berhormat.

Dr. Mohd. Hatta bin Md. Ramli [Kuala Krai]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Yang Berhormat Timbalan Menteri menyebut beberapa pejabat-pejabat baru MATRADE yang akan dibuka di beberapa buah negara yang saya rasa merupakan satu langkah yang sangat sesuai dan seperti yang kita cadangkan semalam, negara-negara OIC sepatutnya kita membuka pejabat-pejabat yang baru. Akan tetapi oleh kerana ada 10 saja tadi, saya hendak tanya. Adakah wakil-wakil MATRADE kita di tempat-tempat disebutkan tadi ini akan hanya melaksanakan tugas di negeri-negeri berkenaan ataupun diberikan kuasa untuk menjaga kawasan-kawasan di sekitar negara-negara berkenaan, kerana kita tidak ada pejabat-pejabat di sesetengah negara tersebut.

Ini mungkin dapat membantu hubungan dagang kita dengan lebih banyak negara berbanding dengan hanya beberapa buah negara yang kita ada pejabat. Mohon penjelasan. Terima kasih.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Terima kasih Yang Berhormat Kuala Krai. Memang oleh kerana kita tidak mempunyai pejabat di semua negara-negara yang tertentu, maka apabila kita tempatkan pegawai di satu kawasan, di sesuatu negara itu, kita memang memberi kuasa kepada pegawai tersebut untuk menyelaraskan keperluan negara-negara yang berjiran ataupun dalam zon di mana beliau bertugas pada ketika itu.

Jadi begitu juga macam di *South America*, kita tempatkan satu di *Chile* di mana mereka akan menjadi satu pegawai yang menyelaraskan semua pembangunan MIDA di rantau tersebut. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi, Yang Berhormat Pasir Mas telah mencadangkan supaya pemberian AP kereta dibuat secara tender bagi membolehkan lebih ramai usahawan mendapat AP dan kerajaan mendapat dana untuk pembangunan sektor automatik. Untuk maklumat Ahli Yang Berhormat sekalian, MITI telah pun menjawab soalan yang sama ditanya oleh Yang Berhormat Seputeh pada Khamis, 22 Mei 2008; di mana AP

terbuka dan francais hanya 10% daripada pengeluaran kenderaan tempatan pada tahun sebelumnya.

Untuk tahun 2008, peruntukkan AP adalah sebanyak 44,168 saja, bukan lebih 100,000 seperti mana yang disebut oleh Yang Berhormat Pasir Mas. MITI pada masa ini sedang mengkaji sistem tender yang dicadangkan dan akan melaksanakan sekiranya ia lebih baik daripada sistem yang sedia ada.

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: *[Bangun]*

Dato' Jacob Dungau Sagan: Untuk makluman Yang Berhormat Kuala Krai pula, salah satu syarat AP ialah syarikat perlu menjalankan perniagaan sendiri.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Sebentar, Yang Berhormat.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Iaitu hendaklah menguruskan sendiri pengimportan dan penjualan kereta yang diimport melalui AP.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Ya, Yang Berhormat Pasir Mas minta jalan, Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Saya habiskan dahulu, Yang Berhormat ya. Sekiranya syarikat didapati melanggar syarat ini, MITI boleh menarik balik peruntukan AP yang diberi. Pada masa ini, MITI sedang menjalankan pengauditan ke atas semua pemegang AP yang sedia ada bagi memastikan syarikat-syarikat yang diberi AP benar-benar mampu menjalankan perniagaan sendiri. Selain dari itu, bagi memastikan syarikat-syarikat pemegang AP terus maju, MITI sedang merangka Pelan Pembangunan Usahawan Bumiputera dalam stor automatik.

Jadi untuk menjawab soalan Yang Berhormat Ipoh Timur pagi tadi yang menyoal tentang AP ini, pengeluaran AP untuk tahun 2008 adalah lebih tinggi kerana untuk mendapat sokongan politik bagi pilihan raya yang lepas. Tuan Pengerusi, dakwaan Yang Berhormat adalah tidak benar kerana jumlah AP yang dikeluarkan tertakluk kepada kuota 10% daripada jumlah pengeluaran kenderaan tempatan bagi tahun sebenarnya. Berikut ialah peruntukan AP yang dikeluarkan pada tahun 2005 hingga 2008.

TAHUN	PERUNTUKAN AP
2005	70,381
2006	60,460
2007	50,304
2008	44,168

Daripada statistik yang telah diberi, dakwaan Yang Berhormat Ipoh Timur adalah langsung tidak benar kerana ini menunjukkan trend yang menurun sejak tahun 2005 hingga 2008.

Tuan Mohamed Azmin bin Ali [Gombak]: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Sebentar ya. Sebentar, Yang Berhormat. Ya, sila Yang Berhormat Pasir Mas.

■1500

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya ada dua perkara. Pertama apakah pihak kerajaan mengkaji dasar yang diguna pakai oleh negara Jepun dan juga Korea yang merupakan dua negara yang begitu hebat dalam bidang automotif yang mengeluarkan kereta mereka sendiri dan sejauh mana mereka membenarkan pihak luar mengimport kereta ke negara masing-masing. Ditetapkan di negara kita disebut tadi 10% tahun lepas.

Apa yang saya rahui walaupun dikatakan ianya jumlah 10% sahaja daripada permintaan kereta negara kita. Saya ada membuat cadangan supaya ianya diturunkan ke peringkat 5% sebab di Korea dengan Jepun langsung tak boleh masuk kereta-kereta yang diimport ke negara mereka sebab hendak melindungi kepentingan kereta yang

mereka keluarkan. Itu cara Jepun dan Korea yang sudah maju. Saya hendak tanya sama ada kerajaan akan mengikuti dasar yang digunakan oleh Jepun dan Korea.

Kedua iaitu cadangan tender terbuka. Yang Berhormat menyebut tadi kalau cadangan saya ini dianggap baik, apa Yang Berhormat fikir cadangan saya ini tak baikkah? Bila kita kata tender terbuka ini tak payah kita debat pun ianya satu perkara yang baik. Ini adalah sebab kita tahu AP sekarang ini yang dijual di pasaran sampai mencecah RM50,000, RM30,000 jumlahnya. Saya hendak beritahu kepada Tuan Pengerusi bila saya bercakap semalam ada laporan dalam akhbar Utusan Malaysia. Hari ini saya terima 68 SMS memberi sokongan menghargai, menyokong apa yang saya cadangkan. Jadi ini satu kebaikan untuk kerajaan dari segi integriti kerajaan. Maknanya boleh dulu...

Saya hendak cadangkan dalam penggubalan dasar baru ini katakan ditetapkan 10%, saya cadang 5%. Daripada 5% itu mulakan dengan 1,000 dahulu AP dibuat cara tender terbuka. *Start somewhere*, mula *somewhere* dan tengok sejauh mana kesannya. Cukup sudah yang ada AP sekarang ini sudah kaya-raya sudah. Tolong rakyat, tolong jaga kereta nasional negara kita. Sekian, terima kasih.

Tuan Mohamed Azmin bin Ali [Gombak]: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Hendak bagi jalan Yang Berhormat?

Tuan Mohamed Azmin bin Ali [Gombak]: Isu yang sama.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Isu yang sama? Sila.

Tuan Mohamed Azmin bin Ali [Gombak]: Terima kasih Tuan Pengerusi dan juga Yang Berhormat Timbalan Menteri. Timbalan Menteri ada memberikan penjelasan tadi bahawa ada dua jenis AP iaitu AP francais dan juga AP terbuka dan saya menyambut baik usaha kerajaan untuk meneliti semula dasar ini dan menggubal satu dasar yang lebih terbuka dan telus.

Namun, Tuan Pengerusi saya mencadangkan supaya sebelum dasar ini digubal dan diteliti kita harus meneliti apakah masalah sebenarnya yang telah berlaku puluhan tahun. Sebagai contoh Tuan Pengerusi saya ada maklumat di sini semenjak perbincangan ini dibuat secara terbuka masalah utama ialah pemberian AP ini sama ada secara terbuka ataupun francais telah menjadi lubuk kepada rasuah, kronisme dan nepotisme.

Pertama Tuan Pengerusi, AP ini oleh kerana diberikan kepada segelintir penerima sahaja maka yang tidak mendapat AP terpaksa membeli AP seperti yang disebut oleh Yang Berhormat Pasir Mas tadi RM50,000 satu AP. Masalah yang kedua orang yang mendapat AP dan syarikat yang menerima AP ini akan mendapat keuntungan yang luar biasa tanpa mengambil risiko perniagaan langsung.

Saya beri contoh saya ada senarai penerima AP terbuka bersama saya Tuan Pengerusi. Tahun 2004, 2005 dan 2006, AP terbuka yang dikeluarkan ialah 45,682 dan ianya hanya *confine* kepada 77 syarikat sahaja. Persoalannya mengapa 77 syarikat sahaja? Kalau dibahagikan secara adil kepada 77 syarikat, satu syarikat akan menerima 600 AP dan kalau kita kali dengan RM50,000 yang disebut oleh Yang Berhormat Pasir Mas. Oleh itu, setiap syarikat mendapat perolehan tunai RM30 juta tanpa apa-apa risiko.

Akan tetapi masalah Tuan Pengerusi ianya tidak diberikan secara adil. Sebagai contoh Naza Konsortium Sendirian Berhad memperoleh sebanyak 8,481 AP terbuka dalam tempoh tiga tahun dan kalau kita kali dengan RM50,000 satu AP mereka mendapat keuntungan tunai RM424 juta. Tak ada risiko. Itu satu.

Kedua, MITI juga pada tahun 2005 telah membentuk satu jawatankuasa untuk meneliti dasar pemberian AP dan juga kelulusan AP tahun 2005. Ketika itu KSU nya ialah Tan Sri Sidek Hassan. Di mana salah satu dasar yang telah diputuskan dalam jawatankuasa tersebut ialah tidak ada lagi pemberian francais AP kepada mana-mana pihak.

Akan tetapi Tuan Pengerusi yang saya hendak dedahkan pada petang ini ialah pada tahun 2006, Tan Sri Sidek Hassan (KSN) hari ini telah meluluskan AP kepada Syarikat Autostart untuk mendapat francais AP Volkswagen pada tahun 2006 tanpa kebenaran dan kelulusan daripada jawatankuasa tersebut. Kita lihat siapa pemegang

saham Autostart *shares*? Zulkifli Ishak, isterinya Aini Tajul Arus iaitu anak saudara kepada mantan Menteri MITI. Di mana ketelusan? Syarikat yang sama juga memperoleh sebelum itu *francais AP clement under Emeritus Equities* Sendirian Berhad. Itu yang pertama dan yang kedua. Apa yang lebih penting Tuan Pengerusi Autostart Sendirian Berhad ini yang diberikan AP *francais* untuk Volkswagen sampai hari ini tidak ada *showroom*, yang ada hanyalah *dealers* untuk menjualkan kenderaan yang berkenaan.

Kedua, Amira Venture Sendirian Berhad pada tahun 2007 dianugerahkan 150 AP dan tahun 2008 - 225 AP dan syarikat yang sama juga tidak ada *showroom* sehingga hari ini dan Amira Venture Sendirian Berhad mempunyai hubungan kekeluargaan dengan mantan menteri MITI. Ini persoalan yang harus diteliti Yang Berhormat Timbalan Menteri dalam penganugerahan AP sama ada secara terbuka ataupun *francais* ianya mestilah secara telus dan adil. Kalau tidak tanpa risiko perniagaan tanpa apa-apa masalah mereka akan memperoleh keuntungan ratusan juta ringgit.

Saya beri contoh secara berfakta dan saya percaya selama puluhan tahun ini sudah berbilion ringgit diperolehi oleh syarikat-syarikat yang ada hubung kait dengan menteri MITI dan perkara ini perlulah dihentikan serta-merta dalam menggubal dasar yang baru. Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat, perkara baru seperti ini boleh dijawab secara bertulis Yang Berhormat.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Ya. Terima kasih Tuan Pengerusi. Yang Berhormat Pasir Mas ada sentuh tentang tender terbuka itu tadi. Saya rasa Yang Berhormat Menteri MITI sudah menjawab perkara ini di mana beliau mengatakan satu kajian pengauditan yang telah dijalankan dengan AP-AP yang sedia ada sekarang dan jika perlu apabila pengauditan itu sudah siap nanti mungkin isu-isu tersebut boleh dikaji dan diambil kira. Itu jawapan MITI kepada soalan-soalan tersebut.

Kita juga membuat kajian dari apa yang dicadangkan oleh Yang Berhormat Pasir Mas tadi iaitu dengan automotif industri di Jepun dan Korea. Itu mungkin juga faktor-faktor yang boleh kita belajar bagaimana kita boleh memperbaiki lagi keadaan kita menjalankan satu industri seperti ini.

Yang Berhormat Gombak yang menyuarakan dengan panjang sekali tentang perkara itu jika boleh kita memberi satu jawapan secara bertulis seperti yang disebutkan tadi. Tuan Pengerusi, Yang Berhormat lembah pantai bertanya hasil yang dicapai oleh Pemudah dalam meningkatkan kecekapan sistem penyampaian awam.

■1510

Antara inisiatif-inisiatif utama yang telah diperkenal dan dilaksanakan oleh PEMUDAH dalam menambah baikkan sistem penyampaian perkhidmatan pekerjaan telah memberi manfaat kepada masyarakat perdagangan dan rakyat secara keseluruhannya iaitu seperti berikut:

- (i) hal-hal percukaian dan duti setem;
- (ii) menerbitkan buku panduan hartanah pegangan bebas dan mengurangkan tempoh pemprosesan pendaftaran tanah;
- (iii) mempercepatkan pemprosesan hal-hal imigresen terutamanya permohonan pegawai pas, pegawai dagang dan melanjutkan salah laku pas profesional;
- (iv) *one stop centre*, OSC kerajaan tempatan; dan
- (v) memperkenalkan sijil pemantauan *Certificate of Compliance* iaitu CCC bagi menggantikan sijil layak menduduki *Certificate of Fitness for Occupation* (CFO).

Begitu juga lesen-lesen perniagaan melalui *Business License Electronic Support Services* (BLESS) juga diadakan. Begitu juga tingkatkan penggunaan e-pembayaran dan perdagangan merentasi sempadan.

Berkaitan pertanyaan status dan hubungan PEMUDAH dengan DBKL, adalah dimaklumkan hubungan PEMUDAH dengan Dewan Bandaraya Kuala Lumpur merupakan satu pakatan kerjasama bagi meningkatkan mutu sistem penyampaian

perkhidmatan di peringkat pekerjaan tempatan atau PBT khususnya DBKL. Usaha kerjasama yang akan dilaksanakan oleh PEMUDAH dan DBKL ini adalah tertumpu kepada penambahbaikan proses dan prosedur kerja bagi menjadikan DBKL sebagai PBT yang lebih mesra pelanggan.

Antara cadangan-cadangan awal yang bakal dibincangkan oleh PEMUDAH bagi menambah baik sistem penyampaian perkhidmatan DBKL adalah termasuk:

- (i) hal-hal berkenaan dengan penyampaian pekerjaan tempatan;
- (ii) pelesenan perniagaan dan sebagainya;
- (iii) perancangan Bandar Raya Kuala Lumpur;
- (iv) penguatkuasaan undang-undang; dan
- (v) percukaian dan pembayaran tanah dan alam sekitar

Mengenai pertanyaan dan sumbangan MITI selaku sekretariat PEMUDAH

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat.

Tuan Tan Kok Wai [Cheras]: Penjelasan, PEMUDAH.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Nanti, nanti Yang Berhormat.

Tuan Tan Kok Wai [Cheras]: Ya, terima kasih.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Biar saya sambungkan ini satu, satu.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Habiskan ayatnya.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Mengenai pertanyaan, peranan dan sumbangan MITI selaku Sekretariat PEMUDAH dalam mencapai strategi dan objektif PEMUDAH, adalah dimaklumkan MITI telah dipertanggungjawabkan untuk menjadi Sekretariat PEMUDAH. Di samping itu, MITI juga telah menjadi ahli yang menyumbang kepada penambahbaikan sistem penyampaian perkhidmatan awam bagi meningkatkan daya saing negara kita.

Antara strategi yang dilaksanakan dalam mencapai maklumat tersebut adalah seperti berikut:

- (i) mengkaji amalan terbaik iaitu *best practices* negara lain untuk dilaksanakan di Malaysia;
- (ii) merancang mesyuarat dan menetapkan isu untuk dibincang bersama pihak swasta serta menyediakan laporan-laporan berkaitan;
- (iii) menguruskan aduan serta cadangan yang dikemukakan oleh orang awam dan komuniti perniagaan melalui laman web PEMUDAH; dan
- (iv) memantau inisiatif-inisiatif yang telah diambil oleh PEMUDAH dan melancarkan gerakan kesedaran awam tentang kepentingan daya saing global melalui pengurangan kerenah birokrasi serta peningkatan penggunaan ICT dalam sistem penyampaian awam.

Tuan Tan Kok Wai [Cheras]: Terima kasih Tuan Pengerusi, mengenai peranan PEMUDAH. Dengan memainkan satu peranan dalam mempertingkatkan prestasi pentadbiran DBKL, saya ingin tanya Yang Berhormat Timbalan Menteri, pertamanya ialah saya memang bersetuju prestasi atau sistem penyampaian DBKL ini adalah sangat tidak memuaskan dan telah sampai satu tahap yang mengecewakan rakyat. Akan tetapi satu persoalan timbul dengan penglibatan PEMUDAH dengan menubuhkan satu *focus group* yang mengendalikan beberapa perkara di DBKL ini di mana *focus group* itu diketuai oleh Setiausaha Agong Kementerian Wilayah Persekutuan dan salah seorang ahlinya adalah Datuk Bandar Kuala Lumpur.

Akan tetapi pada pengetahuan saya, gred jawatan Datuk Bandar Kuala Lumpur adalah lebih tinggi daripada Setiausaha Agong Kementerian Wilayah Persekutuan dan juga kedudukan protokolnya adalah lebih tinggi daripada beliau. Maka, kalau seseorang yang mengetuai sesebuah pertubuhan, *focus group* ini adalah

di bawah seorang ahlinya. Memandangkan Datuk Bandar adalah di bawah sebab-sebab utama mengapa DBKL lemah dalam pentadbiran dan sistem penyampaian, maka macam mana PEMUDAH ini boleh memastikan *focus group* ini dapat berfungsi dengan berkesan jika Datuk Bandar tidak menghormati pimpinan orang yang di bawahnya iaitu pengerusi merupakan Setiausaha Agong dari Kementerian Wilayah Persekutuan yang mengetuai *focus group* itu. Macam mana dia dapat berkesan. Terima kasih.

Dato' Jacob Dungau Sagan: Terima kasih Yang Berhormat Cheras. Ketua PEMUDAH ini dipengerusikan oleh Ketua Setiausaha Negara. Jadi, beliau ini memang mempunyai satu kuasa yang tertinggi dalam kerajaan. Jadi, di bawah jawatan PEMUDAH ini mungkin dia telah melantik beberapa pengerusi-pengerusi yang terlibat dalam berbagai-bagai jawatankuasa. Jadi, kawasan tersebut datangnya dari KSN itu sendiri. Mungkin...

Tuan Tan Kok Wai [Cheras]: *[Menyampuk]*

Dato' Jacob Dungau Sagan: Dari situlah kita dapat tahu ada kuasa yang bercanggah atau pun tidaklah. Jadi,

Tuan Tan Kok Wai [Cheras]: *Focus group*

Dato' Jacob Dungau Sagan: Ya, dengan *focus group* yang telah ditubuhkan itulah. Jadi, saya rasa kalau Yang Berhormat minta jawapan tertentu mungkin kita akan memberi secara bertulis.

Tuan Pengerusi, satu lagi perkara yang ingin saya sentuh sebelum saya mengakhiri ucapan-ucapan saya iaitu mengenai projek ubah suai pejabat MITI. Dimaklumkan bahawa projek ini dilaksanakan memandangkan laporan audit bangunan mendapati bahawa bangunan MITI berumur 33 tahun perlu diselenggarakan dan dinaiktarafkan demi keselamatan penggunaanya kerana ini tidak pernah diubahsuai sejak 10 tahun lalu di samping terdapat keperluan penambahan ruang pejabat.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Kabinet telah bersetuju supaya MITI terus kekal di Kuala Lumpur, tidak berpindah di Putrajaya bagi memudahkan komuniti perdagangan berurusan dengan MITI dan agensinya. Tuan Pengerusi, itu sahaja ucapan penggulungan yang saya boleh sampaikan setakat ini. Saya ingin mengucapkan terima kasih kepada semua Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian dalam perbahasan ini dengan MITI. Jika ada soalan-soalan yang belum terjawab, kita akan memberi secara bertulis kepada Ahli Yang Berhormat yang berkenaan. Sekian, terima kasih Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Terima kasih. Ahli-ahli Yang Berhormat, masalahnya ialah bahawa wang sejumlah RM464,850,000 untuk Maksud B.24 di bawah Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri jadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujui.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak RM464,850,000 untuk Maksud B.24 diperintahkan jadi sebahagian daripada Jadual.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Masalahnya ialah bahawa perbelanjaan sebanyak RM1,298,226,000 untuk Maksud P.24 yang disebutkan dalam Anggaran Pembangunan bagi tahun 2009 hendaklah diluluskan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak RM1,298,226,000 untuk Maksud P.24 diluluskan jadi sebahagian daripada Anggaran Pembangunan 2009.

■1520

Maksud B.25 [Jadual] –

Maksud P.25 [Anggaran Pembangunan 2009] -

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Kepala Bekalan B.25 dan Kepala Pembangunan P.25 di bawah Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna terbuka untuk dibahas. Yang Berhormat Kota Raja.

3.21 ptg.

Dr. Siti Mariah binti Mahmud [Kota Raja]: Terima kasih Tuan Pengerusi kerana membenarkan saya untuk sama-sama membahaskan dalam peringkat Jawatankuasa ini bajet untuk Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna.

Tuan Pengerusi, saya perhatikan peruntukan bajet untuk kementerian ini adalah antara yang terendah. Malah angka-angkanya lebih rendah daripada tahun 2008. Sebagai contohnya untuk pengurusan, daripada RM403 juta lebih turun kepada RM377 juta. Untuk pembangunan pula daripada RM26 juta turun ke RM19 juta lebih, hampir RM20 juta. Jadi, adakah ini menunjukkan keefisienan, kecekapan kementerian ataupun adakah kementerian ini sudah menjadi kurang penting? Bagaimana ya? Minta Yang Berhormat Menteri jelaskan.

Kemudian saya juga ingin membawa kepada Butiran 020200 - Pembangunan Perniagaan. Saya minta menteri menyatakan sasaran yang terlibat bagi bantuan pembangunan perniagaan ini dan bezanya dengan peranan yang dimainkan oleh Kementerian Pembangunan Usahawan dan Koperasi yang juga kita tahu membantu para peniaga, pengusaha dan usahawan bagi membangunkan perniagaan mereka. Jadi apa beza peranan kementerian ini dengan peranan Kementerian Pembangunan Usahawan dan Koperasi? Sejauh mana pengusaha kecil dan sederhana mendapat manfaat daripada aktiviti pembangunan perniagaan di bawah kementerian ini?

Di bawah program konsumerisme bagi Butiran 030200 - Hal Ehwal Pengguna, jumlah peruntukannya juga didapati berkurang daripada RM40 juta ke RM16 juta. Dalam zaman di mana kita semua mengatakan bahawa harga barang kadang-kadang naik ikut suka peniaga, Kementerian Dalam negeri dan Hal Ehwal Pengguna masih boleh menurunkan kurang daripada separuh peruntukan tahun lepas. Adakah ini bermakna urusan berkaitan konsumerisme ini sudah menjadi kurang penting pada masa akan datang, bagaimana ya? Ini satu-satunya kementerian saya lihat peruntukannya berkurangan. Sejauh mana keberkesanan kempen Pengguna Bijak dan apakah perancangan kementerian pada masa hadapan bagi memastikan masyarakat pengguna yang berada di seluruh pelosok negara kita ini termasuk kawasan pedalaman juga mendapat manfaat daripada kempen-kempen seumpama ini.

Selepas kempen Pengguna Bijak ini, apakah perancangan kementerian? Kempen-kempen, tajuk-tajuk, topik-topik apakah yang ada dalam perancangan kementerian? Prestasi dan kekerapan operasi penguatkuasaan kini khususnya selepas kesan kenaikan harga minyak baru-baru ini dan kemudian diturunkan balik, apa yang para pengguna atau rakyat rasakan adalah penurunan harga minyak kini tidak diikuti dengan penurunan harga makanan dengan kadar yang cepat. Kalau minyak naik, cepat harga barang naik tetapi bila harga minyak turun, kadar ataupun kadang-kadang tidak turun langsung harga barangan. Saya tertanya-tanya juga apabila kementerian membuat kempen dengan peruncit-peruncit besar seperti hypermarket untuk kempen untuk menurunkan kos.

Ada *hypermarket* ini dapat menurunkan harga sehingga 30%. Kalaulah mereka dapat menurunkan harga 30% dan kita tahu margin ataupun keuntungan biasanya peruncitan ini sebenarnya tidaklah begitu besar. Kalau mereka boleh turun 30% maka sebenarnya berapa keuntungan yang mereka buat selama ini? Maknanya *they must make a lot of profit*, dengan izin. Oleh sebab itu, mereka boleh turun 30% dan selama mana mereka boleh mempertahankan harga ini? Bila kementerian meminta juga peruncit-peruncit lain untuk menurunkan harga, persoalannya kita rasa kita faham dinamik antara permintaan dan bekalan.

Kita tahu bahawa *hypermarket-hypermarket* yang besar ini mengenakan bayaran-bayaran tertentu kepada pembekal-pembekal mereka dan bayaran mereka kepada pembekal juga mengambil masa yang agak lama. Pernah kita mendapat maklum balas sehingga tiga bulan pembekal-pembekal ini tidak dapat bayaran. Akan tetapi pembekal ini perlukan *shelf* ataupun para di tempat untuk menjual di *hypermarket-hypermarket* ini, maka harga yang mereka berikan juga itu mungkin juga boleh menyebabkan keuntungan mereka bertambah tipis oleh pembekal-pembekal ini. Masalahnya adalah apabila peruncit-peruncit kecil seperti mini market, kedai runcit kampung dan sebagainya, mereka tidak akan boleh menandingi harga yang diberi oleh *hypermarket*.

Kita tahu apabila rakyat pergi menderu-deru ke *hypermarket* ini, bukan sahaja barang-barang asas sahaja yang dibeli oleh mereka tetapi sebaliknya mereka juga akan terpukau dan terpaku dengan barang-barang lain dalam *supermarket* dan akhirnya mereka juga berbelanja lebih. Adakah ini satu perkara yang akhirnya dari segi kepenggunaannya menggalakkan kepenggunaan yang bijak? Kita perlu juga mendidik masyarakat mengenai belian di *hypermarket*. Ini yang sebenarnya lebih menguja, bila pergi ke *supermarket* kita lihat bakul-bakul ataupun troli-troli penuh dengan barangan-barangan sebenarnya bukan lagi barangan asas. Jadi sejauh mana *hypermarket* ini boleh mempertahankan harga yang mereka beri sekarang.

Kemudian juga mengenai cadangan mewujudkan stok penimbal. Sebelum Yang Berhormat Menteri mengambil alih dulu, Menteri yang lepas ada menyebut mengenai kerajaan akan mengadakan stok penimbal untuk barang-barang keperluan untuk mengelakkan daripada *fluctuation* harga yang mendadak apabila bekalannya kurang dalam pasaran. Jadi apakah status stok penimbal ini dan adakah kita akan mendapat manfaat daripadanya.

Mengenai Butiran 050000 - Perbadanan Harta Intelek Malaysia. Kalau boleh saya ingin sedikit penjelasan daripada pihak Yang Berhormat Menteri, apa sebenarnya tanggungjawab Perbadanan Harta Intelek Malaysia ini. Butiran 060000 – *One-Off*, saya tidak berapa faham bagaimana kita boleh buat *one-off* sedangkan kita boleh masukkan... mungkin saya naif sedikit mengenai perkara ini.

Akan tetapi di bawah misalnya kenderaan. Ia ialah aset, kenapa tidak dimasukkan di bawah 3000 – Aset, sebaliknya diletakkan di bawah *one-off*. Begitu juga dengan ICT dan harta modal yang lain, ia juga diletakkan di bawah *one-off*. Mungkin Yang Berhormat Menteri boleh menjelaskan sedikit kepada saya perkara ini.

Mengenai Butiran 00800 - Kajian-kajian Perdagangan dan Kepenggunaan. Ini adalah juga untuk peruntukan pembangunan, bolehkah saya tahu apakah kajian-kajian kepenggunaan yang telah dilakukan dan apakah hasil, jumlahnya dan apakah yang telah dilakukan, dan bagaimana ia memberi impak ke atas tindakan dan kerja di kementerian ini? Begitu juga dengan...

■1530

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Boleh gulung, Yang Berhormat.

Dr. Siti Mariah binti Mahmud [Kota Raja]: Ya, okey, sudah akhir. Bagi Butiran 01400 juga Implementasi Dasar Amalan Perdagangan Adil. Apakah inti pati dasarnya, bila diwujudkan, bagaimana ia beroperasi dan sejauh mana statusnya sekarang? Lagi satu perkara yang perlu saya sebut di sini, mungkin pagi tadi menteri telah menjawab untuk soalan pertama, Majlis Harga Barang. Mungkin boleh jawab lagi sekali sebab pagi tadi saya tidak dapat hadir, Majlis Harga Barang, apa statusnya, sejauh mana pembentukannya dan apakah tindakannya setakat ini dan juga ingin bertanya tadi tidak dijawab mengenai 2,000 orang graduan yang direkrut untuk memantau harga barang. Adakah ada peruntukan khas untuk mereka dan adakah masih wujud lagi kumpulan ini untuk memantau harga barang? Saya ingat itu sahaja, Tuan Pengerusi dan Yang Berhormat Menteri. Sekian, terima kasih.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar) *mempengerusikan Jawatankuasa*]

3.31 ptg.

Tuan Ahmad Maslan [Pontian]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya ringkas sahaja. Yang pertama, Butiran 010200 – Pengurusan Sumber Manusia. Saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Menteri mengenai Pembantu Hal Ehwal Pengguna, berapa ramai yang ada sekarang ini dan apakah tugas sebenar Pembantu Hal Ehwal Pengguna?

Butiran 010300 – Dasar dan Perancangan, mengenai penurunan harga barang di *hypermarket*. Saya ingin bertanya adakah kerajaan bercadang untuk terus memberikan lesen kepada *hypermarket* beroperasi di Malaysia dan apakah kesan kepada *hypermarket* yang dibenarkan lanjut membuka sehingga pukul 1.00 pagi. Adakah ia akan menjejaskan kepada peniaga-peniaga kecil? Apa kesannya terutama kepada peniaga-peniaga bumiputera yang berpuluh ribu? Saya difahamkan ada tuntutan daripada Persatuan Penjaja dan Peniaga Kecil Bumiputera bahawa dasar itu

ditarik balik dan dibekukan lesen *hypermarket* untuk menjaga kepentingan peniaga-peniaga kecil bumiputera khasnya.

Kemudian Butiran 030100 – Penguatkuasa (Ibu Pejabat), mengenai Akta Amalan Perdagangan Adil ini, setakat manakah kerajaan telah menggunakannya untuk memastikan bahawa peniaga-peniaga yang degil, yang tamak, yang haloba, yang tidak menurunkan harga barang sebagaimana disebut tadi. Saya ingin tahu berapa ramai yang kita telah memberikan amaran kepada mereka ini ataupun menggunakan akta itu dengan mengambil tindakan yang lebih tegas.

Seterusnya tentang Tribunal Tuntutan Pengguna, berapa banyak yang telah ditimbulkan, dituntut dan diselesaikan. Yang akhir, peningkatan Program Perdagangan dan Kepenggunaan, RM110 juta ini agak banyak. Saya ingin tahu apakah contoh-contoh program utama dan saya ingin mencadangkan agar program-program baru itu bawalah ke kawasan-kawasan kampung dan luar bandar, khasnya di Pontian. Terima kasih.

3.34 ptg.

Tuan Loke Siew Fook [Rasah]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Tidak ringkaslah, lima, enam minit. Saya ada satu perkara sahaja saya hendak bangkitkan kepada pihak Yang Berhormat Menteri. Kod Butiran 020000 – Perdagangan Dalam Negeri, isu harga minyak. Apabila harga minyak melambung naik di pasaran dunia sehingga USD130, kerajaan pada masa itu menaikkan harga sebanyak 78 sen sehingga RM2.70 sen pada bulan Jun yang lepas, tetapi pada masa yang sama harga atau hasil kerajaan, hasil negara meningkat juga kerana kenaikan harga minyak di dunia ini.

Pada ketika itu apabila harga dinaikkan sehingga RM2.70 sen, kerajaan mengatakan bahawa kos harga seliter untuk di pasaran Malaysia ini RM3.00. Jadi walaupun harga naik 78 sen menjadi RM2.70 sen seliter pada ketika itu, kerajaan mengatakan bahawa masih diberikan subsidi 30 sen dan ini janji kerajaan. Kerajaan mengatakan bahawa 30 sen itu akan diberikan subsidi mengikut harga minyak di pasaran dunia. Naik tetap, 30 sen subsidi, kalau turun pun, harga itu akan diturunkan, tetapi subsidi 30 sen itu akan ditetapkan, jadi kita semua tahu sekarang harga minyak di pasaran dunia sudah menjunam, telah jatuh sehingga kurang daripada USD50 satu tong dan pada hari ini kos seliter harga minyak di negara kita ialah dalam lingkungan RM1.62 sen harga kos dan ini jawapan yang diberikan oleh Yang Berhormat Menteri sendiri.

Yang Berhormat Menteri sendiri mengatakan dalam kenyataan yang saya lihat dalam Malaysia Kini mengatakan, “Bahawa sekarang kerajaan sudah tidak memberikan subsidi”. Langsung tidak perlu subsidi. Malah kerajaan mendapat hasil, mendapat keuntungan daripada harga yang didapati itu. Bukankah itu satu penipuan daripada pihak kerajaan?

Beberapa Ahli: Ya, ya, ya.

Tuan Loke Siew Fook [Rasah]: Kerana kerajaan sendiri mengatakan bahawa akan beri subsidi. Janji beri subsidi 30 sen tetapi janji itu tidak dikotakan sekarang, tidak ditunaikan. Jangan bagi subsidi sudahlah, tetapi hendak mengambil keuntungan pula. Sekarang rakyat yang memberi subsidi kepada kerajaan. Selama ini kerajaan sebagai negara pengeluar minyak, hasil negara memberikan subsidi kepada pengguna, tetapi sekarang ini sebaliknya.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat, saya memintalah kepada Yang Berhormat, kalau berbahas dalam Dewan, gunakan perkataan yang elok, indah, sopan-santun, Yang Berhormat.

Tuan Loke Siew Fook [Rasah]: Ya.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: “Penipuan” dan sebagainya itu tidak elok didengar, Yang Berhormat.

Tuan Loke Siew Fook [Rasah]: Apa yang tidak elok, Tuan Pengerusi? Perkataan mana?

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat mengatakan “penipuan” dan macam-macam lagi.

Tuan Loke Siew Fook [Rasah]: Tidak mengotakan janji.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Gunakan perkataan yang elok.

Tuan Loke Siew Fook [Rasah]: Saya kata “tidak mengotakan janji”, bahawa kerajaan berjanji kepada rakyat, masih tetap diberikan subsidi 30 sen walaupun harga minyak di pasaran dunia naik atau jatuh, akan diberikan subsidi, tetapi pada hari ini kerajaan tidak menunaikan janji itu kerana subsidi sudah tidak diberikan. Yang Berhormat Menteri sendiri yang mengakui bahawa pada harga sekarang, pada hari ini, kerajaan tidak perlu memberikan subsidi langsung kepada pengguna. Harga di pam kita lebih tinggi daripada harga pasaran sebenarnya dan kalau tidak diberikan subsidi, okey, subsidi itu ditabung dan digunakan untuk penggunaan lain, okey, kita terima, tetapi biarlah harga itu mengikut harga sebenar.

Mengapa kerajaan masih tidak rela untuk menurunkan harga sehingga paras yang melambangkan kos yang sebenarnya? Mengapa masih hendak mendapatkan keuntungan itu? Kalau tidak bagi subsidi, biarlah harga yang sebenar itu diberikan kepada rakyat supaya rakyat berasa selesa kerana bagi kita, harga minyak itu merupakan salah satu penyumbang kepada inflasi yang paling utama. Kerajaan telah mengatakan, Timbalan Perdana Menteri, Menteri Kewangan telah mengatakan, “Bahawa pertumbuhan ekonomi pada tahun depan kalau kita bernasib baik dijangka akan mencecah 3.5%”. Kalau kita bernasib baik. Kalau tidak ada krisis ekonomi global, tidak ada masalah-masalah lain, maka kita mendapat 3.5% pertumbuhan. Itu pun kalau kita bernasib baik. Jadi seluruh rakyat Malaysia telah bersiap sedia untuk menghadapi satu kelembapan ekonomi walaupun bukan *recession* tetapi kelembapan...

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Ini macam ucapan dasar, Yang Berhormat.

Tuan Loke Siew Fook [Rasah]: Sedikit sahaja. Jadi kita hendak minta supaya kerajaan mengawal inflasi itu di tahap yang paling rendah. Jadi yang paling penting ialah harga minyak itu. Biar kalau sekarang harga minyak di pasaran dunia sudah turun, biarlah pengguna merasa selesa menggunakan ataupun mendapat harga yang paling asas itu, harga yang sebenar itu. Jadi saya berharaplah pihak menteri dapat menurunkan harga minyak itu sehingga ke paras yang betul-betul melambangkan kos yang sebenarnya, kerana *reason* yang diberikan oleh pihak menteri mengatakan bahawa setiap kali diturunkan 15 sen itu kerana menjaga kepentingan stesen minyak, kerana stesen minyak itu membuat keuntungan 12 sen seliter.

Jadi kalau turun terlalu banyak, maka mereka rugi besar, tetapi apabila kerajaan naikan 78 sen itu, mereka untung besar juga. Jadi itu perlu diambil kira. Saya berharap pihak menteri dapat mempertimbangkan ini kerana ini harapan daripada seluruh rakyat. Semua rakyat mengharapkan supaya kerajaan menurunkan harga minyak itu kepada harga pasaran yang sebenarnya dan pada hari ini mungkin dalam lingkungan RM1.52 sen, kalau mengikut kenyataan yang diberikan oleh pihak menteri.

Sekiranya kita dapat turunkan sehingga RM1.62 sen atau RM1.70 sen, ini telah memberikan sedikit keselesaan kepada pihak pengguna dan kita mengharapkan dengan penurunan harga ini dapat mengawal keadaan inflasi, harga barang-barang yang lain, kos pengangkutan yang lain, itu dapat diturunkan. Jadi kita berharaplah kerana saya rasa ini yang paling penting. Pada hari ini kos yang begitu meningkat kerana yang melibatkan peningkatan kos harga minyak. Jadi saya berharap sekali lagi, saya menyeru pihak menteri supaya mempertimbangkan kesusahan rakyat, peningkatan kos hidup rakyat. Jadi kita mengharapkan semua ini.

Saya rasa Yang Berhormat dari Barisan Nasional juga bersetuju kalau kerajaan menurunkan harga minyak kepada harga yang sebenarnya. Jadi apa salahnya kerajaan menurunkan, memberikan keselesaan ini kepada pengguna-pengguna di seluruh negara di Malaysia.

■1540

Dahulu kita kata takut orang Thailand masuk untuk mengambil dan mengepam minyak kita, mendapatkan subsidi kita. Akan tetapi hari ini orang Thailand tidak perlu masuk kerana harga minyak di Thailand lebih murah daripada Malaysia. Jadi apa yang perlu dibimbangkan lagi? Jadi saya berharap akhirnya sekali lagi saya menyeru pihak kerajaan dan pihak kementerian dapat mempertimbangkan supaya dalam kadar yang

segera menurunkan harga itu kepada taraf yang sebenarnya iaitu dalam lingkungan RM1.62 sen. Sekian, terima kasih.

Beberapa Ahli: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat dekat hujung itu, Yang Berhormat Tawau.

3.41 ptg.

Datuk Chua Soon Bui [Tawau]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya merujuk kepada 010100, Pentadbiran dan Kewangan dan 030100 - Penguatkuasa (Ibu Pejabat).

Tuan Pengerusi, dalam perbincangan saya pada peringkat dasar, saya minta kementerian dan Yang Berhormat Menteri memberi perhatian terhadap kesungguhan penyeludupan melintas sempadan diesel bersubsidi dan 15% beras Super dan minyak masak bersubsidi terutama sekali di Tawau. Walaupun banyak usaha telah dijalankan oleh Ketua Pejabat Hal Ehwal Pengguna Negeri dan kakitangannya di Tawau, pada siang dan malam, usaha-usaha pengawalan aktiviti-aktiviti penyeludupan tidak berkesan atas sebab kecacatan undang-undang dan kekurangan serius kemudahan untuk mengawal penyeludupan seperti yang berikut.

Oleh sebab Tawau mempunyai satu sempadan laut yang panjang bersama Indonesia terutama sekali dengan setengah Pulau Sebatik dimiliki Indonesia dan satu lagi sempadan sepunya dengan Kalimantan, pejabat Tawau tidak dilengkapkan dengan sebarang bot peronda untuk mengawasi aktiviti-aktiviti di Pulau Sebatik dan sempadan. Kebanyakan aktiviti-aktiviti penyeludupan berlaku di laut. Contohnya terdapat sindiket-sindiket yang membeli beras super 15% dan minyak masak bersubsidi dari Malaysia di bawah pengembara transit yang dianggarkan seramai lebih kurang seribu orang penumpang dari Tawau ke Nunukan dan dari Tawau ke Tarakan setiap hari.

Cuba bayangkan betapa besarnya jumlah kerugian yang dialami oleh Malaysia di mana sepatutnya boleh digunakan secara baik untuk memanfaatkan keluarga-keluarga miskin di Tawau dan di Sabah. Ia juga satu rahsia terbuka di Sabah dan Tawau bahawa diesel bersubsidi Malaysia dijual oleh nelayan-nelayan Malaysia di kawasan sempadan. Ingin saya bertanya Yang Berhormat Menteri satu soalan yang penting. Macam mana Yang Berhormat Menteri berharap pegawai-pegawai penguat kuasa dapat menjalankan tugas padahal mereka tidak dilengkapkan dengan bot-bot peronda sama sekali? Dengan izin, *we don't want to continue to make Tawau a heaven for smuggling.*

Masalah yang kedua adalah kekurangan sumber manusia, pegawai penguat kuasa dan kakitangan di Tawau. Kementerian tentulah tidak boleh berharap pegawai penguat kuasa atau kakitangannya handal dalam semua urusan selain menjalankan tugas penguatkuasaan, mereka juga diharap menjalankan tugas perdagangan dalam negeri, tugas hal ehwal pengguna dan tugas pentadbiran. Saya berharap kementerian akan menambahkan bilangan pegawai penguat kuasa dan kakitangan secepat mungkin untuk mengawal aktiviti penyeludupan haram di Tawau.

Ketiga, saya berharap juga kementerian akan juga menyiasat masalah logistik di pejabat Tawau yang sangat terhad dari segi ruang. Perlu ada pemusatan kemudahan pejabat dan ruang sektor yang cukup besar untuk menyimpan barangan, kenderaan dan peralatan yang dirampas.

Keempat, akta sekarang tidak ada kawalan dalam akta dan bekalan. Oleh itu ia tidak cukup baik untuk mengawal penyeludupan item-item kawalan keluar dari Malaysia melalui Tawau. Saya berharap kementerian akan menyemak semula akta ini untuk membuat pindaan berkaitan.

Saya berharap kementerian akan memperbaiki kemudahan-kemudahan supaya mengatasi kelemahan-kelemahan tersebut di atas agar dapat mengawal dan mengurangkan penyeludupan secara berkesan. Dengan izin, *if you give peanuts, you can only get monkeys.* Kementerian perlu lebih baik daripada itu.

Tuan Pengerusi, saya juga menyentuh kepada Butiran 010300 - Dasar dan Perancangan. Ingin saya merancang di sini bahawa pengawalan dan penguatkuasaan berkaitan dengan beras sepatutnya di bawah Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna kerana beras bersubsidi adalah suatu item pengguna juga. Mengapakah ia di bawah Kementerian Pertanian yang sepatutnya menjaga penanaman padi dan pengeluaran beras sahaja?

Nampaknya terdapat pertindihan bidang kuasa di antara kedua-dua kementerian tersebut dari segi pengawasan dan penguatkuasaan. Di Tawau terdapat hanya tiga orang pegawai daripada Kementerian Pertanian dengan hanya sebuah kenderaan yang bertanggungjawab terhadap pelesenan, pengawasan, bekalan, pasaran dan penguatkuasaan menentang penyeludupan. Macam mana Kementerian Pertanian berharap tiga orang pegawai dengan sebuah kenderaan sahaja tanpa bot dapat menjalankan kesemua tugas tersebut? Mereka bukan *Superman* yang boleh terbang ke sini dan sana sahaja. Saya berharap kementerian-kementerian tersebut dapat mengkaji cadangan saya ini agar dapat menjadikan kerja penguatkuasaan lebih menyeluruh dan berkesan. Dengan itu, sekian terima kasih.

3.47 ptg.

Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail [Machang]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Pada peringkat jawatankuasa Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, saya mohon menarik perhatian kepada tiga perkara. Pertamanya, Butiran 050000 – Perbadanan Harta Intelek. Saya mohon kementerian dapat memberikan penjelasan setakat manakah kempen untuk *promote public awareness* yang dijalankan bagi menerangkan tentang kepentingan harta intelek. Mempatenkan harta intelek ini adalah merupakan tahap akhir kepada satu hasil penyelidikan. Sekian banyak perbelanjaan yang kerajaan peruntukkan untuk penyelidikan. Hasil akhirnya adalah ianya dipatenkan. Itu yang kita faham.

Jadi, setakat ini bolehkah kementerian terangkan berapakah jumlah produk yang telah dipatenkan? Sama ada ia merupakan produk ataupun *design* ataupun apa dan berapa banyak? Bolehkah diberikan pecahan mengikut sektor-sektornya? Maklumat ini penting saya fikir untuk memberikan justifikasi terhadap perbelanjaan di bawah penyelidikan di dalam buku anggaran ini.

Saya teliti satu-satu kementerian, jumlah bajet penyelidikan yang kerajaan peruntukkan ialah sebesar RM546 juta. Sangat besar. Jadi sudah tentulah kita hendak tengok kejayaan hasil penyelidikan sama ada yang dijalankan oleh universiti ataupun agensi-agensi penyelidikan yang dipatenkan mengikut Akta Paten 1983. Ini adalah sebab semakan saya mendapati di bawah perkara Permohonan dan Pendaftaran Paten dan Inovasi Utiliti ini Yang Berhormat Menteri, jumlah permohonan yang diterima sehingga setakat ini daripada tahun 1988 waktu paten ini dikuatkuasakan ataupun dijalankan sampai sekarang, di Malaysia ini permohonan yang diterima 6,037 dan didaftarkan cuma 1,144.

■1550

Angka ini sebenarnya sangat kecil dan ini berkaitan dengan fungsi Perbadanan Harta Intelek, antaranya mendukung objektif untuk mempromosikan kesedaran publik tentang kepentingan program harta intelek ini, itu yang pertama.

Kedua, di bawah 030000 – Konsumerisma. Ada dua perkara di sini saya hendak sentuh, kementerian atau pun kerajaan pernah bukan pernah telah pun bagi kontrak kepada Teras Kimia Sdn. Bhd. yang pengurusnya juga adalah orang penting kepada *Northern Corridor* yang juga rapat dengan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri. Saya pernah membangkitkan persoalan ini kepada Yang Berhormat Menteri, waktu itu jawapannya ialah syarikat Teras Kimia Sdn. Bhd. ini menjalankan fungsi utamanya ialah bagi mengesan penyalahgunaan subsidi diesel. Ada 10 bilion liter diesel yang menelan bajet RM10 bilion dan Teras Kimia Sdn. Bhd. diberikan kuasa ataupun diberikan kontrak oleh kerajaan dalam tempoh selama lima tahun untuk membuat *sampling* bagi diesel subsidi yang disalahgunakan oleh sektor-sektor yang tidak sepatutnya menikmati kerana perbandingan harga dengan negara jiran yang menyaksikan harga kita lebih rendah berbanding negara jiran.

Jadi, hari ini ketika Yang Berhormat Menteri telah pun beberapa kali mengumumkan penurunan harga diesel, apakah kementerian masih lagi terikat untuk memberikan Teras Kimia Sdn. Bhd. ini kontrak ini kerana jumlah yang saya catat daripada jawapan Menteri tempoh hari, bayaran yang telah kerajaan berikan kepada syarikat ini setakat jawapan diberikan tempoh hari adalah lebih daripada RM160 juta untuk kontrak lima tahun, berapa besar sebenarnya saiz kontrak itu. Berapa efektif peranan yang dimainkan oleh Teras Kimia Sdn. Bhd. ini dan apa lagi rasional untuk kerajaan teruskan pemberian kepada syarikat ini ketika kejatuhan harga diesel yang telah diumumkan oleh Yang Berhormat Menteri.

Kedua, ialah saya meneliti laporan audit. Walaupun di bawah item Jabatan Perdana Menteri berkenaan dengan Halal Hub. Akan tetapi, ada syor di sana oleh Jabatan Audit Negara berkenaan dengan pegawai penguat kuasa Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna yang boleh dijadikan sebagai pegawai guna sama untuk bukan sahaja mengesan amalan peniaga yang meletakkan tanda harga yang salah atau tidak sepatutnya menjual pada harga yang mahal dan sebagainya. Makanya, pegawai penguat kuasa kementerian menjalankan peranan itu. Akan tetapi, dalam syor itu bagi memastikan pula aspek halal di dalam sesetengah barangan. Syor yang dibuat oleh Jabatan Audit Negara yang terbaru ialah supaya pegawai penguat kuasa Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna itu diberikan hak dan diperturunkan kuasa juga untuk memantau dan mengesan kes-kes berkaitan dengan isu halal. Ya, itu saya mohon maklum balas, setakat manakah ianya telah dilaksanakan atas cadangan yang saya fikir praktikal. Sekian, terima kasih.

3.54 ptg.

Tuan Haji Salleh bin Haji Kalbi [Silam]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Dalam perkara B.25 Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna ini saya ingin turut sama membahaskan iaitu butiran 010000, 010300 – Dasar dan Perancangan.

Saya melihat bagaimana di negeri Sabah kita dari segi perwujudan pejabat-pejabat di setiap daerah yang ada di negeri Sabah terutamanya di kawasan Pantai Timur. Saya mencadangkan kepada kementerian supaya dapat menambah jumlah kakitangan yang ada sebab walaupun perancangan itu belum dilaksanakan saya ingin tahu, sejauh mana perancangan pihak kementerian sebab kita melihat terutamanya di kawasan Pantai Timur kalau dalam Parlimen Silam itu dari segi pantainya yang begitu panjang daripada kawasan Daun Tugu sampai ke kawasan Kunak dan di sini kita melihat bagaimana supaya jumlah kakitangan itu dapat ditambah sebab Parlimen Silam ini dia punya keunikan DUN dia ini yang terdapat tiga daerah ini hanya kawasan Lahad Datu sahaja ada pejabat kementerian sedangkan daerah Kunak itu sebenarnya juga daerah yang jaraknya daripada Lahad datu memakan masa lebih kurang satu jam setengah.

Jadi, ertinya kita perlu suatu pejabat yang baru untuk diwujudkan di kawasan daerah Kunak di Parlimen Silam itu supaya dapat mengawal kegiatan penyeludupan di kawasan Pantai Timur Sabah sebab jarak kawasan kita dengan selatan Filipina ini terlalu dekat sebab kita ada nampak kemudahan dari segi kenderaan di laut kita perlu seperti penyediaan bot terutamanya di kawasan DUN Tungku yang jarak dia daripada kawasan selatan Filipina terutamanya daripada kawasan Bunggau lebih kurang hanya 50 minit. Jadi, kita perlu juga ada pos kawalan di kawasan tersebut di kawasan DUN Tungku ini untuk membolehkan kita dapat mengawal dari segi pergerakan ataupun aktiviti penyeludupan.

Kemudian, 020000 iaitu Pembangunan Perniagaan, butiran 020200 iaitu Pembangunan Perniagaan. Saya ingin bertanya kepada pihak kementerian apakah perancangan yang pihak kementerian telah buat untuk di kawasan Parlimen Silam ini sebab kita melihat dari segi pertumbuhan baru aktiviti perniagaan ini terutamanya dari segi IKS dan perniagaan-perniagaan lain, di kawasan Parlimen saya ini dia punya kegiatan semakin meningkat.

Jadi, kita berharap supaya pihak kementerian dapat mengambil inisiatif untuk mengadakan program *outreach* dengan izin, kerap walaupun pejabat kita ada di kawasan Lahad Datu seperti jaraknya antara Kunak dengan Lahad Datu tadi sejam setengah. Kemudian antara Lahad Datu dengan Tungku pula, kita punya jarak lebih kurang 1 jam 40 minit, so masa yang begini jadi untuk pembangunan perniagaan di kawasan saya terutamanya di kawasan Tungku ini dari segi aktiviti penjualan beras sebagai contohnya kalau kita tidak rancang dengan baik dari segi pembangunan perniagaan ini sudah tentu ini akan menyebabkan berlakunya ketirisan. Jadi, saya mencadangkan supaya aktiviti pembangunan perniagaan ini juga dapat diperluaskan di kawasan DUN Tungku.

Kemudian butiran 030000 – Konsumerisme iaitu dari segi hal ehwal pengguna. Walaupun kerajaan telah berjaya menurunkan penurunan harga minyak sebanyak lima kali tetapi yang kita lihat terutamanya di kawasan Saya dari segi penjualan beras dan item-item yang di bawah kawalan Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal

Ehwal Pengguna ini masih lagi mahal dan saya berharap supaya pihak penguatkuasaan yang ada di Jabatan Hal Ehwal Pengguna ini di kawasan Parlimen saya supaya dapat mengambil inisiatif untuk kerap menguatkuasakan supaya dapat mengawal harga barangan sebab kita lihat sebagai contohnya, misalnya di kawasan Tungku dan Kunak di kawasan-kawasan pedalaman seperti di kawasan Batu Rong, Tanjung Lebihan dan sebagainya, kemudian zon FELDA ini di mana kegiatan penyeludupan itu berleluasa.

Jadi, kita harap kalau kakitangan Kementerian yang ada di kawasan Parlimen Silam ini kekerapannya itu, kekerapan mereka untuk melawat secara mengejut kedai-kedai yang menjual beras ataupun gula ataupun item-item lain yang saban hari digunakan oleh rakyat kita di kawasan luar bandar terutamanya sebab mereka ini kita tahu kurang datang ke kawasan pekan. Jadi, kita berharap supaya penguat kuasa di Jabatan Hal Ehwal Pengguna ini sama-sama untuk turun ke padang kerap untuk memastikan supaya harga barangan yang dijual di kawasan luar bandar itu juga tidak terlalu jauh berbeza dengan di kawasan di dalam bandar.

Kemudian, dari segi konsumerisme ini juga saya berharap supaya pihak Kementerian menganjurkan kekerapan untuk memberikan kesedaran terutamanya kepada para peniaga supaya mereka ini semua sama-sama juga bertanggungjawab dapat mengawal dari segi harga barangan yang mereka jual di kedai-kedai mereka ataupun di mana sahaja premis yang melibatkan aktiviti ini. Itu sahaja, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Pendang. Minggu ini Yang Berhormat Pendang belum bercakap Yang Berhormat.

■ 1600

4.00 ptg.

Dr. Haji Mohd. Hayati bin Othman [Pendang]: *Assalamualaikum Warahmatullahi Wabarakatuh.* Terima kasih Tuan Pengerusi. Yang Berhormat Menteri, abang kepada Yang Berhormat Shah Alam, terima kasih. Saya hendak sebut tentang 030000 - Konsumerisma, terutamanya 030200 - Hal Ehwal Pengguna. Kita dapati bahawa semalam surat khabar menunjukkan gambar biskut-biskut yang tercemar dengan melamin telah dibuang di Seberang Perai Utara. Apa yang menjadi masalah ialah biskut-biskut yang didapati di Hong Kong dan di Singapura di cap sebagai diimport dari Malaysia. Kita hendak tahu di Malaysia sendiri berapa banyak biskut-biskut yang tercemar oleh melamin ini telah disita dan terpaksa dibuang.

Kalau kita melihat daripada laporan *internet* mengatakan bahawa biskut-biskut ini mengandungi melamin yang cukup tinggi yang mereka import daripada negara kita Malaysia, terutama sekali di Singapura. Saya dapati tidak kurang daripada lima jenis biskut yang diimport dari Malaysia terkandung di dalamnya kandungan melamin yang tinggi. Mungkin dengan kerjasama Kementerian Kesihatan dan pihak Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna boleh memberikan penerangan kepada rakyat, syarikat-syarikat mana yang mengeluarkan biskut yang mengandungi melamin yang tinggi ini. Ini kerana kandungan melamin dalam biskut terdapat dalam *amonium bicarbonate* yang digunakan sebagai serbuk penaik di dalam pembuatan biskut. Kita takut biskut-biskut yang kandungan melaminnya tinggi sampai kepada pengguna ini dan telah digunakan oleh pengguna-pengguna dalam negara kita ini.

Keduanya tentang barang-barang yang digunakan yang diperbuat daripada melamin. Ada laporan daripada *internet* mengatakan memang barang-barang ini seperti pinggan, piring dan mangkuk ini dalam keadaan biasa tidak menjadi masalah kepada kesihatan tetapi apabila terkena panas ataupun dimasukkan benda-benda panas ia akan terlarut dan memberikan kesan kepada kesihatan kita. Jadi, saya harap pihak Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna juga memberi perhatian kepada perkara-perkara ini.

Kemudian tentang harta intelek tadi, saya ingin bertanya jugalah mengenai Butiran 050000. Berapakah jumlah paten yang telah dimasukkan dalam harta intelek yang terkandung dalam aspek-aspek perkara berhubung dengan kesihatan seperti yang dibuat oleh Profesor Dr. Asmah iaitu kit untuk menguji tifoid ini dimasukkan ke dalam harta intelek dalam negara kita. Apabila ia telah dimasukkan ke dalam harta intelek maknanya negara-negara luar tidak dapat meniru paten yang telah kita masukkan sebagai harta intelek ini.

Berkenaan tentang penggunaan barang buatan Malaysia, saya ingin tahu daripada Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna ini setakat manakah kemajuan penggunaan barang-barang buatan Malaysia terutamanya barang-barang elektrik kerana kita masih lagi mendapati banyak barangan, terutamanya kalau kita pergi ke Pudu, barang-barang yang diimport yang di situ tidak mempunyai cap SIRIM ataupun tidak mempunyai cap yang kita katakan selamat untuk digunakan. Saya bimbang barang-barang buatan elektrik yang diimport ini memberi kesan buruk kepada kesihatan dan juga kepada keselamatan pengguna kita.

Satu lagi mengenai paten ini, baru-baru ini sebuah syarikat iaitu Radix Fried Chicken di Sungai Petani telah disaman oleh Kentucky Fried Chicken kerana menggunakan warna merah sebagai lambang promosi mereka. Jadi, saya hendak bertanya kepada kementerian apakah disebabkan oleh warna sahaja syarikat ini telah disaman kerana mungkin warnanya yang sama. Kalau saya pakai biru orang kata mungkin BN. Kalau pakai hijau orang kata mungkin PAS. Saya tidak mahu disebabkan oleh warna, macam ketakutan yang ditunjukkan oleh bekas Menteri dahulu terpaksa tukar lambang di Petronas disebabkan oleh hanya kerana warna hijau. Jadi, saya minta penjelasan daripada kementerian. Itu sahajalah, Tuan Pengerusi. Terima kasih banyak-banyak.

4.04 ptg.

Datuk Wilfred Mojilip Bumburing [Tuaran]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya sudah bangun tiga kali. Terima kasih. Saya hanya ringkas sahaja.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Lain kali pakai baju merah, Yang Berhormat

Datuk Wilfred Mojilip Bumburing [Tuaran]: Saya merujuk kepada Butiran 030200. Saya juga ingin turut serta mengambil perhatian bahawa peruntukan kepada kepala perbelanjaan telah berkurangan daripada RM40 juta kepada RM16 juta. Saya kira dengan naik dan turun harga minyak ini sudah tentunya hal ehwal dan kebajikan penggunalah yang banyak terjejas oleh kerana ramai peniaga-peniaga yang tidak bertanggungjawab. Apabila harga minyak naik peniaga mengambil kesempatan untuk menaikkan harga barang dengan alasan harga minyak naik tetapi apabila harga minyak turun peniaga menggunakan alasan bahawa itu adalah stok yang lepas. Oleh itu, kalau kita lihat trend kenaikan dan penurunan harga barangan ini tidak selari dengan naik turun harga minyak.

Tuan Pengerusi, saya ingin menarik perhatian kepada Yang Berhormat Menteri mengenai satu permasalahan yang sudah berlarutan sekian lama iaitu perbezaan harga barangan antara wilayah iaitu Sabah Sarawak dan Semenanjung. Sudah bertahun-tahun kita memohon kepada kerajaan agar mencari satu jalan untuk menyelaraskan atau mencari jalan untuk menyelesaikan masalah harga barangan yang berbeza antara Sabah, Sarawak dan Semenanjung, Selalunya alasan yang digunakan ialah masalah *transportation, shipping* dan sebagainya.

Pada awal sesi Parlimen ini saya dengar bahawa Yang Berhormat Menteri mengatakan bahawa beliau akan cuba mencari satu jalan yang berkekalan bagaimana untuk mengatasi ataupun menyelaraskan harga ini. Saya ingin tahu apakah perkembangan tindakan ini dan harap satu penyelesaian yang berkekalan oleh kerana kita mahu rakyat Malaysia di Sabah juga menikmati harga yang sama dengan rakan-rakan di Semenanjung Malaysia.

Satu perkara yang saya ingin ambil perhatian ialah apabila pengumuman tentang penurunan harga itu ia berasas kepada harga di *hypermarket, supermarket* dan sebagainya. Akan tetapi apabila kita tinjau seperti Yang Berhormat Silam mengatakan tadi, kalau di pekan kecil dan sebagainya semua harga barangan tidak turun. Jadi, saya mintalah kepada kementerian untuk meninjau kerana harga barangan yang digunakan oleh orang-orang yang berpendapatan rendah seperti ikan dan barang keperluan asas masih tinggi. Dalam satu ucapan perbahasan dalam Dewan ini saya telah mengatakan daripada tinjauan saya sendiri di kawasan Tuan Pengerusi di mana purata kenaikan barang ialah dalam lingkungan 40%. Saya ambil contoh, minyak gas naik 280%. Ini kita buat sendiri. Ikan masin, makanan orang susah ini, Tuan Pengerusi, 200% dan sekarang ini harga ayam pula. Ini saya sebut tentang harga di Sabah, seolah-olah sekarang ini orang kampung tidak mampu untuk makan ayam. Saya sendiri pun jarang-jarang makan ayam sebab harganya terlalu tinggi.

Yang Berhormat Menteri mengatakan bahawa barangan asas terkawal. Akan tetapi apabila barangan seperti tepung, minyak dan gula ini dibuat sebagai makanan hidangan di kedai harganya masih tinggi. Kalau dulu kita makan mi goreng umpamanya harganya RM4 tetapi sekarang ini RM7. Kerajaan mengawal harga tepung, telur, gula dan sebagainya tetapi apabila diolah menjadi makanan, peniaga yang tidak bertanggungjawab dia hidang di kedai begitu tinggi harganya sehingga 30% - 40%. Saya harap Yang Berhormat Menteri datang ke Kota Kinabalu dan meninjau sendiri, saya boleh belanja.

Tuan Pengerusi, saya juga turut menyokong cadangan gerakan untuk mempertingkatkan *consumer awareness* sebab di kawasan luar bandar umpamanya, apabila kita menyebut tentang soal *consumer rights* ini pemikiran tertumpu pada soal harga barang. Jarang-jarang mereka faham bahawa *consumer rights* ini juga merangkumi hak kepada khidmat, *service rights* daripada syarikat, guaman, dan jabatan kerajaan.

■1610

Ini adalah satu aspek yang jarang difahami, dimengerti oleh orang-orang kampung. Mereka tertumpu kepada harga barang. Umpamanya barang di super market yang dijual sudah berkarat, yang terkopek dan sebagainya masih dijual. Pembeli ini tidak tahu hak mereka. Satu lagi Tuan Pengerusi yang mungkin selalu terlepas pandang ialah hak di Sabah ini, saya masih percaya di Sarawak perkhidmatan *public transport* ini begitu kurang. Ramai orang di luar bandar ini bergantung kepada khidmat kereta persendirian yang dikenal sebagai 'pawong'.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Kereta sapu Yang Berhormat.

Datuk Wilfred Mojilip Bumburing [Tuaran]: Kereta sapu ya. Mereka ini Tuan Pengerusi, mengenakan tambang sesuka hati. Saya dapati orang-orang kampung menjual hasil pertanian itu datang ke pekan membayar tambang yang sampai 200% berbanding dengan *public transport*. Saya rasa ini harus dipantau kerana sekarang ini harga minyak sudah turun tetapi mereka masih mahu mengenakan tambang yang tinggi. Janganlah kita terlalu menumpukan hal-hal di bandar tetapi jangan lupa hal-hal di luar bandar.

Satu lagi saya kira mencadangkanlah, kalau kita sentuh soal *consumer rights* ini kita perluaskan. Umpamanya dari segi harga barangan yang dijual itu, itu saya kira menjadi hak pengguna kerana harga barangan yang dijual oleh petani umpamanya. Soal harga getah ini berlainan, di Sabah lain, di Sarawak lain, di Semenanjung lain. Satu lagi yang saya lihat Tuan Pengerusi ialah harga padi ini.

Pembeli padi ini sesuka hati menurunkan harga padi tidak mengikut harga yang ditetapkan oleh kerajaan. Saya sendiri melihat kalau padi itu disimpan semalaman di tempat rumah petani itu, apabila dia ambil contoh dia turunkan harga padi 10 sen dan ini ditranslatekan dalam jumlah yang besar kerugian petani. Tidak ada siapa yang dapat membela petani-petani ini dia ada *massive* dengan izin *order bias*. Saya mohonlah *welfare* atau kebajikan mereka ini dipantau dan dipelihara. Jadi saya membawa perkara ini keluar sedikit daripada soal yang selalunya disentuh iaitu tentang hal barangan di pasar, di super market dan sebagainya kerana kita juga tidak mahu rakyat di kampung-kampung teraniaya.

Akhir sekali Tuan Pengerusi saya juga ingin menyentuh tentang isu barangan dari China. Sekarang ini soal tentang melamin tetapi kita juga sedar bahawa kita juga mengimport barangan yang lain seperti sardin, makanan tin. Kita tidak tahu bagaimana kilang itu menyediakan kerana ini terkeluar daripada perhatian umum. Kita terlalu menumpu kepada melamin. Harga tin ini yang diimport dari China murah tetapi kita tahu bagaimana barangan tin ini disediakan. Saya minta kerajaan untuk memantau. Satu lagi sayur kering, *pickle vegetable* yang banyak diimport dari China. Dari segi *hygienenya* Tuan Pengerusi *is a lot of question* dengan izin. Saya lihat sendiri di China bagaimana kebun sayur ini dibaja dan sebagainya. *They are using nisol*. Tidak dicuci, dikering dan terus dieksport ke Malaysia. Jadi kita ini jadi pengguna yang teraniaya. Murah tetapi ini harus dipantau.

Jadi Tuan Pengerusi saya rasa itu sahaja. Saya sekali lagi ingin mengesyorkan bahawa satu kempen *consumer awareness* ini dipertingkatkan kerana kita harus ambil kira perkara yang lain seperti *service* daripada pihak guaman, daripada

pihak kerajaan sendiri kerana ada jabatan kerajaan ini yang Tuan Pengerusi, kita datang jam 10.00 tanya mana kerani tanah itu, dia pergi minum kopi. *Where is our right* dengan izin? Kita kena balik jam 1.00 lepas makan tengah hari. Saya sendiri datang ke pejabat daerah kecil jumpa dia, kata mana kerani? Dia pergi minum kopi 10.00 *o'clock in the morning*. Jadi apa perlindungan kepada pengguna seperti saya ini? Jadi saya mintalah kementerian untuk memperluaskan aktiviti *awareness* program ini. Terima kasih.

4.15 ptg.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya ingin membangkitkan beberapa perkara. Pertamanya adalah mengenai Tribunal Tuntutan Pengguna Malaysia. Saya tidak ada apa-apa aduan terhadap Tribunal Tuntutan Pengguna Malaysia tetapi kerana apa-apa kes yang saya rujuk terhadap Tribunal Tuntutan Pengguna Malaysia mereka akan selesaikan dengan cepat. Kedengarannya, *hearing of the case* akan dijalankan dalam masa yang singkat. Satu *award* akan dibuat dalam masa yang singkat tetapi ada satu aspek lagi yang saya ingin kementerian beri perhatian. Aspek itu adalah mengenai penguatkuasaan *award* adalah dibuat oleh Tribunal Tuntutan Pengguna Malaysia kerana saya telah terima banyak aduan (*complain*) bahawa selepas *award* itu dibuat, *award* yang telah dibuat oleh tribunal itu penguatkuasaannya tidak ada.

Beberapa pengadu yang datang cari saya, mereka *complain* bahawa *award* sudah dibuat dua tiga tahun. Bukankah dalam seksyen 117 di bawah Akta Perlindungan Pengguna 1999 yang telah memperuntukkan bahawa '*Mana-mana orang yang gagal selepas 14 hari untuk mematuhi satu award yang dibuat oleh tribunal melakukan satu kesalahan dan apabila disabitkan boleh didenda tidak melebihi RM5,000 atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi dua tahun atau kedua-duanya*'. Kita ada peruntukan undang-undang tetapi semasa saya pergi jumpa Tribunal Tuntutan Pengguna, mereka kata kuasa penguatkuasaan bukan di bawah tribunal, ia adalah di bawah kementerian. Apabila saya pergi cari kementerian, pegawai-pegawai di kementerian tidak dapat kasi saya apa-apa jawapan dan apa-apa jangka masa penguatkuasaan atas *award* yang dibuat oleh tribunal akan dilakukan.

Oleh itu, saya ingin Yang Berhormat Menteri memberi perhatian terhadap penguatkuasaan *award* yang dibuat oleh Tribunal Tuntutan Pengguna Malaysia. Perkara kedua yang saya ingin bangkitkan adalah mengenai satu taktik *sales promotion* iaitu *lucky draw sales promotion*. Saya telah terima aduan daripada ramai pengadu bahawa mereka telah ditipu oleh jurujual-jurujual syarikat yang menjalankan *sales promotion* melalui permainan komputer *lucky draw*. Semasa seseorang itu berjalan-jalan di kompleks beli-belah, mereka akan didekati oleh jurujual-jurujual daripada sesuatu syarikat memujuk mereka mengambil bahagian dalam satu permainan *lucky draw*. Apabila mereka main *lucky draw game* dengan komputer itu, mereka akan diberitahu "*Awak sudah menang satu hadiah dan awak dapat bawa hadiah itu balik ke rumah tetapi awak mesti bayar, beli apa-apa barang lain dari kedai itu baru boleh bawa hadiah percuma itu balik ke rumah*".

Ramai orang awam yang telah menghadapi keadaan ini. Kebiasaannya mereka akan menggunakan *credit card* mereka untuk beli barang-barang itu supaya mereka dapat bawa hadiah itu balik rumah. Selepas mereka bawa balik ke rumah baru mereka sedar bahawa mereka telah ditipu.

■1620

Selepas saya terima aduan ini saya pergi cari pegawai itu kementerian dan saya diberitahu bahawa ini adalah modus operandi *illegal*, yang haram. Kalau ada *lucky draw* untuk memberi hadiah, itu mestilah hadiah percuma. Tidak boleh diikat dengan syarat-syarat beli barang lain, tetapi selepas pegawai itu beritahu saya *manner of trade* itu adalah *illegal, unlawful*. Tidak ada tindakan diambil. Orang awam yang ditipu, pengguna-pengguna ditipu, *remain deceived*. Syarikat-syarikat ini adalah umpama namanya ialah "Ekoas, Exwell".

Saya telah tulis beberapa surat kepada pegawai-pegawai di pejabat kementerian di Kuching. Akan tetapi tidak ada tindakan yang diambil terhadap syarikat itu dan hampir masa kini masih ada orang awam telah ditipu oleh *manner of trade, sales promosi* syarikat-syarikat itu.

Perkara ketiga yang saya ingin bangkitkan adalah mengenai saranan Yang Berhormat Menteri bahawa peniaga-peniaga haruslah menurunkan harga barang-barang mereka kerana sekarang harga minyak dalam negara kita sudah turun. Saya ingin mendesak kerajaan supaya memberi perhatian terhadap GLC-GLC dan satu GLC yang saya ingin sebutkan adalah SESCO di Sarawak. Syarikat pembekal *electricity* di Sarawak. Sepanjang masa ini kita di Sarawak, pengguna-pengguna domestik telah membayar tarif domestik yang paling tinggi di seluruh Malaysia.

Tarif elektrik kita adalah pada puratanya 20%-30% lebih mahal daripada tarif elektrik yang dibayar oleh pengguna-pengguna di Semenanjung Malaysia. Buat tahun lalu SESCO itu naikan tarif industrinya dengan puratanya 30% dan alasan yang diberikan adalah bahawa harga minyak itu telah naik. Oleh itu, kosnya sudah naik. Jikalau kerajaan boleh mendesak peniaga-peniaga swasta supaya menurunkan harga barangannya, saya mintaklah kerajaan Yang Berhormat Menteri mendesak juga syarikat SESCO di Sarawak supaya dia menurunkan tarif elektrik di Sarawak agar supaya pengguna-pengguna di Sarawak boleh menikmati elektrik yang lebih murah.

Perkara keempat adalah mengenai apa yang telah di saran oleh Yang Berhormat dari Rasah mengenai harga minyak itu. Saya pun bersetuju dengan apa yang dikatakan oleh Yang Berhormat dari Rasah bahawa kerajaan telah buat satu perjanjian bahawa ia akan *subsidize* setiap liter petrol di pasaran dalam negeri kita. Setiap liter subsidi RM0.30. Namun pagi ini saya dengar Yang Berhormat Timbalan Menteri, yang duduk di belakang Yang Berhormat Menteri. Yang Berhormat Timbalan Menteri semasa sesi jawab lisan kata sekarang tidak ada subsidi lagi. Bagaimana ini boleh berlaku? Sebagai satu kerajaan, satu perjanjian yang telah dibuat satu bulan lalu sahaja dan sekarang janji itu tidak dikotakan.

Oleh itu, saya anggap ini adalah satu petunjuk bahawa Kerajaan Barisan Nasional ini tidaklah jujur terhadap rakyat. Saya ingin juga tahu, apa yang kerajaan kata adalah kita telah jimat daripada subsidi tetapi bolehkah Yang Berhormat Menteri beritahu kita, dengan penjimatan subsidi ini; berapakah kekurangan pendapatan yang diperoleh daripada royalti, cukai yang dibayar oleh dan dividen yang dibayar oleh Petronas kepada kerajaan dengan penurunan harga minyak antarabangsa. Memanglah dengan penurunan harga minyak...

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Sila gulung Yang Berhormat. Ini bukan bahas.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Saya akan gulung. Dengan penurunan harga minyak antarabangsa memanglah pendapatan kerajaan sudah dikurangkan. Namun, boleh kita tahu berapakah jumlah yang kurang itu. Saya akan gulung ...

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Mana ada gulung Yang Berhormat. Tidak ada gulung Yang Berhormat.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Biar saya habiskan. Oleh itu saya saran sekali lagi...

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Minta penjelasan Yang Berhormat...

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Akhirnya saya akan menyarankan supaya kerajaan mengotakan janji yang dibuat terhadap rakyat bahawa ia akan mensubsidi pengguna-pengguna petrol setiap liter 30 sen. Dengan harga pasaran antarabangsa kita seharusnya harga petrol negara kita seharusnya tetap di tahap RM1.62. Bukankah ini betul? Terima kasih.

Beberapa Ahli: [Bangun]

4.27 ptg.

Datuk Halimah binti Mohamed Sadique [Tenggara]: Berkat pakai baju merah, minta maaf. Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya ingin menyentuh beberapa perkara yang berkaitan dengan Butiran 030200 - Hal Ehwal Pengguna.

Perkara pertama ialah tentang mengerakkan, mengaktifkan semula Majlis Hal Ehwal Pengguna peringkat negeri dan peringkat daerah perlu digerak aktifkan dalam usaha untuk mendapatkan maklumat cadangan daripada pengguna dan juga untuk kita mendengar keluhan isu dan masalah daripada pengguna di peringkat akar umbi selain

daripada menyebarkan maklumat daripada Kementerian kepada pengguna. Majlis Hal Ehwal peringkat negeri dan daerah ini amat penting untuk menjamin kesejahteraan pengguna dibela.

Perkara kedua, saya hendak tahu setakat manakah keberkesanan peranan pasukan pemantau, pasukan sukarelawan pemantau harga SPH.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Di bawah butiran mana ini Yang Berhormat?

Datuk Halimah binti Mohamed Sadique [Tenggara]: Butiran yang sama. Ini semua perkara di bawah butiran yang sama. Dalam membantu memantau harga barang dan perkhidmatan serta melaporkan apa-apa bentuk penyelewengan urusan niaga dan isu-isu lain yang berkaitan dan kepenggunaan.

Datuk Dr. Marcus Makin Mojigoh [Putatan]: [Bangun]

Datuk Halimah binti Mohamed Sadique [Tenggara]: Berkaitan juga dengan butiran yang sama, saya ingin supaya pihak Kementerian - ini hendak apa berdiri ini?

Datuk Dr. Marcus Makin Mojigoh [Putatan]: Minta laluan sikit.

Datuk Halimah binti Mohamed Sadique [Tenggara]: Hendak minta laluan? Okey, jemput.

Datuk Dr. Marcus Makin Mojigoh [Putatan]: Sebab pakai baju merah ini menarik juga. So kita terpaksa minta laluan, minta penjelasan. Kalau bersetuju atau tidak.

Terima kasih Tuan Pengerusi, apa yang berlaku di negeri Sabah, Persatuan Hal Ehwal Pengguna ini terlalu aktif sampai ia melibatkan mempolitikkan isu-isu kenaikan harga barang ini. Jadi apakah tindakan pihak Kementerian melalui Yang Berhormat Tenggara, kalau boleh Kementerian beri penjelasan sikit, apa haknya. Setakat mana pihak Kementerian boleh *control*lah kenyataan-kenyataan yang dibuat oleh persatuan-persatuan pengguna ini. Minta penjelasan daripada Yang Berhormat Tenggara.

■1630

Datuk Halimah binti Mohamed Sadique [Tenggara]: Okey, saya harap mudah-mudahan dengan kenyataan yang dah dibuat oleh Yang Berhormat Putatan tadi akan menjadi tanggungjawab kepada Majlis Hal Ehwal Pengguna di peringkat negeri dan juga di peringkat daerah. Peranan Majlis Hal Ehwal Pengguna di peringkat negeri dan daerah ini ialah mewakili kepentingan pengguna. Bukan mengambil kesempatan menggunakan peluang yang ada, ruang yang ada itu untuk mempolitikkan isu-isu yang berkaitan terutama daripada pihak pembangkang ini. [Dewan riuh]

Saya teruskan kepada perkara yang seterusnya Yang Berhormat Tuan Pengerusi, jangan ganggu saya. Sila, terima kasih banyak. Perkara yang seterusnya bawah Butiran 030200 juga, saya nak minta sangatlah kepada pihak Kementerian Yang Berhormat Menteri. Ini supaya menghebahkan maklumat tentang keselamatan produk-produk yang digunakan oleh pengguna ini sama ada dalam bentuk makanan, produk kesihatan atau lain-lain yang berkaitan dengan kesejahteraan, kesihatan pengguna.

Sila pamerkan produk yang melanggar piawaian kesihatan yang pengguna perlu tahu supaya pengguna tak akan menggunakan produk yang sedemikian. Ini dalam soal melamin ini, ada pengguna yang bertanya dengan saya biskut mana yang ada melamin ini. Ada yang kata biskut *Oreo* ada tapi biskut *Oreo* anak saya suka makan. Jadi mereka tak tahu produk mana yang ada dikuantifikasi dengan melamin ini. Ini perlu dihebahkan kepada pengguna dan saya harap mudah-mudahan maklumat yang berkaitan dengan produk yang selamat dan yang tidak selamat yang perlu digunakan oleh pengguna ini. Kita pastikan bukan saja sampai kepada pengguna-pengguna yang mendapat ruang untuk mendapat maklumat di kawasan bandar saja tetapi juga di kawasan luar bandar seperti mana yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat daripada kawasan Tuaran tadi.

Saya juga minta supaya Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna perlu ada kerjasama yang amat rapat ini dengan Kementerian Kesihatan dan jangan dibiarkan Kementerian Kesihatan ini berperanan secara bersendirian. Dalam usaha untuk menjaga kepentingan pengguna kerana apa Yang

Berhormat Tuan Pengerusi, kadang-kadang apabila Kementerian Kesihatan buat tindakan ke atas produk-produk yang melanggar piawaian kesihatan seperti penggunaan pewarna yang tidak dibenarkan dan sebagainya. Jadi tugas Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna ialah menyebarkan maklumat terhadap kenyataan dan maklumat yang telah disahkan oleh Kementerian Kesihatan. Ini bertujuan supaya pengguna dapat maklumat yang terkini dan yang terakhir Yang Berhormat Tuan Pengerusi. Saya dimaklumkan oleh rakan-rakan dan saya pun dapat SMS "*Congratulations! sim card* anda telah berjaya memenangi cabutan bertuah RM25,000 daripada Petronas. Sila telefon 017-8600059".

Saya difahamkan pihak kementerian telah pun mengambil tindakan terhadap perkara seperti ini tapi masih lagi aktiviti yang tidak sihat ini berleluasa. Penipuan oleh mereka yang tidak bertanggungjawab, penipuan oleh syarikat-syarikat yang tidak bertanggungjawab ini masih lagi di jalan luaskan dan pengguna masih lagi terus tertipu. Saya mintalah supaya Yang Berhormat Menteri boleh maklumkan tentang apakah tindakan pemantauan yang diambil oleh pihak kementerian terhadap tindakan penipuan yang dijalankan oleh mereka yang tidak bertanggungjawab terhadap pengguna-pengguna. Terima kasih banyak.

Datuk Wilfred Mojilip Bumburing [Tuaran]: Penjelasan.

Beberapa ahli: [Bangun]

4.33 ptg.

Tuan Haji Mahfuz bin Omar [Pokok Sena]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya ingin menyentuh B dan P.25 ini. Pertama, saya ingin menyentuh 020000 – Perdagangan Dalam Negeri, 030100 – Penguatkuasaan, 030200 – Hal Ehwal Pengguna. Pertama, berkaitan dengan soal harga minyak Datuk Menteri. Saya berkongsi pendapat dengan wakil kawan saya dari Rembau ...

Tuan Loke Siew Fook [Rasah]: Rasah, Rasah.

Tuan Haji Mahfuz bin Omar [Pokok Sena]: Maaf, maaf, daripada Rasah tentang kedudukan harga minyak ini. Saya juga ingin mendapatkan penjelasan daripada kenyataan Yang Berhormat Menteri sendiri. Yang Berhormat mengatakan bahawa harga kos pengeluaran minyak kita sekarang di negara kita ialah hanya RM1.62 sen satu liter. Jadi apa masalah kepada kerajaan yang sukar untuk nak memberikan harga yang disebut ini. Kalau pun bagi saya bahawa saya bersetuju dengan apa yang disebut oleh Yang Berhormat Rasah tadi bahawa sepatutnya kalau diberi dengan subsidi maka sudah tentu RM1.32 sen, kalau mengikut kadar yang disebut oleh Yang Berhormat Menteri sebelum ini bahawa setiap satu liter itu 30 sen satu liter.

Ini bermakna bahawa pengguna sepatutnya mendapat harga yang lebih murah kalau dikira sekali dengan harga subsidi. Akan tetapi bagi saya bahawa kalau pun tanpa subsidi sepatutnya pengguna sudah pun boleh mendapat harga yang lebih murah daripada yang diumumkan oleh Yang Berhormat Menteri baru-baru ini. Jadi sebab itu bagi saya bahawa apa masalah kepada kerajaan. Adakah kerana kerajaan tidak punya kewangan yang cukup untuk menguruskan dan mentadbir negara kita sekarang ini. Sehingga terpaksa membebankan kepada rakyat dan disebut sebelum ini bahawa harga yang diberi sekarang kepada kita ini juga adalah harga tanpa subsidi sedangkan sepatutnya harga tanpa subsidi ialah RM1.62 sepatutnya rakyat harus mendapat lebih murah.

Bermakna sepatutnya mendapat harga yang cukup rendah sebab bagi saya bahawa kenaikan harga minyak tempoh hari maknanya telah memberikan kesan yang sangat besar daripada sudut permintaan minyak ini. Lalu akhirnya kita lihat bahawa walaupun sudah kali yang kelima harga minyak diturunkan dan saya lihat, saya *check* bahawa empat kali sebelum ini tidak berlaku pergerakan yang besar daripada sudut permintaan harga minyak. Maknanya keupayaan orang untuk membeli minyak, menggunakan minyak ini terlalu masih rendah kerana pada kadar harga yang tinggi. Saya *check* bahawa permintaan harga minyak itu ada pergerakan yang agak sedikit lebih daripada biasa hanya kepada minyak kapal terbang, tidak kepada diesel dan juga petrol.

Ini mungkin kerana musim haji sekarang dan sebagainya. Jadi saya nak sebut di sini bahawa walaupun harga minyak diturunkan empat kali sebelum ini, masih tidak

mampu memberikan keupayaan kepada pengguna untuk mendapatkan bekalan minyak. Bekalan itu ada tetapi tak mampu untuk nak beli.

[Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Jawatankuasa*]

Walaupun itu baik daripada sudut penjimatan dan sebagainya tapi bagi saya menunjukkan bahawa keupayaan dan sudah tentu memberikan kesan kepada pergerakan ekonomi, pergerakan perdagangan, perniagaan dalam negara kita. Jadi saya minta penjelasan yang pentingnya di sini ialah kenapa? Sepatutnya saya percaya bahawa kalau harga itu diturunkan RM1.62 ini saya percaya bahawa mungkin permintaan minyak itu akan lebih *demand*, minyak itu akan lebih banyak dalam negara kita. Jadi saya minta penjelasan ini merupakan sebagai satu perkara yang sangat penting. Kemudian saya sebut tadi 030100 dan 030200 berkaitan dengan soal Penguatkuasaan dan Hal Ehwal Pengguna.

Ini berkaitan dengan soal harga barang. Saya lihat bahawa walaupun kerajaan telah mewujudkan apa yang disebut tadi, pagi tadi oleh Yang Berhormat Menteri pemantau harga daripada kalangan mahasiswa universiti kita sebanyak 2000 orang. Akan tetapi disebut tadi bahawa mereka tidak ada kuasa, maknanya bukan penguat kuasa, bukan untuk mengambil tindakan. Hanya membuat laporan kepada kementerian, angkat kepada Majlis Harga Negara untuk dipertimbangkan dan apakah tindakan-tindakan yang sewajarnya. Jadi saya nak sebut di sini bahawa kita telah berbelanja besar ini, 2000 orang dan mungkin seorang itu hampir RM2000 dia punya elaun dia atau gaji dan sebagainya, hampir RM2000 seorang sedangkan 2000 orang ini tidak dapat memberikan manfaat kepada pengguna.

Dia hanya memberikan maklumat kepada pihak kerajaan dan sedangkan kerajaan sendiri tidak mempunyai satu mekanisme yang cukup, yang jelas daripada sudut undang-undang dan sebagainya. Ini untuk memastikan supaya penurunan harga barang itu dapat diberikan kepada pengguna khususnya kepada rakyat dalam negara kita. Ini disebabkan juga kerana saya lihat bahawa undang-undang yang ada dalam negara kita ini hanya mengehadkan kepada tindakan luar undang-undang dari sudut kalau peniaga tidak meletakkan tanda harga. Itu saja, kecuali kepada barangan-barangan kawalan sama ada dia letak tanda harga atau dia tak letak. Akan tetapi kalau didapati dia menjual lebih daripada harga yang ditetapkan oleh kerajaan, maka ada ruang untuk pihak kerajaan khususnya penguat kuasa untuk mengambil tindakan.

Akan tetapi kalau barang-barang lain yang bukan daripada barang kawalan tapi dia menjadi keperluan kepada rakyat, dia letak harga yang tinggi. Dia letak harga, dia ada tanda harga jadi tak ada ruang undang-undang untuk diambil tindakan ke atas peniaga-peniaga. Ini saya lihat bahawa satu kelemahan yang sepatutnya difikirkan bagaimana untuk mengatasi masalah ini selepas daripada hari ini untuk mewujudkan undang-undang yang lebih tegas. Kemudian, berkaitan dengan pihak kerajaan sebelum ini pernah membuat satu skim pengedaran barang-barang keperluan asas.

■1640

Kalau tidak silap saya waktu pilihan raya kecil di Permatang Pauh baru-baru ini, dibuat di Seberang Perai dan kemudian dibuat di Pekan iaitu kementerian sendiri yang membuat, mengambil inisiatif untuk membuat pengedaran barang-barang keperluan asas kepada rakyat. Saya sangat gembira maknanya ini satu tindakan yang cukup baik untuk membantu pengguna. Akan tetapi saya lihat bahawa selepas itu tidak nampak tidak ada satu kesinambungan dalam usaha untuk menyediakan barang-barang keperluan dengan harga yang lebih munasabah dan lebih murah yang boleh didapati dan diperolehi oleh pengguna-pengguna.

Kemudian kerajaan juga sebelum ini bercadang bahawa untuk mewujudkan sama ada GLC baru ataupun memanfaatkan GLC yang ada ini untuk membuat pengedaran kepada barang-barang keperluan asas ini yang tidak berjenama. Jadi saya nak minta penjelasan, apa perkembangan tentang cadangan pihak kerajaan ini kerana bagi saya bahawa ini satu yang sepatutnya dipercepatkan kerana ini satu yang baik untuk pengguna.

Cuma saya minta bahawa perlu ada satu mekanisme bagaimana setiap pengguna itu boleh mendapatkan barangan itu. Tak akanlah semua orang boleh dapat barangan yang diedarkan dengan harga yang murah ini. Maknanya sepatutnya keutamaannya orang yang macam mana. Tak akan keutamaan kita nak bagi barang yang murah kepada Yang Berhormat Batu Pahat, elaun dia, dengan GLC nya, macam-

macam, dia sebulan sampai RM20, 30 ribu mungkin. Jadi mungkin dia berupaya walaupun beli dengan harga yang lebih mahal.

Jadi, bagi saya bahawa supaya apa yang disediakan oleh kerajaan nanti, tidak diambil kesempatan oleh pertama sekali peniaga-peniaga besar untuk mengambil daripada ruang yang disediakan. Kemudiannya orang kaya sedangkan akhirnya orang yang pendapatannya kecil, pendapatannya rendah, dia tidak akan mendapat habuan ini khususnya pegawai-pegawai kerajaan, di sektor awam, sektor swasta dan sebagainya yang pendapatan mereka itu rendah. Jadi saya minta supaya satu mekanisme bagaimana syarat-syarat kelayakan yang kalau kerajaan buat nanti dan saya sangat minta supaya perkara ini mesti dipercepatkan supaya memberikan manfaat yang besar kepada rakyat dalam negara kita ini.

Kemudian, berkaitan dengan soal keberkesanan pemantau tadi. Saya minta bahawa sejauh mana keberkesanan yang telah diperolehi untuk kepentingan pengguna khususnya kepentingan rakyat dalam negara kita.

Kemudian, soal hal ehwal pengguna berkenaan dengan sambutan hari pengguna, kuiz yang dibuat, seminar, pendidikan dan sebagainya ini. Sejauh mana keberkesanan kita buat, kita menyediakan peruntukan belanja yang begitu besar. Sejauh mana keberkesanan untuk memberikan pendidikan kepada masyarakat, kepada rakyat dalam negara kita.

Akhir sekali iaitu P.25, 01400 – Implementasi Dasar Amalan Perdagangan Adil. Saya hendak minta penjelasan daripada pihak kerajaan, bila agaknya kerajaan akan dapat *table* ataupun bentangkan di sini tentang Akta Amalan Perdagangan Adil kepada kita semua untuk memastikan supaya ada satu perlindungan kepada pengguna-pengguna khususnya perlindungan kepada pengguna-pengguna. Akan tetapi apa yang penting bagi saya bahawa bila kerajaan menggubal akta ini, harus melihat kepada punca masalah yang timbul akibat daripada eksploitasi yang dilakukan oleh pihak-pihak peniaga dan sebagainya.

Sebab bagi saya bahawa puncanya harus dilihat untuk kita mengatasi masalah ini ialah punca monopoli. Kalau ini kita tidak dapat atasi, masih ada ruang monopoli maka sudah tentulah bahawa kita wujud Akta Perdagangan Adil ini pun, ia tidak akan memberikan keadilan kepada pengguna, kepada rakyat dalam negara kita. Contohnya saya katakan bahawa umpamanya beras, Bernas yang monopoli, tidak ada satu syarikat persaingan yang lain yang boleh memberikan tawaran harga persaingan yang akhirnya memberi keuntungan kepada pengguna.

Elektrik umpamanya, saya tunjuk contoh di sini bahawa yang monopolinya ialah TNB di Semenanjung, SESCO dan juga yang lainnya di Sabah dan Sarawak. Jadi orang tidak ada pilihan umpamanya, contoh bagi saya. Macam saya sebut *broadband high speed* umpamanya akan dimonopoli oleh Telekom. Jadi maknanya bagi saya bahawa bila dia monopoli, dia akan menentukan harga, hang mahu, hang tak mahu, sudah. Jadi tidak ada pilihan, akhirnya kita terpaksa menggunakan. Bagi saya bahawa wujudlah Akta Perdagangan Adil ini tidak akan memberikan apa-apa kebaikan kepada rakyat selagi mana kita tidak dapat hendak mengatasi masalah monopoli yang dilakukan oleh peniaga-peniaga ataupun syarikat-syarikat yang tertentu.

Begitu juga dengan umpamanya gula yang merupakan barang keperluan dan kawalan ini. Hanya empat syarikat kalau tidak silap saya yang memonopoli dalam negara kita ini. Jadi akhirnya tidak dapat memberikan manfaat dan mereka boleh berhubungan, mengatur strategi sesama mereka tapi akhirnya yang ruginya ialah rakyat ataupun pengguna-pengguna.

Jadi itu saya minta penjelasan daripada kerajaan supaya dapat memberikan perhatian khusus kepada soal harga minyak tadi ini. Bagi saya tidak wajarlah sebab Yang Berhormat Menteri kata, RM1.62 itu pun kerajaan masih boleh untung. Jadi bila jual RM2 ini, berapa banyak punya untung, berapa kali ganda punya untung. Ini dah lebih teruk daripada along ini, ini macam kerajaan sudah jadi along. Jadi kita tidak mahu kerajaan ini jadi along yang akhirnya menganiaya. Bagi saya ini satu jenayahlah, secara tidak langsung satu jenayah terhadap rakyat dalam negara kita bahawa ambil untung yang berlipat kali ganda yang sepatutnya kita dapat RM1.62.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat Pokok Sena pun untung juga.

Tuan Haji Mahfuz bin Omar [Pokok Sena]: Ya?

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat Pokok Sena pun untung juga, sudah saya kasi tiga minit lebih masa. *[Ketawa]*

Tuan Haji Mahfuz bin Omar [Pokok Sena]: Oh! Maksudnya Tuan Pengerusi lagi memberi untung, pahala yang sangat berlipat ganda Tuan Pengerusi.

Datuk Wilfred Mojilip Bumburing [Tuaran]: Ini pun monopoli.

Tuan Haji Mahfuz bin Omar [Pokok Sena]: Itulah akibat kebaikan, kemuliaan Tuan Pengerusi ini akhirnya Tuan Pengerusi memberi masa yang lebih, Tuan Pengerusi dapat pahala yang cukup besar. Jadi saya tidak mahu nanti kerajaan tidak dapat untung dan menjadi Ah Long dalam negara kita yang mencekik, menghisap darah rakyat. Terima kasih Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi: Yang sebelah kanan Yang Berhormat Jasin.

4.47 ptg.

Dato' Shamsul Anuar bin Haji Nasarah [Lenggong]: Terima kasih Tuan Pengerusi kerana memberi peluang kepada saya berucap dalam perbahasan bajet peringkat Jawatankuasa. Tahniah Yang Berhormat Menteri kerana dapat tunggu dan dengar perbahasan daripada Ahli-ahli Parlimen sekalian. Saya hendak sebut, Yang Berhormat Pokok Sena tadi dia bukan risau fasal harga minyak, dia cukup risau kerana apabila kerajaan hari demi hari menurunkan harga minyak menyebabkan Pakatan Rakyat tidak ada isu lagi. *[Tepuk]*

Tuan Pengerusi, saya ingin menyentuh butiran 010000 – Pengurusan dan Perancangan dan sekali 150100 dan 150200 termasuk 120000 – Perdagangan Dalam negeri, 120100 dan 120200. Kita tahu bahawa isu berkaitan harga barang ini amat hampir dengan rakyat dan mempengaruhi kehidupan mereka seharian. Sebab itu amat penting operasi Kementerian ini mesti sampai ke peringkat akar umbi supaya segala isu yang berkaitan dengannya dapat ditangani dengan betul, sudah tentu Kementerian mendapat maklumat dengan tepat dan segala perancangan dan juga apa sahaja yang dilakukan oleh Kementerian menepati sasaran.

Justeru itu saya ingin mendapat maklumat dan mengetahui bagaimana kedudukan pejabat-pejabat kita dan pegawai-pegawai kita di seluruh negara khususnya di daerah-daerah. Adakah ia cukup? Apakah ia belum cukup? Semuanya saya ingin mendapat penjelasan daripada Menteri. Cuma saya ingin mencadangkan supaya kalau boleh ia ditambah sebab saya nak ambil contoh di Perak misalnya, terdapat di Taiping, Telok Intan, Gerik, Manjung, Kuala Kangsar, Tapah dan Parit Buntar.

Pada pandangan saya ia belum menyeluruh, misalnya kalau di Gerik, ia melibatkan daerah Pangkalan Hulu dan juga Lenggong. Pangkalan Hulu itu merupakan pintu masuk yang berhampiran dengan Thailand sebab itu isu-isu mengenai penyeludupan barang daripada negara luar juga perlu ditangani dan sudah tentu kalau kita ada pejabat di kawasan berkenaan, banyak isu-isu lain dapat ditangani dengan baik. Oleh itu, saya cadangkan pihak Kementerian untuk meneliti semula perkara ini dan mungkin ditambah dari segi kepegawaian kita supaya semua masalah dan maklumat yang diberi oleh rakyat dapat begitu mudah sampai ke pihak Kementerian.

Saya juga ingin mendapat maklumat Kementerian mengenai e-Perkhidmatan ini, iaitu e-Aduan dan e-Tribunal. Saya lihat bahawa perkhidmatan ini amat baik dan amat berguna sekali cuma sejauh mana tahap kepenggunaan pengguna dan rakyat dalam menggunakan perkhidmatan ini. Kalau saya boleh sebut hingga saat ini, saya tadi melayarinya, jumlah pengguna yang menggunakan e-perkhidmatan misalnya setakat tengah hari tadi sebanyak 5,524 orang. Bolehkah Menteri memaklumkan jumlah aduan yang diterima dan berapakah kes-kes yang berjaya diselesaikan berdasarkan aduan-aduan berkenaan dan keberkesanan e-aduan dan e-tribunal ini.

■ 1650

Saya juga ingin merujuk 030000, 030100, 030200 dan 030300. Saya ingin mendapatkan penjelasan pihak Kementerian bagaimanakah tahap kesedaran kepenggunaan di kalangan rakyat dan peniaga. Bagaimanakah Kementerian menentukan keprihatinan rakyat tentang perkara ini. Maksudnya bagaimana Kementerian buat penilaian tentang sesuatu isu yang berlaku? Apakah tahap kesedaran pengguna terhadap sesuatu perkara itu?

Saya juga ingin tahu apabila sesuatu isu berlaku, misalnya berlaku kenaikan harga barang di sesuatu kawasan atau sesuatu tempat, sejauh mana cepatnya pihak kementerian mendapat maklumat berkenaan dan tempoh yang kementerian boleh tangani sesuatu isu. Mungkin pihak kementerian boleh bagi secara umum bagaimana perkara-perkara ini diatasi. Saya juga ingin tahu berkaitan dengan Kempen Pengguna Bijak ini. Ia memang sangat baik. Cuma apakah Yang Berhormat Menteri boleh memberi penjelasan tentang *road show* Kempen Pengguna Bijak ini. Bagaimana tahap keberkesanan dan bagaimana pelaksanaannya.

Akhirnya, mengenai FOMCA. Saya tahu ia penting. Apakah komitmen kerajaan kepada FOMCA selama ini mengenai bantuan kewangan, mengenai kerjasama melaksanakan program dan sebagainya? Saya rasa itu saja yang hendak saya sebutkan di sini. Terima kasih.

4.52 ptg.

Dr. Lee Boon Chye [Gopeng]: Terima kasih Tuan Pengerusi kerana memberi peluang kepada saya untuk berbahas soal B.25. Saya ingin tumpu kepada beberapa perkara iaitu Butiran 010300 - Dasar dan Perancangan dan juga 060600 - Sumbangan Kepada Badan-badan Lain. Khususnya soal Dasar dan Perancangan, saya setuju sangat dengan pandangan Yang Berhormat Pokok Sena dan Yang Berhormat Bandar Kuching tadi bahawa mengikut kenyataan menteri berkenaan, kos pengeluaran petrol sekarang adalah sekadar RM1.42 sen dan sekiranya kita meneruskan apa yang dijanjikan 30 sen subsidi satu liter, sepatutnya harga pasaran sekarang untuk petrol adalah RM1.32 sen. Ini juga bermakna sebelum ini kita membayar RM1.92 sen, beberapa tahun apabila kos setong minyak mentah dalam lingkungan USD30 setong ataupun USD40 setong, adakah kos masa itu jauh lebih rendah daripada itu dan rakyat telah membayar lebih. Ini saya minta penjelasan daripada Menteri yang berkenaan.

Kedua, Yang Berhormat Pokok Sena membangkitkan soal monopoli, saya harap pihak kementerian apabila buat dasar dan perancangan agar mengkaji supaya kita boleh melaksanakan satu anti-monopoli *legislation* dengan izin untuk mengelakkan monopoli itu berlaku khususnya dalam perkhidmatan-perkhidmatan yang boleh dikatakan *essential*. Juga soal pelaksanaan *fleet card*. Apabila kita berbahas semasa bulan Jun yang lalu di Dewan yang mulia ini, kita diberitahu bahawa sebanyak 4 bilion liter diesel diperuntukkan untuk 270,000 buah kenderaan diesel dan dengan anggaran lebih kurang 1,000 liter setiap kenderaan yang memohon *fleet card* dengan harga RM1.43 sen satu liter diesel. Sekarang harga pasaran adalah RM1.90 sen.

Jadi saya hendak bangkitkan perkara ini sebab saya pernah menerima aduan bahawa ada sesetengah pengusaha kenderaan diesel telah dikatakan menjual atau menyewakan *fleet card* itu kepada orang yang lain dan mendapat keuntungan lebih kurang RM470 sebulan, yang sebelum ini lebihlah. Sebelum ini lebih kurang RM600 sebulan dengan menyewakan *fleet card* tersebut kepada kenderaan yang lain. Saya harap Yang Berhormat Menteri dapat meneliti perkara ini.

Berkenaan dengan 060600, ingin saya bangkitkan soal sumbangan kepada badan-badan yang lain dan saya memohon agar Menteri berkenaan memberi butiran yang lebih *detail* soal badan-badan apa yang menerima sumbangan sebanyak RM5 juta ini. Sekian, terima kasih.

4.56 ptg.

Datuk Wira Ahmad Hamzah [Jasin]: Terima kasih Yang Berhormat Tuan Pengerusi. Saya ingin mengambil bahagian bagi kepala B.25 Butiran 010300 – Dasar Perancangan iaitu strategi kementerian untuk mempergiatkan pelaksanaan Kempen Pengguna Bijak dengan memberikan penekanan kepada konsep pengupayaan pengguna. Seharusnya perkara ini diberikan penekanan supaya kita dapat meneruskan usaha kita dalam memberikan pendedahan kepada pengguna supaya berbelanja dengan berhemah dan pengguna seharusnya diberikan informasi. Kesedaran juga harus kita berikan kepada peniaga-peniaga supaya mereka lebih beretika. Jangan lagi hanya mengharap tentang keuntungan.

Keduanya, saya membincangkan tentang 030000 - Konsumerisma. Kadar inflasi kita pada bulan September 2008 adalah 8.2%. *Threshold* kita adalah 2.5% ke 3% saja. Jadi, apakah langkah yang dijalankan oleh kerajaan pada ketika ini supaya kita dapat memastikan angka inflasi kita akan terus turun supaya kita dapat

memberikan keyakinan kepada pengguna kerana merekalah sebenarnya yang menjadi pendorong kepada pertumbuhan ekonomi kita selain daripada pihak kerajaan dan juga pihak swasta.

Ketiganya, tentang 020100 - Perdagangan Dalam Negeri. Pada ketika ini, kerajaan mengenakan larangan untuk pengimportan simen dan juga besi. Sebenarnya apa yang berlaku, semua pengeluar simen telah sesuka hati mereka menaikkan harga selain daripada menyorok barang-barang. Ini telah mendatangkan masalah yang besar kepada pihak-pihak kontraktor dan simen hanya dapat dibeli *under counter* saja. Kalau kita buka peluang simen ini daripada import daripada luar, saya yakin harganya akan stabil dan mungkin kos akan menjadi lebih kompetitif dan rendah. Begitu juga dengan besi.

Ketiganya, tentang 030100 - Penguatkuasaan. Penguatkuasaan undang-undang bagi melindungi pengguna dengan penguatkuasaan undang-undang yang lebih bersepadu. Seperti apa yang disebut oleh sahabat saya daripada Lenggong itu cukup bertepatan sekali. Pejabat penguatkuasaan negeri-negeri perlu beroperasi dengan begitu gigih sekali dan menambahkan kakitangan kerana kita mempunyai banyak aduan daripada pihak pengguna kerana pihak peniaga menaikkan harga barangan sesuka hati mereka.

Selepas itu saya pergi kepada perkara 020100. Tujuan utama kerajaan menaikkan harga minyak petrol dan diesel ialah untuk mengurangkan subsidi yang dipikul oleh kerajaan. Pada tahun 2007, dianggarkan sebanyak RM40 bilion. Pada tahun 2008, subsidi juga kita beri untuk mengawal harga minyak sebanyak lebih kurang RM33 bilion.

■1700

Ini tidak termasuk subsidi-subsidi yang kita beri kepada kereta, kepada nelayan, kepada gas. Jadi apa juga tuduhan yang dilemparkan oleh pihak pembangkang adalah tidak bijak sekali kerana kerajaan kita adalah kerajaan yang cukup bertanggungjawab. *[Tepuk]* Saya yakin walaupun pada ketika ini harga minyak mentah yang sekarang sekitar USD55 setong, iaitu lebih rendah daripada USD69 setong semasa harga petrol kita naikan pada tahap RM1.92 sen seliter pada akhir bulan Februari tahun 2006.

Sebelum kita membuat apa-apa juga tuduhan kita seharusnya membuat siasatan dan perbandingan masa bila harga ini dinaikkan. Apa sebab dinaikkan dan kerajaan tidak boleh memikul subsidi begitu tinggi yang akan mengakibatkan kita menghadapi masalah kewangan yang serius. Jadi saya berharap kepada kerajaan supaya kita dapat memikirkan semula harga petrol yang lebih berpatutan dan dalam masa yang sama subsidi yang diberi kepada kereta, kepada nelayan itu dapat diteruskan.

Kalau kita minta kerajaan begitu lebih baik daripada kita menuduh tapi tak mengaku juga. Tadi tuduh along, tuduh kata kita tipu tadi, bukan tuduhan? Saya sudah kena kacau hilang apa hendak bercakap lagi sudah. *[Ketawa]* Jadi setakat itu Tuan Pengerusi, diucapkan terima kasih.

5.01 ptg.

Tuan Haji Che Uda bin Che Nik [Sik]: Assalamualaikum, terima kasih Tuan Pengerusi. Saya hanya akan menyentuh empat perkara sahaja. Pertama sekali Butiran 00100 - Program Latihan Perdagangan dan Kepenggunaan dan Butiran 030200 - Hal Ehwal Pengguna. Saya minta Yang Berhormat Menteri dapat memberi perhatian kepada soal ini kerana setakat ini kita nampak usaha-usaha memberi latihan kepada soal kepenggunaan ini tidak menyeluruh dan pengalaman saya sebagai pegawai kerajaan dahulu, saya nampak orang yang dipanggil untuk mendapat taklimat ataupun diberi kursus mengenai kepenggunaan ini terhad kepada jawatankuasa koperasi dan juga pegawai-pegawai kerajaan tertentu.

Saya rasa Yang Berhormat Menteri patut memikirkan supaya kempen ataupun latihan kepenggunaan ini kita perluaskan lagi dan saya amat berbesar hati kalau Yang Berhormat Menteri dapat juga menggunakan pegawai-pegawai agama, tok-tok imam yang boleh kita hebahkan soal kepenggunaan ini kepada rakyat secara umum. Kita maklum pada setiap minggu khutbah-khutbah Jumaat didengari oleh jutaan penduduk negara kita.

Jadi kalau kita boleh perkemaskan khutbah-khutbah ini dimasukkan hal-hal kepenggunaan ini, saya rasa ianya akan lebih menyeluruh ataupun lebih ramai rakyat jelata ataupun pengguna yang dapat mengikuti khusus ataupun ilmu kepenggunaan ini dan insya-Allahlah saya rasa mereka tidak lagi akan dipermainkan oleh penjual-penjual ataupun peniaga-peniaga yang tidak bertanggungjawab.

Saya juga ingin menyentuh dalam soal ini bahawa apa yang berlaku setakat ini penumpuan kementerian secara kebetulan tertumpu di kawasan-kawasan bandar dan kawasan-kawasan yang ada *supermarket* atau *hypermarket*, yang mana saya rasa tumpuan ini kurang berkesan kepada penduduk-penduduk di luar bandar. Walaupun ada usaha-usaha kementerian mewujudkan unit pasaran sebagaimana yang berlaku di Pekan dan juga di kawasan Kepala Batas, tetapi keseluruhan kawasan di luar bandar di negara kita ini tidak menerima kesan ini.

Saya berpendapat kalau dahulu kita pernah dengar, kerajaan pernah menubuhkan di bawah Pernas Edar kedai-kedai hampir di seluruh pekan utama atau bandar utama di negara kita. Saya minta kalau boleh kementerian perluaskan tugas ini dan kalau boleh di setiap bandar ada kedai-kedai yang berbentuk begini, iaitu kedai-kedai yang boleh menjual keseluruhan barangan dengan harga yang patut.

Kita boleh mengambil panduan dengan apa yang berlaku di Mesir, misalnya kerajaan memberi amanah kepada penjualan barang-barang harga patut kepada koperasi-koperasi. Hanya mereka yang mendapat kad ataupun kelulusan tertentu dibenarkan membeli di kedai-kedai ini. Kalau kita dapat membina kedai-kedai harga patut ini di semua daerah, saya rasa ianya akan dapat memberi panduan kepada peniaga-peniaga di seluruh daerah dan pengguna-pengguna juga dapat mengetahui keadaan sebenar harga barangan ketika ini.

Jadi kalau peniaga-peniaga mengenakan harga yang tinggi, pengguna boleh menggunakan kedai-kedai harga contoh ini untuk mendapatkan barang-barang keperluan mereka dan insya-Allah saya rasa penindasan yang berlaku selama ini, yang berpunca daripada peniaga-peniaga yang tidak bertanggungjawab tadi akan mencapai ataupun akan dapat kita atasi dengan baiknya.

Tuan Pengerusi, Ahli Yang Berhormat, saya juga berpendapat bahawa pemantauan harga barang yang dilaksanakan oleh kementerian selama ini tidak berapa menyeluruh. Saya maklum bahawa di tempat saya sendiri iaitu di daerah Sik tidak pernah terdapat pemantau-pemantau ini dan saya amat berbesar hati jika pihak Menteri dapat menyatakan, sejauh manakah pemantauan yang telah dibuat setakat ini? Adakah 2,000 orang pegawai yang telah dimaksudkan itu telah diambil dan kalau diambil di mana mereka ini bertugas? Ini kerana kita tidak pun pernah nampak atau berjumpa dengan mereka ini di mana-mana.

Jadi di bawah Butiran 030100 saya minta pihak menteri dapat melihat perkara ini dengan cara lebih serius, kerana apa yang berlaku hari ini kita nampak peniaga-peniaga terutamanya di luar bandar dan kawasan-kawasan yang terpencil telah mengambil kesempatan dari kelemahan kita di dalam pelaksanaan ini. Di samping itu, menindas pengguna-pengguna yang secara kebetulan pula hari ini semakin tertekan dengan kejatuhan harga-harga komoditi utama di negara kita seperti getah, kelapa sawit dan juga komoditi lain yang turun harga menyebabkan mereka ini cukup susah dan memerlukan pembelaan daripada kementerian Yang Berhormat. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua Pengerusi.

5.08 ptg.

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya ingin merujuk kepada Butiran 030000 – Konsumerisma. Tuan Pengerusi, konsumer mempunyai Akta Perlindungan Pengguna untuk melindungi hak dan menuntut hak mereka dari Tribunal Tuntutan Pengguna. Ada perlindungan kepada konsumer, tapi apabila harga minyak naik konsumer juga menjadi sasarannya. Konsumer diminta oleh pemimpin-pemimpin kerajaan agar berjimat-cermat. Harga minyak naik semua perlu berjimat-cermat, membuat perbandingan harga tapi pada masa yang sama GLC dan agensi kerajaan pula menaikkan takrif elektrik, tambang bas dan konsumer juga diminta untuk bertukar cara hidup. Ubah cara hidup tapi apabila harga minyak turun peniaga diminta untuk menurunkan harga, tapi GLC dan agensi tidak berbuat demikian.

Jadi saya hendak tahu kempen-kempen atau pendidikan konsumerisme ini apakah ada disampaikan kepada agensi-agensi atau GLC-GLC ini. Sebagai contoh

apabila kita membaca Laporan Ketua Audit Negara kita nampak banyak perolehan. Sebagai satu contoh Tuan Pengerusi, kita tengok Jabatan Haiwan di mana ini adalah maklumat daripada Laporan Ketua Audit Negara beli 2,500 ekor lembu betina, *yellow cattle*, di mana hanya dibekalkan 1,812 ekor dan daripada jumlah itu hanya 9 ekor yang mengikut spesifikasi.

■1710

1,282 ekor didapati ada masalah, ada penyakit dan akhirnya semua kos untuk menghapuskan lembu yang bermasalah, yang mempunyai penyakit ini kosnya ditanggung oleh pihak kementerian.

Sebagai contohnya Program Latihan Khidmat Negara, kita ada pembekalan kasut. Saya bagi contoh sahaja, ini carian maklumat daripada laporan Ketua Audit Negara. Kasut sukan, pakaian sukan 250 pasang kasut bernilai RM9,000 pakai beberapa kali rosak kerana kualitinya rendah. Tapak kasut itu koyak. Satu kes lagi 180 pasang kasut mengalami masalah yang sama bernilai RM6,850.

Dalam situasi sedemikian, apabila agensi atau jabatan atau kementerian mewakili rakyat menjadi satu entiti *consumer*, bagaimanakah hak-hak kami dilindungi? Apa tindakan yang boleh diambil oleh kementerian dalam aspek ini atau saya harap Yang Berhormat kemudian tidak akan memberi jawapan bahawa perkara ini yang dibangkitkan contohnya bukan di bawah kementerian saya. Apa yang penting ialah konsep kolektif *responsibility*.

Saya rasa pemimpin Barisan Nasional termasuk Yang Amat Berhormat Perdana Menteri kata saya kesal kerana peniaga enggan turunkan harga. Akan tetapi mengapakah orang ramai tidak mahu mendengar lagi kata-kata pemimpin-pemimpin ini. Ini kerana yang memboroskan, membazirkan wang rakyat sepanjang masa ialah pemimpin enggan menjadi contoh yang baik untuk berjimat cermat. Jadi, dalam aspek ini yang akhirnya yang rugi masih *consumer*, yang menjadi sasaran ialah *consumer*.

Jadi, saya hendak tahu apakah pihak kementerian ada memainkan peranan untuk memastikan agensi GLC ini juga dididik, pegawai juga dididik, pemimpin Barisan Nasional, Menteri-menteri, Timbalan Menteri ini dididik juga. Apabila melibatkan diri dalam membuat kontrak, pastikan kontrak tidak berat sebelah. Mesti melindungi hak kami sebagai *consumer* yang diwakili oleh pegawai-pegawai atau pemimpin, Menteri atau Timbalan Menteri.

Saya juga ingin rujuk kepada Tuntutan Tribunal Pengguna. Dalam maklumat yang diberi ada menyatakan jumlah kes yang telah dapat diselesaikan dan saya telah mengira peratusannya lebih kurang 76% daripada kes yang dinyatakan telah selesai pada tahun 2007. Daripada 8,101 kes, 6,186 kes telah selesai. Saya hendak tahu apa maksudnya selesai dalam aspek ini? Ini kerana saya sendiri banyak merujuk kes kepada Tribunal Tuntutan Pengguna dan apabila award telah diberi pengguna mengalami masalah. Dia kata tidak guna kita sampaikan kes ke tribunal akhirnya saya tidak dapat wang juga sebab award ini kurang dipatuhi, enggan dipatuhi oleh defendan yang sebelah itu. Jadi, saya ingin tahu berapakah kes daripada jumlah ini yang sebenarnya di mana pengguna ini telah mendapat balik kerugian mereka atau hak mereka apabila dikatakan kes ini telah selesai?

Saya juga kalau boleh ambil kesempatan ini meminta agar tribunal dapat meringkaskan sedikit prosedurnya. Saya tahu telah ringkas tetapi meringkaskan lagi sebab apabila kita membantu seorang pengadu untuk memfailkan kes di tribunal ini, tribunal akan meminta pergi buat carian maklumat syarikat dahulu, baru datang balik, kena buat salinan, tiga empat salinan, isi borang tiga empat salinan. Ada banyak kes di mana pengadu tidak fasih berbahasa Melayu. Kalau boleh tempatkan pegawai-pegawai berbangsa lain yang boleh berbahasa lain membantu *consumers* ini. Jadi, saya pohon penjelasan kepada perkara ini. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi: Saya seronok dengar suara Yang Berhormat Batu Gajah kalau dia berlembut begitu. *[Ketawa]*

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Terima kasih Tuan Pengerusi, lain kali panggil saya berucap lagi.

Tuan Haji Mahfuz bin Omar [Pokok Sena]: Terpakat juga Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi: Saya nampak Yang Berhormat Menteri tadi pun senyum mendengar. Sila Yang Berhormat Sekijang.

5.15 ptg.

Datuk Haji Baharum bin Haji Mohamed [Sekijang]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya ingin menyentuh Kepala 020100 atau pun 020200 di bawah Perdagangan Dalam Negeri dan Pembangunan Perniagaan.

Tuan Pengerusi, dengan peningkatan tertubuhnya pasar raya-pasar raya yang besar di dalam negara kita ini seperti *superstore*, *supermarket* dan macam-macam lagi nama yang diberikan, ini sebenarnya telah banyak membunuh peniaga-peniaga runcit kita di dalam negara ini.

Mereka tidak dapat bersaing dengan pasar raya-pasar raya ini dan akhirnya mereka terpaksa menutup perniagaan mereka dan ini tentunya tidak begitu sihat kepada negara kita. Ini kerana apabila mereka menutup perniagaan mereka sudah tentu mereka akan kehilangan pekerjaan dan akhirnya mereka akan menganggur dan ini tentunya membebankan kepada negara kita.

Keadaan ini saya rasa berlaku bukan sahaja di bandar-bandar besar bahkan di bandar-bandar kecil di seluruh negara kita termasuklah di kawasan saya di daerah Segamat, Johor sana yang mana mereka tidak dapat bersaing dan banyak yang menutup perniagaan mereka. Saya ingin tahu daripada kementerian apakah langkah-langkah ataupun pertolongan-pertolongan yang telah dan akan diberikan kepada peniaga-peniaga runcit ini supaya mereka terus dapat berniaga, supaya mereka ini terus dapat menikmati pembangunan di dalam negara kita ini dan mereka tidak terkubur begitu sahaja kerana dengan peningkatan pasar raya yang besar ini mereka sememangnya tidak dapat bersaing. Saya telah berjumpa dengan sekumpulan daripada peruncit-peruncit ini, mereka sering menyatakan kerisauan mereka kepada pasar raya ini.

Tuan Pengerusi, seperkara lagi yang ingin saya sentuh ialah tentang perkara 060300 di bawah ICT dan harta modal yang lain. Saya melihat kepada data yang diberikan ini iaitu permohonan sebanyak RM3.435 juta yang dipohon. Ia begitu kecil dan saya lihat. Kemudian di dalam pada masa yang sama juga saya melihat ada di bawah teknologi maklumat 010400, jadi ada dua perkara saya tidak ada maklumat dengan ICT ini. Saya rasa satu perkara yang sama, jadi saya ingin tahu apakah sebenarnya yang dipohon untuk *one-off* ini? Kalau untuk pembangunan di bawah RM3 juta untuk membangunkan ICT, saya ingat ianya adalah terlalu kecil untuk sebuah kementerian. Jadi, saya ingin tahu dan saya pohon menyokong. Terima kasih Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat Shah Alam.

Beberapa Ahli: [Ketawa]

5.19 ptg.

Tuan Haji Khalid bin Abd. Samad [Shah Alam]: Terima kasih Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi: Yang lain gelak, jadi maknanya itu tepatlah yang saya panggil ini.

Tuan Haji Khalid bin Abd. Samad [Shah Alam]: Tuan Pengerusi mengotakan janjilah, terima kasih. Saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Menteri *trading* 010300, 020100 dan 030200. Berhubung dengan 010300 - Dasar dan Perancangan. Saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Menteri sama ada kumpulan yang mengkaji dan menentukan dasar untuk tahun depan adalah orang-orang yang sama yang telah memberikan nasihat kepada beliau bahawa naikkan harga minyak tidak akan mendatangkan inflasi.

Kalau sekiranya mereka ialah orang-orang yang sama, tidakkah terbukti bahawa nasihat yang telah mereka beri dahulu tidak tepat. Saya khuatir bukan nasihat daripada mereka tetapi pandangan dan analisa daripada Yang Berhormat Menteri sendirilah. Apa yang telah dinyatakan dahulu dengan kenaikan harga minyak itu tidak akan berlaku inflasi, tidak akan naik harga barang tetapi seperti mana yang kita tahu apa yang telah berlaku ialah kita telah mencatat kadar inflasi yang tertinggi sebanyak 8.5%.

■ 1720

Sekiranya nasihat itu adalah daripada mereka, apakah tindakan yang ingin dilakukan oleh Yang Berhormat Menteri untuk mungkin mendidik mereka kah, hantar kursus kah supaya lain kali tidak beri nasihat yang samalah. Itu soalan yang pertama. Kedua berhubung dengan 030200 tetapi kalau yang nasihat itu datang daripada Yang Berhormat Menteri, dia pula lah yang kena pergi kursus.

Tuan Pengerusi: Awas sedikit Yang Berhormat jangan ada sangkaan jahat.

Tuan Haji Khalid bin Abd. Samad [Shah Alam]: Tidak apa abang. Kedua, soal 030200, Hal Ehwal Pengguna. Saya melihat ada banyak *billboard-billboard* ini yang mana pengguna diajar soal bandingkan harga, tentukan mutu, beli hanya yang perlu. *Billboard-billboard* ini saya jangka mungkin meletakkan sebahagian daripada kesalahan ataupun persoalan hendak kawal inflasi itu kepada tangan pengguna. Walaupun saya faham bahawa hendak bajetkan pendapatan rumah itu perlu tetapi inflasi itu saya rasa lebih yang menentukan ataupun yang menghasilkan kesan inflasi ini bukan sangat pengguna yang tidak pandai hendak *balance* dia punya *check book* ataupun dia punya *income* dan pendapatan setiap bulan. Akan tetapi lebih ditentukan dan dikesani daripada dasar-dasar yang ditetapkan oleh kerajaan itu sendiri.

Lalu saya rasa perbelanjaan untuk *billboard-billboard* ini mungkin boleh ialah sepatutnya kita ada dalam kita punya kurikulum pendidikan kah, apakah, adalah *home science* kah, *home economics* kah. Ini supaya daripada kecil lagi kita sudah ajar rakyat kita untuk berjimat cermat, untuk macam mana hendak *balance* dia punya *check book* dan sebagainya. Kita tidak perlulah belanja mungkin dengan *billboard-billboard* yang seperti ini kerana sebenarnya bila orang yang baca itu dalam keadaan pendapatan mereka hanya RM750 sebulan, dia naik sakit hati kerana dia tahu bahawa ia bukan masalah dia, inflasi ini berlaku.

Bukan kerana dia tidak pandai hendak bandingkan harga, hendak beli barang yang bermutu, beli hanya barang yang perlu, kerana ia mesej yang sedikit sebanyak macam menyindir bahawa ini semua masalah oleh sebab rakyat yang tidak pandai menguruskan kewangan rumah tangga mereka. Saya rasa itu mungkin tidaklah setepat apa yang berlaku.

Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]: [Bangun]

Tuan Pengerusi: Tidak perlu mencelah Yang Berhormat.

Tuan Haji Khalid bin Abd. Samad [Shah Alam]: Oh! Yang Berhormat Kota Belud? Tidak payahlah. Biar saya habiskan dulu.

Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]: Pasal cara hendak ...

Tuan Haji Khalid bin Abd. Samad [Shah Alam]: Okeylah, bagilah. Kesian dia datang dari jauh kan Kota Belud.

Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]: Tuan Pengerusi terima kasih Yang Berhormat Shah Alam. Saya sebenarnya kita tahu semua bahawa masalah kenaikan harga minyak ini dan kenaikan harga barang ini adalah masalah semua pihak bukan sahaja masalah kerajaan. Saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Shah Alam. Tadi Yang Berhormat Batu Gajah seolah-olah mengatakan bahawa kesilapannya itu banyak kepada kerajaan. bagaimana untuk mengajar rakyat untuk menurunkan harga, berbelanja secara berhemah dan sebagainya. Saya hendak tanya Yang Berhormat Shah Alam, kenapa dewan-dewan perniagaan Tionghoa, dewan-dewan perniagaan Cina tidak mengambil peranan yang lebih aktif dalam meminta pengusaha-pengusaha, peniaga-peniaga yang rata-ratanya adalah daripada kalangan sahabat-sahabat kita yang berbangsa Tionghoa. Itu soalan saya.

Tuan Haji Khalid bin Abd. Samad [Shah Alam]: Saya ingat soalan Yang Berhormat Kota Belud ini mungkin saya duduk jauh dia nampak saya ni macam orang Tionghoa tetapi sebenarnya saya tidak.

Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]: Tidak, tidak saya hendak tanya.

Tuan Haji Khalid bin Abd. Samad [Shah Alam]: Lalu saya rasa soal cara ianya ditangani, nombor satu hakikatnya inflasi berlaku oleh sebab dinaikkan harga minyak. Apabila harga minyak naik, ini sudah melencong sedikit Tuan Pengerusi tetapi

tidak apalah seminit. Bila harga minyak naik sebenarnya negara kita mendapat pendapatan yang berlipat kali ganda tetapi bila naik harga minyak dia sebut...

Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]: Soalan saya lain.

Tuan Haji Khalid bin Abd. Samad [Shah Alam]: Nantilah sekejap saya hendak tanya. Bila harga minyak naik dia cerita tentang subsidi yang naik, dia tidak cerita tentang pendapatan yang naik. Bila harga minyak turun dia cerita tentang pendapatan turun lalu sekarang ini kita susah. Lalu seolah-olah rakyat Malaysia ini harga minyak naik pun kita sakit, harga minyak turun pun kita sakit.

Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]: Soalan saya lain.

Tuan Haji Khalid bin Abd. Samad [Shah Alam]: Dalam soal persatuan peniaga Tionghoa itu saya rasa sepatutnya tanya kepada Yang Berhormat Batu Gajah paling kurang dia Tionghoa, tanya kepada saya manalah saya hendak tahu.

Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]: Pendapatnya?

Tuan Haji Khalid bin Abd. Samad [Shah Alam]: Nombor dua saya rasa macam mana sekali pun mana-mana persatuan perniagaan sama ada orang Tionghoa ataupun orang Melayu hakikatnya bila harga minyak naik sudah pasti harga barang-barang akan naik. So yang ketiga, soal perdagangan dalam negeri. Ini sekali lagi hendak masuk kepada soal minyak inilah. Saya faham bahawa ramai yang telah sebut. Saya hendak tanyalah dari segi pandangan Kerajaan Barisan Nasional. Minyak ini, harta rakyat. Lalu bila minyak ini harta rakyat sepatutnya kita mendapat manfaat, tidak bolehlah kita dilayani seperti mana orang lain. Dalam erti kata kita terpaksa beli minyak pada harga pasaran ataupun harga pasaran antarabangsa ataupun lebih mahal daripada harga pasaran antarabangsa kerana minyak itu kita punya.

Saya faham bila ada keuntungan Petronas dapat dia akan labur balik dalam negara dan sebagainya, itu saya faham tetapi Yang Berhormat Menteri sendiri hari itu kalau tidak silap sayalah mungkin boleh diperbetulkan, telah menyatakan bahawa sebenarnya keuntungan Petronas pun hanya 30% yang datangnya daripada penjualan minyak. Mungkin yang dimaksudkan ialah penjualan domestik ataupun apa tidak tahu tetapi dia kata banyak yang datang daripada *investment*, banyak yang datang daripada internasional, hanya 30% sahaja. Lalu bererti bahawa kalau sekiranya diberikan manfaat *direct* kepada rakyat duit yang Petronas dapat dan keuntungan yang diperoleh dia masih tidak terjejas dan dia masih boleh labur balik kepada negara kita.

Apa yang pentingnya ialah bila kita turunkan harga minyak itu kepada satu kadar yang rendah, kita rakyat jelata semuanya akan mendapat manfaat dan ianya mempunyai satu kesan yang menyeluruh. Bukan sekadar harga minyak sahaja akan turun tetapi harga barang-barang makanan dan sebagainya. Saya cukup yakin walaupun bercanggah dengan debat Yang Berhormat Menteri Penerangan dulu, saya cukup yakin turunkan harga minyak, inflasi akan turun bukan sebaliknya. Lalu saya mintalah kalau boleh Yang Berhormat Menteri menyentuh ketiga-tiga isu ini. Terima kasih.

5.28 ptg.

Tuan Mohd. Nizar bin Haji Zakaria [Parit]: Terima kasih Tuan Pengerusi, saya ingin menyentuh Butiran 020100 dan 020200, Perdagangan Dalam Negeri dan Pembangunan Perniagaan. Saya ingin bertanya kenapa peniaga masih lagi tidak menurunkan harga seperti yang disarankan dan mengapa mereka berani berbuat demikian. Apakah pihak kementerian tidak mempunyai kuasa bagi mengawal harga barangan pengguna dan kenapa ia tidak efisien dalam menangani kemelut kenaikan harga barangan pengguna? Tuan Pengerusi, perniagaan jualan langsung dilihat semakin berkembang di negara kita. Saya lihat banyak iklan dan promosi yang dijalankan oleh syarikat jualan langsung. Saya ingin bertanya kepada pihak kementerian berapa bilangan syarikat jualan langsung yang beroperasi di negara kita dan pecahan jenis jualan.

Saya lihat banyak promosi yang dilakukan oleh syarikat jualan langsung lebih menjurus kepada pendapatan luar biasa. Seolah-olah macam skim cepat kaya, bukan seperti jualan langsung dahulu yang dilihat menekankan aspek penjualan barang. Akan tetapi yang masa kini dilihat cenderung menarik orang menjadi ahli dan menjanjikan pendapatan berkali-kali ganda dengan hanya mencari orang sahaja tanpa perlu menjual produk ataupun barangan. Saya juga ingin membangkitkan sekali lagi

isu yang telah saya kemukakan untuk sesi jawapan lisan yang lalu iaitu kewujudan *hypermarket* yang boleh mengancam kelangsungan perniagaan peniaga-peniaga kecil di negara kita.

Saya menyarankan sekali lagi agar kementerian boleh mengadakan satu kerjasama di antara *hypermarket* dengan peniaga-peniaga kecil di mana pasar raya *hypermarket* ini menjual produk-produk keluaran mereka pada harga borong yang mana peniaga-peniaga boleh menjual barangan tersebut pada harga yang sama dijual di *hypermarket*. Sebagai contoh, *hypermarket* 'A' mengeluarkan produk cili sos dan dijual premis mereka pada harga RM2.50. Sekiranya wujud kerjasama antara *hypermarket* dan peniaga kecil mereka ini boleh membeli sos cili tersebut pada harga RM2.00 dan menjualnya pada harga RM2.50 seperti mana dijual di pasar raya *hypermarket*. Ini sekurang-kurangnya boleh memberi kelegaan dan ruang untuk peniaga kecil bersaing dengan *hypermarket* di negara kita.

■1730

Saya simpati dengan nasib peniaga kecil yang mana mereka kehilangan pelanggan akibat barangan yang dijual di kedai mereka agak mahal berbanding di *hypermarket* kerana harga borong yang mereka perolehi pun sudah sedia mahal. Saya lihat harga murah yang ditawarkan oleh *hypermarket* mungkin dapat dinikmati sebahagian golongan yang duduk berdekatan *hypermarket* ataupun bandar besar. Macam di Parlimen Parit, *hypermarket* hanya ada di Ipoh yang jaraknya agak jauh. Jadi bagaimana penduduk di luar bandar ingin menikmati harga barangan murah tanpa perlu pergi ke *hypermarket*.

Tuan Pengerusi, Butiran 030100 – Penguatkuasa (Ibu Pejabat). Berkenaan dengan penguatkuasaan tanda halal, saya ada melihat web kementerian ada tertulis penguatkuasaan tanda halal. Saya tidak pasti adakah kementerian mengadakan kerjasama dengan JAKIM dalam memantau penggunaan tanda halal kerana apa yang saya lihat tanda Halal pada produk kita boleh diletakkan begitu sahaja. Adakah pihak kementerian ada mengambil tindakan terhadap syarikat yang menyalahgunakan tanda halal dan sekiranya ada, berapa bilangan syarikat yang terbabit yang telah diambil tindakan.

Selain daripada itu saya ingin bertanya kenapa Majlis Harga Barang Negara (MHBN) hanya memantau harga di pasar raya sahaja sedangkan semua maklum harga yang ditawarkan di pasar raya memang sedia murah jika dibandingkan dengan pasaran terbuka. Apa yang menjadi persoalannya, kenapa majlis ini tidak memantau harga barangan di pasar terbuka yang mana harga ditentukan oleh peniaga dan peruncit.

Seterusnya, Tuan Pengerusi, saya ingin menyentuh 030200 – Hal Ehwal Pengguna. Saya lihat banyak persatuan pengguna ada di negara kita. Oleh itu, saya ingin bertanya kepada kementerian, berapa bilangan persatuan pengguna yang ada di negara kita dan senarai persatuan pengguna yang menerima bantuan daripada pihak kementerian serta jumlah yang diberi bagi setiap persatuan. Adakah pihak kementerian memberi kerjasama yang baik kepada persatuan pengguna ini dan sejauh manakah pihak kementerian memberi respons terhadap isu yang dibangkitkan oleh persatuan pengguna?

Tuan Pengerusi, selain daripada itu saya berharap agar pihak kementerian memperbanyakkan rancangan kepenggunaan yang mana saya lihat masih lagi kurang. Selain daripada itu, kementerian boleh mewujudkan Jawatankuasa Pendidikan Kesedaran Kepenggunaan yang ditempatkan di premis-premis perniagaan serta dapat memberi maklumat yang tepat kepada pengguna.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Ronald Kiandee) **mempengerusikan Jawatankuasa**]

Tuan Pengerusi, saya ingin menyentuh Butiran 030300 – Tribunal Tuntutan Pengguna. Saya ingin tahu berapa bilangan kes tuntutan yang telah diselesaikan oleh pihak tribunal serta sejauh manakah pihak syarikat mematuhi arahan yang dikeluarkan oleh tribunal. Adakah pihak kementerian bercadang untuk menjadikan tribunal ini menjadi Mahkamah Khas Pengguna yang mana ianya setaraf dengan mahkamah sedia ada di negara kita kerana saya merasakan di negara kita ini hak pengguna masih belum dilindungi sepenuhnya dan sebaik-baiknya. Apakah bentuk penguatkuasaan yang diambil terhadap syarikat yang gagal mematuhi arahan yang dikeluarkan oleh

pihak tribunal. Menjadi tanggungjawab kementerian untuk melindungi hak pengguna agar pengguna kita mendapat pembelaan sewajarnya. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Ahli-ahli Yang Berhormat, setakat ini 19 orang Ahli Parlimen telah berucap untuk kementerian ini. Saya rasa saya akan bagi dua lagi Ahli Parlimen, selepas itu saya minta menteri untuk menjawab. Boleh? Kepong.

5.34 ptg.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Tuan Pengerusi, halaman 320, 030000—Konsumerisma. Saya dengan ringkas sahaja.

Tuan Pengerusi, di sini kita nampak banyak yang bangkitkan perkara-perkara *hypermarket* dan sebagainya termasuklah penjelasan daripada Yang Berhormat baru-baru ini, di dalam Dewan ini juga. Saya ingat yang mengatakan bahawa selain daripada *hypermarket* yang mempunyai modal yang banyak, kedai-kedai yang kecil dan sebagainya tidak dapat berbuat demikian kerana mungkin barang-barang yang diimport itu dengan harga yang tinggi dan tidak boleh diturunkan dengan begitu sahaja dan sebagainya. Memang, saya di sini berharaplah Yang Berhormat dapat mengkaji macam mana kita boleh membantu mereka juga. Bukan sahaja *Giant* atau *Carrefour* dan sebagainya, tetapi ini orang yang kecil. *Carrefour*, Yang Berhormat tahu, ini memang menguntungkan orang di bandar sahaja, di luar bandar tidak.

Di sini saya pun hendak sebut satu perkara lagi yang akan saya bangkitkan iaitu mengenai ubat palsu, *counterfeit medicines*. Walaupun kementerian ada mengambil tindakan tetapi saya nampak tidak cukup. Penyelarasan di antara kementerian Yang Berhormat dengan Kementerian Kesihatan memang perlu dipertingkatkan termasuklah dengan badan-badan farmasi dan perubatan. Memang perlu dipertingkatkan kerana setiap tahun ubat-ubat palsu ini yang dirampas atau disita itu lebih daripada RM20 juta. Ini memang satu jumlah yang besar. Itu pun kita belum tahu lagi bagi setiap juta yang dirampas, berapa lagi yang tidak dapat dikesan. Tuan Pengerusi, memang ubat palsu tidak baik untuk rakyat Malaysia.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Ya, betul, betul, Yang Berhormat.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Betul. Memang tidak baik. Di sini kita hendak tahu macam mana Yang Berhormat dapat mempertingkatkan usaha untuk mencegah ubat-ubat yang palsu ini termasuklah ubat palsu, *counterfeit medicine* memang ia ubat yang pihak penipu ini sengaja dan dengan cara yang palsu untuk melabelkan ubat dari segi punca dan sebagainya dan ini semua palsu. Ini memang satu perkara yang penting di dalam dunia ini, bukan sahaja di Malaysia. Ubat palsu ini ada 10% daripada jumlah ubat yang dibekalkan. Ini akan meningkat kepada angka 16% tidak lama lagi.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat, ada tidak *expiry date* diubah...

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Apa dia?

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: ...dalam ubat-ubatan kita. *Expiry date* - tarikh luput ubat itu ada tidak diubah?

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Bukan sahaja *expiry date*, ini memang ubat palsu. *Expiry date* termasuklah *expired*lah itu. Ini bukan *expired*, *counterfeit medicine* sahaja. Di dunia ini lebih USD20 bilion tiap-tiap tahun dan ini belum tahu lagi yang tidak dikenal pasti dan ia akan meningkat. Di negara kita, pihak kementerian mestilah mengambil perhatian mengenai hal ubat palsu ini supaya rakyat Malaysia tidak akan membeli ubat palsu dan kita mestilah mempertingkatkan cara-cara termasuk di *code bar* dan sebagainya. Kita mempertingkatkan kesedaran konsumerisme supaya kita sama-sama dapat mencegah penjualan ubat palsu ini.

Akhir sekali mengenai Majlis Harga Barang Negara (MHBN) ini. Walaupun saya ada dengar majlis ini tetapi saya berharaplah Yang Berhormat Menteri dapat menerangkan apakah peranan yang positif, yang berkesan yang dimainkan oleh Majlis Harga Barang Negara kita. Adakah majlis ini benar-benar mewujudkan perkara-perkara yang dapat membantu kita dari segi memastikan harga-harga barang di Malaysia ini adalah berpatutan? Sekian, terima kasih.

■1740

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Pasir Salak. Kemudiannya Yang Berhormat Menteri menjawab.

5.40 ptg.

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya pergi kepada halaman 320 berkenaan butiran 020100 – Perdagangan Dalam Negeri dan juga 030100 dan 030200. Berhubung dengan Perdagangan Dalam Negeri, saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Menteri, apakah tidak mungkin supaya aktiviti kementerian ini di struktur semula supaya tugas-tugas dalam bidang perdagangan dalam negeri ini benar-benar mencerminkan aktiviti perdagangan dalam negeri. Satu perkara perdagangan dalam negeri yang terkeluar daripada kementerian ini ialah berhubung dengan perdagangan kereta ataupun automotif.

Saya hairan kenapa pula *International Trade* atau Kementerian Perdagangan Antarabangsa pula menjaga hal ehwal perdagangan kereta di dalam negeri? Jadi khususnya kereta-kereta yang dipasang di dalam negeri dan diedarkan serta dijual oleh syarikat-syarikat di dalam negeri. Jadi ini adalah satu keadaan di mana saya rasa tidak adanya penyelarasan ataupun penstrukturan fungsi kementerian di dalam kerajaan kita di antara Kementerian Dalam Negeri dan Kementerian Perdagangan Antarabangsa.

Selain daripada itu, ialah berhubung dengan penguatkuasaan. Memang sebelum ini pun Yang Berhormat Menteri dan juga kerajaan memberitahu kepada orang awam dan kepada kita semua bahawa ada pasukan penguat kuasa yang begitu ramai sekali untuk memastikan bahawa pengguna-pengguna ini tidak menjadi mangsa kepada mereka iaitu peniaga-peniaga yang bermotifkan keuntungan yang keterlaluan. Walau bagaimanapun kita...

Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]: [Bangun]

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: Sekejap. Kita dapati bahawa keadaan di mana harga-harga ini tidak terkawal dan masih berterusan. Jadi ini menunjukkan pasukan penguatkuasaan tidak mencukupi. Bukan dari segi bilangan mereka tetapi dari segi keberkesanan mereka. Jadi dengan sebab itu saya menyeru kepada Yang Berhormat Menteri untuk melihat bukan sahaja dari segi kuantiti ataupun *numbers* penguat kuasa itu, tetapi keupayaan mereka dan kebolehan mereka, kepakaran mereka menjadi pihak penguat kuasa.

Menyebut tentang pasukan penguat kuasa ini, di antara satu perkara yang mereka kena ada untuk menjadi penguat kuasa yang berkeupayaan, mereka ada ilmu dan pengetahuan berhubung dengan soal perniagaan. Bukan hendak tunjuk mereka badan besar, boleh hendak menakutkan orang dan sebagainya. Akan tetapi mereka mesti *knowledgeable*, ada *business knowledge* dengan izin. Umpamanya, berhubung dengan bagaimana sesuatu barang itu dikeluarkan dan apakah kos barangan itu?

Costing dia, *pricing* dia, *the pricing structure*, *costing structure*, di mana? Apabila kita kaji dia punya struktur, kos dan struktur harga itu kita dapati terdapatnya unsur-unsur *profiteering* ataupun pengambilan untung yang sangat berlebihan. Jadi ini kita tahu, apabila barang-barang itu dijual pada satu-satu harga, adakah margin keuntungannya keterlaluan? Kita hanya dapat tahu kalau kita faham dari segi bagaimana sesuatu barang itu dikeluarkan dan apakah *cost item* di dalam pengeluaran barang-barang itu.

Jadi ini saya perhatikan, kadang-kadang mereka yang diambil bekerja dan bertugas ini, mereka pun tidak tahu apakah perkara yang berhubung dengan kos dan harga yang dikenakan kepada pengguna. Ya, Yang Berhormat Kota Belud.

Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]: Terima kasih Yang Berhormat. Saya tadi tanya soalan ini kepada Yang Berhormat Shah Alam. Dia berlagak pandai, tetapi dia tidak jawablah. Yang Berhormat Pasir Salak, saya cuma ingin bertanya kepada Yang Berhormat.

Seperti mana saya katakan tadi, masalah kenaikan harga barangan ini adalah masalah semua pihak, bukan sahaja masalah kerajaan. Akan tetapi, setuju atau tidak Yang Berhormat, kalau kita katakan bahawa tidak usaha yang betul-betul serius

daripada Dewan-dewan Perniagaan Tionghoa yang mana saya pasti ahli-ahlinya adalah di kalangan peniaga-peniaga Tionghoa yang sememangnya mengontrol kebanyakan daripada perniagaan runcit di negara kita ini.

Tadi kita dengar Yang Berhormat Batu Gajah mengatakan meminta supaya pemantau harga ini yang berbangsa Tionghoa dilantik untuk memberitahu meminta peniaga-peniaga berbangsa Cina, sahabat kita ini supaya menurunkan harga. Jadi setuju atau tidak Yang Berhormat Pasir Salak, kalau kita minta supaya DAP, parti yang mempunyai ramai ahli-ahli wakil rakyat berbangsa Cina untuk turun ke bawah. Jangan hanya masuk kampung, keluar kampung, hentam kerajaan tentang hal ini. Jadi saya minta pandangan tentang Dewan Perniagaan tadi itu. Terima kasih.

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya rasa Dewan Perniagaan pun pengguna juga, Ahli-ahli Dewan Perniagaan. Mereka pun tidak suka kepada harga-harga yang keterlaluan yang boleh membebankan mereka sebagai pengguna. Jadi dengan sebab itu, saya rasa mereka tidak anti kepada usaha-usaha untuk menurunkan harga. Soalnya, sama ada satu kempen dilakukan oleh mereka, itu saya kurang pastilah apa sebabnya mereka tidak melakukan apa-apa kempen untuk membantu kerajaan bagi menurunkan harga-harga barang. Tuan Pengerusi, saya ingin...

Tuan Pua Kiam Wee [Petaling Jaya Utara]: [Bangun]

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: Ya, dari mana?

Tuan Pua Kiam Wee [Petaling Jaya Utara]: Petaling Jaya Utara.

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: Petaling Jaya Utara, sila.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Ya.

Tuan Pua Kiam Wee [Petaling Jaya Utara]: Terima kasih Tuan Pengerusi dan Terima kasih Yang Berhormat Pasir Salak. Saya hendak jawab sedikit sahaja. Peniaga-peniaga Tionghoa di dalam persatuan-persatuan ataupun *associations* peniaga-peniaga pun menghadapi masalah dari segi persaingan.

Sebenarnya harga-harga runcit oleh peniaga-peniaga Tionghoa ini sama ditekan untuk menjadi lebih rendah sebab persaingan yang diberikan oleh *hypermarket* yang memberikan harga rendah kepada semua rakyat di Malaysia. So, kalau peniaga Tionghoa ini dituduh sebagai pihak yang mengekalkan harga yang tinggi, saya agak ini tidak adil sebab pada hakikatnya harga runcit sekarang semuanya dikuasai oleh pihak *hypermarket*. Itu sahaja.

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: Tuan Pengerusi, tidak ada sesiapa yang membuat tuduhan dan saya pun bersimpati. Mungkin peniaga-peniaga Tionghoa di peringkat runcit ataupun *retailers* dia tidak dapat menurunkan harga, mungkin stok dia stok lama. Jadi hendak *clear* stok lama ini, tidaklah boleh jual harga baru. Juallah harga lama. Mungkin esok apabila stok baru datang, dia beli dengan harga yang murah, dia juallah dengan harga baru yang murah.

Tuan Pua Kiam Wee [Petaling Jaya Utara]: Terima kasih, terima kasih Pasir Salak.

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: Saya baik. [Ketawa] Jangan salah faham. Lagi satu Tuan Pengerusi iaitu berhubung dengan sektor perbankan, *banking sector* dengan izin. Kenapa kita dapati bank-bank di Malaysia ini, untungnya begitu berbilion-bilion ringgit, kenapa? Kenapa mereka tidak menunjukkan bahawa *customer friendly* ataupun prihatin ingin membantu kerajaan untuk mewujudkan ekonomi yang mampan dan juga menjauhkan daripada inflasi yang membebankan rakyat. Ini kerana kalau bank mengenakan faedah dengan begitu ketat dan tinggi sekali, dengan penaltinya, dengan macam-macam kadar yang dikenakan, ini membebankan pihak peminjam.

■1750

Pihak peminjam terpaksa menanggung kos ini dan memindahkan kos ini kepada pengguna. Jadi, dengan sebab itu saya ingin menyeru kepada pihak Yang Berhormat Menteri dan juga kerajaan melihat *banking sector* kita ini. Ini kerana kalau dibandingkan dengan *banking sector* di negeri seperti negeri Jepun atau Korea, dia orang tidak mengambil keuntungan yang begitu banyak sekali sampai bilion-bilion.

Namun, di Malaysia ini kita dapati bahawa *banking sector* kita ini terlalu begitu mementingkan keuntungan yang besar dan menyetepikan kepentingan pelanggan dan pengguna.

Akhirnya membawa kepada keadaan ekonomi yang mempunyai inflasi, kadar inflasi yang tinggi. Itu satu perkara yang saya harap Yang Berhormat Menteri dapat melihat dan begitu juga kepada pemaju-pemaju perumahan. Pemaju-pemaju perumahan juga mengenakan harga di mana margin keuntungannya begitu tinggi sekali dan ini juga akan membebankan kepada pembeli-pembeli rumah. Pembeli-pembeli rumah yang merupakan sama ada pengguna ataupun peniaga menanggung kos yang tinggi. Apabila dia menanggung kos yang tinggi aktiviti perniagaan dia akan menjadi satu bebanan. Oleh itu, bebanan ini terpaksa ditransfer, dipindahkan kepada pengguna-pengguna lain pula.

Jadi, menimbulkan satu *change reaction*, satu putaran yang di mana keadaan ekonomi harga-harga barang tidak terkawal dan meningkat begitu tinggi sekali. Jadi apabila kita bercakap soal kepenggunaan, kita bercakap soal hendak menangani inflasi, bukan sekadar harga petrol, harga minyak sebagaimana yang disebutkan oleh Yang Berhormat Shah Alam tadi. Banyak faktor yang perlu di ambil kira dan diperhatikan dan dikawal sebaik mungkin. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Sila Yang Berhormat Menteri. Menteri, menjawab Yang Berhormat.

Seorang ahli: Satu *point* yang belum dibangkit, *two minutes*.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat boleh mencelah nanti, saya akan izinkan Yang Berhormat.

5.52 ptg.

Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna [Dato' Shahrir Abdul Samad]: Tuan Pengerusi, pertamanya saya ingin mengucapkan banyak terima kasih kepada seramai 21 Ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian dalam membahaskan mengenai belanjawan atau bajet bagi Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna bagi tahun 2009 di peringkat Jawatankuasa. Saya tidak akan menjawab semua pandangan dan teguran kerana ada yang telah meminta secara *detail* mengenai dengan umpamanya pemberian bantuan kepada badan-badan pengguna, badan-badan NGO atau bukan kerajaan ataupun dari segi permintaan-permintaan tentang bagaimana sesuatu peruntukkan itu dibelanjakan dengan begitu teliti.

Namun, saya rasa patut saya mengambil peluang pada petang ini, untuk memberi jawapan kepada perkara-perkara tentunya telah menarik minat ramai daripada Ahli-ahli Yang Berhormat khususnya dari beberapa segi. Pertamanya, dari segi peranan *hypermarket* ataupun pasar raya besar. Pertamanya, dari segi kesan negatifnya, telah dikatakan telah membawa kepada satu keadaan di mana kedai-kedai runcit tempatan iaitu golongan peniaga kecil. Berhadapan dengan masalah untuk bersaing pula dengan pasar raya-pasar raya gergasi ini, yang sudah menjadi sebagai satu institusi peruncitan di dalam negara kita. Dari segi negatifnya memang saya mengakui bahawa saya dan kementerian juga telah mendapat aduan dan pandangan daripada Persatuan Penjaja dan Peniaga Kecil dan juga daripada persatuan-persatuan peniaga di negeri-negeri yang berkenaan yang telah memberi teguran terhadap pembukaan dan kewujudan pasar raya-pasar raya berkenaan.

Saya ingat bahawa sebaik sahaja dalam masa saya mengambil alih jawatan ini, pada awal selepas pilihan raya umum yang lalu. Saya teringat membaca pandangan yang disampaikan oleh Persatuan atau Dewan Perniagaan Tiong Hwa di Pulau Pinang yang telah menyatakan bantahan mereka terhadap pembukaan pasar raya ataupun *hypermarket* di dalam negeri yang berkenaan. Ada juga satu keadaan di mana di negeri Johor sendiri terutamanya di bandar Kluang umpamanya, pihak kerajaan negeri telah membuat bantahan terhadap pembukaan pasar raya ataupun *hypermarket* di bandar ataupun pekan kecil, di bandar Kluang itu.

Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna mengambil kira pandangan dan bantahan ini dan sehingga ini kita tidaklah menggalakkan sangat pada pembukaan *hypermarket*. Akan tetapi, tidak juga melarang kepada pembukaan mereka bermakna bahawa setiap permohonan terutamanya daripada pasar raya atau *hypermarket* asing ditimbang dari segi kesesuaian dan

keperluan tempat yang berkenaan. Terutamanya dengan mengambil pandangan daripada pihak berkuasa tempatan dan kedua mengambil pandangan juga daripada pihak kerajaan negeri. Sekiranya ada bantahan daripada Pihak Berkuasa Tempatan ataupun bersama dengan kerajaan negeri yang berkenaan. Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna tidak akan menggalakkan kepada pembukaan *hypermarket* asing terutamanya di kawasan-kawasan yang tertentu. Perintah ini ataupun keputusan ini dikenakan bagi *hypermarket* asing. Akan tetapi, bagi *hypermarket* yang dimiliki oleh masyarakat tempatan. Memangnya...

Tuan Pua Kiam Wee [Petaling Jaya Utara]: Terima kasih Tuan pengerusi, terima kasih Yang Berhormat Menteri. Sebenarnya polisi *hypermarket* ini akan membawakan banyak faedah kepada rakyat Malaysia bukan sahaja dari segi pekerjaan yang dapat diberikan kepada orang ramai, terutamanya dalam masa ekonomi yang merosot pada masa ini. Akan tetapi ia juga dapat memberikan dan mengurangkan kadar inflasi bagi negara kita. Ini adalah sebab barang-barang yang dijual di *hypermarket* selalunya adalah lebih murah daripada kedai-kedai runcit di luar atau pun mini market-mini market yang di luar.

Akan tetapi saya pada masa yang sama juga begitu bersimpati dengan kemerosotan *business* bagi kedai-kedai runcit yang kecil di mana mereka kehilangan *business* kerana ramai yang telah memindah pembelian mereka kepada *hypermarket-hypermarket*. Adakah lebih berkesan bagi kementerian kalau katakan kementerian tidak menghalang penubuhan dan boleh jadi memberikan sedikit galakan kepada penubuhan *hypermarket-hypermarket* ini.

Akan tetapi pada masa yang sama mewujudkan satu pelan atau suatu dasar untuk meningkatkan daya persaingan bagi kedai-kedai runcit dan peniaga-peniaga kecil, ini supaya mereka dapat bersaing dengan *hypermarket*. Persaingan adalah satu dasar yang amat baik bagi negara kita sebab ini adalah cara yang semula jadi untuk menurunkan harga di negara kita. So, boleh jadi kementerian boleh mewujudkan satu pelan untuk meningkatkan daya persaingan bagi kedai runcit kecil seperti meningkatkan cara mereka dapat bergabung dan membuat promosi ataupun membuat *marketing* teknik yang lebih *advance* untuk menarik semula pelanggan-pelanggan mereka.

Saya berasa kita perlu menolong kedai-kedai runcit kecil ini dari segi meningkatkan daya persaingan mereka dan bukannya dari segi menghalang penubuhan *hypermarket* yang baru. Terima kasih.

Dr. Haji Mohd. Hayati bin Othman [Pendang]: Terima kasih Menteri dan Tuan Pengerusi. Sebenarnya saya hendak tahu, apakah dasar ataupun polisi di dalam pemberian lesen untuk membuka *hypermarket* di sesuatu pekan? Ini kerana saya tengok di suatu pekan dalam jarak 3 kilometer, 4 kilometer ada kadang-kadang 2 hingga 3 *hypermarket* yang di bina. Ini akan menyebabkan masalah kepada pekedai-pekedai runcit ini. Minta jawapan Yang Berhormat Menteri.

■1800

Dato' Shahrir Abdul Samad: Tuan Pengerusi, sebentar tadi saya telah menyatakan bahawa hanya dari segi *hypermarket* asing sahaja yang Kementerian Perdagangan Dalam Negeri menggunakan kuasa untuk menentukan sama ada boleh dibuka ataupun tidak boleh dibuka. Namun bagi perniagaan, di mana kalau kita membuka *supermarket* atau pasar raya ataupun mini market ia bergantung pada lesen yang biasa daripada majlis penguasa tempatan. Ini bermakna kita jangan tersilap bahawa kawalan Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna dari segi kebenaran untuk sesebuah *hypermarket* terhad kepada *hypermarket* asing sahaja dan *hypermarket* yang dimiliki orang tempatan, umpama contohnya, *Mydin* ataupun *The Store* tertakluk kepada lesen perniagaan dan keperluan yang ditetapkan oleh pihak berkuasa tempatan.

Sebelum Yang Berhormat Petaling Jaya Utara...

Dr. Haji Mohd. Puad Zarkashi [Batu Pahat]: Sikit sahaja. Maksudnya kalau macam *Carrefour* dan sebagainya sekarang ini tidak dibenarkan lagi untuk dibuka.

Dato' Shahrir Abdul Samad: Ia bukan tidak dibenarkan tetapi ia berasaskan kepada pertimbangan. Setiap permohonan itu diberikan pertimbangan berasaskan kepada pandangan dan teguran daripada peringkat bawahan atau di tempat yang dicadangkan iaitu pihak berkuasa tempatan berhak untuk memberi teguran, kerajaan

negeri berhak memberi teguran dan juga persatuan-persatuan bukan kerajaan dalam kawasan berkenaan pun boleh memberi teguran. Teguran-teguran ini akan diambil kira sama ada hendak diluluskan ataupun tidak. Itu dasar yang telah kita tetapkan kerana setakat ini sudah pun agak terlalu banyak *hypermarket* yang dibuka dalam negara ini sehinggakan kadarnya ialah satu *hypermarket* bagi 250,000 rakyat Malaysia iaitu 100 berbanding dengan 26 juta.

Tuan Chua Tian Chang [Batu]: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Batu minta jalan, Yang Berhormat.

Dr. Haji Mohd. Puad Zarkashi [Batu Pahat]: Tuan Pengerusi, sedikit sahaja lagi. Kalau begitu caranya, maksudnya bergantung pada nasihat daripada majlis perbandaran dan sebagainya saya rasa ia tidak menyebabkan kita mempunyai satu dasar yang tegas dari segi untuk memastikan tidak lagi banyak *hypermarket* milik asing ini diwujudkan. Saya bimbang maksudnya macam majlis perbandaran ini dia takut ada perkara-perkara lain menyebabkan dia sokong sahaja dan dia setuju sahaja. Itu yang kita tidak hendak. Maksudnya bila polisi itu, polisi itulah, tidak lagi ada pertimbangan yang lain. Ini untuk yang asing itu tadi.

Dato' Shahrir Abdul Samad: Sebagaimana saya sebentar tadi menyatakan bahawa satu contoh di negeri Johor, satu cadangan untuk membuka sebuah *hypermarket* di bandar Kluang umpamanya telah terhenti kerana pandangan daripada pihak tempatan dan juga kerajaan negeri. Ini bermakna saya rasa bahawa tidak mungkin bahawa kerajaan negeri atau pihak berkuasa tempatan langsung tidak responsif atau langsung tidak mengambil kira dan menjadi saluran daripada pandangan pihak tempatan iaitu kesemuanya hendak diserahkan kepada Kementerian Perdagangan Dalam Negeri. Dari segi pandangan saya, saya rasa bahawa yang patut membuat keputusan ini dan memberi teguran ialah masyarakat pengguna dan pembeli di kawasan itu dan bukan hanya Kementerian yang duduk di Putrajaya umpamanya membuat keputusan tanpa merujuk kepada pandangan akar umbi. Itu maksudnya.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Batu.

Tuan Chua Tian Chang [Batu]: Batu.

Dr. Haji Mohd. Puad Zarkashi [Batu Pahat]: Kebimbangan saya tadi ialah kita bimbang majlis perbandaran atau kerajaan negeri contohnya, dia tidak meminta pandangan peniaga kecil, peruncit dan sebagainya. Maksudnya dia buat keputusan dia bukan dia minta pandangan daripada akar umbi. Itu yang saya maksudkan.

Tuan Chua Tian Chang [Batu]: Terima kasih, Tuan Pengerusi. Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Setahu saya bukan sahaja *hypermarket* ini dibenarkan untuk didirikan, kebelakangan ini mereka dibenarkan untuk buka sehingga jam 1.00 tengah malam. Saya tidak nampak dasar yang konsisten daripada membenarkan *hypermarket-hypermarket* ini untuk dibuka sehingga jam 1.00 tengah malam. Adakah ini langkah yang berkesan untuk mengurangkan inflasi ataupun tidak. Saya nampak ini hanya satu dasar yang akan merugikan kedai-kedai yang kecil dan juga peniaga-peniaga kecil.

Jadi, apakah kriteria yang kita benarkan supaya bukan sahaja kita membenarkan pembangunan *hypermarket* ini tetapi juga membenarkan *hypermarket* ini berniaga sehingga jam 1.00 tengah malam. Ini bagi saya satu trend yang agak berbahaya kerana ini bukan lagi isu *competition*, ini isu *unfair competition* kepada ramai pemborong dan peruncit kedai-kedai runcit yang kecil. Harap dapat jawapan. Terima kasih.

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: [Bangun]

Tuan Haji Mahfuz bin Omar [Pokok Sena]: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Menteri hendak beri jalan?

Tuan Haji Mahfuz bin Omar [Pokok Sena]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Terima kasih, Yang Berhormat Menteri. Berkaitan soal *hypermarket* ini saya rasa bahawa perlu ada satu garis panduan yang jelas sama ada untuk *hypermarket* luar ataupun *hypermarket* dalam negara kita untuk menjadi garis panduan yang jelas hantar kepada pihak berkuasa tempatan supaya dasar untuk mengimbangi antara kepentingan

pengguna dan juga usaha kerajaan sendiri, umpamanya Kementerian Pembangunan Usahawan membangunkan usahawan-usahawan kecil. Maknanya apabila kita membuka ruang yang begitu luas kepada *hypermarket* ini akhirnya mematikan usaha kita untuk pembangunan usahawan-usahawan kecil. Jadi, pelaburan kita dalam usaha latihan yang kita berikan kepada usahawan-usahawan kecil akhirnya begitu sahaja dan matlamat kita untuk membangun dan melahirkan ramai usahawan kecil tidak berjaya.

Oleh sebab itu adakah salah untuk kita meletak syarat umpamanya. Bukan saya katakan saya hendak menafikan tentang perlu, tidak perlu ataupun sebagainya tentang *hypermarket* ini, memang diakui dari segi peluang pekerjaan, barangan harga yang murah dan sebagainya. Akan tetapi tidakkah boleh kita letakkan syarat mengehadkan jenis barangan yang hendak dijual. Kalau dia ambil barangan yang dijual oleh pekerja-pekerja runcit hari ini, memang habislah mereka. Mereka tidak boleh berniaga. Itulah jenis perniagaan mereka. Kalau jenis perniagaan mereka itu diambil alih oleh *hypermarket* - ikan pun diambil oleh *hypermarket*, jadi apa lagi yang mereka boleh berniaga. Maknanya, saya rasa harus ada pertimbangan ini untuk kepentingan semua pihak.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Pasir Salak.

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: Terima kasih Tuan Pengerusi dan Yang Berhormat Menteri. Saya agak lebih ekstrem daripada apa yang dibawa oleh Yang Berhormat Pokok Sena. Saya hendak mempersoalkan apa yang perlu sangat *supermarket* ini. *What technology they are bringing to our country?* Apa teknologinya? Apa kepakaran, kehebatan yang orang Malaysia tidak ada? Pengurusannya? Setakat pengurusan kita ada. Kewangan? Saya rasa banyak syarikat dalam Malaysia ini yang mampu untuk mengadakan peruntukan kewangan untuk membuka *supermarket* tempatan, banyak GLCs, banyak *conglomerates* yang mampu ada modal berbilion-bilion.

Jadi, saya tidak nampak apabila kita membenarkan modal asing datang ke dalam negara kita, pertama sekali ialah kita tidak mampu. Orang tempatan mampu! Tidak ada teknologinya, tidak ada kemahirannya, tidak ada kewangannya, maknanya perniagaan *supermarket* ini perniagaan biasa sahaja. Apa yang kita hendak benarkan mereka berniaga dan semua duit rakyat ini pergi ke kantung mereka? Kenapa perlu begitu? Orang kata atas dasar bahawa harga murah. Saya tidak nampak *supermarket* sebagai satu *outlet* yang dikatakan boleh memberi faedah yang besar kepada pengguna dengan memberikan harga yang rendah. Ikan keli di Telok Intan bawa ke *supermarket* harganya melambung naik. Udang galah harganya RM30 di Telok Intan, di Kampung Gajah di tempat saya di *supermarket* dijual RM50, RM60 sekilo, harga murah apa ini?

Apa yang saya tahu ialah ini adalah peniaga-peniaga asing, *investors* daripada luar yang tahu bahawa negara kita ini mempunyai *purchasing power* yang sangat bagus.

■1810

Dengan sebab itu mereka hendak mengaut keuntungan di dalam ekonomi negara kita yang membangun ini, yang kaya ini, bukan miskin macam mana yang pembangkang sebut. Tidak betul. Negara kita maju. Ramai orang kaya, ramai orang senang. Ya tidak? Dengan sebab itu mereka mampu untuk *shopping*, mereka mampu untuk membeli. Kalau tidak mampu, tidak ada *purchasing power*, mereka tidak akan buka *supermarket* di dalam negara kita ini. Kenapa kita beri kepada mereka wang ini? Berilah perniagaan kepada *local business* man. Ini saya harap kerajaan...

Tuan M. Manogaran [Telok Intan]: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Telok Intan, tidak boleh bangunlah Telok Intan.

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: Kerajaan melihat balik kepada dasar yang menggalakkan atau memberi kebenaran yang sewenang-wenangnya kepada penubuhan *supermarkets* ini. Yang Berhormat Pokok Sena pun boleh buka satu super market tidak ada masalah.

Tuan Haji Mahfuz bin Omar [Pokok Sena]: Tidak ada masalah, kita *share*. *Share* modal bersama.

Tuan M. Manogaran [Telok Intan]: Yang Berhormat Menteri.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Hendak bagi jalan? Ya, sila Yang Berhormat.

Tuan M. Manogaran [Telok Intan]: Terima kasih Tuan Pengerusi, terima kasih Yang Berhormat Menteri. Soalan saya tidakkah kementerian membuat kajian yang dalam sebelum membenarkan *hypermarkets* membuka perniagaan di negara kita? Adakah satu pemikiran yang begitu cetek boleh dibawa masuk sekarang? Mesti ada faedahnya dari segi logistik dan untuk membenarkan *hypermarket* melabur di negara kita. Memang mereka labur bukan hendak bagi kita wang *free*. Pelaburan itu penting. Jadi, apakah pandangan Menteri adakah ini satu pemikiran yang cetek yang katakan kita mampu, kita boleh sebagai orang tempatan. Sedangkan kita ada buat kajian dari kementerian. Sila terangkan.

Dato' Shahrir Abdul Samad: Ada lagi?

Dr. Lee Boon Chye [Gopeng]: *[Bangun]*

Dato' Shahrir Abdul Samad: Yang Berhormat Gopeng.

Dr. Lee Boon Chye [Gopeng]: Terima kasih Tuan Pengerusi dan terima kasih Yang Berhormat Menteri. Saya rasa apabila saya dengar hujah-hujah dari Yang Berhormat Pasir Salak saya rasa mungkin Pasir Salak perlu balik kepada sekolah *economic* untuk mempelajari apa itu sektor ekonomi.

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: *You are doctor, I study economic. You are doctor, you don't know how economic. Show me your degree, show me. Show me your economic degree?*

Dr. Lee Boon Chye [Gopeng]: Sila belajar apa itu sektor perkhidmatan dan...

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: *No, I got Bachelor of Economics you know?*

Dr. Lee Boon Chye [Gopeng]: Ini bukan soal...

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: *You medical. Why are you trying to teach me?*

Dr. Haji Mohd. Puad Zarkashi [Batu Pahat]: Tolong jawablah Yang Berhormat Gopeng.

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: Tidak Tuan Pengerusi, dia belajar kedoktoran, tetapi hendak mengajar ekonomi.

Dr. Lee Boon Chye [Gopeng]: Ini bukan soal...

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: Apa sudah!

Dr. Lee Boon Chye [Gopeng]: Ini bukan soal teknologi tetapi ....

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: *What technology?*

Dr. Lee Boon Chye [Gopeng]: Cara buat *business* pun satu teknologi juga...

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: Eh! Apa *business*?

Dr. Lee Boon Chye [Gopeng]: Ini bidang perkhidmatan.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Ya, biarkan Yang Berhormat biarkan dia.

Dr. Lee Boon Chye [Gopeng]: Cuma saya hendak...

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: *You* kalau tidak faham, jangan cuba hendak ajar orang.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Tidak apa, tidak perlu bangun Yang Berhormat.

Dr. Lee Boon Chye [Gopeng]: Kalau Yang Berhormat Pasir Salak ada Ijazah Ekonomi...

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Pasir Salak, lepas ini boleh bangun Yang Berhormat.

Dr. Lee Boon Chye [Gopeng]: Saya rasa perlu ulang kajilah.

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: Ulang kaji apa?

Dr. Lee Boon Chye [Gopeng]: Okey, tidak apa cuma...

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: Cakap merapu sahaja.

Dr. Lee Boon Chye [Gopeng]: Dalam isu *hypermarket* ini, saya rasa mungkin Ahli-Ahli Yang Berhormat dalam Dewan ini pun tidak dapat persetujuan konsensus sama ada di sebelah sana pun ataupun di sebelah sini. Saya rasa yang penting sekali seperti mana Yang Berhormat PJ Utara katakan tadi seharusnya kita cuba mempertingkatkan persaingan dalam hal ini khususnya kedai-kedai runcit. Kita seharusnya membantu mereka supaya mereka boleh meningkatkan mutu perkhidmatan dan juga meningkatkan daya saing mereka supaya mereka boleh bersaing dengan *hypermarkets* sedemikian. Kalau tidak saya khuatir dalam 10 tahun, 20 tahun atau 30 tahun yang akan datang kedai-kedai runcit semua akan bungkus. Terima kasih.

Dato' Shahrir Abdul Samad: Ada lagi tentang *hypermarket*?

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: Oh itu sahaja dia hendak mengajar ekonomi. [Ketawa]

Datuk Halimah binti Mohamed Sadique [Tenggara]: Terima kasih Yang Berhormat Tuan Pengerusi, terima kasih kepada Yang Berhormat Menteri. Saya ucapkan tahniahlah kepada Yang Berhormat Menteri. Sejak Yang Berhormat Menteri mengambil alih kementerian ini ada banyak perubahan yang dapat dilakukan. Kalau dahulu walaupun Yang Berhormat Shah Alam tidak menyokong tidak apalah.

Dr. Haji Mohd. Puad Zarkashi [Batu Pahat]: Ha jangan lupa undi ya.

Datuk Halimah binti Mohamed Sadique [Tenggara]: Adik-beradik pun kadang tidak boleh harap. Dahulu lesen untuk buka *hypermarket* dikeluarkan oleh kementerian. Kalau dahulu lesen *hypermarket*, bila hendak buka *hypermarket* dikeluarkan oleh kementerian dan kami di peringkat kerajaan negeri pada waktu itu terpaksa urus dan selesaikan masalah itu mengikut kepada lesen yang sudah dikeluarkan oleh kementerian.

Sekarang ini bila Yang Berhormat Menteri ambil alih, kementerian tidak lagi mengeluarkan lesen *hypermarket* terus apabila permohonan itu datang daripada pihak syarikat *hypermarket*. Akan tetapi pulangkan balik kepada kerajaan negeri dan kerajaan negeri akan dapatkan pandangan daripada pihak berkuasa tempatan sama ada *hypermarket* wajar atau tidak wajar dibuka untuk kegunaan penduduk tempatan. Itu yang berlaku sebab pengalaman saya di peringkat kerajaan negeri. Cuma satu sahaja saya setuju dengan pandangan yang dikemukakan oleh Yang Berhormat daripada Batu Pahat tadi. Dia betul apabila kerajaan negeri dapat permohonan itu...

Dr. Haji Mohd. Puad Zarkashi [Batu Pahat]: Jangan lupa undi juga.

Datuk Halimah binti Mohamed Sadique [Tenggara]: Dua-dua saya bagi undi. Saya ada 12 undi itu.

Tuan Haji Mahfuz bin Omar [Pokok Sena]: Hai ini sudah jadi lain ini. [Ketawa]

Datuk Halimah binti Mohamed Sadique [Tenggara]: Saya setuju dengan pandangan daripada Yang Berhormat Batu Pahat tadi Yang Berhormat Menteri kerana apabila kerajaan turunkan permohonan itu untuk mendapatkan *feedback* daripada pihak berkuasa tempatan, sama ada pihak berkuasa tempatan ini mendapatkan pula pandangan daripada misal kata daripada persatuan peniaga dan penjaja dan lain-lain dewan perniagaan kalau ada di kawasan tersebut dan lain-lain. Itu kadang-kadang tidak dapat dilakukan dengan sebaik mungkin kerana kadang-kadang pihak berkuasa tempatan dia membuat keputusan sama ada patut atau tidak patut *hypermarket* itu dibuka di dalam kawasan pentadbiran operasi pihak berkuasa tempatan. Jadi saya benar dengan pandangan Yang Berhormat Batu Pahat itu supaya kalau dapat garis panduan itu disediakan dan supaya....

Tuan Haji Mahfuz bin Omar [Pokok Sena]: Kerap sangat ulang Yang Berhormat Batu Pahat ini.

Datuk Halimah binti Mohamed Sadique [Tenggara]: Cuba jangan ganggu Yang Berhormat Pokok Sena. Sudah tidak ada kerja lain asyik mengacau orang sahaja. Sudahlah mengelirukan orang memanjang. Saya akan bawa kepada Tribunal Pengguna nanti. Saya hendak mencadangkan kepada Yang Berhormat Menteri kalau dapat...

Tuan Haji Mahfuz bin Omar [Pokok Sena]: Saya tidak ada undi.

Datuk Halimah binti Mohamed Sadique [Tenggara]: ...Garis panduan yang spesifik itu ada di peringkat pihak berkuasa tempatan sebelum diangkat kepada kerajaan negeri untuk membuat pertimbangan dan sebelum diserahkan kepada pihak kementerian sama ada hendak mengeluarkan lesen atau tidak. Di Kluang itu ialah *hypermarket* Tesco yang telah pun diluluskan di Taman Aman di Kluang. Oleh kerana pada peringkat awal kemahuan untuk pihak berkuasa tempatan untuk membantu supaya *hypermarket* itu dapat diwujudkan untuk memberikan kemudahan kepada pengguna itu ada. Akan tetapi oleh kerana peruncit-peruncit tempatan, peniaga-peniaga tempatan yang ada tidak bersetuju maka kerana itulah *hypermarket* itu tergendala buat sementara waktu. Terima kasih Yang Berhormat Menteri.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Sedikit-sedikit.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Sila Yang Berhormat Indera Mahkota.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya hendak melihat peranan *hypermarket* ataupun pasar raya-pasar raya besar ini dari sudut yang berbeza. Saya rasa dari segi open *competition* ini memanglah kita berasa simpati kepada sektor peruncitan kecil-kecilan yang dianggotai oleh orang-orang yang rata-rata kurang ataupun bermodal kecil. Akan tetapi kalau kita ambil kira dari segi sumbangan *hypermarket* ini terutama dalam sektor pelaburan asing yang diwakili oleh syarikat-syarikat asing memang sumbangan dia kepada suntikan modal dalam negara kita amat besar. Apa yang saya rasa kita perlu lihat di sini...

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: Minta penjelasan boleh?

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Tidak boleh, Yang Berhormat dia sedang minta penjelasan sekarang daripada Menteri.

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: Saya pula hendak minta penjelasan dengan dia boleh? Dia kata modal besar, saya hendak tahu berapa besar modal itu?

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat.

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: Berapa besar modal?

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Saya jawablah.

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: *You know that some of them they get credit.*

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Pasir Salak.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Hendak saya jawab kah Menteri jawab?

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: *Other 90 days ha? 360 days credit you know?*

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Teruskan Yang Berhormat Indera Mahkota.

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: Meniaga atas angin tidak ada modal. Ini siapa tadi tidak tahu itu. Yang Berhormat Gopeng pun tidak tahu. Dia tidak tahu ekonomi, dia ingat orang Melayu sekarang ini bodoh macam dahulu tidak tahu *business*.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Teruskan Yang Berhormat Indera Mahkota, teruskan ya.

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: Dia ingat orang Melayu bodoh tidak tahu meniaga. Yang Berhormat Gopeng...

Tuan Pua Kiam Wee [Petaling Jaya Utara]: Jangan bawa kaum, jangan bawa kaum.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Biarkan Yang Berhormat Indera Mahkota, Yang Berhormat.

Dr. Lee Boon Chye [Gopeng]: Tuan Pengerusi minta dia tarik balik itu. Tuduhan itu, tarik balik.

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: Bukan saya kata Yang Berhormat Gopeng bodoh, Yang Berhormat Gopeng kata ingat saya bodoh? Kita bukan bodoh tahu.

Dr. Lee Boon Chye [Gopeng]: Saya minta tarik balik itu.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Hendak tarik kah tidak hendak tarik?

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Tidak payahlah Yang Berhormat ya.

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: Apa hendak tarik, bukan saya kata dia bodoh.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Tuan Pengerusi kebaikan yang saya rasa perlu kita *explore* di sini ialah apabila kemudahan-kemudahan asas yang disediakan oleh sektor *hypermarket* ini memang banyak seperti keselesaan pengguna, pengunjung dan sebagainya. Salah satu perkara yang barangkali kita boleh tekankan di sini kita barangkali boleh syaratkan atau minta kepada sektor *hypermarket* ini untuk memberi ruang yang lebih besar kepada peruncit ataupun pengusaha-pengusaha tempatan.

■1820

Akhirnya sedikit demi sedikit *accumulativenya* kita dapat lihat ruang-ruang niaga di dalam gedung-gedung pasar raya besar ini, akhirnya barangkali banyak ataupun kalau boleh akhirnya sebahagian besar dikuasai oleh peruncit ataupun peniaga-peniaga kecil domestik, secara beransur-ansur. Ini memerlukan satu polisi yang barangkali boleh diambil secara jelas, dimainkan peranan oleh pihak kementerian untuk membawa masuk peniaga-peniaga kecil tempatan ini untuk ditempatkan secara sedikit demi sedikit mengikut sektor masing-masing.

Akhirnya kita akan nampak satuimbangan, satu *balance* di dalam meletakkan ruang di dalam pusat-pusat perniagaan yang berbentuk *hypermarket*. Akhirnya kita barangkali dapat lihat juga kesannya ada perniagaan berbentuk yang selama ini tidak mendapat tempat ataupun tidak diiktiraf produk-produknya di dalam *hypermarket*, akan terbuka ruang dan kita akan dapat lihat situasi yang lebih baik. Ini yang saya rasa pihak kementerian barangkali patut fikirkan dengan serius. Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Sudah habis Yang Berhormat.

Dato' Shahrir Abdul Samad: Tuan Pengerusi, sebenarnya kalau saya hendak berhenti di sini pun sudah bolehlah. Pasal begitu banyak pandangan yang telah disampaikan. Akan tetapi saya rasa ini satu perkara yang memang penting kerana ini mengenai dengan perdagangan dalam negeri. Khususnya satu sektor perniagaan yang berubah mengikut keadaan negara, berubah dari segi tahap perubahan ekonomi negara. Kalau dahulu kita melihat umpamanya kedai runcit berjaya dalam konteks di mana yang menguruskan kedai runcit itu duduk di atas dalam konteks *shop house* yang sebenarnya.

Di mana tauke kedai duduk di atas, menjalankan perniagaan di bawah ataupun tidur di belakang dan menguruskannya sebagai satu perniagaan keluarga. Akan tetapi hari ini konsep perniagaan seperti itu atau dengan izin, *business model* seperti itu sudah berubah. Kalau kita lihat pula ianya dalam edaran masa itu telah mula kelihatan model seperti *convenience store* umpamanya, yang telah dibuka di beberapa tempat, khususnya di kawasan-kawasan bandar yang berniaga secara 24 jam. Juga telah timbul daripada mereka yang terlibat dalam perniagaan runcit bukan lagi membuka kedai runcit secara mana yang kita faham, tetapi telah mula masuk kepada mini market ataupun pasar raya, *superstore* dan sebagainya yang dikendalikan oleh perniagaan tempatan ataupun pelabur-pelabur tempatan dan peniaga-peniaga tempatan.

Dari segi dasar hari ini, saya ingin hendak mengulangi bahawa keadaannya ialah kita sudah mempunyai lebih kurang 100 *hypermarket* asing yang telah dibuka di negara ini. 100 *hypermarket* asing ini dengan bilangan penduduk kita bermakna satu *hyper market* asing dengan bilangan hampir 250 ribu orang *rationya* dengan bilangan penduduk. Pada pandangan kementerian ianya satu *ratio* yang membimbangkan, di samping itu kementerian sedar bahawa masih boleh dibuka *hypermarket* berasaskan pertimbangan-pertimbangan sepertimana saya katakan tadi, berasaskan kepada pandangan pihak berkuasa tempatan. Bagi pihak berkuasa tempatan yang tidak ada rujukan kepada NGO dan badan bukan kerajaan, itu saya tidak boleh membantu.

Akan tetapi Ahli-ahli Yang Berhormat yang lain dan insya-Allah kita semua dapat menggalakkan kepada pihak berkuasa tempatan dan juga kerajaan-kerajaan negeri untuk mendapat pandangan daripada akar umbi, golongan yang berniaga kecil-kecil umpamanya.

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: [Bangun]

Dato' Shahrir Abdul Samad: Kalaulah ada satu-satu permohonan, saya ingat Yang Berhormat daripada Pasir Mas kalau boleh tadilah masuk. Ini saya ingat sudah panjang sangat ini. Saya hendak cuba habiskan *hypermarket*. Di sini boleh kita mungkin menggalakkan satu kesedaran bahawa keputusan sebenarnya dalam konteks demokrasi, kita kena bukan sahaja mempunyai kuasa untuk membuat keputusan.

Kita juga harus bertanggungjawab di atas keputusan yang telah kita buat. Iaitu bermakna bahawa adanya penglibatan kita di dalam keputusan yang dibuat sama ada di peringkat Kerajaan Pusat ataupun kerajaan negeri. Supaya dalam soal perdagangan dalam negeri ini adanya penglibatan pandangan semua pihak. Itu status yang terbaru bahawa bukan tidak dilarang, tetapi diperhatikan dengan lebih teliti, kerana sebenarnya kita sudah sampai kepada satu *ratio* yang agak padat. Satu *hypermarket* kepada 250 ribu orang penduduk.

Kedua yang saya hendak nyatakan bahawa bertolak daripada perubahan suasana perniagaan ini memangnya sudah timbul masalah pandangan, kebimbangan daripada peniaga-peniaga tempatan kerana ada berlakunya perubahan dari segi suasana ekonomi hari ini, dan cara pelanggan ataupun pengguna membeli belah dan sebagainya. Jadi dari segi itu bermakna bahawa konsep *hypermarket* ini mungkin lebih logik atau lebih memadai bagi kawasan bandar.

Dari segi tinjauan Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, ini menyatakan bahawa sebenarnya sektor peruncitan bukan menguncup dengan adanya *hypermarket*. Malahan sektor peruncitan yang dimaksudkan peruncitan dari segi konteks *retails* yang maksud yang lebih besar. Bukan hanya dari segi *provision shop*. Sektor peruncitan yang dalam konteks yang lebih besar, sebenarnya berkembang bersama dengan sektor pengedaran peruncitan, iaitu dalam bentuk *hypermarket*. Ini berlaku di bandar-bandar. Mungkin memang jelas bahawa masalah harga dari segi pengguna memang berpuas hati dengan adanya *hypermarket*.

Oleh kerana mereka mendapat tawaran. Adanya golongan yang boleh mendapat pekerjaan dalam *hypermarket*. Mungkin ada juga kesan-kesan sampingan umpamanya dari segi perubahan, dari segi logistik, dari segi pengedaran, dari segi penjimatan perbelanjaan, pengurusan yang telah membawa kepada satu model perniagaan yang membawa faedah. Di dalam keadaan itu sudah mula sepertimana saya katakan timbul satu kebimbangan di kalangan mereka, peniaga-peniaga Malaysia tempatan tentang perubahan yang sedang berlaku. Daripada keadaan '*non and top store*' sebuah perniagaan famili dalam bentuk kedai runcit kepada *convenience store*, kepada mini market masuk pula *hypermarket* asing sudah mula adanya kebimbangan.

Terutama bagi golongan yang kita dapat tahu, golongan mereka yang berniaga di kompleks-kompleks membeli-belah. Di mana mereka sudah memulakan perbincangan dengan Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna. Apakah cara mereka pula untuk menyesuaikan diri dengan satu keadaan bahawa kompleks membeli-belah umpamanya boleh berjaya kalaulah mereka terlibat dengan mempunyai kedai-kedai yang barang-barangnya berharga mahal – *designer stalls*. Akan tetapi tidak pula berjaya kalaulah peniaga-peniaga dalam kompleks membeli-belah ini terdiri daripada perniagaan-perniagaan yang biasa sahaja. Ini menunjukkan perubahan yang sudah berlaku dan permintaan kepada kementerian untuk melihat dan menggunakan Bahagian Perdagangan Dalam Negeri ini ataupun dalam satu peranan kementerian yang ditambahkan untuk melihat ke hadapan. Apakah

perubahan yang perlu kita lakukan untuk membolehkan peniaga-peniaga Malaysia bersesuaian dengan keadaan yang sudah pun berubah.

■1830

Ini satu cabaran saya rasa yang boleh kita fikirkan bersama-sama. Akan tetapi yang pokok saya rasa ya lah, kalau kita lihat kepada indeks harga pengguna dan ini pun terbukti dalam indeks harga pengguna bahawa masalah yang kita hadapi bukan kerana di dalam kawasan bandar kerana ia ada *hypermarket*, ia ada kuasa pembeli, adanya persaingan. Akan tetapi di kawasan luar bandar dan ada daripada Ahli Yang Berhormat yang mengingatkan saya tentang projek perintis yang telah saya lakukan di Seberang Prai Utara dan juga di daerah Pekan yang mana projek perintis ini bukan bertujuan untuk mewujudkan sebuah agensi kerajaan.

Saya hendak menyatakan di sini bahawa projek perintis yang dilakukan ialah melihat kepada pengedaran kerana teori saya, pandangan kementerian ialah bahawa satu masalah yang besar yang menyebabkan harga barang kita ataupun tidak berlakunya bekalan barangan ke luar bandar khususnya ialah kerana kos pengangkutan atau kos pengedaran itu. Sistem pengedaran negara ini tidak efisien kerana kalau kita membuka kedai, kita menjadi seorang pekedai, yang menjual kicap/pembekal kicap datang dengan van dia, yang membekal/menjadi pemborong beras datang dengan van bawa beras dia. Satu lagi pembekal tepung datang dengan van dia sendiri.

Jadi bermakna sentiasa adanya perbelanjaan yang menjadikan pengedaran itu tidak efisien, itu pandangan saya. Projek perintis yang kita telah lakukan di Seberang Perai Utara dan juga di daerah Pekan telah menunjukkan pertamanya bekalan barangan perlu yang dulu tidak boleh sampai ke kedai-kedai di luar bandar pada harga yang berpatutan boleh dilakukan dengan bukan banyak belanja. Bukan dengan cara kita membuka sebuah syarikat milik kerajaan, letakkan seorang pengurus besar gaji besar dengan kereta yang besar dengan setiausaha sulit yang juga gaji besar dengan berbagai-bagai pegawainya dan pula syarikat itu mempunyai kenderaan yang mahal dan juga melabur dalam lori dan sistem pengangkutannya ataupun dengan melabur dan membeli untuk mendirikan gudang-gudang simpanan. Itu pendekatan yang tradisional, yang dulu. Kalau kita lihat sekarang, kita boleh menjadi seorang pengedar dengan menguruskan pengedaran secara ...

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar) **mempengerusikan Jawatankuasa**]

Tuan Chua Tian Chang [Batu]: Yang Berhormat tidak jawab...

Dato' Shahrir Abdul Samad: ...minta maaf. Kalau tidak mahu dengar, saya boleh berhenti. Saya jawab, saya tahu Yang Berhormat dari Batu mungkin tidak timbulkan perkara ini. Yang Berhormat dari Pokok Sena yang bertanya kepada saya. Saya minta maaf, ini yang menjadi masalah. Bukan saya hendak mengajar, saya bukan seorang doktor bukan seorang pensyarah. Saya bercakap daripada segi hati yang melihat kepada masalah di bawah. Saya mungkin tidak betul tapi saya punya pandangan, yang ini memberi pandangan sahaja bahawa kita boleh menjadi seorang pengedar. Kita boleh melakukan pengedaran tanpa kita *reinvent the wheel* atau kita melabur secara besar-besaran.

Kita boleh menggunakan sistem pengedaran dan pengangkutan yang sedia ada iaitu kerana sistem pengangkutan hari ini seorang itu dia pemborong minyak masak, saya ambil contoh Yang Berhormat Pekan. Dia pemborong minyak masak, kementerian saya upah dia tolong bawa beras 15%, tolong bawa tepung edarkan ke daerah Pekan. Satu daerah Pekan di mana pekedai-pekedainya tidak pernah pun menerima beras 15%, sukar untuk mendapat tepung tetapi dengan harga bawah RM10,000 sebulan dapat kita menentukan pengedaran barang-barang ini kepada kedai-kedai satu daerah Pekan.

Jadi bermakna tanpa pelaburan yang banyak, tanpa dengan cara melihat secara tradisi tetapi dengan menggunakan sistem pengedaran yang sedia ada, pemborong yang sedia ada, kita boleh juga menambahkan *efficiency* ataupun kecekapan dan keberkesanan dari segi pengedaran barang-barang perlu terutamanya di dalam kawasan luar bandar. Jadi, projek perintis ini juga kita akan panjangkan ke negeri Sarawak untuk dicubakan dan juga di negeri Sabah. Satu daerah di negeri Sabah dan satu daerah di negeri Sarawak kerana di negeri Sarawak dan negeri Sabah,

masalah pengedaran lebih besar daripada masalah yang kita lihat di Semenanjung Malaysia ini.

Jadi kalau kita perit hati di Semenanjung, apatah lagi rakan-rakan kita di Sabah dan Sarawak dan sebab itu kita akan juga mengadakan percubaan yang sama, projek perintis yang sama untuk Sabah dan Sarawak. Umpamanya memang rakan-rakan kita di Sarawak memang tahu bagaimana tanpa...

Datuk Wira Ahmad Hamzah [Jasin]: *[Bangun]*

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: *[Bangun]*

Dato' Shahrir Abdul Samad: Ha inilah tak boleh campur macam ini. Duduk, duduk. *Next subject*, subjek yang ...

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Bila hendak habiskan?

Dato' Shahrir Abdul Samad: Saya rasa ini baru bab *hypermarket* pak. Eh, Yang Berhormat Datuk. *[Ketawa]*

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Minta penjelasan Menteri, Yang Berhormat Menteri.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Ya, duduk dulu Yang Berhormat. Saya ingin memperingatkan semua Ahli Yang Berhormat kita hanya baru lapan kementerian, dah lapan hari. Kita hanya tinggal hanya lapan hari lagi untuk menghabiskan 20 kementerian. Jadi, saya berharaplah semua bekerjasama untuk melaksanakan tugas yang telah ditetapkan ini Yang Berhormat. Sila Yang Berhormat Menteri.

Dato' Shahrir Abdul Samad: Jadi, untuk hendak menghabiskan bab pengedaran barang-barang perlu itu dan masalah harga di luar bandar. Saya berpendapat Tuan Pengerusi bahawa ia bukan soal penguatkuasaan sahaja. Ini kerana kalau peniaga itu jual dengan harga yang mahal di luar bandar, ia bukan kerana dia ini suka menindas orang. Akan tetapi kerana dia pun juga membeli pada kos tambahan pengangkutan yang membuatkan harga itu mahal. Kalau dikatakan udang di Pasir Salak, udang ke, ada udang?

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: Udag galah.

Dato' Shahrir Abdul Samad: Datang di sana RM30, datang ke Kuala Lumpur tentunya berbeza harga. Pilihannya ialah sama ada saya pergi ke sana ataupun saya menunggu beli udang di Kuala Lumpur. Soalnya soal kos pengangkutan dan di Sabah dan Sarawak, fakta pengangkutan memang besar. Memang merupakan satu fakta yang besar dan sebab itu projek perintis yang kita nak laksanakan di Sarawak dan di Sabah insya-Allah dengan hasil maklumat yang telah kita dapat daripada projek perintis di Seberang Prai Utara dan juga di Pekan dapat kita gabungkan untuk menentukan supaya masalah harga itu di mana kalau kos pengangkutan itu dibiayai oleh kerajaan, ia dapat membantu mengurangkan kos barang di kedai-kedai di luar bandar. Itu satu daripada perbincangan yang telah kita lihat mengenai dengan soal *hypermarket*.

Keduanya Tuan Pengerusi ialah mengenai dengan soal kepenggunaan. Saya percaya bahawa soal kepenggunaan ini tak akan habis-habis kita bincang. Bagaimana pun dilaksanakan pun saya rasa agak sukar untuk kita nak selesaikan masalah kepenggunaan sama ada dari segi penerangan, sama ada dari segi didikan, sama ada dari segi pelaksanaan konsep kepenggunaan itu dari segi hanya bentuk harga ataupun dari segi khidmat dan sebagainya memang berbagai-bagai pandangan yang akan ditimbulkan dari semasa ke semasa.

■ 1840

Saya mengucapkan berbilang-banyak terima kasih kepada pandangan-pandangan yang telah disampaikan tentang soal kepenggunaan kerana saya rasa memang ia merupakan satu isu yang perlu mendapat perhatian kita. Dalam soal ini, kementerian mempunyai Majlis Harga Barang Negara umpamanya yang telah ditubuhkan sebelum pilihan raya yang dahulu. Di dalam mesyuarat Majlis Harga Barang Negara itu telah dicadangkan perwujudan pemantau-pemantau harga umpamanya.

Sudah tentunya pemantau-pemantau harga ini sebagai mereka yang mempunyai kelulusan dari universiti. Tak akanlah mereka akan hanya menjadi pemantau harga tanpa memberikan perkhidmatan yang ada tambah nilai kerana kalau kita memilih mereka yang kelulusan dari universiti, peranan mereka walaupun secara kontrak dan gaji yang tidak sama dengan pegawai tetap di dalam kerajaan tetapi mereka mempunyai potensi untuk menyumbang lebih kepada peranan mereka sebagai pemantau harga. Mungkin kalau tidak pun dari segi pemantauan, harus terlibat juga dalam penganalisaan dan juga melihat kepada aspek-aspek yang lain dari segi peranan mereka sebagai pemantau harga.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: *[Bangun]*

Dato' Shahrir Abdul Samad: Ini sedang kita uruskan di mana buat permulaan kita mengadakan, ini bahagian yang kedua ya, ok.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Terima kasih Yang Berhormat Menteri, Tuan Pengerusi. Berkenaan dengan pasukan pemantau harga barang, memang ditubuhkan untuk memberi manfaat kepada pengguna secara amnya. Akan tetapi kalau kita tengok, pasukan ini ditubuhkan untuk memantau preskripsi dan juga harga dan sebahagiannya sebagai kualiti untuk barang-barang yang diedarkan kepada pengguna supaya pengguna tidak tertipu.

Dalam masa yang sama kalau kita lihat, kebanyakan barang-barang yang dipantau ini, *origin* nya, asal usulnya bukannya datang dari produk tempatan. Sebahagian besarnya datang daripada hasil barangan import yang dibawa masuk melalui agen-agen ataupun rangkaian yang tertentu. Saya ambil contoh satu, beberapa bulan dulu...

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Kalau bertanya Yang Berhormat, bukan berucap ya.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Okey, saya ringkaskan. Tindakan *Council of European Union* yang menolak barang-barang kita termasuk hasil laut dan sebagainya yang mengakibatkan kita kerugian lebih dari RM1 bilion. Saya rasa kalau perkara ini dilihat, kita juga sepatutnya mampu untuk menubuhkan *council* yang bertaraf atau bersifat begini untuk barang-barang dibawa masuk dari negara luar untuk diteliti dari segi kualiti, dari segi *contamination*nya, pencemarannya, dari segi kesihatannya, dari segi rangkaian dan sebagainya.

Sudah tentu dari segi harganya juga menjadi isu yang paling mustahak. Kalau kita mampu tubuhkan perkara ini dan gabungkan sekali dengan pasukan pemantau ini yang terdiri dari cerdik pandai kita, saya rasa kita berjaya akan bangunkan satu struktur pengedaran dan peruncitan ataupun kepenggunaan yang lebih baik dalam negara kita. Terima kasih.

Tuan Pua Kiam Wee [Petaling Jaya Utara]: *[Bangun]*

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Sekali gus soalan, pendek sahaja. Saya hendak tanya Yang Berhormat, sebab tadi saya ada urusan penting sangat tadi. Saya hendak tanya pertama, apakah jawatan pemantau harga ini tidak boleh diserapkan sebagai kakitangan tetap? Ini kerana sudah menjadi keperluan untuk memantau harga barang-barang ini sudah jadi perkara yang tentu mengambil jangka masa panjang.

Kedua, mereka ini diizinkan hanya setakat boleh *claim* elaun perjalanan RM300 manakala mereka terpaksa berjalan merata tempat untuk hendak semak. Kalau tidak, tiada guna juga kalau mereka tidak diberikan kemudahan yang secukupnya sebab saya ada menerima maklum balas dari mereka-mereka ini. Jika berlaku penamatan sesudah kontrak ini, banyak juga kerugian, perabot, pejabat yang sudah disewa akan terbiar begitu saja. Jadi saya minta kalau boleh perkara ini dipertimbangkan, dilihat balik oleh pihak kementerian. Terima kasih.

Tuan Pua Kiam Wee [Petaling Jaya Utara]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Pendek sahaja, saya hendak tanya apakah keberkesanan pasukan pemantau ini sebab dari segi undang-undang saya pun tidak tentu bahawa apakah kuasa yang diberikan kepada pasukan ini kerana bila pasukan ini pergi ke sesebuah restoran, dan katakan teh tariknya di caj RM2. Adakah ia terlampau, adil atau terlalu rendah? Sebab harga-harga ini tidak ada satu harga pasaran kerana restoran-restoran yang tidak sama ada kualiti-kualiti yang tidak berapa tentu. So dari segi undang-undang, dari segi kuasa,

apakah pasukan pemantauan ini boleh buat dari segi penguatkuasaan harga barang-barang keperluan? Terima kasih.

Dato' Shahrir Abdul Samad: Ada yang lain, pemantau harga? Ini nanti Yang Berhormat Batu marah saya sebab saya bagi *lecture* ni. Akan tetapi sebenarnya kita memberi, saya mendengar pandangan dan pendapat yang telah disampaikan dalam perbahasan ini kerana saya rasa ini satu perkara yang penting untuk kita sama-sama berkongsi pandangan.

Dari segi soal mutu dan piawaian yang disebutkan oleh Ahli Yang Berhormat dari Indera Mahkota. Ini memang satunya yang harus kita mengambil sebagai satu pengajaran. Kalau kita lihat apa yang telah berlaku dengan hasil laut kita, ia dilaksanakan melalui *council* daripada *European Union* ya bermakna ia satu tindakan untuk beberapa pihak, beberapa negeri dalam satu bentuk gabungan ekonomi mengambil tindakan yang bersepadu kerana ada standard dan adanya proses pengujian dari segi keselamatan makanan.

Bagi Malaysia, memang kita tahu yang ini sama juga terlibat dalam soal melamin dan keselamatan makanan. Kita tahu bahawa dalam negara kita sendiri pun, pandangan daripada Ahli-ahli Yang Berhormat umpamanya Kementerian Perdagangan Dalam Negeri, mengapa dia soal keselamatan makanan di bawah Kementerian Kesihatan? Berapa pegawai yang ada di bawah Kementerian Kesihatan? Adakah mereka sama-sama melibatkan kita? Adakah Kementerian Perdagangan ini sepatutnya mungkin boleh diberikan kuasa atau tanggungjawab, bukan kuasa tapi tanggungjawab kepada sektor jenis-jenis perniagaan yang lain. Umpamanya dari segi automatik dan sebagainya.

Ataupun yang ada kena mengena dengan soal kepenggunaan ataupun kepuasan dan juga keselamatan pengguna. Ini perkara yang akan kita terus bincangkan saya rasa dari satu Dewan ke satu Dewan sehingga kita menghasilkan satu keputusan yang munasabah.

Dari segi pemantau harga atau Majlis Harga Barang-barang, ini merupakan satu tindakan yang telah dilakukan dengan melihat bahawa adanya masalah dari segi kenaikan harga barang-barang. Ini merupakan respons kerajaan pada ketika itu dan dalam satu keputusan yang dibuat ialah pemantau harga. Peranan pemantau harga, saya percaya dan bersetuju, harus satu peranan yang harus ditingkatkan nilainya. Bukan hanya setakat pemantau harga dan dari segi itu soal sama ada mereka akan diserapkan, soal sama ada mereka mendapat elaun tambahan dan sebagainya. Justeru, mungkin boleh dibuat keputusannya dalam tahun yang akan datang atau setahun lagi apabila nampak jelas adanya nilai tambah, adanya faedah daripada peranan pemantau harga.

Ini bukan salah pemantau harga yang sudah dilantik ialah kerana kementerian buat masa ini belum lagi dapat melihat kepada satu bentuk tindakan, peranan yang boleh mereka mainkan. Ini kerana mengikut kuasa undang-undang, memang mereka tidak ada kuasa kerana perwujudan jawatan itu adalah semata-mata untuk memantau harga dan peranan yang sepatutnya haruslah daripada sekarang difikirkan. Peringkat awal yang telah kita lakukan ialah bahawa maklumat yang kita terima, itu yang mustahak...

Dr. Haji Mohd. Puad Zarkashi [Batu Pahat]: [Bangun]

Dato' Shahrir Abdul Samad: Ini yang susah ni, tengah *show* ni. Maklumat yang kita terima daripada pemantauan pemantau-pemantau harga ini, sekarang ini sudah boleh kita letakkan sebagai satu maklumat dalam *website*, di laman web kita kerana kalau kita lihat bentuk suasana perniagaan atau ekonomi sebagai sebuah negara yang bertambah maju. Terutamanya mungkin ini boleh dikenakan, dilaksanakan, diambil kira bagi kawasan Lembah Kelang di mana kalau kita bandingkan dengan negara-negara maju yang lain.

■ 1850

Apa yang menjadi penentu sebagai kuasa pengguna itu sebenarnya ialah maklumat yang boleh disampaikan secara efektif dan berkesan. Umpamanya kalau kita lihat setiap negara maju, adanya maklumat. Bukannya ada subsidi dan bukan adanya bantuan tertentu. Orang yang patut dapat subsidi mereka yang memang layak mendapat subsidi. Akan tetapi maklumat dengan persaingan yang ini akhirnya kita

perlu menerima keadaan pada mungkin lima tahun yang akan datang ataupun pada masa yang akan datang. Ya, Yang Berhormat.

Dr. Haji Mohd. Puad Zarkashi [Batu Pahat]: Saya tertarik dengan hujah Yang Berhormat Menteri tadi. Ini yang saya kata Yang Berhormat Menteri ini memang okey sikitlah. *[Ketawa]*

Seorang Ahli: Okey sikit saja?

Dr. Haji Mohd. Puad Zarkashi [Batu Pahat]: Banyak. Sebab tentang maklumat, sebab kuasa sebenarnya ialah kuasa pengguna. Pemantau itu okey, dia membantu kita dari segi memberi maklumat dan maklumat ini penting sebenarnya supaya pengguna menggunakan kuasa mereka dalam menentukan harga ini. Cuma apa saya ingin tanya sekarang ini ialah ada cadangan oleh berbagai-bagai pertubuhan untuk melakukan boikot terhadap mereka yang menaikkan harga sesuka hati. Melaksanakan boikot ini. Biasanya dalam soal boikot ini, kadang-kadang kita hangat-hangat tahi ayam. Cuma kali ini saya rasa pengguna harus digembleng dengan maklumat itu tadi untuk melakukan boikot ini dan bekerjasama dengan semua NGO-NGO ini.

Barangkali kerajaan boleh memberi bantuan iaitu menyenaraikan mereka yang menaikkan harga sesuka hati dan barang-barang tersebut supaya kesedaran secara menyeluruh ini sebagai satu gerakan akan membawa kesan sebenarnya di dalam soal boikot ini. Maksudnya mesti ada satu penggemblengan tenaga yang menyeluruh dalam melakukan boikot ini. Ini saja caranya untuk kita mewujudkan budaya pengguna yang sebenarnya di negara kita ini. Mohon penjelasan.

Tuan Pua Kiam Wee [Petaling Jaya Utara]: Mengenai pasukan pemantau, apa yang saya telah dengar daripada Yang Berhormat Menteri. Adakah benar bahawa pasukan ini hanya berkuasa untuk mengumpul maklumat daripada kedai-kedai yang menjual barang-barangan? Selepas itu, diterbitkan oleh pihak kementerian dan tidak mempunyai apa-apa kuasa langsung untuk menyaman pihak kedai-kedai dan lain-lain.

Kalau macam itu, adakah perlu kementerian mengambil pekerja daripada pihak graduan kerana macam *value added* tidak ada dalam pekerjaan ini sebab hanya mengumpul maklumat saja. Terima kasih.

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: *[Bangun]*

Dato' Shahrir Abdul Samad: Silakan.

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Harga pasaran barang-barangan tempatan.

Dato' Shahrir Abdul Samad: Ini tentang soal pemantau harga dulu.

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Ya pemantau. Jadi, harga-harga yang melampau dan sebagainya ini di bawah kawalan kementerian. Kita ada dengar bahawa di Sabah dan Sarawak pada suatu masa, ada beberapa pasukan mafia lebih kurang macam sindiket mafialah, bukan Yang Berhormat Batu Pahat punya ini. Sindiket mafia, mereka mengawal ataupun mereka mendesak pemborong-pemborong ataupun pembekal-pembekal supaya membayar sebahagian daripada harta ataupun contohnya yang saya dengar mungkin ini betul atau tidak, saya hendak kepastian daripada kementerian bahawa harga untuk satu buku telur, buku ya?

Seorang Ahli: Kotak!

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Satu apa itu? Satu sarangkah? Satu apalah itu yang merangkumi 30 biji telur itu.

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Kotaklah, kotak. Satu kotak.

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Okey.

Dato' Shamsul Anuar bin Haji Nasarah [Lenggong]: Satu lorilah.

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Itu dikenakan dan pembekal itu perlu membayar kepada mereka RM1 untuk 30 biji telur dan sebagainya. Jadi, saya mahu tanya adakah ini benar dan adakah ini juga dalam pengetahuan kementerian dan adakah kementerian mengambil apa-apa tindakan ataupun apakah langkah-langkah

seterusnya supaya *underworld* seperti ini, sindiket mafia ini tidak melakukan ini. Apakah langkah-langkah yang diambil oleh kementerian sekiranya wujud seperti ini seperti yang dilaporkan dan juga diuar-uarkan pada masa...

Dato' Ismail Kasim [Arau]: [Menyampuk]

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Saya ingat tahun lalu ini berlaku. Terima kasih.

Dato' Ismail Kasim [Arau]: Pendek saja, Yang Berhormat Menteri. Yang Berhormat Menteri, pendek saja.

Terima kasih Tuan Pengerusi dan terima kasih Yang Berhormat Menteri. Saya ingin bertanya pandangan Yang Berhormat Menteri berhubung undang-undang yang ada di kementerian Yang Berhormat Menteri dan juga Kementerian Pertanian dan Industri Asas Tani tentang penguatkuasaan harga beras. Saya difahamkan penguatkuasaan harga beras sekarang ini terletak di bawah Kementerian Pertanian dan Industri Asas Tani yang dahulunya telah dipindahkan daripada kementerian Yang Berhormat Menteri.

Jadi sudah tentu akan timbul sedikit masalah apabila sampai pihak pegawai penguat kuasa ingin membuat pemantauan kepada harga beras yang berada di pasaran kerana penguat kuasa Kementerian Pertanian dan Industri Asas Tani lebih bertanggungjawab dalam hal ini. Jadi berlaku pertindihan kuasa dalam hal ini. Saya berharap pihak kementerian dapat balik kuasa itu daripada Kementerian Pertanian dan Industri Asas Tani bagi menyenangkan kita menyelaraskan semua barangan di bawah kementerian Yang Berhormat.

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Saya sangat kagum dengan segala maklumat dan pandangan yang diberi oleh Yang Berhormat Menteri. Saya sebenarnya sangat tertarik dengan hujah-hujah Yang Berhormat Menteri tadi berkenaan pemantauan harga. Yang Berhormat Menteri adalah seorang yang sangat arif, tahu apa yang berlaku dan ada turun padang. Jadi, apa yang saya harap apa yang kita bangkitkan di sini akan diberi perhatian juga.

Tadi Yang Berhormat Menteri ada kata di mana graduan diambil untuk memantau harga. Akan tetapi mungkin saya boleh bagi cadangan di mana pihak kementerian hanya fokus ke atas agensi, GLC dan *subsidiary* yang ada hubungan dengan kerajaan di mana syarikat-syarikat yang pihak kerajaan dan kementerian ada saham. Harga perniagaan mereka dipantau oleh kementerian. Apabila perniagaan harga-harga dijalankan oleh peniaga-peniaga biasa, mungkin pihak kementerian boleh mengadakan satu *blog* atau satu forum di mana orang ramai boleh menyampaikan maklumat-maklumat.

Saya bagi contoh yang sangat senang, Yang Berhormat Menteri. Kalau kita masuk laman web, kita mahu cari kedai elektrik harga yang paling murah. Kita akan nampak banyak *blog-blog* atau forum di mana mereka akan memberi pandangan. '*Oh, jangan pergi kedai ini, pergi kedai yang itu*'. Jadi saya rasa ini boleh menjimatkan banyak tenaga, kos dan perbelanjaan oleh kementerian di mana menggunakan orang ramai memberi pandangan ini. Secara tidak langsung akan memberikan tekanan kepada kedai-kedai yang membekalkan barangan yang berkualiti rendah atau makanan yang tidak segar. Secara tidak langsung pengguna akan mengelak daripada melawat kedai-kedai atau restoran yang harga mahal, makanan tidak berkualiti atau makanan tidak segar.

Saya harap Yang Berhormat Menteri faham apa yang saya cuba bangkitkan di sini.

Dato' Shahrir Abdul Samad: Ya, faham.

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Ya, terima kasih.

Dato' Shahrir Abdul Samad: Akan tetapi yang menjadi masalah saya rasa terutamanya daripada Yang Berhormat Padang Serailah. *Problemnya* datang lambat. Kita sudah tengah *show*, berbincang ini. Dia masuk saja celah, cerita fasal telur. Akan tetapi sebelum saya mulakan, memang ada masalah. Masalah di Sarawak ini kerana adanya keadaan pihak yang lain pula yang meletakkan cukai kepada mungkin dari segi *top up card* atau *prepaid card Telekom* dan juga kepada telur. Ini menjadi satu masalah dan mungkin bagi bandar-bandar yang tertentu yang ada masalah seperti ini,

mungkin pembukaan sebuah pasar raya boleh menyelesaikan masalah ini dan tindakan-tindakan yang lain.

■1900

Akan tetapi apa yang dicadangkan oleh Ahli Yang Berhormat dari Batu Gajah memang cantik. Saya setuju, cantik tapi kita ini semua dalam negara kita ini berbeza-beza. Ada pihak yang berbincang dengan saya, saya kata *problem* kita ini kita ini tak sama. Maknanya masalah luar bandar yang kita lihat di Semenanjung ini *is nothing compared to* masalah luar bandar di Sabah dan di Sarawak termasuk masalah yang disebutkan oleh Ahli Yang Berhormat dari Padang Serai. Itu masalah realiti.

Dahulu mungkin berlaku di Kuala Lumpur atau Klang Valley di mana pihak mafia boleh ambil cukai, meletakkan cukai kepada barang-barang yang dijual kepada pengguna. Namun ini berlaku di Sarawak kerana keadaan yang berbeza-beza yang harus kita sebagai Dewan yang mulia ini memahami dalam keadaan ini untuk menyelesaikan masalah.

Di mana perubahan yang hendak dilakukan oleh kerajaan tentunya mengambil masa sedikit dan di antara langkah yang telah diambil ialah dengan pemantau harga. Ketika itu pemantau harga ini dalam keadaan kemelesetan ekonomi adanya graduan yang tidak bekerja, kini mereka ini telah ditarik dan diletakkan sebagai pemantau harga dengan bayaran gaji sebanyak RM1,500 sebulan dengan elaun kalau ikut Yang Berhormat Pasir Mas RM300. Pasal saya pun tak tanya mereka tentang soal-soal ini. Dengan Ahli Yang Berhormat Pasir Mas dia ada hubungan dan cara untuk mendapat maklumat lebih efektif daripada menteri sendiri.

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Betul.

Dato' Shahrir Abdul Samad: Betul ya?

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Ya betul sebab saya selalu di kampung...

Dato' Shahrir Abdul Samad: Namun pokoknya memang saya bersetuju kita kena memberikan tambahan tugas dan nilai kepada tugas mereka. Ini kerana mereka mempunyai pendidikan dan pengajian yang lebih daripada mereka yang hanya di peringkat kolej dan sebagainya dan sudah tentu kita hanya membazir keupayaan mereka kalau tidak ditambahkan tugas-tugas yang boleh mereka lakukan.

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: RM10 minyak sehari mana hendak cukup berjalan.

Dato' Shahrir Abdul Samad: Sebab itu kita turunkan harga minyak. *[Ketawa]* Perubahan ini seperti mana...

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: *[Bangun]*

Dato' Shahrir Abdul Samad: Minta maaflah Yang Berhormat daripada Padang Serai. Bagi *chance* pada saya untuk saya hendak...

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Saya cuma mahu tahu selepas pemantauan yang efektif terhadap pencukai haram ini, apakah tindakan yang telah diambil oleh kementerian dan apakah langkah-langkah untuk mengatasi masalah itu?

Dato' Shahrir Abdul Samad: Ahli Yang Berhormat, kadang-kadang saya rasa kalau boleh saya ini diberikan kuasa ISA pasal cara kita ini...

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Itu jalan pintas sekali ya?

Dato' Shahrir Abdul Samad: Ya *you know* *[Ketawa]* kerana kalau tidak turunkan harga saya tangkap bawah ISA tapi kuasa yang ada sebenarnya dalam keadaan itu. Apakah kuasa yang boleh kita lakukan kerana hari ini kita pergi menyelesaikan masalah. Besok benda ini terus berjalan dan ianya bukan masalah yang ringan Yang Berhormat. Keadaan di sana bukan seperti mana di Padang Serai ataupun di tempat yang kita biasa fahami sebagai Semenanjung ini.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Saya ulas sedikit. Saya bersimpati pada Menteri dan kementerian. Tugas ini memang berat. Kalau kita tengok minggu lepas pun ada peristiwa di mana pegawai penguat kuasa diancam dengan *molotov cocktail* kerana dimarahi oleh barangkali oleh yang terlibat dalam rangkaian pengedaran dan sebagainya juga. Mereka hampir mengambil tindakan untuk fizikal *attack* kepada pegawai-pegawai penguat kuasa.

Selain daripada itu saya rasa unit pemantau ini sedangkan mereka ini terdiri daripada golongan cerdik pandai dan sebagainya kalau dibandingkan *relatively* kepada sesetengah pegawai penguat kuasa. Barangkali mereka kurang tahu kepada aspek-aspek yang spesifik seperti barangkali aspek perakaunan, aspek *transfer pricing*. Ini perkara pada pandangan saya boleh kita eksploitasi di kalangan siswazah yang kita ambil dalam lingkungan 2,000 orang ini sebab aspek kepenggunaan ini dari segi harga dan sebagainya bukan hanya terhad kepada pengedaran yang begitu *simple*. Ia berkait kepada aspek...

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Cukuplah Yang Berhormat. Saya sudah beritahu tadi sekali, tidak payahlah berucap Yang Berhormat. Kalau ada idea yang bernas itu jumpa Menteri di pejabat dia.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Saya tidak dapat peluang tadi. Saya bangun-bangun tidak dapat juga.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Saya tahu Yang Berhormat. Kalau semua bercakap semua subjek *matters* Yang Berhormat, *I think* kita pun tak boleh selesai masalah kita Yang Berhormat.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Satu ayat terakhir Tuan Pengerusi. Saya cadangkan...

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Saya bukan seorang sahaja bertanggungjawab dengan Parlimen ini Yang Berhormat.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Semua kita kena bertanggungjawab dan bertanggungjawab dengan perbelanjaan belanjawan ini.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Boleh Yang Berhormat Menteri ataupun cukup setakat itu?

Dato' Shahrir Abdul Samad: Cukuplah, saya faham.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Terima kasih.

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: *[Bangun]*

Dato' Shahrir Abdul Samad: Tidak payahlah Yang Berhormat. Bagi *chance* saya habiskan pemantau harga ini pasal masalah itu memang benar itu berlaku.

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Tidak ada, cara jawapan Menteri tadi tidak meyakinkan saya bahawa...

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Ala, sudahlah Yang Berhormat Padang Serai.

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: ...Kita ada satu sistem undang-undang yang efektif. Saya cuma tanya apakah tindakan efektif, sebab ini kita berhadapan dengan satu kerajaan yang serba boleh, yang boleh menggunakan ISA kepada orang-orang yang pergi berceramah, gunakan ISA kepada orang-orang yang dikononkannya. Akan tetapi cadangan saya bukan gunakan ISA, cadangan saya macam mana, apakah tindakan-tindakan, apakah langkah-langkah, bagaimana mahu mengatasi masalah ini? Mesti sudah ada perancangan-perancangan tapi tidak akan Menteri datang sini kata mereka lebih berkuasa daripada kerajaan yang sedia ada.

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Cukup, cukup.

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Ini saya tidak boleh terima. *I want a concrete answer what are the actions* dengan izin apakah langkah-langkah yang diambil supaya tidak berlaku ini. Ini kita berhadapan dengan satu kerajaan yang sebenarnya lebih hebat, lebih baik daripada gengster-gengster yang mengadakan cukai haram itu. *I just want an answer.*

Dato' Shahrir Abdul Samad: *The answer is we can't do much because it is syndicated situation. You ask Yang Berhormat Bandar Kuching. Yang Berhormat Bandar Kuching will give you answer. Because I think Yang Berhormat Bandar Kuching can give you an answer why it is happened. At outside...*

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: No...

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Adakah ini bermakna ada ahli-ahli politik di belakang mereka ataupun siapakah mereka yang berkuasa? Adakah mereka lebih berkuasa daripada kerajaan negeri dan Kerajaan Persekutuan? Adakah mereka lebih berkuasa daripada Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna? Adakah mereka lebih berkuasa daripada Perdana Menteri sendiri? Adakah mereka lebih berkuasa daripada Menteri sendiri?

Seorang Ahli: Siapa mafia?

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Siapa mereka ini? Kenapa Menteri sendiri takut dengan mereka ataupun Menteri mahu melindungi mereka ataupun...

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Sudah Yang Berhormat. Yang Berhormat Padang Serai.

Dato' Shahrir Abdul Samad: *I think it is not fair.*

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Sudahlah Yang Berhormat. Yang Berhormat Padang Serai saya sudah *stress* ini. Saya tidak mahu dengar lagi Yang Berhormat.

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Ini Parlimen!

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Saya tahu ini Parlimen Yang Berhormat tapi Yang Berhormat tidak berperangai seperti Ahli Parlimen. Duduk Yang Berhormat. Sudah Yang Berhormat. Menteri sudah tahu apa Yang Berhormat cakap itu.

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Tidak ada. Menteri mengatakan...

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat, saya minta Yang Berhormat duduk.

Dato' Shahrir Abdul Samad: Duduklah, duduklah.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Duduk, cukup Yang Berhormat. Sudah faham sudah. Menteri sudah faham.

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Cara Menteri katakan mereka lebih berkuasa. Itu yang saya tak boleh terima.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Sudah Yang Berhormat, sudah.

Dato' Shahrir Abdul Samad: Kenapa kalau katakan dari segi keadaan jenayah yang berlaku...

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: *[Bangun]*

Dato' Shahrir Abdul Samad: Duduklah. Kalau ia satu jenayah. Jadi kalau jenayah itu berlaku adakah ia bermakna bahawa kerajaan tidak berkuasa. Dalam semua negara pun ada jenayah. Di mana yang boleh kalau semua pihak menghormati undang-undang benda ini tidak akan berlaku dan masalah negara kita ialah kerana kita sebuah negara yang luas.

Akan tetapi, kalau kita tuduh bahawa ada ahli politik yang terlibat; adakah mereka semuanya daripada Barisan Nasional bukan daripada pihak yang lain. Bermakna kalau kita benar-benar hendak menyelesaikan masalah Tuan Pengerusi, jangan kita buat tuduhan melulu dengan mengatakan mungkin saya pula melindungi mereka. Itu terkeluar daripada mulut Ahli Yang Berhormat. Apa pasal? Saya rasa sebelum Ahli Yang Berhormat masuk perbincangan kita ini...

Dr. Haji Mohd. Puad Zarkashi [Batu Pahat]: Sihat!

Dato' Shahrir Abdul Samad: ...Sihat. Ha, *very healthy and positive.*

■1910

Masalahnya saya rasa memang setiap kita hendakkan negara kita ini bertambah baik. Tidak ada siapa saya rasa yang dalam Dewan ini yang hendak mengheret balik kemajuan kita, balik kepada keadaan di mana tidak ada penghormatan kepada undang-undang, tidak ada penghormatan kepada individu-individu, tidak ada

penghormatan kepada satu kaedah yang memang kita semua mahukan sebagai kaedah yang terbaik.

Ini tujuan Dewan yang mulia ini tetapi kalau dengan cara yang negatif, melihat kepada satu perkara yang berlaku dan berkata "Ah! inilah Menteri takut", inilah mungkin Menteri melindungi orang ini. Menteri ada kepentingan. *I think with all information is not helpful at all, is negative, it's not helpful at all.* Saya minta maaf. *I like...*

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Saya minta maaf.

Dato' Shahrir Abdul Samad: *Sorry sir,* Saya minta maaf.

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Tidak ada sebab mungkin jawapan Yang Berhormat Menteri tadi *it was hanging* sebab itu, sebab ini.

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Sudahlah.

Dato' Shahrir Abdul Samad: *If my answer,* kalau jawapan saya *hanging you* pun tidak payah nak *disturb* membuat sangkaan buruk.

Dato' Samsul Anuar bin Haji Nasarah [Lenggong]: Lebih baik tanya fasal telor tadi lah.

Dr. Haji Mohd. Puad Zarkashi [Batu Pahat]: Yang Berhormat Padang Serai, *you* sihat kah, tidak sihat ini? Cukuplah.

Dato' Samsul Anuar bin Haji Nasarah [Lenggong]: Lebih baik tanya fasal telor tadi lah, lain jangan tanya lah.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat, saya memperingatkan Yang Berhormat. Ini Parlimen bukan bilik *integration room police* atau pun tentera Yang Berhormat. Jadi, kalau kita tanya dengan Menteri, *you* kena menerima hakikat Menteri bawa jawapan, kena terima. Kalau *you* tidak hendak dengar jawapan orang, tidak payah tanya.

Dato' Shahrir Abdul Samad: Betullah, kalau sudah tahu jawapan hendak buat apa tanya.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Kalau sudah tahu jawapan, jangan tanya lagi, betul. Jadi, kita kadang-kadang...

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Dia hendak *act* sahaja.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Kita tanya soalan tetapi diberi jawapan tidak mahu terima.

Dato' Shahrir Abdul Samad: Terima kasih Tuan Pengerusi, saya hendak menyatakan tentang soal undang-undang amalan perdagangan adil yang disebutkan di dalam bajet belanjawan kementerian yang menyatakan bahawa ada perbelanjaan yang diperuntukkan bagi tujuan itu.

Undang-undang ini akan di bawa insya-Allah pada tahun hadapan dan ia bertujuan untuk menggalakkan kepada amalan perdagangan dan perniagaan yang boleh dimajukan kepada satu tahap yang lebih berkesan lagi. Di sini saya ingin menyatakan bahawa ia bertujuan lebih kepada untuk mengelakkan di mana adanya pakatan yang boleh membawa kepada permainan harga yang tidak sihat dan sebagainya.

Dalam cara pelaksanaannya ialah untuk kita mewujudkan satu suruhanjaya atau *commission* yang bebas untuk dijadikan sebagai penggerak kepada Akta Amalan Perdagangan Adil ini. Jadi, apabila soal undang-undang ini tiba nanti ke Dewan Rakyat saya rasa kita akan berpeluang untuk membuat perbincangan dan perbahasan ...

Tuan Pua Kiam Wee [Petaling Jaya Utara]: Adakah *consultation* akan diberikan sebelum undang-undang dibawa ke Dewan dengan pihak awam?

Dato' Shahrir Abdul Samad: Sebenarnya sudah dilakukan *consultation* sebab itu kita ada peruntukan sebenarnya kepada Akta Amalan Perdagangan Adil. Di mana memang sudah dilakukan *consultation*, diadakan perundingan dengan semua pihak industri dan semua pihak yang lain termasuk Persatuan Pengguna dan sebagainya. Sebab itu dilihat bahawa akhirnya ia hendak bertujuan dilaksanakan secara yang bukan politik iaitu sebagai sebuah suruhanjaya untuk melihat kepada

amalan perdagangan ini dapat dilaksanakan secara adil. Ia hasil daripada perundingan semua pihak.

Ada yang mendakwa bahawa undang-undang ini harus juga melihat kepada monopoli. Ini kerana kita lihat kepada keadaan monopoli yang membawa bahaya kepada pengguna. Sebagai contoh, orang kata ini gula. Gula berapa kilang sahaja. Ini monopoli. Ini tepung, berapa kilang sahaja, monopoli. Dia boleh kawal, dia boleh main tepung.

Minyak berapa syarikat sahaja, ini monopoli. Simen pun monopoli, besi pun monopoli. AP pun ada monopoli. Akan tetapi Tuan Pengerusi, saya hendak nyatakan di sinilah bahawa kalau kita lihat kepada harga barangan yang dikeluarkan oleh monopoli atau oligopoli atau dua poli yang berkenaan yang kita kata ialah hasil satu keadaan di mana kuasa golongan yang kecil ini boleh memeras pengguna. Cuba kita lihat, harga gula di negara kita dikawal oleh kerajaan dan berada di paras yang terendah daripada pasaran yang lain termasuk negara Thailand yang menjadi sebuah pengeksport gula umpamanya.

Tepung, kita juga merupakan negara di mana tepung gandum kegunaan am juga harga yang paling rendah, yang lain juga ia meletakkan satu keadaan yang sebenarnya tidak adil dari segi perniagaan. Pertama kita hendakkan persaingan, hendakkan *competition*, tetapi kerajaan juga yang mengawal harga ini. Memang hasrat kerajaan ialah untuk mengurangkan barang-barang yang patut di kawal harga atau bekalan mereka yang bermula. Di mana kerajaan telah meliberalisasikan atau pun menarik keluar menggugurkan simen dan besi daripada barang kawalan dengan membenarkan pengimportan barang-barang tersebut. Ini supaya adanya persaingan yang boleh membawa kepada keadaan yang lebih sihat bagi barang besi dan juga simen. Akan tetapi, buat masa ini kita rasa bahawa barang makanan yang penting seperti beras, gula, tepung, minyak masak harus dikawal harganya.

Sebenarnya selain daripada minyak masak, barangan ini dihasilkan oleh kedudukan atau keadaan monopoli.

Tuan Haji Mahfuz bin Omar [Pokok Sena]: Terima kasih Tuan Pengerusi, terima kasih Yang Berhormat Menteri. Saya bersetuju bahawa memang kerajaan mengawal harga-harga barang-barang kawalan yang telah pun ditetapkan. Akan tetapi tidak boleh dinafikan bahawa apabila umpamanya beras. Walaupun harga beras itu dikawal oleh kerajaan tetapi oleh kerana tanggungjawab untuk mengimport beras itu hanya diberikan kepada satu syarikat BERNAS. Akhirnya itulah timbul masalah yang kita berbahas di Dewan ini berkali-kali kerana ia mengambil kesempatan maknanya masalah itu, masalah ini dan sebagainya.

Akhirnya, tujuan kita mewujudkan BERNAS untuk membantu petani dalam negara kita tidak pun dilaksanakan secara yang bersungguh-sungguh. Jadi, akhirnya kita berhadapan dengan masalah-masalah yang kita hadapi. Satu masa bahawa kita menghadapi masalah kekurangan beras, kemudian ada waktu dia membawa masuk tanpa ada permit, AP daripada kerajaan, datang ke pelabuhan baru minta permit, baru minta kelulusan permit dan sebagainya kerana dia rasa dia raja beras dalam negara kita.

Jadi, saya hendak katakan bahawa ini kesan antaranya apabila kes monopoli ini. Begitu juga dengan kes umpamanya saya katakan elektrik TNB. Kita tidak dapat persaingan dari segi perkhidmatan dan akhirnya kita lihat umpamanya wang pendahuluan, wang cagaran, kita tidak tahu apa sepatutnya kita mendapat keuntungan daripada wang cagaran. Wang cagaran itu kalau kita masuk dalam simpanan tetap, sudah tentu bahawa banyak untung yang dia dapat tetapi tidak pernah diagihkan keuntungan itu untuk pengguna.

Dato' Shahrir Abdul Samad: Okey, terima kasih. Saya pun hendak masuk kepada beras. Walaupun saya ada pandangan bahawa beras patut diletakkan balik kepada Kementerian Perdagangan Dalam Negeri. Ini kerana pada satu ketika dahulu kawal silia beras pun diletakkan di bawah Kementerian Perdagangan Dalam Negeri tetapi telah dikeluarkan balik kepada Kementerian Pertanian. Itu pemikiran ketika itu.

Akan tetapi saya bersetuju dan kerajaan sebenarnya bersetuju supaya disemak balik kedudukan BERNAS yang ada sekarang. Memang sudah ada pandangan itu dan keadaan ini belum lagi saya rasa pihak kerajaan umumkan sama ada umpamanya pandangan yang sama bukan sahaja daripada Yang Berhormat.

Akan tetapi daripada Ahli-ahli Yang Berhormat dari Sabah mengatakan mengapa tidak untuk Sabah dibenarkan sebuah syarikat yang lain juga untuk mengimport beras bagi Sabah atau pun untuk Sarawak dan sebagainya.

Ini pandangan-pandangan yang telah kita kumpulkan dan memang kerajaan berpendapat bahawa harus peranan BERNAS itu diulang kaji. Di dalam ini memang saya ingat memang kita tidak ada permasalahan kerana matlamat kita ialah untuk menentukan akhirnya yang untung ialah rakyat.

■1920

Bukan kerana adanya lapisan-lapisan yang dapat mencari untung berlebihan di atas pemberian dan kedudukan istimewa mereka. Ini saya ingat satu hujah yang saya rasa semua kita boleh terima, tidak ada masalah dari segi ini.

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Kita umum ambil alih sahaja peranan itu.

Dato' Shahrir Abdul Samad: Saya dengar semalam saya diberikan jawatan sebagai pemangku Perdana Menteri dan Timbalan Perdana Menteri untuk hari ini sebab itu saya jawab lama ini. Ini tolong itu jawapan yang tidak betul nantikan saya kena rujuk ke Jawatankuasa. Itu tidak betul ya, itu tidak betul. Saya tarik balik okey, ini ada Menteri. Tuan Pengerusi, soal hasrat kementerian memanglah...

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Pukul 7.30 boleh habis Yang Berhormat?

Dato' Shahrir Abdul Samad: Tidak boleh Tuan Pengerusi pasal saya rasa baik saya tunggu Dewan ini ramai bila adanya hendak saya hujahkan tentang soal harga minyak. Pasal kalau harga minyak saya hujahkan pada keadaan tidak ramai orang, nanti dia akan menjadi macam saya dituduh hendak ambil kesempatan hendak lari daripada Dewan ini, biarlah saya tunggu.

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Setuju, setuju.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Itu bukan kesalahan Yang Berhormat Menteri dia orang yang tidak hadir.

Dato' Shahrir Abdul Samad: Yalah, tetapi kita menghormati mereka seperti walaupun dia tidak menghormati kita. Tarik balik, saya tarik balik. [Ketawa]

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Ini boleh jadi pemangku Perdana Menteri.

Dato' Shahrir Abdul Samad: Saya tarik balik kenyataan itu tetapi memang dari segi hasrat kementerian ialah dengan apa yang peruntukan dan dengan tenaga yang ada memang ialah untuk menjadi sebuah kementerian yang efisien dan berkesan. Sungguhpun perbelanjaan kita nampaknya dikurangkan daripada tahun yang dulu tetapi harus kita sedar bahawa ini merupakan satu respons kepada keadaan yang begitu lembap ketika dibuatkan bajet iaitu memang sudah diminta supaya kementerian-kementerian mengurangkan perbelanjaan di mana yang boleh. Kementerian saya memang, pegawai-pegawai saya telah merangka sebuah bajet dengan cukup-cukup walaupun kita tahu bahawa kita akan... bila keadaan memerlukan dan ada kewangan kita akan meminta supaya ditambahkan peruntukan untuk membantu kementerian ini menjalankan kegiatannya dengan lebih berkesan.

Bukanlah kerana kita memandang ataupun kerajaan memandang bahawa kementerian ini tidak penting dari segi tanggungjawab dan tugasnya. Jadi saya Tuan Pengerusi, ingin menyatakan bahawa dari segi pendirian saya sebagai menteri, pegawai dan kakitangan kementerian, walaupun peruntukan kita kecil, walaupun bilangan anggota kita pun tidak bertambah tetapi kita akan berusaha untuk memberi pandangan, untuk memberi perkhidmatan yang sebaik mungkin. Perkara yang telah ditimbulkan ialah berkenaan dengan soal harga minyak, harga petrol di mana...

Tuan Tony Pua Kiam Wee [Petaling Jaya Utara]: Sebelum masuk petrol.

Dato' Shahrir Abdul Samad: Okey.

Tuan Tony Pua Kiam Wee [Petaling Jaya Utara]: Sebenarnya tadi mengenai *price control* bagi barang-barang keperluan seperti beras, gula, garam dan lain-lain, sebenarnya apa yang dikawal adalah hanya beras yang *lowest* gred yang 15% dan juga gula yang kasar dan juga lain-lain barang yang *lowest* gred yang lain seperti

tepung yang *lowest* gred tetapi yang di campur vitamin yang lain semuanya tidak dikawal. Sebenarnya kebanyakan rakyat di Malaysia terutamanya di kawasan bandar semuanya membeli barang yang bukan *lowest grade*. So oleh sebab itu alasan menteri kenapa monopoli, *duopoli or legal poli* boleh berterusan di negara kita sebab kita ada mengawal harga, tidak berapa betul sebab sebenarnya walaupun barang yang *the lowest* gred boleh dikawal dengan harga dan kadangkala menyebabkan kekurangan barangan, ia tidak mengawal barang-barang lain yang dibeli oleh rakyat bandar yang lain. Terima kasih.

Dato' Shahrir Abdul Samad: Tuan Pengerusi, bagi barang-barang yang lain memang terpulang kepada persaingan di dalam pasaran dan termasuklah sama ada dari segi tepung, dari segi gula dan sebagainya.

Tuan Tony Pua Kiam Wee [Petaling Jaya Utara]: Oleh sebab tidak ada *competition* sebab itu tidak ada persaingan.

Dato' Shahrir Abdul Samad: Kita dibenarkan pengimportan kalau untuk barang-barang seperi yang seperti itu umpamanya tepung. Tidak ada halangan dari segi pengimportan. Apa yang hanya diperlukan dalam pengimportan barangan tersebut ialah dari segi keselamatan pengguna seperti mana ada hujah yang ditimbulkan. Tidak ada halangan dari segi kerajaan untuk melarang umpamanya pengimportan tepung bagi pengguna yang berminat kepada tepung yang diimport. Akan tetapi haruslah piawaian kita ataupun keselamatan makanan yang dikenakan kepada kilang-kilang Malaysia turut dikenakan juga kepada pengeksport daripada luar negara terhadap barang-barang seperti itu.

Pokoknya memanglah keutamaan kita ialah terhadap barang-barang keperluan yang diperlukan oleh golongan berpendapatan rendah sama ada di dalam bandar ataupun di luar bandar. Jadi itu menjadi tugas yang asas. Kalau tidak kerana golongan berpendapatan rendah, kerajaan ini tidak akan mengenakan kawalan harga dan kawalan bekalan ini. Ia bukan digunakan untuk kaedah monopoli ataupun legal poli ataupun duopoli. Ia memang digunakan bagi tujuan untuk mempertahankan, membela kepentingan golongan berpendapatan rendah di bandar dan juga di luar bandar. Apabila kita berjaya dengan kemajuan ekonomi untuk menaikkan ekonomi rakyat kita, mungkin satu ketika nanti kita tidak akan perlu kepada ini semua.

Insya-Allah saya rasa kita akan sampai kepada tahap itu kalau kita menguruskan negara kita ini dengan baik. Hari ini kita berdepan dengan soal harga petrol yang mana Ahli Yang Berhormat yang bercakap kerajaan tipu, kerajaan bohong, kerajaan tidak tunai janji. Sebenarnya saya yang bercakap tentang perkara ini memberi maklumat kepada Ahli-ahli Yang Berhormat hendak bantai hendak tegur hendak cakap tetapi tegur itu relaxlah sedikit pasal sebenarnya dengan penerangan yang telah saya berikan untuk menunjukkan kepada negara dan rakyat bahawa sebenarnya kadar ini hari ini memang harga RM2.00 satu liter RON97 tetapi harga komersialnya RM1.62. Angka saya bagi bukan saya sembunyi dan tidak ada siapa daripada Ahli Yang Berhormat yang memaksa saya sebagai menteri untuk menyatakan keterbukaan secara yang terbuka kerana bukan kita melindungi hendak menipu.

Kalau kita hendak tipu kita tidak cakap ini semua tetapi saya juga ada menyatakan bahawa kita hendak jaga jugalah pengusaha stesen minyak. Sudah kita turunkan 70 sen ada Ahli Yang Berhormat kata dulu naik 70 sen sudah untung, betullah sekarang *zero, zero*. Ini maksud *zero, zero* mana yang faham tentang bahasa isyarat orang pekak ini, kalau dia cakap selamat hari raya, dia cakap inilah, [*Sambil membuat isyarat dengan tangan*]. Last itu ialah *zero-zero, all square*. Sekarang mereka sudah *all square*, sudah *zero, zero*. Sudah naik 70 sen kita kata mereka sudah untung besar, sekarang sudah juga turun 70 sen sudah juga rugi besarlah, Agaknyalah, jadi kita janganlah timbul lagi hujah itu. *It doesn't make sense anymore*, dengan izin Tuan Pengerusi.

Saya rasa kerajaan hari ini hendakkan satu keadaan yang terbuka tetapi memang saya nyatakan bahawa kita tidak hendak turunkan macam cara hendak turunkan bab 70 sen kan?

Dr. Haji Mohd. Puad Zarkashi [Batu Pahat]: Sedikit sahaja. Jadi maksudnya apakah harga RM2.00 ini akan dianggap sebagai siling kita tidak akan turunkan lagi.

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Saya dengar tadi Yang Berhormat agak sedikit kecewalah bila bercakap tadi tetapi saya percaya rakyat di luar mengetahui bahawa Yang Berhormat Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna di waktu minyak naik sehinggalah minyak turun, telah melakukan kerja yang cukup baik saya ucap tahniah. Cuma si Ahli Parlimen Yang Berhormat pasal Yang Berhormat tidak hendak bertanding Timbalan Presiden, memang layak untuk Timbalan Perdana Menteri. Itu silapnya.

Dato' Shahrir Abdul Samad: Tidak apalah ini agaknya sudah mengarut.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Sudah 7.30 Yang Berhormat.

Dato' Shahrir Abdul Samad: Baik Tuan Pengerusi.

Majlis Mesyuarat bersidang semula.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar)
mempengerusikan Mesyuarat]

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Ahli-ahli Yang Berhormat, majlis ditangguhkan pada petang ini pukul 7.30 dan bersidang semula pada hari Khamis pukul 10.00 pagi, 20 November 2008.

Dewan ditangguhkan pada pukul 7.31 malam